

Názov stratégie CLLD:

Stratégia miestneho rozvoja vedeného komunitou Pro Tatry, o. z.

Verzia 3.1

(v znení Dodatkov č. 1, č. 2 a č. 3)

Schválená Valným zhromaždením Pro Tatry, o. z.
formou hlasovania per-rollam dňa 10. 4. 2019

Názov MAS: **Pro Tatry, o. z.**

IČO: 42232431

Dodatok č. 2 schválený Valným zhromaždením občianskeho združenia Pro Tatry, o. z. dňa 23. 6. 2017 v súlade so Stanovami združenia.

Dodatok č. 3 schválený Valným zhromaždením občianskeho združenia Pro Tatry, o. z. formou hlasovania per rollam dňa 6. 11. 2017 v súlade so Stanovami združenia.

Dodatok č. 2 nahrádza pôvodné dokumenty Stratégia miestneho rozvoja vedeného komunitou občianskeho združenia Pro Tatry, o. z., schválený Valným zhromaždením MAS dňa 10. 12. 2015 a Dodatok č. 1 ku Stratégii miestneho rozvoja vedeného komunitou Pro Tatry, o.z., schválený Valným zhromaždením MAS dňa 23. 11. 2016.

Dodatok č. 3 ku Stratégii miestneho rozvoja vedeného komunitou nahrádza časť Dodatku č. 2 (vid' nižšie uvedený obsah) a bol vypracovaný na základe Výzvy na doplnenie žiadosti o schválenie stratégie miestneho rozvoja vedeného komunitou a udelenie štatútu miestnej akčnej skupiny PPA zo dňa 25.10.2017, v ktorej bola stanovená výška základnej finančnej alokácie pre MAS vo výške 2 661 124,39 EUR.

V Starej Lesnej, 10.04.2019

.....
Mgr. Peter Duda
predseda Pro Tatry, o.z.

Obsah

Zoznam obrázkov	6
Zoznam grafov.....	6
Zoznam tabuliek	6
1 Základné informácie o MAS	9
1.1 Identifikačné údaje MAS	9
1.2 Vymedzenie oblasti a obyvateľstva, na ktoré sa stratégia CLLD vzťahuje.....	9
2 Vznik, história a tvorba partnerstva a stratégie CLLD.....	11
2.1 Vznik a história partnerstva	11
2.1.1 Zastúpenie jednotlivých záujmových skupín v členskej základni.....	12
2.2 Tvorba partnerstva a stratégie CLLD	13
3 Analytický rámec	18
3.1 Analýza zdrojov územia	18
3.1.1 Výhody z hľadiska polohy a lokalizácie územia	18
3.1.4 Historický vývoj	20
3.1.5 Doterajší rozvoj na území verejno-súkromného partnerstva	26
3.1.6 Zvláštnosti/špecifiká územia, typické črty	27
3.1.7 Demografická situácia	28
3.1.8 Infraštruktúra a miestne služby.....	37
3.1.9 Kultúrne, historické a prírodné zdroje	45
3.1.10 Dostupné finančné zdroje, rozpočty a majetok obcí.....	59
3.1.11 Ekonomické zdroje – oblasť podnikania	61
3.2 SWOT analýza	70
3.3 Identifikácia potrieb	76
4 Strategický rámec	79
4.1 Definovanie vízie a strategického cieľa.....	79
4.2 Stanovenie priorít, špecifických cieľov a opatrení	80
4.3 Súhrnná tabuľka strategického rámca	93
4.4 Integrované znaky stratégie CLLD	95
4.5 Inovatívne znaky stratégie CLLD	96
5 Implementačný rámec	99
5.1 Popis riadiaceho a implementačného procesu	99
5.1.1 Riadiaci proces – organizačná štruktúra	99

5.1.2	Implementačný proces	102
5.2	Akčný plán	110
5.3	Monitorovanie a hodnotenie stratégie CLLD	150
5.3.1	Opis monitorovacích a hodnotiacich opatrení stratégie CLLD	151
5.3.2	Monitorovacie ukazovatele.....	157
6	Finančný rámec	161
6.2	Finančný plán pre opatrenia.....	163
7	Zhodnotenie prínosov stratégie CLLD, jej synergie a doplnkovosť	165
7.1	Prínosy k zlepšovaniu ekonomického rozvoja územia	165
7.2	Prínosy k napĺňaniu cieľov PRV	167
7.3	Prínosy k napĺňaniu cieľov IROP	168
7.4	Synergie a doplnkovosť stratégie CLLD	169
7.4.1	Popis iných stratégií, ktoré sa na danom území realizujú, resp. plánujú realizovať	169
7.4.2	Synergie a komplementarity	170
7.5	Popis multiplikačných efektov.....	171
	Zoznam skratiek	172
	Zoznam zdrojov analýzy a vstupných dokumentov	176

Abstrakt

Stratégia miestneho rozvoja vedeného komunitou (ďalej len „stratégia CLLD“) je definovaná Nariadením EP a Rady (EÚ) č. 1303/2013, v znení delegovaného nariadenia č. 480/2014, ako ucelený súbor operácií, účelom ktorého je plniť miestne ciele a uspokojovať miestne potreby, ktorý prispieva k plneniu stratégie Únie na zabezpečenie inteligentného, udržateľného a inkluzívneho rastu, a ktorý je navrhnutý a realizovaný miestnou akčnou skupinou (ďalej len „MAS“).

V súlade s Partnerskou dohodou SR na roky 2014-2020 sa na podporu nástroja CLLD využíva Európsky poľnohospodársky fond pre rozvoj vidieka (ďalej len „EPFRV“) prostredníctvom Programu rozvoja vidieka SR 2014-2020 (ďalej len „PRV“) a Európsky fond regionálneho rozvoja (ďalej len „EFRR“) prostredníctvom Integrovaného regionálneho operačného programu 2014-2020 (ďalej len „IROP“). Stratégie CLLD budú MAS pripravovať ako multifondové, t. j. financované z obidvoch vyššie uvedených fondov.

Dôvodom pre spracovanie stratégie CLLD je získať ucelený prehľad o území MAS a špecifikovať potreby jednotlivých subjektov nachádzajúcich sa na území MAS pre zabezpečenie efektívneho plánovania a realizácie konkrétnych aktivít.

Hlavným cieľom predkladanej stratégie CLLD na území verejno-súkromného partnerstva Pro Tatry, o. z. je integrovaný rozvoj územia založený na princípoch LEADER. Strategickým cieľom je zvýšiť kvalitu života na území Pro Tatry, o. z. prostredníctvom rozvoja miestneho hospodárstva, rozvoja služieb v oblasti cestovného ruchu, sieťovania služieb, dobudovaním infraštruktúry, zachovaním prírodného a kultúrneho bohatstva, zlepšením kvality sociálnych služieb a životného prostredia prostredníctvom využitia miestneho potenciálu. V rámci stratégie CLLD boli stanovené štyri priority, z toho 3 investičného charakteru, a to: - rozvoj malého a stredného podnikania, - podpora rozvoja cestovného ruchu, - zvyšovanie kvality života obyvateľov. Štvrtou prioritou je - Efektívna činnosť MAS.

Predmetom predkladanej stratégie CLLD je plánovanie rozvoja územia do roku 2023, ktoré vychádza z analýzy územia a zohľadňuje jeho špecifiká, problémy i potreby. Synergiou verejných a súkromných zdrojov sa podporí rozvoj podnikania, vytvárania pracovných miest, dobudovanie miestnej infraštruktúry a naštartuje sa tak rozvoj vidieckeho regiónu pod Tatrami, ktorý dnes trpí nezamestnanosťou, nízkou kapacitou finančných prostriedkov, zlou infraštruktúrou, nedostatočnými službami pre obyvateľstvo aj rekreantov a sekundárne vyst'ahovalectvom mladej generácie za prácou.

Zoznam obrázkov

Obrázok 1 Dopravná infraštruktúra na území VSP	40
Obrázok 2: Cyklotrasy.....	41
Obrázok 3: Lyžiarske bežecké trasy	42
Obrázok 5: Chránené územia na území VSP.....	59
Obrázok 6: Prírodné podmienky pre rozvoj cestovného ruchu – turistiky- región Spiš	69
Obrázok 7: Prírodné podmienky pre rozvoj cestovného ruchu – turistiky- región Liptov.....	70
Obrázok 7: Grafické znázornenie strategického rámca (základná alokácia)....	Chyba! Záložka nie je definovaná.
Obrázok 8: Grafické znázornenie strategického rámca (dodatočná výkonnostná alokácia	92
Obrázok 9 Jednokolový proces výberu	103
Obrázok 10 Ukončenie doby platnosti zmluvy	106

Zoznam grafov

Graf 1 Jednotlivé záujmové skupiny v členskej základni	Chyba! Záložka nie je definovaná.
Graf 2 Počet obyvateľov VSP	29
Graf 3 Migračné saldo	31
Graf 4 Prirodzený prírastok (úbytok)	32
Graf 5 Tri najpočetnejšie národnosti	35
Graf 6 Prehľad využitia územia.....	51
Graf 7 Vývoj emisií zo stacionárnych zdrojov v okrese Poprad za roky 2007 – 2012	54
Graf 8 Vývoj emisií zo stacionárnych zdrojov v okrese Kežmarok za roky 2007 – 2012.....	54
Graf 9 Fyzické osoby - podnikatelia.....	63
Graf 10 Právnické osoby na území VSP	63
Graf 11 Právnické osoby ziskové	64
Graf 12 Právnické osoby neziskové	65

Zoznam tabuliek

Tabuľka 1: Identifikačné údaje MAS	9
Tabuľka 2: Vymedzenie oblasti a obyvateľstva	10
Tabuľka 3: Zastúpenie členov podľa záujmových skupín.....	12
Tabuľka 4: Formovanie VSP.....	14
Tabuľka 5: Počet obyvateľov na území VSP	29
Tabuľka 6: Prehľad hustoty obyvateľov v jednotlivých obciach	30

Tabuľka 7: Migrácia obyvateľstva na území VSP	31
Tabuľka 8: Prírastok /úbytok obyvateľstva na území VSP	32
Tabuľka 9: Sobášnosť/rozvodovosť obyvateľstva na území VSP.....	33
Tabuľka 10: Veková štruktúra obyvateľstva na území VSP	34
Tabuľka 11: Národnostné zloženie obyvateľstva na území VSP	35
Tabuľka 12: Náboženské zloženie obyvateľstva na území VSP	36
Tabuľka 13: Vzdelanostná úroveň obyvateľstva na území VSP	37
Tabuľka 14: Prehľad materských škôl v obciach na území VSP MAS Pro Tatry v roku 2014	37
Tabuľka 15: Prehľad základných škôl v obciach na území VSP MAS Pro Tatry v roku 2014	38
Tabuľka 16: Zdravotná infraštruktúra	39
Tabuľka 17: Služby	39
Tabuľka 18: Využitie územia a pôdneho fondu	51
Tabuľka 19: Využitie poľnohospodárskej pôdy	51
Tabuľka 20: Monitorovacie stanice NMSKO v Prešovskom kraji v roku 2012	52
Tabuľka 21: Počet dní, v ktorých bola prekročená priemerná osemhodinová koncentrácia prízemného O ₃ 120µg.m ⁻³ (cieľová hodnota pre ochranu ľudského zdravia)	53
Tabuľka 22: Poradie najväčších znečisťovateľov v okrese Poprad a Kežmarok podľa množstva jednotlivých druhov emisií za rok 2012	55
Tabuľka 23: Zoznam UEV na území Pro Tatry, o. z.	58
Tabuľka 24: Majetok obcí a miest na území VSP	60
Realizované projekty v území VSP zachytáva tabuľka 27: Realizované projekty na území VSP uvedená v prílohe 6.	60
Tabuľka 26: Vývoj počtu fyzických osôb spolu za územie	62
Tabuľka 27: Vývoj počtu právnických osôb za územie spolu	63
Tabuľka 28: Vývoj počtu právnických osôb (ziskové)	64
Tabuľka 29: Vývoj počtu právnických osôb (neziskové).....	64
Tabuľka 30: Vývoj počtu evidovaných uchádzačov o zamestnanie	65
Tabuľka 31: Miera evidovanej nezamestnanosti	65
Tabuľka 32: SWOT analýza - ekonomika, sociálna oblasť, ľudské zdroje.....	70
Tabuľka 33: SWOT analýza - cestovný ruch, kultúra	72
Tabuľka 34: SWOT analýza - životné prostredie, ochrana prírody	73
Tabuľka 35: SWOT analýza - doprava a infraštruktúra	75
Tabuľka 37: Finančný plán animácie MAS.....	88

Tabuľka 38: Zoznam opatrení	88
Tabuľka 39: Súhrnná tabuľka strategického rámca.....	93
Tabuľka 39: Opatrenie stratégie CLLD.....	111
Tabuľka 40: Opatrenie PRV - akčný plán pre dodatočnú výkonnostnú alokáciu	142
Tabuľka 41: Opatrenia IROP - akčný plán pre dodatočnú výkonnostnú alokáciu.....	148
Tabuľka 42: Stanovenie dosiahnutia míľnikov implementácie stratégie CLLD.....	Chyba!
Záložka nie je definovaná.	
Tabuľka 43: Súbor merateľných ukazovateľov	154
Tabuľka 44: Povinné ukazovatele na úrovni programu – PRV SR.....	158
Tabuľka 45: Celkové verejné výdavky – PRV SR.....	159
Tabuľka 46: Povinné ukazovatele na úrovni IROP	159
Tabuľka 47: Vlastné (dodatočné) ukazovatele	159
Tabuľka 48: Celkové zdroje pre MAS z PRV a IROP	161
Tabuľka 49: Celkové zdroje pre MAS z PRV a IROP rozdelené podľa fondov.....	161
Tabuľka 51: Rozdelenie zdrojov na jednotlivé typy výdavkov v rámci príslušných programov	162
Tabuľka 52: Sumárna tabuľka finančného plánu	163
Tabuľka 53: Celkový pomer medzi fondmi na stratégiu.....	163
Tabuľka 54: Zameranie stratégie podľa záujmových skupín	163

1 Základné informácie o MAS

1.1 Identifikačné údaje MAS

Tabuľka 1: Identifikačné údaje MAS

Údaje o MAS	Názov MAS	Pro Tatry, o. z.
	Dátum registrácie v zmysle zákona č. 83/1990 Zb. o združovaní občanov v znení neskorších predpisov	19.9.2011
	Sídlo	157, 059 52 Stará Lesná
	IČO	42 232 431
	DIČ (ak relevantné)	2023341243
Údaje o banke	Názov banky	UniCredit Bank Slovakia a. s.
	Číslo účtu	1171494003/1111
	IBAN	SK83 1111 0000 0011 7149 4003
	SWIFT	UNCRSKBX
Údaje o štatutárovi	Meno a priezvisko	Mgr. Peter Duda
	E-mail	mas.protatry@gmail.com
	Telefón	0902918500
Údaje o kontaktnej osobe	Meno a priezvisko	Mgr. Peter Duda
	E-mail	mas.protatry@gmail.com
	Telefón	0902918500

1.2 Vymedzenie oblasti a obyvateľstva, na ktoré sa stratégia CLLD vzťahuje

Územie VSP Pro Tatry, o. z. tvorí 15 obcí (obrázok č.1), nachádzajúcich sa na severovýchode Slovenska, spadajúcich pod Prešovský samosprávny kraj a rozprestiera sa v okresoch Poprad a Kežmarok, severozápadne od krajského mesta Prešov. Rozloha územia je 678,05 km² s počtom 84 069 obyvateľov a hustotou 123,99 obyvateľa na km². Populácia teda spĺňa podmienku minimálneho počtu obcí, podmienku obyvateľov v rozmedzí od 10 000 do 150 000 obyvateľov a taktiež podmienku hustoty, kde nepresahuje 150 obyvateľov na km² a VSP Pro Tatry, o. z. pokrýva súvislé územie ohraničujúce katastre všetkých zahrnutých obcí, tzn. VSP spĺňa všeobecné podmienky výberu MAS stanovené v Systéme riadenia CLLD (LEADER a komunitný rozvoj) pre programové obdobie 2014 - 2020. Súčasťou je VSP Pro Tatry, o. z. je

aj mesto Poprad, ktoré nemôže byť príjemcom podpory, taktiež príjemcom podpory nemôžu byť organizácie ním zriadené pretože počet obyvateľov je vyšší ako 20 000. Údaje o počte obyvateľov, hustote obyvateľstva a priemernej nezamestnanosti sú uvedené k 31.12.2014, pričom priemerná nezamestnanosť je vypočítaná priemerom medzi nezamestnanosťou v okrese Poprad (11,01 %) a Kežmarok (25,59 %). Údaje o členských obciach sú uvedené v prílohe 1 vymedzenie územia a obyvateľstva MAS

Tabuľka 2: Vymedzenie oblasti a obyvateľstva

Rozloha územia (v km ²):	678,05
Počet obyvateľov (spolu):	84 069
Hustota obyvateľstva (obyv./km ²):	123,99
Priemerná nezamestnanosť (za MAS):	18,3
Počet obcí (spolu):	15

Vidieckosť

Na účely PRV sa považuje za vidiecke oblasti celé územie SR okrem všetkých krajských miest s výnimkou ich prímestských častí do 5 000 obyvateľov (vrátane), pričom táto definícia vidieckych oblastí sa bude uplatňovať ako jedna z podmienok oprávnenosti v prípade opatrenia 19 LEADER. Definícia vidieckosti sa ďalej limituje v prípade obcí ako žiadateľov na obce do 20 000 obyvateľov, v prípade prímestských častí platí limit oprávnenosti z hore uvedenej definície, t. j. do 5 000 obyvateľov.

Územie Pro Tatry, o. z. podľa vyššie uvedenej definície patrí do prevažne vidieckej oblasti, z pohľadu zadelenia do regiónov patrí do menej rozvinutého regiónu.

Príloha 1 Vymedzenie územia a obyvateľstva MAS

Príloha 2 Doklad o súhlase všetkých obcí so zaradením do územia pôsobnosti MAS

Príloha 3 Mapa územia MAS

2 Vznik, história a tvorba partnerstva a stratégie CLLD

2.1 Vznik a história partnerstva

Vznik a kreovanie miestnej akčnej skupiny možno považovať rok 2011, kedy bolo založené záujmové združenie právnických osôb Pro Tatry, o. z.. Podľa slov bývalého predsedu združenia p. Račeka, už v tom čase vzniku bolo cieľom združenia stať sa plnohodnotnou miestnou akčnou skupinou, kde hlavným cieľom bolo prostredníctvom verejno-súkromného partnerstva, napomôcť rozvoju obcí a miest v podtatranskej oblasti. Vzniku verejno-súkromného partnerstva sprevádzalo množstvo prekážok a problémov spojené s rozširovaním a následným triedením územia, keď niektoré obce spočiatku prejavili záujem o členstvo v občianskom združení avšak nakoniec sa pripojili k iným susedným Miestnym akčným skupinám. V roku 2011 svojimi uzneseniami potvrdili obce Vysoké Tatry, Veľká Lomnica, Mlynica, Štrba a Veľký Slavkov, že sa chcú stať členmi občianskeho združenia.

V roku 2012 sa do integračného procesu na podporu rozvoja územia pripojili obce Liptovská Teplička a Stará Lesná a v roku 2013 Svit v roku 2014 Mlynčeka. Počas rokov 2011 až 2013 sa občianske združenie so svojimi členmi snažilo prostredníctvom vlastných síl o rozvoj územia a hľadalo vhodné finančné prostriedky, ktoré by napomohli rozvoju regiónu. Zlomovým bodom v integračnom procese na podporu rozvoja regiónu bol koniec roka 2014, keď došlo k viacerým kľúčovým zmenám. Na valnom zhromaždení konaného v decembri 2014 došlo k výmene predsedu združenia, zmene stanov ako aj k zmene členov združenia. Na spomínanom valnom zhromaždení došlo k rozširovaniu členskej základne o ďalšiu obec a množstvo podnikateľských subjektov ako aj subjektov zo záujmovej skupiny občianskeho sektoru a záujmovej skupiny verejného sektoru. Bol schválený Rokovací a volebný poriadok združenia, počty členov jednotlivých orgánov MAS, členovia správnej rady a dozornej rady a výška členských príspevkov. Na zasadnutí správnej rady boli zvolení predseda a podpredseda MAS a členovia jednotlivých orgánov. Prostredníctvom aktívneho prístupu a otvorenej komunikácie predsedu združenia sa do združenia v roku 2015 zapojili ďalšie susedné obce, a to Batizovce, Poprad, Nová Lesná, Gerlachov, Mengusovce a Štôla, neskôr do združenia vstúpil nový člen – podnikateľ a zároveň zaniklo členstvo jednému členovi zo záujmovej skupiny podnikateľského sektora a rovnako 1 člen zo záujmovej skupiny občianskeho sektora ukončil svoje členstvo v združení. Na valnom zhromaždení v decembri 2015 bola členmi schválená zmena Stanov združenia z dôvodu zosúladenia s aktualizáciou dokumentu Systém riadenia CLLD (LEADER a komunitný rozvoj).

Územie VSP sa do konečnej podoby doformovalo počas roku 2015 (prostredníctvom formálnych a neformálnych stretnutí, zasadnutia zástupcov obcí, stretnutia s občanmi miest a obcí a iné) a je:

- **historicky, ekonomicky, sociálne a administratívne previazané** (Prešovský samosprávny kraj, okresy Poprad a Kežmarok)
- **geograficky a katastrálne ucelené**, situované na severozápadne od krajského mesta Prešovského samosprávneho kraja
- **prihraničnou oblasťou s potenciálom integrovaného rozvoja cestovného ruchu a históriou spolupráce na medzinárodnej úrovni**

Združenie predložilo v roku 2015 Projektový zámer na Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR vrátane Stratégie miestneho rozvoja Pro Ttary, o.z. V procese hodnotenia mu bola vydaná pozitívna hodnotiaca správa projektového zámeru, následne sa zapojilo do Výzvy č. 18/PRV/2016 v podopatrení 19.2 PRV, keď podalo Žiadosť o udelenie štatútu MAS. Výzva bola neskôr zrušená a bola vyhlásená nová výzva č. 20/PRV/2016 v podopatrení 19.2, v rámci ktorej MAS vypracovala a schválila Dodatok č. 1 ku Stratégii miestneho rozvoja vedeného komunitou. Výzva bola neskôr opäť zrušená a bola vyhlásená výzva č. 21/PRV/2017, v rámci ktorej MAS vypracovala Dodatok č. 2 ku Stratégii CLLD. Rovnako sa Pro Tatry, o.z. zapojila do výzvy č. 4/PRV/2015 v podopatrení 19.1 PRV SR, v ktorej jej bolo vydané rozhodnutie o schválení NFP na prípravnú podporu a uzavretá zmluva o poskytnutí NFP s následnou refundáciou oprávnených výdavkov projektu.

V roku 2017 okrem pracovných stretnutí členov a širokej verejnosti, prebehla aj zmena Stanov združenia Uznesením valného zhromaždenia zo dňa 15. 5. 2017. Dôvodom zmeny bolo zosúladenie Stanov s aktualizovaným dokumentom Systém riadenia CLLD (LEADER a komunitný rozvoj) pre programové obdobie 2014 – 2020 v znení Dodatkov č. 1 až 5.

2.1.1 Zastúpenie jednotlivých záujmových skupín v členskej základni

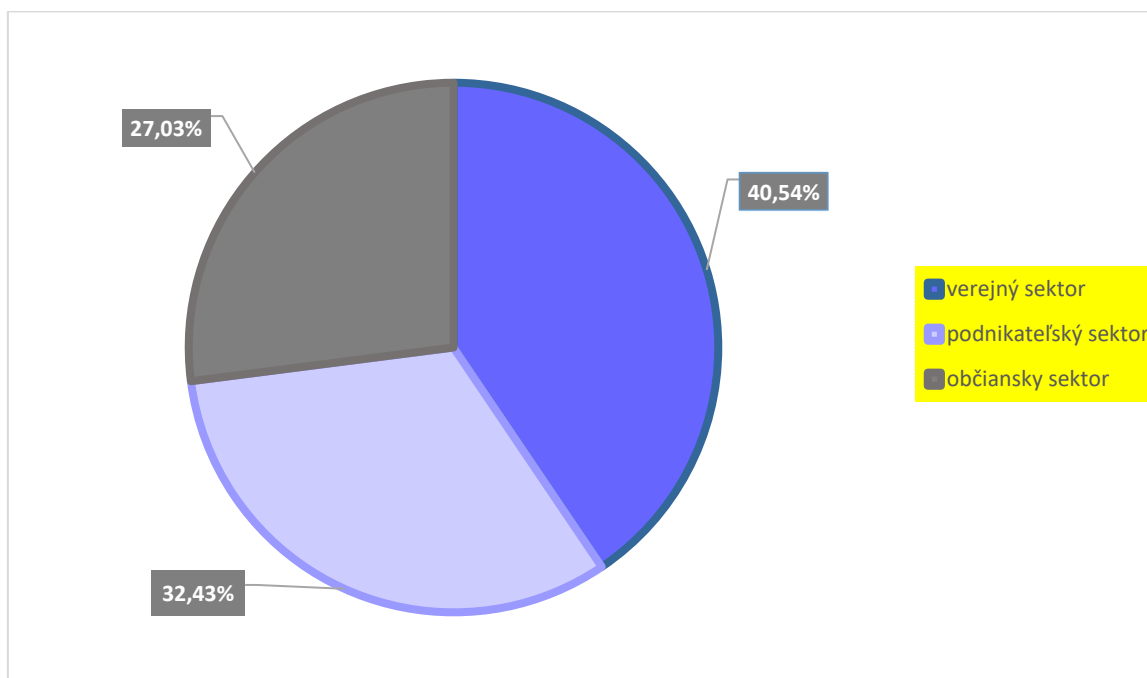
Jednotlivé záujmové skupiny sú v členskej základni Pro Tatry, o. z. zastúpené nasledovne:

Tabuľka 3: Zastúpenie členov podľa záujmových skupín

Celkový počet členov verejno - súkromného partnerstva:	37
Subjekty zastupujúce záujmovú skupinu verejného sektora (v %):	40,54%
Subjekty zastupujúce záujmovú skupinu podnikateľského sektora (v %):	32,43%
Subjekty zastupujúce záujmovú skupinu občianskeho sektora (v %):	27,03%

Zdroj: vlastné spracovanie

Graf 1: Jednotlivé záujmové skupiny v členskej základni

Zdroj: vlastné spracovanie

Jednotlivé záujmové skupiny v rámci Pro Tatry, o. z. sú podľa vyššie uvedeného grafu nasledovné:

- záujmová skupina verejného sektora: 40,54 %, čo predstavuje 15 členov,
- záujmová skupina podnikateľského sektora: 32,43 %, čo predstavuje 12 členov,
- záujmová skupina občianskeho sektora : 27,03 %, čo predstavuje 10 členov.

2.2 Tvorba partnerstva a stratégie CLLD

Proces tvorby verejno-súkromného partnerstva bol iniciovaný samosprávami z regionálnej úrovne. Záujmové združenia, mimovládne organizácie, podnikateľské subjekty a verejnosť boli do tvorby VSP zapojené najmä:

- **účasťou na prezentačných a informačných stretnutiach** na úrovni obcí a miest na území VSP (prezentácia a informácia o prístupe LEADER, o možnostiach, ktoré prístup LEADER v novom programovom období poskytuje, stretnutia s občanmi vo vybraných obciach – Vysoké Tatry, Svit, Veľká Lomnica)
- **zber údajov a informácií z územia** od občanov a obcí (dotazníkové prieskumy pre audit územia, overovanie a doplnenie získaných informácií pre analytické časti a strategickú časť)

- **administratívno - inštitucionálna príprava VSP** na území Pro Tatry – (informácie o riadení procesov v OZ, formálna príprava OZ, zasadnutia orgánov OZ)
- **účasť niektorých členov na vzdelávaní** o možnostiach a príležitostiach prístupu LEADER (školenia, semináre, workshopy)
- **šírenie a distribúcia informácií o vzniku občianskeho združenia** prostredníctvom rôznych komunikačných médií (plagáty o vzniku OZ Pro Tatry, informačné bulletiny, príspevky v tlačенých a elektronických médiách, príspevky na webovej stránke www.protatry.sk, a i.)
- **prezentácia vzniku OZ Pro Tatry a prístupu LEADER**, o jeho zámeroch a prioritách na vlastnej web stránke - tvorba a aktualizácia web stránky
- **účasť na priateľských a pracovných stretnutiach obcí a miest** so zámerom zdefinovania si strategických cieľov a priorít rozvoja (Veľká Lomnica, Nová Lesná, Mlynica)

Účasť občanov v procese formovania VSP bola najmä v zmysle ich zapojenia ako zástupcov subjektov pôsobiacich na miestnej úrovni alebo priamo v členskej alebo dobrovoľníckej základni OZ Pro Tatry. Vzhľadom na danosti a kapacity regiónu je v osobe občana po väčšine kumulovaná úloha občana, miestneho aktivistu, člena obecného zastupiteľstva, zástupcu záujmového združenia alebo mimovládnej organizácie, prípadne podnikateľa. Stručne postupné formovanie VSP je uvedené nižšie v tabuľke č. 4.

Tabuľka 4: Formovanie VSP

Dátum	Aktivita
Rok 2011	Vznik OZ, stanovenie cieľov rozvoja
Rok 2011	Vznik projektu PRO BIKE AREA – prvý projekt OZ za účelom aktívnej formy trávenia voľného času
Rok 2012- 2013	Fungovanie OZ, hľadanie vhodných partnerov na rozvoj a zatraktívnenie regiónu, hľadanie finančných prostriedkov pre rozvoj, účasť na pracovnom stretnutí „Spoločný projekt Karp. nadácia“, projekt európskej výmeny Slovensko-Baskicko, neformálne priateľské stretnutia predstaviteľov samosprávy a občanov, podnikateľov a aktivistov
December 2014	Zmena stanov, predsedu, prijatie nových členov zo záujmovej skupiny občianskeho sektoru a záujmovej skupiny podnikateľského sektoru , činnosť orgánov združenia v súlade so stanovami združenia, distribúcia dotazníkov pre občanov k prieskumu územia v počte 5500 ks
Január 2015	Stretnutie s občanmi vo Veľkej Lomnici – informácie o fungovaní, cieľoch, zámeroch a víziách, možnostiach rozvoja

Február 2015	Stretnutie s občanmi vo Vysokých Tatrách – informácie o fungovaní, cieľoch, zámeroch a víziách, možnostiach rozvoja
Február 2015	Stretnutie s občanmi vo Svite – informácie o fungovaní, cieľoch, zámeroch a víziách, možnostiach rozvoja
Február 2015	Prostredníctvom obcí a miest rozoslanie dotazníkov pre občanov pre získanie informácií o potrebách, požiadavkách a nedostatkoch v regióne
Marec 2015	Pracovná cesta Taliansko – Livigno za účelom získania skúseností s rozvojom cestovného ruchu v podhorskej oblasti
Apríl 2015	Stretnutie záujmovej skupiny verejného sektora vo Veľkej Lomnici
Jún 2015	Priateľské stretnutie obcí zapojených v iných MAS – hlavná téma prínosy, benefity a možnosti čerpania finančných prostriedkov a fungovania MAS
Jún – August 2015	Prezentácia MAS a informačné stretnutia v rámci kultúrno-spoločenských akcií miest a obcí časť na stretnutiach so zástupcami vyššieho územného celku Prešovského samosprávneho kraja za účelom spolupráce pri tvorbe strategických dokumentov PSK (Program rozvoja vidieka PSK a Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja PSK)
November 2015	Priateľské stretnutie záujmovej skupiny verejného sektora, záujmovej skupiny podnikateľského sektora a záujmovej skupiny občianskeho sektora v Novej Lesnej
December 2015	zapojenie sa do výzvy na predkladanie projektových zámerov MAS ,
Rok 2016	- pracovné i neformálne stretnutia členov a širokej verejnosti, - zasadnutia orgánov MAS v rámci bežnej činnosti, - konferencia s názvom „Investičné stimuly a ostatné formy podpory projektov verejného a súkromného sektora“ v spolupráci s NSRV SR a SARIO, - účasť na výstave Agrokomplex Nitra, propagácia v rámci NSRV SR, - konanie aktivity NSRV SR v území – spoluorganizácia „Informačného seminára pre aktérov vidieka v podtatranskom regióne“

Rok 2017

- zapojenie sa do 2 výziev v podopatrení 19.2 PRV SR 2014-2020,
 - zapojenie sa do výzvy v podopatrení 19.1 PRV SR 2014-2020,
 - zmluva o poskytnutí NFP v podopatrení 19.1 PRV „Prípravná podpora“,
 - vypracovanie Dodatku č. 1 ku Stratégii CLLD,
 - zber údajov z územia, podnikateľských zámerov, informácií o území,
 - poskytovanie aktuálnych informácií o možnostiach rozvoja územia
-
- zasadnutia orgánov MAS v rámci bežnej činnosti,
 - aktualizácia analýzy územia, jeho zámerov a potrieb,
 - poskytovanie aktuálnych informácií o možnostiach rozvoja územia formou financovania projektov v rámci implementácie Stratégie,
 - vypracovanie Dodatku č. 2 ku Stratégii CLLD,
 - zapojenie sa do výzvy č. 21/PRV/2017 v podopatrení 19.2 PRV SR 2014-2020

Zdroj: vlastné spracovanie

Význam realizovaných aktivít

Každá realizovaná aktivita v území má význam, hoci nepriniesla hneď badateľný efekt. Každou aktivitou vykonanou na území MAS sa zvyšuje povedomie obyvateľov o aktuálnej situácii na území MAS, o problémoch územia, plánovaných aktivitách, aktivitách, ktoré sa realizujú alebo boli v minulosti realizované. Význam týchto aktivít je aj snaha o zapájanie širokých vrstiev obyvateľstva (od podnikateľov, cez samosprávy až po marginalizované skupiny obyvateľov) do verejného života, a tým prebudiť záujem všetkých skupín o verejné dianie a zatriktívniť územie pre miestnych obyvateľov a podnikateľov alebo aj pre podnikateľský a občiansky sektor mimo územia MAS.

Výrazným nedostatkom je nízky záujem obyvateľov územia o verejné dianie hlavne z dôvodu neustálych zmien týkajúcich sa miestneho rozvoja vedeného komunitou najmä v opakovanom znižovaní alokácie pre dané územia, opakovaná zmena podmienok udelenia štatútu MAS, sociálne a ekonomické problémy značnej časti obyvateľov územia, "rýchla doba", obyvatelia majú nedostatok času venovať sa verejnému daniu, neochota sa opätovne zapájať do diania, keďže v minulosti boli výzvy na schválenie stratégie vedenej miestnou komunitou viackrát zrušené. Nezapájanie sa mladých ľudí do verejného života z dôvodu odchodu ľudí za prácou mimo územia MAS (sú síce trvalo žijúci na území obce, ale verejného života sa v dôsledku svojej dlhodobej, často aj niekoľkoročnej neprítomnosti nezúčastňujú). Stále je však v území ochota rozvíjať územie a zlepšovať podmienky života obyvateľov územia MAS,

čo sa prejavilo aj zapovením MAS do Výzvy na predkladanie žiadostí o schválenie stratégie miestneho rozvoja vedeného komunitou a udelenie štatútov miestnych akčných skupín č. 21/PRV/2017.

Príloha 4 Zoznam členov MAS podľa sektorov (vrátane obcí)

Príloha 5 Dokumenty preukazujúce proces tvorby a formovania partnerstva

Príloha 5.1 Dokumenty preukazujúce proces tvorby stratégie CLLD (informačné aktivity)

3 Analytický rámec

3.1 Analýza zdrojov územia

Verejno-súkromné partnerstvo sa nachádza v etnologickom regióne Tatry a Spiš, v severnej časti Východného Slovenska, v centrálnej časti Prešovského samosprávneho kraja, na území okresov Kežmarok a Poprad. Zo severnej strany priamo hraničí s Poľskou republikou. Región Spiš patrí medzi najkrajšie na Slovensku. Vyznačuje sa jedinečnou prírodou, množstvom kultúrnych pamiatok a zachovávaním ľudových tradícií. Jeho sever lemujú štíty Vysokých Tatier, ktoré prechádzajú cez Belianske Tatry do jedinečnej scenérie Pienin s riekou Dunajec. Východ uzatvára Levočské pohorie. Na juhu je Spiš ohraňovaný Spišsko-gemerským Rudohorím a Slovenským rajom. Región je možné lokalizovať i povodím dvoch najväčších riek, a to Poprad a Hornád. Rozpoznávacím znamením je, že spišské rieky tečú na sever a na východ, liptovské na západ. Asi najväčším turistickým lákadlom sú naše veľhory Tatry, ktoré priťahujú rekordné počty návštevníkov.

Súčasťou analytickej časti sú tabuľky, ktoré sú svojou veľkosťou rozsiahle. Z tohto dôvodu sú v tejto časti stratégie uvedené súhrnné údaje a kompletne tabuľky sa nachádzajú v Prílohe 10 Tabuľková časť k analytickému rámcu.

- Všeobecná charakteristika územia

3.1.1 Výhody z hľadiska polohy a lokalizácie územia

Výhody územia VSP

- kultúrna a národnostná rozmanitosť obyvateľov
- prítomnosť národnostných menšín a ich zachovalé ľudové tradície, remeslá, architektúra (chov koní obec Mengusovce, múzeum konských kočov p. Pavol Baláž v obci Veľká Lomnica)
- existencia veľhôr – Vysoké Tatry
- významné kultúrne a historické pamiatky v obciach – kostoly, kaštiele, kúrie, architektúra, osobnosti a i. (viac ako 200 kultúrnych pamiatok na území VSP)
- kvalitné životné prostredie a prírodno-kultúrny potenciál pre rozvoj regiónu
- lesné plochy a zeleň tvoria väčšinu plôch regiónu
- čistota ovzdušia a pôdy
- poveternostné podmienky vhodné pre letný aj zimný turistický ruch
- dostatočné zásoby pitnej vody, vysoký počet minerálnych prameňov v území
- výhodná geografická poloha regiónu z pohľadu európskeho priestoru

- možnosť výmeny informácií a programov cezhraničnej spolupráce v oblasti vzdelávania, kultúry, športu, budovania infraštruktúry, vytvorenie a prepojenie cezhraničných produktov CR a i.
- predpoklad pre sociálno - ekonomický a kultúrno-spoločenský rozvoj a zvyšovanie
- kvality života obyvateľov na vidieku (integrovaný rozvoj vidieka)
- kompaktné územie Poprad - Kežmarok - Vysoké Tatry
- blízkosť členských obcí a miest k dopravnej infraštruktúre (vybudovaná diaľničná sieť na západ a na východ od územia VSP)
- dostupnosť regiónu k priemyselným a administratívnym centráм – Prešov, Košice, Žilina

3.1.2 Nevýhody z hľadiska polohy a lokalizácie územia

- obmedzenia v oblasti rozvojových projektov vzhľadom k existencii Národných parkov, chránených území
- v niektorých obciach VSP nedobudovaná infraštruktúra (prevažne cesty 2. a 3. triedy, zvýšené technické nároky na budovanie infraštruktúry a i.)
- zložité geomorfologické členenie, obmedzené možnosti niektorých obcí na rozvoj, nedostupnosť signálu internetu a počítačových miest
- vysoká miera nezamestnanosti hlavne v obciach na území kežmarského okresu,
- narastajúci podiel obyvateľstva marginalizovaných skupín (Veľká Lomnica, Batizovce, Liptovská Teplička, Stará Lesná)
- nižšia životná úroveň v regióne v rámci SR až vysídľovanie niektorých častí regiónu zaradenie okresu Kežmarok medzi najmenej rozvinuté okresy
- 3.1.3 Geografická charakteristika

Územie VSP Pro Tatry sa rozprestiera v rámci dvoch okresov, a to Poprad a Kežmarok (obce Veľká Lomnica, Stará Lesná a Mlynčeka). Geomorfologické pomery okresu Poprad sú veľmi pestré, územie okresu zasahuje do horstiev na severe okresu (Vysoké Tatry) a na JZ okraji okresu (Kráľovohol'ské Nízke Tatry), medzi ktorými sa nachádza Podtatranská kotlina a zóna pahorkatín. Podľa geomorfologického členenia patrí väčšina územia okresu Poprad do Vnútrohorských Karpát, Fatransko-tatranskej oblasti, (Vysoké Tatry, Podtatranská kotlina a Nízke Tatry), okrajovo aj Slovenského Rudohoria (Slovenský raj). SV okrajom a najvýchodnejším výbežkom zasahuje aj do Vonkajších Karpát, Podhôrno-magurskej oblasti. Najvyšším bodom okresu je Gerlachovský štít, ktorý je najvyšším vrchom Vysokých Tatier a celej Slovenskej republiky (2 655 m n. m.). Takmer 28 % plochy územia tvorí reliéf kotlinových pahorkatín,

ktorý je typický pre Podtatranskú a Hornádsku kotlinu, vyskytuje sa aj v Podtatranskej brázde. Je najrozšírenejším typom reliéfu v okrese. Hornatinový reliéf (okolo 4 %) sa vyskytuje v malej časti Kozích chrbtov a Slovenského raja. Vrchovinový reliéf (okolo 8 %) sa vyskytuje v Kozích chrbtoch, ale aj v okrajových (severných) častiach Nízkych Tatier, v Podtatranskej brázde. Pestrosť územia z geomorfologického hľadiska naznačujú aj vyskytujúce sa morfológicko-morfometrické typy reliéfu. Vyskytujú sa všetky základné morfológicko-morfometrické typy reliéfu (roviny, pahorkatiny, vrchoviny, nižšie a vyššie hornatiny, veľhornatiny).

Z hľadiska regionálneho geologického členenia patrí územie okresu Poprad do Centrálnych Západných Karpát. Hlavnými regionálnymi geologickými jednotkami prvého rádu sú jadrové pohoria, veporské pásmo, gemerské pásmo a vnútro karpatsky paleogén. Jadrové pohoria v území reprezentujú Tatry (Západné, Vysoké a Belianske Tatry). Veporské pásmo reprezentujú jednotky Kráľovohoľskej časti Nízkych Tatier a Kozích chrbtov. Gemerské pásmo zastupuje v okrese Poprad kras Slovenského raja a Hornádská kotlina. Popradská kotlina, Spišská Magura, Ždiarska brázda a Hornádská kotlina sú budované prevažne paleogénnymi klastickými sedimentami (zlepence, pieskovce, ílovité bridlice). Okres Poprad sa vyznačuje pestrou a zložitou geologickou stavbou. Z hlavných geologicko-tektonických jednotiek Západných Karpát sú tu zastúpené jednotky jadrových pohorí - kryštalinikum tatrika, sedimentárny obal tatrika a subtatranské príkrovy (križňanský, chočský), kryštalinikum veporského pásma a jeho sedimentárny obal, silicikum ako príkrovovú jednotku gemerika (besnícky alebo stratenský príkrov), vnútrokarpatský paleogén a samozrejme kvartérny pokryv.

3.1.4 Historický vývoj

Poprad

Dejiny Popradu sa začali už v dávnoteke. Odvtedy sa život na tomto území nezastavil. Pracovné nástroje, keramika, zbrane – to všetko svedčí o tom, že na území mesta a v jeho blízkom okolí pulzoval čulý život dávno pred narodením

Krista a neustal ani po prelome letopočtov. Poprad, o ktorom sa zachovala prvá písomná zmienka z roku 1256, bol 690 rokov, teda celý stredovek a novovek (až do roku 1946) len jedným z miest, ktoré tvoria dnešné 53-tisícové mesto. Ďalšími mestečkami boli jeho dnešné časti – Matejovce (1251), Spišská Sobota (1256), Veľká (1268), Stráže pod Tatrami (1276) a rekreačná časť Kvetnica (1880). Najvýznamnejším z uvedených mestečiek bola Spišská Sobota, ktorá si zachovala svoje prvenstvo až do konca 19. storočia. 1. januára 1923 sa na základe Vládneho nariadenia č. 257/1922 stala z mesta so zriadeným magistrátom veľká obec Poprad.

Svit

Firma Baťa zamýšľala postaviť v Batizovciach pod Tatrami veľkú továreň na výrobu umelého hodvábu. Bola by to druhá tohto druhu na Slovensku po Senici, ktorá zápasila s krízou. Túto informáciu priniesli 18. decembra 1934 pražské Haló noviny. 9. marca 1934 sa obecné zastupiteľstvo Veľkej rozhodlo, že odpredá firme Baťa zo Zlína požadované pozemky na výstavbu novej fabriky. Baťa odkúpil od obce Veľká 101 katastrálnych jutár a 58 siah pasienkov (cca 581 428 m²) za 250 000 Kč. Veľká mala jedinú podmienku, a to aby sídlo firmy ležalo na veľkých pozemkoch, aby firma zamestnávala prevažne Veličanov a aby názov osady bol vždy uvádzaný ako časť Veľkej. To sa nestalo a preto Veličania niekoľkokrát požadovali, aby sa časť chotára, na ktorom bola postavená výskumná stanica označoval „Baťova osada vo Veľkej“ a aby železničná stanica v Batizovciach niesla názov „Baťove závody Veľká“. Už o tri týždne neskôr sa začalo s výstavbou závodu a 7. novembra 1935 informuje československá tlač, že Baťova batizovská továreň na umelý hodváb sa potešiteľne vyvíja. Bolo postavených vyše 40 rodinných domov a továreň zamestnávala už 700 robotníkov. 29. januára 1937 sa obecné zastupiteľstvo uznieslo na označení „Obec Veľká – Osada Svít (názov nieslo mesto podľa mena prvého Baťovho podniku na tomto mieste : S-lovenské VI-zkózové T-ovárne)“, ktoré ostalo oficiálnym označením Svitu až do jeho osamostatnenia (podľa inej verzie je názov odvodený od stočeného ovčieho rúna – česky svitok), hoci samotný závod stále používal označenie Batizovce. Od roku 1937 sa datuje aj používanie názvu Svít pre novú osadu.

Veľká Lomnica

Hoci dejiny Lomnice začínajú v praveku, prvá písomná zmienka o Veľkej Lomnici pochádza až z roku 1257. Vtedy totiž daroval uhorský kráľ Ondrej II. jednému zo svojich dvoranov, Adolfovi, a jeho sestre Gertrúde, dvornej dáme, časť územia horného Spiša. Adolf so svojou sestrou a jej manželom založili rod Berzeviczyovcov. Sídлом tohto rodu sa na dlhú dobu stala Veľká Lomnica. Názov obce dokazuje, že okolie bolo osídlené Slovanmi a prví osadníci boli Slováci. Až neskôr, v polovici 13. storočia, sa medzi nimi usadili aj prichádzajúci nemeckí kolonisti, ktorí postupne v obci nadobudli prevahu. Veľká Lomnica sa dlho spomínala len ako Lomnica, ale keď v 14. storočí neďaleko nej vznikli ďalšie dve obce s rovnakým názvom, bolo potrebné ich diferencovať. A tak v roku 1361 nachádzame už pomenovanie „Magna Lomnitz“, teda „Veľká Lomnica“. Prvé presné údaje o zložení a počte obyvateľstva pochádzajú z roku 1700. V 18. storočí vypukol v obci mor a spôsobil, že polovica obyvateľov vymrela. Do prázdnych domov prichádzalo nové

obyvateľstvo, ktoré v obci začínalo nový život. Prichádzali predovšetkým Nemci, a tak až dve tretiny obyvateľstva majú nemecký pôvod.

Vysoké Tatry

Mesto Vysoké Tatry sa rozprestiera na ploche 360 km² a svojou rozlohou patrí medzi najväčšie mestá v Slovenskej republike. Pokrýva podstatnú časť rovnomenného pohoria a tvorí ho 15 častí mesta pôvodne samostatných osád, ktoré boli postupne integrované do jedného územného celku. Sú to: Podbanské, Štrbské Pleso (časť katastrálneho územia), Vyšné Hágy, Nová Polianka, Tatranská Polianka, Tatranské Zruby, Nový Smokovec, Starý Smokovec, Horný Smokovec, Dolný Smokovec, Tatranská Lesná, Tatranská Lomnica, Tatranské Matliare, Kežmarské Žľaby, Tatranská Kotlina. Z častí mesta spomenieme hlavne Starý Smokovec a Tatranskú Lomnicu.

Starý Smokovec

Starý Smokovec sa vyvinul z poľovníckych objektov postavených v roku 1793. Rozvoj nastal v polovici 19. storočia za nájomcu Jána Juraja Rainera, ktorý ho sprístupnil aj širším spoločenským vrstvám. Vyrástli prvé väčšie hotely, reštaurácie, obchody a vodoliečebné ústavy. Pri výstavbe železničných komunikácií vznikli na začiatku 20. storočia nové reprezentačné objekty, z nich v roku 1904 Grandhotel. V susedstve Starého Smokovca vyrástol v roku 1875 ako liečebné miesto Nový Smokovec. Kapacita starej liečebnej osady bola po I. svetovej vojne rozšírená o liečebňu tbc (1925) a liečebný dom Palace (1933).

Tatranská Lomnica

Vznikla v roku 1892. Prvá väčšia budova vyrástol v roku 1893 hotel Lomnica a v roku 1905 Grandhotel. V medzivojnovom období boli postavené početné moderné penzióny, ktoré slúžili rekreáciám ROH. Najväčšia zotavovňa ROH Morava bola postavená v roku 1932 ako rekreačný objekt Moravskej zemskej poisťovne v Brne. Okrem dobrej ubytovacej a stravovacej vybavenosti Tatranskej Lomnice a jej klimaticky i terénne veľmi výhodnej polohy na úpätí Lomnického štítu zvyšovali jej atraktivitu už pred 2. svetovou vojnou rozličné letné i zimné športové podujatia a od roku 1937, resp. od roku 1940 visutá lanovka na Skalnaté Pleso, resp. na Lomnický štít.

Štrba

Poloha obce v blízkosti nevýrazného, no dopravne významného sedla medzi Liptovom a Spišom predpokladá osídlenie už v stredoveku. Dokladajú to aj pozostatky osád Šoldov a Hrachovisko, ktoré potvrdzujú osídlenie oblasti Štrby už v po veľkomoravskom období. Najstaršia písomná zmienka o osade *Csorba* pochádza z roku 1280 a predpokladá sa pomenovanie podľa geografickej „štrbiny“ medzi Vysokými a Nízkymi Tatrami. Najstaršie dejiny obce poznačilo pôsobenie šľachtica Bohumíra a rodov Bány, Smerčány a Szentiványi, ktoré sa zachovali v symbolike troch hviezd v erb Štrby. Dôležitým medzníkom v dejinách obce bola výstavba Košicko-Bohuminskej železnice v roku 1871, ktorá odštartovala masívny rozvoj cestovného ruchu. Obec Štrba má aj 2 časti obce a to Tatranskú Štrbu a Štrbské pleso.

Tatranská Štrba

Tatranská Štrba pôvodne vznikla ako dopravný uzol. Tatranská Štrba sa v počiatkoch rozvíjala ako rekreačná osada. Svoj najväčší rozvoj zaznamenala až počas MS v lyžovaní v roku 1970.

Štrbské Pleso

Osada vznikla na území obce Štrba. Prvou budovou bola poľovnícka chatka vtedajšieho zemepána Jozefa Szentiványiho, postavená v roku 1872 na brehu Štrbského plesa. Pri nej postavili v roku 1875 turistický hotel, ktorého prosperita bola podnetom k ďalšej výstavbe. Dávnejšiu fázu vývoja doviedla v roku 1906 výstavba hotelov Hviezdoslav a Kriváň. Už v roku 1885 bol osade úradne priznaný charakter liečivých kúpeľov a v roku 1901 sa ich majiteľom stal štát. Nové Štrbské Pleso, ktoré založil banskobystričský architekt Karol Móry v roku 1905 pri umelom piesku poniže Štrbského Plesa, už odvtedy zástavbou splynulo s materskou osadou.

Liptovská Teplička

Osídlenie Liptova je doložené archeologickými nálezmi z mladšej doby kamennej. Najväčší kolonizačný rozvoj zaznamenal v 13. storočí. Na základe výsledkov jazykového výskumu to boli goralskí horali z pomedzia Hornej Oravy a Kysúc, ktorí sa usadili v najvýchodnejšej časti Nízkych Tatier v nadmorskej výške okolo 920 m nad morom pri potoku Teplica. Tu si hľadajú nový domov a zakladajú dedinu, ktorej názov sa odvodzuje od pomenovania potoka nezamrzajúceho ani v zime. V stredovekých písomných prameňoch sa tiež uvádza v podobe “obec Tepličanska” alebo Teplicska. Od začiatku dvadsiateho storočia sa k pôvodnému názvu pridáva atribút “Liptovská”. Najstaršia písomná zmienka o obci pochádza z roku 1634. Pramene sú rozptýlené v rodových archívoch a veľké množstvo písomností panstva Liptovský Hrádok zhorelo roku 1921. Klčovali lesy a takto získané pozemky používali

ako pastviny a ako ornú pôdu. Prameňom finančných príjmov Tepličanov bolo drevorubačstvo v okolitých lesoch, poľnohospodárska produkcia a živočíšna výroba. Roku 1706 tu postavili drevený kostol, ktorý zasvätili sv. Jánovi Krstiteľovi. V roku 1759 túto stavbu nahradili murovaným chrámom postaveným v barokovom slohu. V roku 1766 tu zriadili faru a tento rok je zároveň prvým údajom o miestnej konfesionálnej škole. Táto poskytovala najzákladnejšie školské vzdelanie.

Batizovce

Prvá historická zmienka o Batizovciach pochádza z polovice 13. storočia, keď sa tu nachádzalo pôvodné keltské sídlo. V roku 1264 založil obec na zákupnom práve komes Batiz (Botiz), syn Marka z Markušoviec, ktorému daroval uhorský kráľ Belo IV. les Chetene. Roku 1279 Batiz poveril dedičných richtárov Gotšalka z Matejoviec a Frolinga z Veľkej, aby tento les vyklčovali a osídlili. Obyvatelia obce mohli používať výsady ako iné obce, mohli voliť richtára, farára a pod. Možno však povedať, že Batiz nebol zakladateľom obce, ale len obnoviteľom staršej obce Cetina z povel'komoravského obdobia, ležiacej na dôležitej ceste z Veľkej do Lučivnej. Obec neskôr patrila Mariášiovcom.

Nová Lesná

Z historických prameňov sa dozvedáme, že Novú Lesnú založili v 13. storočí Berzeviczyovci pod názvom Villa Menhardi. Ale ľudia na jej území žili už oveľa skôr. Archeologické vykopávky potvrdili, že chotár Novej Lesnej bol osídlený už v eneolite. Na viacerých miestach sa našli zvyšky keramiky, z neskoršieho obdobia i výrobky z bronz. Iný zdroj obecnej kroniky tvrdí, že Novú Lesnú založili traja bohatí Nemci zo Starej Lesnej, ktorí si tu v 13. storočí postavili domy. Za týmito prvými priekopníkmi prišli ďalší, aby im slúžili, a tak vznikla dedina. Podľa kroniky pochádzajú prvé presvedčivé údaje o obci až z čias Luthera.

Veľký Slavkov

Najstaršia zmienka o obci pochádza z roku **1251**, kedy jej obyvatelia patrili Turčianskemu konventu a ako Nemci sa usadili na mieste terajšej obce. Slavkov sa takto zaradil medzi spišské mestá, ktoré užívali výsady Spoločenstva spišských Sasov z roku 1271. Po zálohovaní 13 miest Spoločenstva poľským kráľom, patrila Slavkov do Provincie XI. spišských miest. Okolo roku 1465 sa dostal do vlastníctva Zápoľských a bol jedným z jedenástich miest patriacich Spišskému hradu. V súvislosti s dejinami a postavením obce je známe, že chotár Veľkého Slavkova siahal hlboko do Vysokých Tatier a jeden z ich najvýznamnejších štítov má názov podľa neho - Slavkovský štít (2452 m). Písomná zmienka o

trojdňovom výstupe na tento štít v júni 1664 sa zachovala vďaka Jurajovi Bucholtzovi v opise z roku 1718.

Stará Lesná

Stará Lesná (maďarsky Felsőerdőfalva, nemecky Altwalddorf) je obec na Slovensku, v Prešovskom kraji, pod Tatrami. Stará Lesná bola založená rodinou Berzeviczy v druhej polovici 13. storočia. Prvýkrát sa spomína v listine z roku 1294, teda pred 712 rokmi. Hneď po založení obce ešte v 13. storočí tu bol postavený kostol, ktorý bol zasvätený apoštolom sv. Petrovi a Pavlovi. Koncom stredoveku bola Stará Lesná vyľudnená, ale už v roku 1631 opäť plná života, keďže práve vtedy si dala zhotoviť obecnú pečať. V roku 1787 mala Stará Lesná 72 domov s 508 obyvateľmi, ktorí sa zaoberali prevažne chovom dobytka, výrobou plátna, prácami v lesoch a neskôr i horským vodcovstvom a prácou v hoteloch vo Vysokých Tatrách a priemyselných podnikoch pod Tatrami.

Gerlachov

Obec vznikla na majetku Chetene, ktorú dostali v roku 1264 Máriašsyovci. Založil ju dedičný richtár Gerlach zo Spišskej Soboty. Obec je doložená v roku 1326 ako Gerlahfalva, neskôr ako Gerlachfelde (1344), Gerlachfalwa (1448), Gerlachow (1773); maďarsky Gerlahó, Gerlahfalva, Gerlachfalu; nemecky Gerldorf. Obec sa spomína ako majetok Gerlachových potomkov.

Mengusovce

Prvá písomná zmienka o obci pochádza z roku 1398, pritom však s určitosťou vieme, že jej historické pramene siahajú minimálne do obdobia rokov 1245-1250 /postavenie rímsko-katolíckeho kostola/ a zrejme až do čias tatárskeho vpádu, čo znamená do samého začiatku 13. storočia. Odvtedy prešla obec mnohými zmenami, o ktorých sa môžete dočítať v Kronike obce, ktorú vydal miestny obecný úrad, za spolupráce miestnych obyvateľov.

Mlynčeky

O zámere Szelónyiho sa dozvedeli Ždiarania, ktorí sa vrátili z Ameriky a mali záujem usídlieť sa v Mlynčekoch. Chceli kúpiť pozemky na výstavbu svojich domov, kde by mohli hospodáriť a zároveň zabezpečiť pre kúpeľné mestečko mlieko, maslo a hlavne pracovné sily. V roku 1890 navštívili Gustáva Szelónyiho zástupcovia 6-tich rodín ktorí sa s ním dohodli o odkúpení pustnútého hospodárstva. Ponuka bola výhodná pre obidve strany a tak sa 6 rodín usadilo v bezprostrednej blízkosti kúpeľov. Takto bol vytvorený základ pre vznik osady.

Štôla

Obec Štôla leží v západnej časti Popradskej kotliny na južnom úpätí Vysokých Tatier, v nadmorskej výške 840 m, s počtom obyvateľov 528. Obec sa po prvý raz spomína v roku 1330. Základom bol majer benediktínskeho kláštora, ktorý vznikol v r. 1314 a okolo ktorého vyrástla dnešná obec. V roku 1436 kláštor benediktínov vypálili. Obyvatelia sa zaoberali roľníctvom, pastierstvom drevorubačstvom, výrobou limbového oleja a z obce pochádzali aj viacerí horskí vodcovia.

Mlynica

Mlynica je malebná pokojná malá obec pod Tatrami, v okrese Poprad. V súčasnosti podľa obecnej evidencie má 490 obyvateľov a vznikla v rámci nemeckej kolonizácie Spiša. Podtatranská obec Mlynica patrila pôvodne k starým slovanským osadám, ktorú po tatárskom vpáde v roku 1241 - 1242 do osídlili nemeckí kolonisti. V druhej polovici 13. storočia sa Mlynica dostala do Spoločenstva spišských Sasov, neskôr do Zväzu 24 spišských miest, Miestny farár sa stal členom Bratstva 24 kráľovských farárov na Spiši. Samospráva v Mlynici existovala už v 13. storočí. Tak ako pri ostatných spišských mestečkách aj tu stál v čele komunity richtár a prisažní. V predvojnovom období bolo z Mlynice veľmi veľa známych tatranských vodcov, skúsených horalov, ktorí poznali hory, akoby svoju dľaň. Mnohí z nich sú aj pochovaní na miestnom cintoríne pri historicky cennej pamiatke kostolíka sv. Margity z Antiochijskej z 13. storočia. V minulosti bola obec zameraná na poľnohospodárstvo. V súčasnosti okrem poľnohospodárstva z hľadiska nových investičných zámerov má obec veľký potenciál pre rozvoj turistiky a rekreácie.

3.1.5 Doterajší rozvoj na území verejno-súkromného partnerstva

Doterajší rozvoj územia bol realizovaný z prostriedkov štátneho rozpočtu, nadačných zdrojov, z prostriedkov EU v predvstupovom a predchádzajúcom programovacom období 2007-2013, ako aj z vlastných zdrojov obcí, mikroregiónov, mimovládnych organizácií a podnikateľskej sféry. Rozvoj územia prebiehal prevažne individuálne – na úrovni obcí alebo mikroregiónov (podľa PHSR obcí alebo mikroregiónov).

Doterajší rozvoj bol realizovaný prostredníctvom investičných a neinvestičných projektov najmä obcí a miest, ale aj záujmovej skupiny občianskeho sektora a záujmovej skupiny podnikateľského sektora so zameraním na:

- Spracovanie územno-plánovacích dokumentácií obcí
- Sociálne, komunitné služby, terénnu sociálnu prácu, zamestnanosť

- Podporu komunitného, kultúrno-spoločenského a športového života (amfiteátre, ihriská, podujatia, programy, aktivity, zachovávanie tradícií a i.),
- Obnova a výstavba infraštruktúry (komunikácie, kanalizácie, vodovody, plynofikácie, verejné osvetlenie, rozhlas, občianska vybavenosť a i.)
- Riešenie bytovej otázky (byty nižšieho štandardu pre sociálne slabé skupiny, nájomné byty a i.)
- Obnovu a údržbu obecných budov, riešenie havarijných situácií a živelných pohrôm
- Rekonštrukcie a modernizácie materských a základných škôl (modernizácie kotolní, jedální, športových plôch, telocviční a i.)
- Rozvoj cestovného ruchu (obnova pamätihodností obcí, ubytovacie a stravovacie zariadenia, agroturistické zariadenia a i.)

V roku 2011 bol **prvým kľúčovým krokom** záujem obcí **o integrovaný prístup** k regionálnemu rozvoju prostredníctvom projektu Pro Bike Area. Išlo o projekt cyklotrás, ktorý riešil vzájomné logické prepojenie obcí Veľká Lomnica, Stará Lesná a Nová Lesná, Mlynica, Veľký Slavkov a mesta Vysoké Tatry. Pri následnom vytvorení okruhov a vytváraní línií chceli členovia klásť dôraz na vzájomné prepojenie miestnych atrakcií, prevádzok a služieb. V rámci tohto projektu OZ Pro Tatry spustilo prvú fázu a do jednej mapy zakomponovalo pod spoločným názvom šesť susedných katastrálnych území, v ktorých vyznačilo už existujúce cyklotrasy. Snahou bolo nájsť logické možnosti vzájomného prepojenia obcí po prevažne poľných cestách a chodníkoch. Na projekt neskôr nadviazali výstupy OOCR pôsobiach v území, v podobe mapových materiálov. V roku 2016 OZ Pro Tatry zorganizovalo informačný seminár s tematikou Investičné stimuly v spolupráci s NSRV SR a agentúrou SARIO s cieľom informovania regiónu o možnostiach získania finančných zdrojov na realizáciu rozvojových projektov.

3.1.6 Zvláštnosti/specifiká územia, typické črty

Územie VSP v Pro Tatry má niekoľko špecifik a jedinečností v rámci územia SR:

1. Existencia viacerých národných parkov a chránených území,
2. Existencia množstva minerálnych prameňov (kyselka v Starom Smokovci)
3. Existencia viacerých významných liečebných areálov známych doma aj v zahraničí,
4. Vybudovaná sieť cyklotrás a lyžiarskych bežeckých trás na území,
5. Kultúrna, národnostná a náboženská rozmanitosť,
6. Zachovalé a živo udržiavané ľudové tradície, zvyky a remeslá (folklórne skupiny, podujatia, festivaly a i., napr. v obci Liptovská Teplička),

7. Vyhľadávané turistické miesto Vysoké Tatry – množstvo atrakcií na aktívne trávenie voľného času – lanovky, golfový areál – BLACK STORK - Veľká Lomnica, bežecké trate, cyklotrasy, štíty, jazerá, vodopády a doliny, pamiatky UNESCO, lyžiarske strediská, a pod.

Výhodné prírodné, kultúrne, historické a geografické podmienky pre rozvoj cestovného ruchu, turistiky a rekreácie

- Popis prírodných, ľudských, kultúrno-historických, ekonomických, inštitucionálnych a iných zdrojov

3.1.7 Demografická situácia

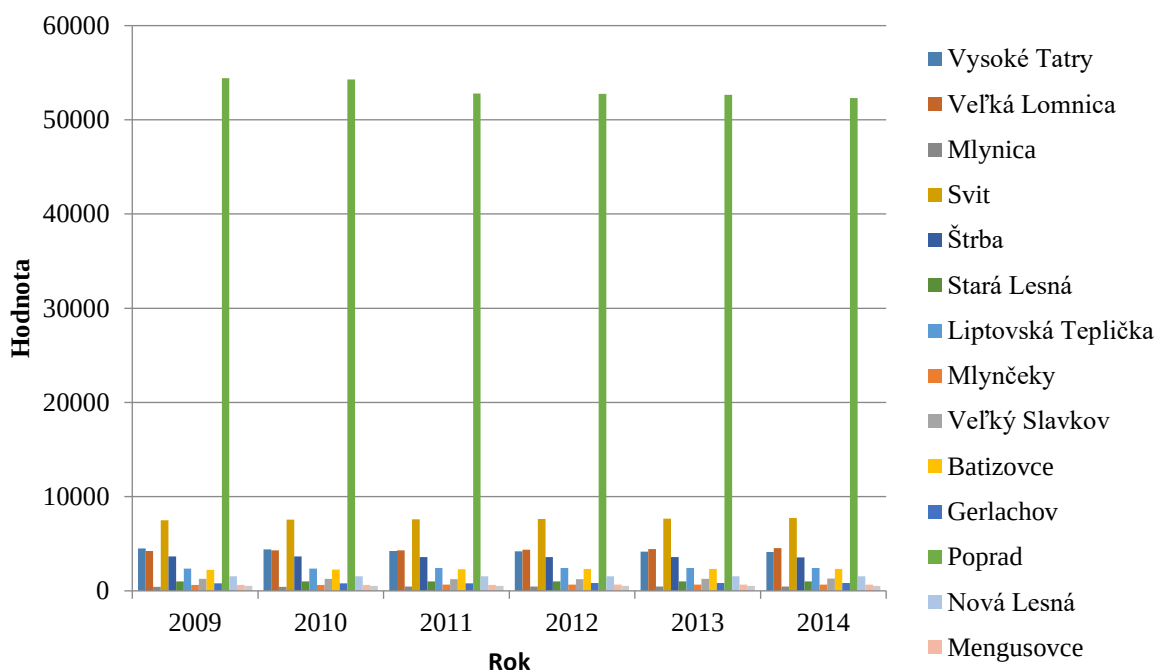
Verejno-súkromné partnerstvo sa rozkladá v etnografickom regióne Spiš (z časti aj Liptov), ktorý sa nachádza v Prešovskom kraji (NUTS III), ktorý územne patrí do regiónu Východné Slovensko (NUTS II). Územie verejno-súkromného partnerstva sa nachádza v okresoch Poprad a Kežmarok. Demografický vývoj na území VSP za predchádzajúcich 6 rokov v tabuľke č. 5 a grafe č. 2 je charakteristický typickou premenou demografického správania obyvateľov, ktorý v značnej miere kopíruje západoeurópsky trend demografie. Táto premena hlavne súvisí s výraznou zmenou podmienok ekonomicko-sociálnych a celkovým nízkym trendom pôrodnosti. Týka sa to hlavne zvýšených životných nákladov rodín, nerovnomerne sa rozvíjajúce podmienky pracovných príležitostí, vysoká miera nezamestnanosti vo vybraných okresoch a krajoch, nehovoriac o niektorých malých obciach, nízke respektíve žiadne možnosti nových pracovných príležitostí v malých obciach, nedostatočné finančné prostriedky krajov, okresov a obcí na rozvoj samosprávy, nedostatočná príležitosť pre zmenu práce a pod. Územie VSP zaevidovalo pokles obyvateľstva z roku 2009 na rok 2014 čo tvorilo hodnotu 1650 obyvateľov. Hodnota celkového počtu obyvateľov z roka na rok klesá, výnimku tvorí rok 2012 a rok 2013, kde počet obyvateľov za územie ako celok sa dočasne zvýšil na hodnoty 84191 a 84225. Najvyšší pokles obyvateľstva zaznamenalo VSP v roku 2011, kde počet obyvateľstva sa znížil oproti minulému roku o 1583 obyvateľov. Išlo o najvyššiu hodnotu úbytku obyvateľstva za posledných 6 rokov, čo mohlo byť spôsobené pomerne rovnakým ukazovateľom pôrodnosti avšak vyšším ukazovateľom evidovanej úmrtnosti.

Tabuľka 5: Počet obyvateľov na území VSP

Názov	2009			2010			2011			2012			2013			2014		
	Počet obyvateľov	z toho ženy	Stredný (priemerný)	Počet obyvateľov	z toho ženy	Stredný (priemerný)	Počet obyvateľov	z toho ženy	Stredný (priemerný)	Počet obyvateľov	z toho ženy	Stredný (priemerný)	Počet obyvateľov	z toho ženy	Stredný (priemerný)	Počet obyvateľov	z toho ženy	Stredný (priemerný)
SPOLU	85719	44379	85657	85691	44348	85766,5	84108	43484	84135	84191	43511,5	84040	84225	43531	84165	84069	43459,5	84226,5

Zdroj: ŠÚ SR, údaje k 31.12.2014

Graf 1 Počet obyvateľov VSP

Marginalizované rómske komunity

Prešovský kraj má jednu z najvyšších koncentrácií Rómov na Slovensku a zároveň tu je najvyšší počet rómskych, najmä vidieckych, komunit spomedzi všetkých krajov SR. Podľa odhadov tvorí počet Rómov z celkového počtu obyvateľov Prešovského kraja takmer 12% a prírastok obyvateľstva u tejto skupiny je výrazne vyšší ako u majoritného obyvateľstva. Situácia Rómov v Prešovskom kraji je nevyhovujúca. Pre rómsku populáciu Na území MAS je charakteristický enormný výskyt negatívnych javov – ako je vysoká miera nezamestnanosti, vysoká naviazanosť a odkázanosť na sociálny systém, nízka zdravotná situácia, zlý zdravotný stav rómskeho

obyvateľstva, nevyhovujúce životné podmienky. Existujúce problémy súvisiace s touto skupinou populácie nie je možné v súčasnosti dokladovať jednoznačnými číslami, lebo akékoľvek podrobné štatistiky v tejto oblasti absentujú. Tendencia znižovania počtu Rómov, ktorí ukončili jednotlivé stupne vzdelania je priamo úmerná miere priestorovej a sociálnej marginalizácie rómskych komunít, ktorá je v Prešovskom kraji veľmi výrazná. Najväčším problémom v oblasti bývania je existencia nelegálnych obydlií. V spoločenskom živote sa výrazne prejavuje vzájomná neakceptácia majority a rómskej minority, pričom priamo úmerne tomu sa zvyšuje sociálna marginalizovanosť a uzatvorenosť rómskych komunít. Na území VSP podľa údajov získaných jednotlivými samosprávami najvyšší podiel obyvateľov hlásiacich k rómskej národnosti žije vo Veľkej Lomnici, Batizovciach, Starej Lesnej a Liptovskej Tepličke.

Na území VSP Pro Tatry, o. z. je celkového počtu 15 obcí, 8 obcí s počtom obyvateľov do 2000, čo predstavuje podiel 53% vidieckeho územia žijúceho vo vidieckych oblastiach. Územie VSP má ku 31. 12. 2014 celkovo 84 069 obyvateľov, z ktorých 14 210 žije v obciach s hustotou osídlenia do 150 obyvateľov/km², teda stupeň vidieckosti územia predstavuje 17,01% a možno ho charakterizovať ako ostatný vidiecky región.

Tabuľka 6: Prehľad hustoty obyvateľov v jednotlivých obciach

POČET OBYVATEĽOV K 31.12.2014	VÝMERA KATASTRÁLNEHO ÚZEMIA v m²	HUSTOTA OBYVATEĽSTVA k 31.12.2014
84 069	678 049 157	123,99

Zdroj: vlastné spracovanie

Dôležitým negatívnym faktorom prispievajúcim k poklesu obyvateľstva územia MAS má dlhodobo sa udržiavaný pomerne vysoký ukazovateľ vyst'ahovania. Územie MAS eviduje najvyššiu hodnotu vyst'ahovania v roku 2014, jeho počet dosiahol hodnotu 1476 obyvateľov. Ďalej najviac vyst'ahovaní má územie v roku 2009 v tab. č. 7 (príloha 6) , kde jeho hodnota migračného salda je 1450 obyvateľov. V priemere najnižšiu hodnotu rozdielu príst'ahovaných a vyst'ahovaných obyvateľov na území VSP sa zaznamenalo v roku 2012, kde sa jedná o hodnotu -108. Aj napriek tomu, že všetky obce (výnimku tvorí Poprad a Vysoké Tatry - graf č. 3), zaznamenali počas sledovaných rokov aj pozitívnu hodnotu migračného salda, v celkovom hodnotení tento ukazovateľ migračného salda spomínaného územia nezaznamenal

žiadnu kladnú hodnotu počas posledných šiestich rokov čo je v podstate výsledkom nepriaznivých ekonomicko-sociálnych podmienok obcí.

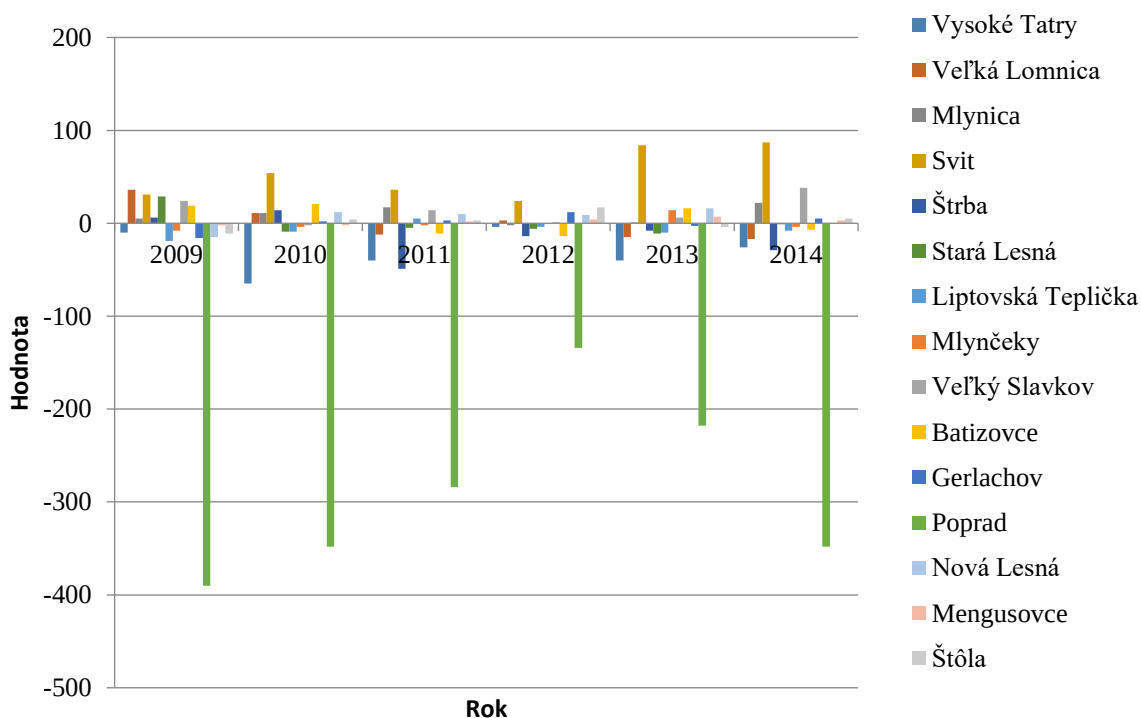
Napriek tomuto negatívne vývoju v pohybe obyvateľstva na území, zároveň dochádza aj k zvýšeniu počtu obyvateľov, ktorí nemajú na území trvalý pobyt. Na túto skutočnosť má najvyšší vplyv atraktivnosť prostredia z dôvodu „víkendového rekreačného bývania“.

Tabuľka 7: Migrácia obyvateľstva na území VSP

Názov	2009			2010			2011			2012			2013			2014		
	Prist'ahovaní	Vyst'ahovaní	Migračné saldo	Prist'ahovaní	Vyst'ahovaní	Migračné saldo	Prist'ahovaní	Vyst'ahovaní	Migračné saldo	Prist'ahovaní	Vyst'ahovaní	Migračné saldo	Prist'ahovaní	Vyst'ahovaní	Migračné saldo	Prist'ahovaní	Vyst'ahovaní	Migračné saldo
SPOLU	1129	1450	-321	1013	1323	-310	899	1212	-313	1042	1150	-108	1209	1374	-165	1196	1476	-280

Zdroj: ŠÚ SR, údaje k 31.12.2014

Graf 2 Migračné saldo

Ďalším sledovaným faktorom je tzv. prirodzený prírastok (úbytok) obyvateľstva. Tento ukazovateľ celkovo za územie má pozitívnu hodnotu aj napriek tomu, že v obciach Vysoké Tatry, Gerlachov, Mlynčeky, Mlynica, Stará Lesná, Svit, Štrba, Veľký Slavkov, Nová Lesná,

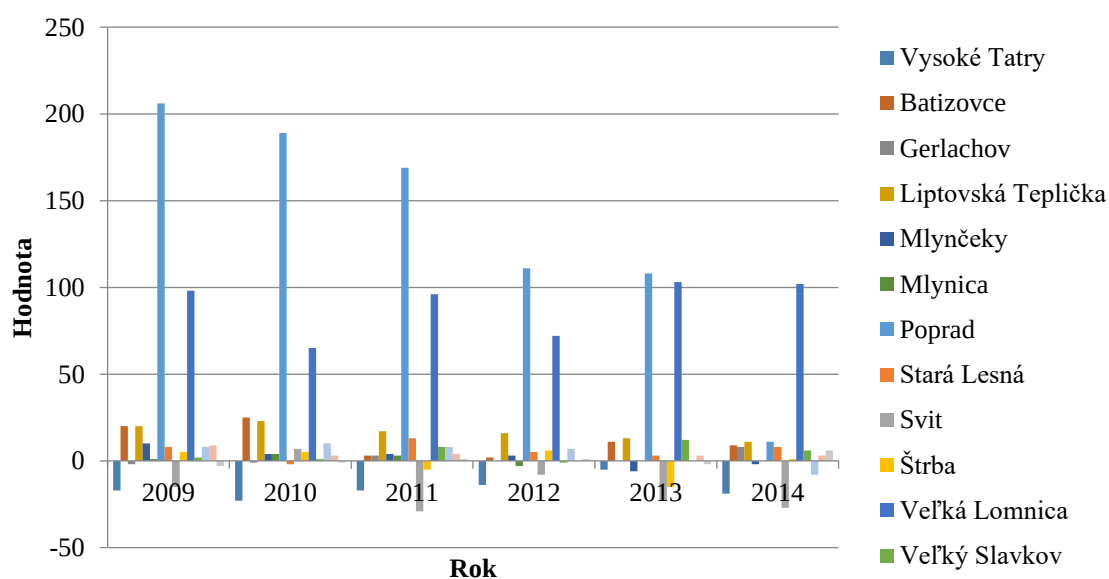
Štôla zaznamenali počas šiestich rokov aj negatívnu hodnotu. V obciach Batizovce, Liptovská Teplička, Poprad, Veľká Lomnica, Mengusovce nebol zaznamenaný prirodzený úbytok obyvateľstva (graf č. 4). Síce celková hodnota ukazovateľa „prirodzený prírastok (úbytok) je stále pozitívny z priloženej tabuľky je evidentné, že táto pozitívna hodnota sa z roka na rok znižuje. V roku 2009 počet narodení bolo 1042, v roku 2010 je 988, v roku 2011 – 1004, v roku 2012 – 873, v roku 2013 – 885 a v roku 2014 bol počet narodení už len 783. Ide to výsledok súčasného trendu nízkej pôrodnosti. Z celkového územia najvyššie hodnota či už prírastok alebo úbytok má Poprad nakoľko sa jedná o najpočetnejšie mesto územia.

Tabuľka 8: Prírastok /úbytok obyvateľstva na území VSP

Názov	2009			2010			2011			2012			2013			2014		
	Narodení živo	Zomretí	Prirodzený prírastok (-úbytok)	Narodení živo	Zomretí	Prirodzený prírastok (-úbytok)	Narodení živo	Zomretí	Prirodzený prírastok (-úbytok)	Narodení živo	Zomretí	Prirodzený prírastok (-úbytok)	Narodení živo	Zomretí	Prirodzený prírastok (-úbytok)	Narodení živo	Zomretí	Prirodzený prírastok (-úbytok)
SPOLU	1042	692	350	988	679	309	1004	726	278	873	676	197	885	683	202	783	674	109

Zdroj: ŠÚ SR, údaje k 31.12.2014

Graf 3 Prirodzený prírastok (úbytok)

Celková sociálno-ekonomická situácia, životná úroveň, pracovné príležitosti vplývajú a aj majú vplyv na mieru sobášnosti či rozvodovosti rodín. Čo sa týka počtu sobášov na území VSP – jeho hodnota sa z roka 2009 do roku 2014 nijako výrazne nezvyšuje ani neznižuje. Jeho hodnota je rozmedzí od 462 do 409 sobášov ročne. V minulosti výrazne negatívnu hodnotu zaznamenala rozvodovosť, kde v roku 2009 bola na hranici 49% čo predstavovalo 224 rozvodov ročne. Hlavne sa táto rozvodovosť dotýkala obcí Poprad, Svit a Vysoké Tatry. Samozrejme tento trend vysokej miery rozvodovosti našťastie ustupuje tab. č. 9 (príloha 6) a jeho hodnota sa z roka na rok znižuje. Keď v roku 2009 to bolo číslo 49,13%, v roku 2010 to bolo už len 44,99%, v roku 2011 40,61%, v roku 2012 34,13%, v roku 2013 a 2014 to bola hodnota 36%.

Tabuľka 9: Sobášnosť/rozvodovosť obyvateľstva na území VSP

Názov	2009		2010		2011		2012		2013		2014	
	Sobášnosť	Rozvodovosť	Sobášnosť	Rozvodovosť	Sobášnosť	Rozvodovosť	Sobášnosť	Rozvodovosť	Sobášnosť	Rozvodovosť	Sobášnosť	Rozvodovosť
SPOLU	462	227	409	184	458	186	460	157	439	159	449	162

Zdroj: ŠÚ SR, údaje k 31.12.2014

Ohľadom rôznorodosti vekovej štruktúry na území VSP je zaznamenaný celkový nárast obyvateľstva v poproduktívnom veku. Pri porovnaní vekovej kategórie od 0-14 rokov najmenšiu hodnotu zaznamenávame v roku 2014, kde bolo evidovaných len 13073 obyvateľov. Inak sa táto hodnota veľmi nelíši od ostatných rokov. Veková kategória od 15-18 rokov z roka na rok pomerne dosť vysoko klesá. Oproti roku 2009, kde bolo evidovaných 4558 obyvateľov je v roku 2014 evidovaných už len 3580 obyvateľov, čo je o 978 obyvateľov menej. Podobnú negatívnu hodnotu zaznamenávame aj pri vekovej kategórii 18-50 rokov, kde táto hodnota z pôvodných 42660 obyvateľov v roku 2009, klesla na 39563 v roku 2014. Opačnú tendenciu má veková skupina od 50-85 rokov a skupina 85 a viac. U týchto vekových skupín možno pozorovať zvyšovanie sa hodnoty z roka na rok. Kým v roku 2009 bola hodnota vekovej skupiny 50-85 rokov 25601, roku 2014 bolo už zaznamenaných 27842 obyvateľov – čo je o 2241 viac. U vekovej kategórii 85 a viac sa jedná o hodnotu 207. Tento fakt, nízkeho počtu obyvateľstva v predproduktívnom a produktívnom veku a vysoký počet obyvateľov v poproduktívnom veku, poukazuje, že nastáva starnutie obyvateľstva a v budúcnosti by mohol byť problém so sociálnym zabezpečením starších ľudí. Preto by sme na tento fakt nemali zabúdať pri zlepšovaní životných podmienok obyvateľov nielen v obciach, okresoch a krajoch, ale na území celého Slovenska.

Tabuľka 10: Veková štruktúra obyvateľstva na území VSP

SPOLU	2009					2010					2011					2012					2013					2014				
	Názov	0-14	15-18	18-50	50-85	85 a viac	0-14	15-18	18-50	50-85	85 a viac	0-14	15-18	18-50	50-85	85 a viac	0-14	15-18	18-50	50-85	85 a viac	0-14	15-18	18-50	50-85	85 a viac				
13246																														
4558																														
42660																														
25601																														
740																														
13210																														
4292																														
42204																														
26109																														
809																														
13101																														
4106																														
40750																														
26501																														
795																														
13157																														
3809																														
40580																														
27192																														
822																														
13171																														
3633																														
40078																														
27364																														
898																														
13073																														
3580																														
39563																														
27842																														
947																														

Zdroj: ŠÚ SR, údaje k 31.12.2014

Národnostné zloženie obyvateľstva na území VSP je rôznorodé tab. č. 11 (príloha 6). Na území je evidovaných dohromady šesťnásť rôznych národností. Podľa posledného výsledku sčítavania obyvateľov, domov a bytov (SODB) konaného v roku 2011 82,65% obyvateľov územia sa hlási k národnosti slovenskej. Táto národnosť je aj najpočetnejšou evidovanou národnosťou v každej obci. Druhou najpočetnejšou národnosťou je s 13,15 % je kategória nezistenej národnosti. Tento údaj je charakteristický aj v celkovom hodnotení národnostiach Prešovského kraja. Treťou dosť výraznou národnosťou s percentuálnym vyjadrením 2,49 je národnosť rómska. Toto vysoké percento spomínanej národnosti je dôkazom, že niektoré obce na území VSP (najviac evidovanej rómskej národnosti je obciach Veľká Lomnica, Poprad, Stará Lesná, Batizovce a Liptovská Teplička) sú charakteristické vysokým počtom marginalizovaných skupín (v obci Veľká Lomnica tvorí rómska národnosť 26,89 % celkového počtu národnosti obce a v obci Stará Lesná táto národnosť tvorí 10,72% celkového počtu), čo je v konečnom dôsledku odzrkadlené aj v celkovej počte. Ďalšími evidovanými národnosťami na danom území, ktorých hodnota je evidovaná v rozmedzí od 0,10% do 0,67% celkovej národností patrí česká, rusínska, maďarská, iná, nemecká, poľská, ukrajinská. Nakoniec nesmieme opomenúť ani národnosti ako moravská, ruská, židovská, bulharská, chorvátska a srbská – aj keď ich početnosť je v nízkom rozmedzí medzi 0,01% a 0,05% z celkovej evidovanej národnosti, ovplyvňujú charakter územia aj keď v malom rozsahu.

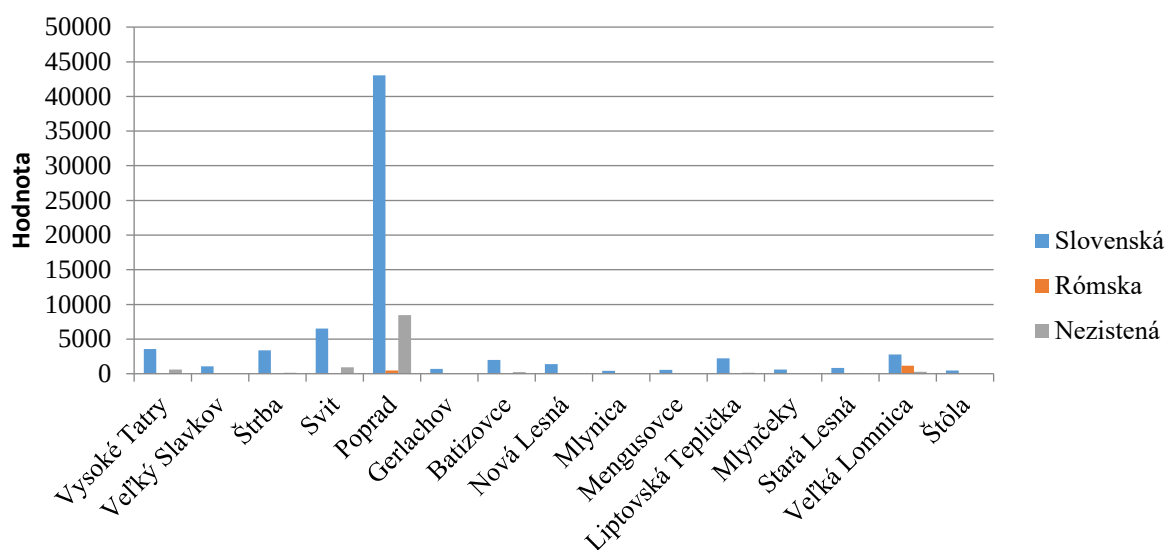
V grafickom znázornení nižšie vidieť tri najpočetnejšie národnostné skupiny na území VSP, ktoré výrazne ovplyvňujú charakter demografie územia.

Tabuľka 11: Národnostné zloženie obyvateľstva na území VSP

Národnosť	Slovenská	Maďarská	Rómska	Rusínska	Ukrajinská	Česká	Nemecká	Poľská	Ruská	Židovská	Moravská	Iná	Nezistená	Chorvátska	Bulharská	Srbská
SPOLU	69553	152	2097	201	83	572	106	94	39	11	47	112	11062	6	11	4

Zdroj: ŠÚ SR, údaje k 31.12.2014

Graf 4 Tri najpočetnejšie národnosti

Územie VSP má rôznorodé zloženie obyvateľstva podľa vierovyznania. Obyvateľstvo územia sa podľa posledného sčítania roku 2011 prihlásilo k 21 vierovyznaniam. Prevládajúce vierovyznanie so svojimi 56,72 %-tami má vierovyznanie rímskokatolícke. Druhou skupinou prevládajúcou vo vierovyznaní je skupina nezistená s percentuálnym vyjadrením 15,47% a treťou prevládajúcou hodnotou (14,08% celkového počtu evidovaného vierovyznania územia) je hodnota bez vyznania. Z najvyšších troch evidovaných hodnôt možno usúdiť, že spolu 29,55% obyvateľstva sa buď nehlási k vierovyznaniu alebo nechce uviesť svoje vierovyznanie. Štvrtým prevládajúcim vierovyznaním je evanjelická cirkev augsburského vyznania. Jeho hodnota sa v jednotlivých obciach pohybuje od 5 obyvateľov (Liptovská Teplička) do 3163 (Poprad). Piatu priečku zastáva gréckokatolícka cirkev s hodnotou 3,00%. Spomedzi ďalších evidovaných vierovyznaní, ktoré sú evidované v rozmedzí počtu obyvateľov medzi 103 až 552 sa nachádza vierovyznanie iné (559), pravoslávna cirkev (531), bratská jednota baptistov (265), kresťanské zbory (203), evanjelická cirkev metodistická (178), reformovaná kresťanská cirkev (106), cirkev adventistov siedmeho dňa (103). Ostatných deväť vierovyznaní ako Náboženská spoločnosť Jehovovi svedkovia, apoštolská cirkev, Cirkev

československá husitská, Novoapoštolská cirkev, Ústredný zväz židovských náboženských obcí, Cirkev Ježiša Krista Svätých neskorších dní, Cirkev bratská, Bahájske spoločenstvo, Starokatolícka cirkev majú nízke hodnoty evidovaných obyvateľov hlásiacich sa k nim preto nijak výrazne nezasahujú do zmeny charakteru územia. Zo všetkých vierovyznaní je najviac evidované vierovyznanie v Poprade, Svite, Veľkej Lomnici, Vysokých Tatrách, Batizovciach, Štrbe, Gerlachove, Štôle a vo Veľkom Slavkove. A naopak najmenej vierovyznaní je evidovaných v obciach Liptovská Teplička, Mlynčeky, Stará Lesná, Mengusovce, Nová Lesná, Mlynica. Kompletná tabuľka č. 12 je uvedená v prílohe 6.

Tabuľka 12: Náboženské zloženie obyvateľstva na území VSP

Náboženské vierovyznanie	
Rímskokatolícka cirkev	47737
Gréckokatolícka cirkev	2524
Pravoslávna cirkev	531
Evanjelická cirkev anglikánskeho vyznania	6824
Reformovaná kresťanská cirkev	106
Evanjelická cirkev metodistická	178
Bratská jednota baptistov	265
Cirkev československá husitská	23
Cirkev bratská	10
Kresťanské zbory	203
Náboženská spoločnosť Jehovovi svedkovia	94
Bahájske spoločenstvo	8
Cirkev Ježiša Krista Svätých neskorších dní	13
Bez vyznania	11849
Iné	559
Nezistené	13014
Ústredný zväz židovských náboženských obcí	16
Apoštolská cirkev	67
Cirkev adventistov siedmeho dňa	103
Novoapoštolská cirkev	18
Starokatolícka cirkev	7

Zdroj: ŠÚ SR, údaje k 31.12.2014

Tabuľkový prehľad (príloha 6) vzdelanostnej štruktúry územia VSP naznačuje viac menej vidiecky charakter spomínaného územia. Aj napriek tomu, že vzdelanostná úroveň je dôležitým faktorom z hľadiska ekonomickej prosperity územia, ako aj z hľadiska zvyšovania životnej úrovne, územie VSP nezaznamenáva vysoký stupeň vzdelania. Obyvateľstvo územia má v najvyššej miere občanov so vzdelaním úplným stredným odborným s maturitou, kde jeho hodnota predstavuje číslo 21273. Druhou pomerne vysokou hodnotu s počtom 13143 je evidované vzdelanie „bez školského vzdelania“. Tretím hodnotovo vysokým počtom (hodnota 11548) je vysokoškolské vzdelanie a za ním je základné vzdelanie (hodnota 11297).

Vzdelanostná úroveň ako učňovské bez maturity, stredné odborné bez maturity, úplné stredné učňovské s maturitou, úplné stredné všeobecné, nezistené ako aj vyššie odborné vzdelanie sa

pohybuje v rozmedzí hodnôt 8887 a 1151. Aj napriek tomu, že na prvých priečkach vzdelanostnej úrovne prevláda vzdelania bez školského vzdelania, úplné stredné odborné s maturitou a základné vzdelanie – nesmieme zabudnúť, že vysokoškolské vzdelanie je medzi nimi evidované čo je dosť pozitívne pre budúci rozvoj územia VSP.

Tabuľka 13: Vzdelanostná úroveň obyvateľstva na území VSP

Základné	Učňovské (bez maturity)	Stredné odborné (bez maturity)	Úplné stredné učňovské (s maturitou)	Úplné stredné odborné (s maturitou)	Úplné stredné všeobecné	Vyššie odborné vzdelanie	Vysokoškolské bakalárske	Vysokoškolské magisterské, inžinierske, doktorské	Vysokoškolské doktorandské	Vysokoškolské spolu	Bez školského vzdelania	Nezistené
11 297	8887	7316	4543	21273	3219	1151	2043	9042	463	11548	13143	1773

Zdroj: ŠÚ SR, údaje k 31.12.2014

3.1.8 Infraštruktúra a miestne služby

3.1.8.1 Školstvo

Analýza inštitucionálnej infraštruktúry ukázala na pomernú vyrovnanosť v oblasti vybavenia MŠ. Materské školy sa nachádzajú u všetkých členov samospráv. Najväčšie zastúpenie materských škôl je v meste Poprad, keďže ide o okresné mesto a spádovú oblasť v oblasti školstva pre iné obce, ktoré nedisponujú takouto kapacitou. Druhé najväčšie zastúpenie materských škôl je v meste Vysoké Tatry. Dôvodom je, že mesto je spádová oblasť viacerých mestských častí, a to Podbanské, Štrbské Pleso, Vyšné Hágy, Nová Polianka, Tatranská Polianka, Tatranské Zruby, Nový Smokovec, Starý Smokovec, Horný Smokovec, Dolný Smokovec, Tatranská Lesná, Tatranská Lomnica, Tatranské Matliare, Kežmarské Žľaby, Tatranská Kotlina.

Tabuľka 14: Prehľad materských škôl v obciach na území VSP MAS Pro Tatry v roku 2014

	Počet MŠ	Počet detí
SPOLU	33	2389

Zdroj: ŠÚ SR, údaje k 31.12.2014

Tabuľka 15: Prehľad základných škôl v obciach na území VSP MAS Pro Tatry v roku 2014

	Základné školy - (1. - 9. roč.) spolu	Základné školy - (1. - 4. roč.) spolu
SPOLU	19	5

Zdroj: ŠÚ SR, údaje k 31.12.2014

Zo štatistických údajov v rámci vzdelanostnej infraštruktúry je zrejmé, že základné školstvo je vo viacerých prípadoch vo forme spojených materských škôl so základnými. V niektorých obciach chýba základná škola, ako napríklad u obcí Mengusovce, Mlynica, Nová Lesná a Štôla. V niektorých obciach je základné školstvo zamerané len na I. stupeň (teda ročníky 1-4.), a to v obciach Batizovce, Gerlachov, Mlynčeka a Stará Lesná. Dôvodom môže byť nerentabilnosť fungovania prvého aj druhého stupňa, pokles žiakov, ako aj atraktivita iných základných škôl v susedných obciach. Kompletná tabuľka č. 14 a 15 je uvedená v prílohe 6. Stredné školy sú v mestách Svit, Štrba a 8 stredných škôl sa nachádza v Poprade. Na území sú zastúpené aj vysoké školy a to v Poprade.

3.1.8.1 Sociálna a zdravotná infraštruktúra

Zdravotnícke zariadenia sa na území MAS nachádzajú v dostatočnom počte. Je to podmienené prítomnosťou okresného mesta Poprad, kde sa nachádza väčšina ambulancií a lekární (ambulancia praktického lekára pre dospelých, ambulancia praktického lekára pre deti, ambulancia praktického lekára stomatóloga a rýchla zdravotná pomoc). Tu dochádza za zdravotnou starostlivosťou veľa obyvateľov z okolitých obcí. Všetky zdravotnícke zariadenia sa nachádzajú aj vo Svite a vo Vysokých Tatrách, čo predstavuje ďalšiu spádovú oblasť pre okolité obce. Na území VSP pôsobia viacerí poskytovatelia sociálnych služieb, napr. v meste Poprad nachádza Centrum sociálnych služieb, ktoré poskytuje nasledovné sociálne služby: zariadenie pre seniorov, zariadenie opatrovateľskej služby, denný stacionár a jedáleň pre klientov, v obci Veľká Lomnica sa nachádza **Centrum sociálnych služieb a Rezidencie pre seniorov: JESEŇ ŽIVOTA, n.o., Dom sociálnych služieb a ETOS OPEN HAND, n.o.** je aj **v Batizovciach**, vo Svite pôsobí Familiaris o.z., Zariadenie núdzového bývania a iné. Celkovo v okrese Poprad sa podľa štatistických údajov k 31.12.2014 nachádza 23 sociálnych zariadení.

Tabuľka 16: Zdravotná infraštruktúra

Obce	Lekárne a výdajne liekov	Samostatné ambulancie praktického lekára pre dospelých	Samostatné ambulancie praktického lekára pre deti a dorast	Samostatné ambulancie praktického lekára stomatológa	Samostatné ambulancie praktického lekára gynekológa
SPOLU	28	46	24	47	19

Zdroj: ŠÚ SR

3.1.8.2 Zariadenia poskytujúce vybrané služby na území VSP Pro Tatry

Na území MAS Pro Tatry je dostupný predaj základných potravín a rozličného tovaru vo väčšine obcí. Vo väčších mestách sú služby rozšírené viac. V meste Poprad sa okrem množstva malých predajní potravinárskeho a nepotravinárskeho tovaru, predajní pohonných látok, pohostinských a odbytových stredísk, novinových stánkov nachádzajú aj veľké nákupné centrá, hotely, aquapark, atď. Aj napriek tomu, že predajňa základného potravinárskeho tovaru sa nachádza vo všetkých obciach, mnohé z nich sa často sťažujú, že sortiment v obchodoch nie je dostačujúci, a preto musia za ďalším tovarom a službami obyvatelia dochádzať do okolitých miest, hlavne do Popradu, Svitú či Vysokých Tatier. Podrobný prehľad ponuky občianskej vybavenosti je uvedený v tabuľke 17 v prílohe 6.

Tabuľka 17: Služby

	Predajňa potravinárskeho tovaru	Pohostinské a odbytové stredisko	Predajňa nepotravinárskeho	Predajňa pohonných látok	Zariadenia pre údržbu a opravu motorových vozidiel	Predajňa súčiastok a príslušenstva pre motorové vozidlá	Novinový stánok	Telefónny automat	Poštová schránka	Pošta
SPOLU	57	127	78	6	16	5	9	3	16	23

Zdroj: ŠÚ SR, údaje k 31.12.2014

3.1.8.3 Dopravná infraštruktúra

Na území Prešovského kraja, v rámci ktorého sa VSP Pro Tatry rozprestiera, je spolu 3094 kilometrov ciest. Cesty I. triedy tvoria 20,2%, cesty II. triedy 16,9% a cesty III. triedy 61,9% z celkovej dĺžky ciest nachádzajúcich sa na území PSK. Z uvedeného vyplýva, že stav cestnej infraštruktúry sa celkovo v Prešovskom kraji vyznačuje relatívne veľkou hustotou, ale nízkym podielom ciest vyššej kategórie. Zdokonalenie a dobudovanie cestnej infraštruktúry v Prešovskom kraji, najmä diaľničných úsekov smerom na západ a prepojenie kraja s Bratislavou je veľmi potrebné. Podobne aj prepojenie Poľska a Maďarska cez naše územie je nevyhnutné. Grafické znázornenie cestnej siete je uvedené na obrázku č. 1.

Obrázok 1 Dopravná infraštruktúra na území VSP

Zdroj: Slovenská správa ciest, 2015

Dopravná infraštruktúra v rámci VSP Pro Tatry je pomerne dobre rozvinutá, čo sa týka cestnej, železničnej, ale aj leteckej dopravy. Mesto Poprad leží na hlavnej komunikácii, spájajúcej východ a západ Slovenska – ceste E 50 (I/18). Z Popradu vedú cesty do Poľska (I/66), Starej Ľubovne (I/66) a (77), do Vysokých Tatier (534) a cez Vernár (I/66) do Banskej Bystrice či Rožňavy. Cesta I/66 je súčasťou vybranej cestnej siete, ktorá plní významnú úlohu pre dopravu v oblasti Vysokých Tatier a Pienin a to vnútroštátne i medzinárodne. Zároveň plní funkciu spojnice dvoch významných aglomerácií Poprad - Kežmarok a ako kapacitná dopravná tepna je zároveň súčasťou diaľničného privádzača k diaľničnej križovatke Poprad - Matejovce. V roku 2008 bol dokončený úsek diaľnice D1 Mengusovce – Jánovce, ktorý po dobudovaní predstavuje aj časť európskej cesty E 50. V roku 2015 bola spustená ďalšia časť diaľnice D1 Jánovce-Jablonov. V roku 2015 bola otvorená ďalšia časť diaľnice D1, došlo tým k priamemu diaľničnému spojeniu územia VSP Pro Tatry s krajským sídlom – Prešovom.

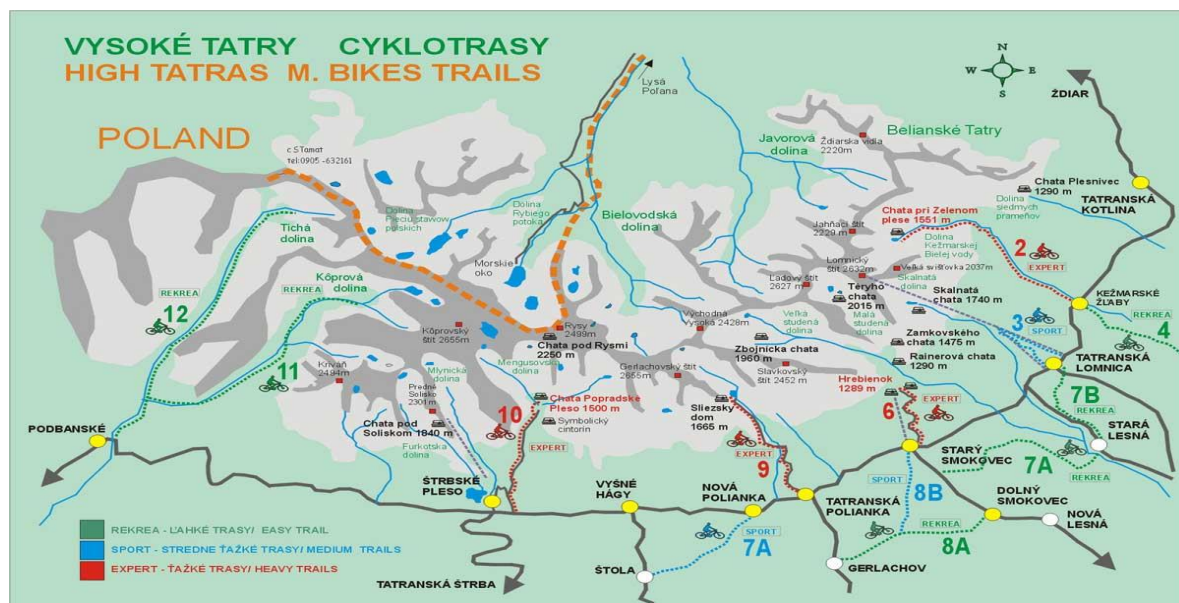
Železničnú sieť Prešovského kraja tvorí 430 km tratí a 41 km tatranskej elektrickej železnice. Mesto Poprad je taktiež dôležitým železničným uzlom, leží na trase paneurópskeho koridoru č. 5. Zo železničného smeru Žilina – Košice sa odtiaľto dá cestovať do Vysokých Tatier, kam vedie trať č. 183 Tatranských elektrických železníc a do Starej Ľubovne (trať č. 185). Trať medzi Popradom a Starým Smokovcom je druhou elektrickou železničnou traťou na Slovensku (otvorená 17. 12. 1908). Železničná stanica prešla rekonštrukciou a modernizáciou (ukončenie v r. 2008). Vybudované boli ostrovné nástupištia, podchod, výťahy a zabezpečil sa lepší pohyb

pre telesne postihnutých na vozíku. Tatranské elektrické železnice tvoria jednokolačné úzkorozchodné elektrifikované železničné trate Poprad-Tatry – Starý Smokovec – Štrbské Pleso (29,1 km, trať ŽSR 183) a Starý Smokovec – Tatranská Lomnica (5,9 km, trať ŽSR 184). Na túto sieť nadväzuje ozubnicová železnica Štrba – Štrbské Pleso a pozemná lanová dráha Starý Smokovec – Hrebienok, ktoré však nie sú súčasťou TEŽ. Letecké spojenie regiónu zabezpečuje medzinárodné letisko Poprad – Tatry, najvyššie položené letisko v strednej Európe (718 m n. m.). Vďaka svojej geografickej polohe má mimoriadne dobré poveternostné podmienky (často leží nad hranicou hmly), a tak je využívané aj ako náhradné letisko pre lietadlá pôvodne smerujúce do Košíc, Sliača, Žiliny či dokonca Bratislavy. Letisko je využívané tak na pravidelné linky ako i vyhlídkové lety, charterové lety najmä z Ruska, Ukrajiny, Estónska a Nemecka a k morským destináciám v letných mesiacoch, využívajú ho súkromné a obchodné lietadlá z celej Európy, aerokluby a letecké školy, slúži aj ako základňa leteckej záchrannej zdravotnej služby.

3.1.8.4 Voľno-časová infraštruktúra

Voľno-časové aktivity sú v rámci územia rozvinuté pomerne diferencovane. Návštevníci a obyvatelia na území VSP majú širokú škálu možností trávenia voľného času aktívnym spôsobom. Územie ponúka kvalitné zázemie pre viacero druhov športu počas každého ročného obdobia. **V letnom období** môžu návštevníci a obyvatelia tráviť čas na zrealizovaných cyklotrasách ľahkého, stredného či ťažkého stupňa. Možnosti cyklotrás na území a v jeho okolí sú zobrazené na obrázku č. 2 nižšie.

Obrázok 2: Cyklotrasy

Zdroj: <http://www.villaseverka.sk/wolny-czas>

V letnom období sa tiež ponúka možnosť turistiky na vrcholy hôr za oddychom, relaxom a čistým vzduchom. V **zimnom období** si vyznávači bežeckého lyžovania a zimnej turistiky prídu na svoje. Zasnežené tatranské veľikáni vytvárajú neopakovateľnú scenériu pri lyžiarskych túrach. Návštevníci a obyvatelia na území VSP si môžu vybrať z niekoľkých pripravených bežeckých tratí podľa náročnosti a fyzickej zdatnosti.

Obrázok 3: Lyžiarske bežecké trasy

Zdroj: <http://slovakiaplus.blogspot.sk/2010/04/vysoke-tatry-lyziarske-bezecke-trate.html>

V obci **Liptovská Teplička** na nachádza Wellness centrum v Penzióne Dolinka. Ide o priestory, v ktorých môžu obyvatelia a návštevníci relaxovať, využiť svoj voľný čas v parnej či fínskej saune. Centrum ďalej ponúka príjemný kúpeľ v jacuzzi alebo možnosť zrelaxovať na vyhrevných lehátkach. V obci sa tiež nachádza Bowling, kde s priateľmi môžu stráviť aktívne svoj voľný čas. Pre obyvateľov a návštevníkov je k dispozícii aj športový areál Uhlárová. Ide o vybudované multifunkčné ihrisko, na ktorom sa odohrávajú zápasy TJ Liptovská Teplička. Multifunkčné ihrisko s umelou trávou je oplotené a využíva sa hlavne počas letných dní na futbalové tréningy, volejbal či florbal. V zimnom období sa stáva ľadovou plochou kde vo večerných hodinách prebiehajú hokejové zápasy mladých či starších hokejistov. V popoludňajších hodinách slúži ihrisko korčuliarom.

V obci **Mlynčeky** si turisti môžu nájsť ubytovanie v súkromí, nakoľko sa v obci nachádza niekoľko ubytovacích zariadení ako Chata Fedák, PWP s.r.o., Vila Aurora či Chaty pri lesíku.

Obec Štrba ponúka obyvateľom a návštevníkom nespočetné množstvo kultúrnych podujatí. Je známa svojou vyspelou kultúrou, ktorá až doposiaľ nesie pečať tradícií, ich udržiavanie a povýšenie týchto nezameniteľných hodnôt do súčasnej podoby. Tak je to pri folklórnom umení, ktorého nositeľmi sú štyri folklórne súbory. Medzi atrakcie obce patrí Štrbská drevenica, člnkovanie na štrbskom plese, veveričí park, lanovky či aktivity na Štrbskom Plese.

V obci **Nová Lesná** si návštevníci a obyvatelia vychutnajú množstvo pripravovaných kultúrnych podujatí ako Bartolomejský deň, výstup na novolesniansku štrbinu či iné kultúrne podujatia. V obci je k dispozícii ľadová plocha. Milovníci kultúrnych a historických pamiatok si nájdu príležitosť navštíviť rímskokatolícky kostol Zvestovania Pána, vystavaný v polovici 13. storočia pôvodne v gotickom slohu. Patrí k mnohým kostolom, ktoré sa v tomto čase na Spiši stavali. Spoločne svedčia o postupnom prenikaní klasickej a poklasickej gotiky.

Pre milovníkov horskej turistiky **obec Batizovce** ponúka „Výstup na Batizovské pleso“. V obci sa celoročne uskutočňujú kultúrne a športové podujatia ako Júnová cykloparáda, Mundiál, Detský mundiál, Najlepšie batizovské pirohy a pod. V obci sa nachádza aj multifunkčné ihrisko určené na kolektívne hry, tenis a korčuľovanie. Odpočinúť si môžete v penzióne Vila Šafrán, turistickej ubytovni či v priestoroch Gašperovho mlynu.

V **obci Gerlachov** pri Poprade si môžete zájsť zaspomínať k pamiatkam ako Pomníku padlých hrdinom SNP, k zvyškom ranogotického kostola z 13. storočia, gerlachovskej izbe, kamennému mostu či cintorínu padlých vojakov.

V **obci Štôla** sa nachádzajú pre milovníkov zimnej turistiky udržiavané bežecké trate, ktoré vedú krásnou prírodou okolo rieky Poprad a výhľadom na panorámu Vysokých Tatier. Taktiež sú tam krásne historické pamiatky, napr. vojenský cintorín, evanjelický neoklasicistický kostol, pamätná tabuľa Ladislava Dindu, a Frica Kafendu, a pozostatky benediktínskeho kláštora, ktorého 700 výročie založenia oslávili v roku 2014.

Obec Mengusovce sa orientuje na aktivity súvisiace s jazdectvom a chovom koní. Tradičným podujatím v obci je Mengusovské ródeo, ktoré každoročne organizuje obec a miestne spoločnosti chovateľov koní. V zimnom období sú v obci udržiavané bežecké trate, ktoré vedú krásnou prírodou okolo potoka Vesník a Kižnica, s výhľadom na panorámu Vysokých Tatier.

Mesto Svit ponúka návštevníkov a obyvateľom možnosti trávenia voľného času v krytej mestskej plavárni. Pre návštevníkov je pripravený 25 metrový bazén a detský bazén, kde môžu okrem plávania využiť aj služby bufetu, masérské služby, saunovanie a vaňové kúpele. Mesto ponúka možnosti pre rozvoj ľudovej (folklórnej) a sakrálnnej hudby. V meste pôsobia zbory ako Bystrianka, DFS Jánošíček, Laudamus aj tanečná skupina ŠTÝL. Pre priaznivcov aktívneho odpočinku je k dispozícii cyklo-inline chodník, ktorý sa vedie popri rieke Poprad a jej prítoku

Mlynica, pri západnom okraji mesta Poprad poľom. Je profilovo vyvážený. Vhodný pre začiatočníkov i pokročilých korčuliarov a cyklistov. Dva kilometre od Svitú dáva priaznivcom zimných športov možnosť trávenia času v Skicentre Lopusná dolina – Lučivná. Stravovacie služby v meste ponúkajú Spolcentrum, Dom Kultúry a Koliba ako aj miestne pohostinstvá.

Veľký Slavkov tak ako aj iné menšie obce pripravuje každoročne pár kultúrno-spoločenských aktivít ako napr. výstup na Slavkovský štít, zber elektroodpadu či Jánske ohne väčšinou späté s určitým štátnym či náboženským sviatkom.

Obec Veľká Lomnica ponúka v oblasti kultúry pripravené kultúrne podujatia zo záštitou obce. V obci pôsobí folklórny súbor Lomničan, detský folklórny súbor Lomničanik a rómsky folklórny súbor Roli Lolkica. Pre milovníkov aktívnej formy oddychu je v obci pripravené množstvo športových aktivít. V útulnej telocvični sa od roku 2008 hráva **florbal**, taktiež sa tam koná najstarší volejbalový turnaj v regióne o pohár starostu obce. Pre priaznivcov tenisu sú pre širokú verejnosť sprístupnené **tenisové kurty** pod správou Centra voľného času, ktoré sa v zime využívajú na korčuľovanie pre širokú verejnosť. V športových disciplínach nechýba aj **futbal**. V obci pôsobí futbalový klub Veľká Lomnica. Svoje miesto v obci má aj organizovaný **jazdecký šport**, ktorý začal svoju činnosť ako oddiel novozaloženej Telovýchovnej jednoty pri riaditeľstve Štátnych majetkov vo Veľkej Lomnici dňa 1.9.1956. Jazdecký oddiel patril v povojnovom období až do roku 1990 k najlepším a najúspešnejším oddielom TJ Veľká Lomnica, pričom väčšina výsledkov sa spája s menom Štefana Husára. Jazdecký záprahový šport je organizovaný miestnych chovateľom koní p. Balážom. Veľkým lákadlom v obci je **golfový rezort Veľká Lomnica**.

Mesto Vysoké Tatry už len svojou polohou poskytuje nespočetné množstvo voľno - časových aktivít pre svojich návštevníkov a obyvateľov. V meste pôsobí niekoľko športových klubov s rôznym zameraním ako AFK Vysoké Tatry, Himalaya club Vysoké Tatry, TJ Slovan, Rekreačno-športový volejbalový klub TATRAFIT, Alkan – klub horských športov a Združenie pre zachovanie jazdeckého športu v Tatrách. V meste sa nachádza aj mestská knižnica so sídlom v Starom Smokovci. V meste pôsobí aj základná umelecká škola. K dispozícii sú rekreačné zariadenia BEZ Transformátory a. s., Coop Jednota, s. d, Centrum účelových zariadení a Vzdelávacie a doškoloňovacie zariadenie MF SR.

Mesto Poprad ponúka svojim návštevníkom a obyvateľom dostatok vhodných podmienok pre trávenie voľného času. V oblasti kultúry je obyvateľom a návštevníkom k dispozícii niekoľko tematický rôznorodých kultúrnych podujatí od výstav fotografií, divadelných predstavení v Dome kultúry cez prezentáciu hudby až po výstavy v galériách a múzeách. Svoje brány pre

návštevníkov otvára aj podtatranská knižnica s množstvom významných literárnych diel. Športovým priaznivcom je k dispozícii zimný štadión, tenisové kurty, športový areál ZŠ Jarná Poprad a viacúčelová športová hala ARÉNA POPRAD. V meste sa nachádza niekoľko ihrísk, kde môžu mladí aj dospelí tráviť svoj čas. V meste môžeme nájsť aj Mestskú informačnú kanceláriu a Centrum voľného času. V meste a jej okolí je vybudovaná sieť cyklotrás, kde môžu milovníci bicyklov aj kolieskových korčúľ tráviť svoj čas. Mesto naďalej pokračuje vo výstavbe cyklotrás s napojením na susedné obce a mestá. Lákadlom pre domácich a zahraničných návštevníkov je vybudovaný aquapark – AQUACITY Poprad, ktorý ponúka rekreačné služby. Komplex Aquacity Poprad je ekologické stredisko pod Vysokými Tatrami s vodným rajom, termálnymi bazénmi, vitálnym svetom, kryoterapiou, hotelmi Seasons***, Riverside*** a Mountain View***, luxusnou reštauráciou a kongresovými priestormi. V meste sa nachádza množstvo ubytovacích a stravovacích zariadení s pestrou ponukou domácich či zahraničných jedál. Mladá generácia môže tráviť svoj čas v jednom z niektorých centier zábavy ako napr. Humno Restaurant & Music Pub.

Vzhľadom k možnostiam obcí, sa v obci Mlynica sa nenachádzajú možnosti na trávenie voľného času. Pre aktívny odpočinok využívajú obyvatelia a návštevníci priľahlé termálne kúpele, kryté bazény, či atrakcie a športoviská vo Vysokých Tatrách.

3.1.9 Kultúrne, historické a prírodné zdroje

3.1.9.1 Kultúrne zdroje

Na územie VSP sa podľa evidencie Pamiatkového úradu Slovenskej republiky nachádza 245 národných kultúrnych pamiatok. K najzaujímavejším patria tieto:

Obec Veľká Lomnica: Kostol sv. Kataríny Alexandrijskej

Kostolík v podobe typického jednolodia s kvadratickým presbytériom, severnou sakristiou a západnou predstavanou vežou postavili niekedy v rokoch 1270 až 1280. Tunajší farár patril už v roku 1268 do Bratstva 24 spišských kráľovských farárov. Jeho členmi pritom boli okrem neho a farára zo susedných Huncoviec len kňazi zo spišských miest, čo vypovedá o význame tunajšej farnosti.

Krátko po dokončení bol interiér kostolíka vyzdobený nástennými maľbami ešte neskororománskeho štýlu. Podľa niektorých odborníkov mohol byť kostolík vysvätený na Veľkú noc roku 1289, podľa listiny o škultécii Rikolfa z Lomnice. Už v prvej štvrtine 14. storočia namaľoval významný umelec talianskeho pôvodu na severnú stenu sakristie

monumentálnu fresku znázorňujúcu časť tzv. Ladislavskej legendy. Objavili ju v roku 1957 a následne počas obnovy kostolíka ju v rokoch 1960 - 1966 na dve etapy zreštaurovali. Presbytérium vyzdobili freskami v polovici 14. storočia. V roku 1412 bola loď zaklenutá na dva stredové piliere, čím sa zmenila na dvojloď. V rámci tejto prestavby dostala asi aj novú freskovú výzdobu v presbytériu, ktorá sa sčasti dochovala. Koncom 15. storočia doplnili interiér o neskorogotické krídlové oltáre, pričom dva bočné sa tu nachádzajú dodnes. V neskoršom období nadstavali vežu, v 18. storočí barokizovali vnútorné zariadenie vrátane nového hlavného oltára datovaného do roku 1793. Fresky v presbytériu odkryli len pri obnove započatej v roku 2002, hoci ich prítomnosť preukázali už sondy v 60. rokoch minulého storočia. Maľby boli zreštaurované v rokoch 2004 - 2010.

Obec Mlynica: Kostolík sv. Margity Antiochijskej

Kostolík postavili niekedy v polovici 13. storočia ako románsku jednolodňovú stavbu s predstavanou vežou a svätyňou neznámeho tvaru. Obec a tunajší farár sa spomínajú prvýkrát v roku 1268. V rokoch 1425 – 1434 bol goticky prestavaný. Pôvodnú svätyňu nahradilo polygonálne presbytérium, v ktorého severnej stene sa zachovalo výklenkové pastofórium datované letopočtom 1425. Loď

bola prestavaná na dvojloď a zaklenutá na stredový osemboký stĺp. Kostolík v tom čase dostal aj nové oltáre. Na oboch sa poznačil slávny majster Pavol z Levoče, ktorý sa podpísal na mnohých nesmierne vzácnych oltároch aj v iných obciach i v ďalekom okolí. V roku 1545 ako jeden z prvých kostolíkov na Spiši prešiel do rúk protestantom. Katolíkom bol vrátený až v roku 1672. Ďalšia prestavba sa uskutočnila v baroku, kedy bol kostolík rozšírený o severnú sakristiu a južnú predsieň. V roku 1932 bol jeden z gotických oltárov predaný do Prahy.

Batizovce: Kostol Panny Márie Kráľovnej všetkých svätých, istý čas aj sv. Jána Krstiteľa

Kostolík postavili niekedy v polovici 13. storočia ako jednolodňovú neskororománsku stavbu. Zrejme okolo roku 1300 bol prestavaný, keď bola zaklenutá svätyňa rebrovou krížovou klenbou a interiér vyzdobený nástennými maľbami. Ďalšiu freskovú výzdobu získal kostolík niekedy po roku 1360.

K východnej stene presbytéria pristavali asi v období renesancie vysokú kvadratickú prístavbu. V 18. storočí bol kostolík zbarokizovaný v interiéri i exteriéri. V rokoch 1764 - 67 tak bola zaklenutá loď a vynovené bolo aj vnútorné zariadenie.

Maľby boli objavené pri prieskume v rokoch 1963 a 1967 a zreštaurované v rokoch 1966 - 69. Celková obnova objektu bola dokončená v roku 1975.

Kaštieľ Batizovce (Mariássyovský)

Pochádza z roku 1756 a postaviť ho dal František Mariássy so svojou manželkou Zuzanou Szontagh, o čom svedčí aj nápis na erbe. Posledný z rodu Mariássyovcov – Edmund odpredal v roku 1905 celý majetok batizovského kaštieľa kniežaťu Hohenlohe. Po niekoľkých zmenách majiteľov ho v roku 1917 kúpila grófka Berta Dessewffy, ktorá bývala v Budapešti a do Batizoviec chodila ako na letné sídlo. Po jej smrti podľa testamentu pripadol kaštieľ s príslušenstvom sestrám rádu uršulínok z Cífera. Odvtedy sa stal kaštieľ kláštrom a uršulínky v ňom bývali do roku 1950, kedy boli z neho násilne vystavované. V kaštieli sa následne zriadila Základná politická škola socialistická zamestnancov podnikov vo Svite, ktorú v roku 1951 zrušili. Dňa 29 januára 1957 sa začala oprava a adaptácia kaštieľa na Domov dôchodcov. Prvý dôchodca nastúpil do domova dôchodcov 5 októbra 1959 (Anna Huťanová). A tu sa začína písať v batizovskom kaštieli história inštitucionálnej sociálnej starostlivosti.

Gerlachov: Ranogotický kostolík Povýšenia sv. Kríža

Ešte po druhej svetovej vojne stál v dedinke Gerlachov neďaleko Popradu nevelký ranogotický kostolík (Povýšenia) sv. Kríža, pôvodne sv. Martina. Kvôli narušenej statike ho zbúrali a dodnes sa z neho zachovala iba veža.

Kostolík postavili v druhej polovici 13. storočia ako jednodňovú stavbu s kvadratickým presbytériom a predstavanou západnou vežou. Podľa kanonickej vizitácie z roku 1700 ho mali postaviť templári z kláštora v neďalekej Štôle. Na rozdiel od väčšiny spišských chrámov nebol v neskoršom období zaklenutý a až do svojho zániku mal v lodi rovný drevený strop.

Počas reformácie prešiel do rúk evanjelikom, ktorí ho využívali až do roku 1710, kedy im ho odobrali. V prvej tretine 20. storočia bola stavba už v zlom stave, doskový strop úplne prehnilý. Po druhej svetovej vojne sa rozhodlo o zbúraní stavby, napokon sa z nej podarilo zachovať

aspoň vežu so západnou stenou lode, ktoré boli pred niekoľkými rokmi obnovené. Vo veži visí zvon z roku 1525.

Stará Lesná: Rímskokatolícky kostol

Najcennejšou stavebnou pamiatkou je pôvodne ranogotický rímskokatolícky kostol, v rokoch 1793-1794 prestavaný v barokovo-klasicistickom slohu. Jednolod'ová stavba s pristavanou sakristiou a na južnej strane lode okolo roku 1600 pristavanou renesančnou zvonnicou. Presbytérium je zaklenuté českou klenbou, loď dvoma poľami pruskej klenby dosadajúcej pomocou medziklenbových pásov na rímsu pilastrov. Hlavný oltár je neskorogotický krídlový z obdobia po roku 1520, barokizovaný v 18. storočí a doplnený koncom 19. storočia sochou sv. Pavla. Pravý bočný oltár P. Márie so sochou madony je z roku 1480. Ľavý bočný oltár sv. Anny je zo 14. storočia. Z gotického zariadenia kostola pochádza fragment sochy apoštola z čias okolo roku 1400, dnes umiestnený v Spišskom múzeu v Levoči. Zaujímavosťou je, že neskorogotický oltár najsvätejšej Trojice z čias okolo roku 1490-1500 je od roku 1896 v bývalom korunovačnom kostole sv. Mateja v Budapešti.

Štôla: Vojenský cintorín

V roku 1999 bola dokončená rekonštrukcia vojenského cintorína v Štôle za pomoci Státneho fondu kultúry PRO SLOVAKIA, Bratislava. Akad. sochár Imrich Svitana z Popradu osadil exteriérovú plastiku „RUŽA VĎAKY“, ktorú zhotovila akad. sochárka p. Anna Goliášová z Bratislavy.

Benediktínsky kláštor

Obec Štôla vznikla na mieste niekdajšieho benediktínskeho kláštora. Kláštor patrila pod cisterciacke opátstvo v Spišskom Štiavniku. Podľa zachovaných písomností uložených v Spišskej Kapitule bol kláštor postavený r. 1314 grófom Botysom a grófmi a zároveň aj richtármi Frohlingom z Veľkej a Gottschalkom z Matejoviec. Podľa dostupných správ kláštor, ktorého súčasťou bol aj kostol, bol priestranný, vkusne postavený s pekným kamenným stĺporadím. Krátko po svojom vzniku kláštor vylúpila zbojnická skupina a kláštor bol opustený. Znovu bol obnovený r. 1319 Počas husitských vojen a počas nepokojov o uhorský trón asi v r. 1436 kláštor vyhorel a viac nebol obnovený. Kláštor ostal pustý až do roku 1526. Potom ho Mariassovci dali rozobrať a z jeho časti vystavali v Batizovciach pravdepodobne starý horný kaštieľ a evanjelickú (pravdepodobne dnešnú katolícku) faru. Snáď poslednou zachovalou verejnou pamiatkou z kláštora je drevená zvonička s dvojkrížom a bronzovým zvončekom stojaca pred jednou z posledných dreveníc v obci. V roku 2000 sa našli pri rekonštrukcii rodinného domu

p. Pavla Jurču, s. č. 67 niektoré časti stĺporadia pochádzajúce z kláštora a tieto sú uložené v budove obecného úradu.

Liptovská Teplička

Dedina bola založená na báze šoltýskeho práva v druhej vlne valašskej kolonizácie, keď sa tu usadilo goralské obyvateľstvo z hornej Oravy. Obyvatelia sa zaoberali poľnohospodárstvom, prácou v lesoch, pltníctvom a garbiarstvom. Dnes je Liptovská Teplička so svojou vyše šesťdesiatkilometrovou katastrálnou hranicou druhou najväčšou dedinou na Slovensku. Väčšina obyvateľstva je rímsko-katolíckeho vierovyznania, čo potvrdzujú v obci dominantný Kostol svätého Jána Krstiteľa a rodáci, ktorí sa svojím kňazským povoláním vyznamenali na Slovensku aj vo svete.

Návštevníka obce zaujme najmä nezameniteľná a zachovalá architektúra zrubových domov, stodôl, ktoré vytvárajú samostatný celok – tzv. Stodolište. Okrem toho sa tu nachádzajú aj ďalšie unikáty ako zemiakové pivnice a terasovité polia, ktoré dotvárajú kolorit vidieckeho života v dobách dávno minulých.

Zemiakové pivničky

Zdroj: <http://www.teplickapodtatrami.sk/o-nas/>

3.1.9.2 Významné osobnosti a ocenenia na území MAS

Na území MAS Pro Tatry sa narodilo, žilo a pôsobilo a pôsobí množstvo významných osobností či už v podnikateľskej sfére, náboženskej, právnickej, medicínskej oblasti, v rámci turistiky – veľa horolezcov, horských vodcov.

Ocenenia

Liptovská Teplička je nositeľom viacerých významných ocenení, ktoré dokladujú jedinečnosť obce a jej prístup k trvalému rozvoju kultúrneho a prírodného dedičstva.

Obec Liptovská Teplička a jej ocenenia
1. miesto kronika Slovenska 2008

Cena Slovenskej republiky za krajinu 2014
Dedina roka 2007
1. miesto Chotár roka 2007
2. miesto v Európskej súťaži Obnovy dediny 2008
1. miesto kronika Slovenska 2006

Zdroj: Obecné a mestské úrady, 2014

Daný región sa vyznačuje množstvom príležitostí pre vznik a pôsobenie rôznych kultúrnych a spoločenských organizácií. Najmä vďaka prírodným pomerom a horskému prostrediu sa na území MAS Pro Tatry realizuje množstvo športových klubov. Okrem toho sú na tomto území aj DHZ, Červený kríž, horské oddiely atď.

3.1.9.3 Prírodné zdroje

Environmentálny ukazovateľ – pôda

Prevládajúcimi pôdnymi typmi na území okresu Poprad sú v horských oblastiach Západných, Vysokých a Nízkyh Tatier litozeme a podzoly. V Belianskych Tatrách a na prevažne karbonátových komplexoch kráľovohoľskej časti Nízkyh Tatier (sekvencie Veľkého Boku, chočský príkrov) k nim pristupujú rendziny. Podtatranskú kotlinu pokrývajú najmä pseudogleje, v nive rieky Poprad pristupujú luvizeme, podobne aj v nive Hornádu. Pahorkatiny budované vnútrokarpatským paleogénom pokrývajú prevažne kambizeme. Z hľadiska distribúcie pôdných typov poľnohospodárskych pôd (teda mimo lesných pôd) patria k prevládajúcemu typu pôd kambizeme, menej luvizeme a rendziny. Z hľadiska skeletnatosti je vzhľadom na rozmanitý reliéf, zahŕňajúci horstvá, hornatiny, pahorkatiny a kotliny s rôznorodým pôdotvorným substrátom možné v okrese Poprad nájsť širokú paletu pôdných druhov, od pôd skeletnatých (kamenitých) až po pôdy ílovité a ílovito-hlinité. Podobne to platí aj pre poľnohospodárske pôdy. Nedá sa vymedziť dominujúci druh, aj keď samozrejme extrémne kamenité pôdy horských oblastí v poľnohospodárskych pôdach zahrnuté nie sú. Podľa zákona č. 220/2004 Z. z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy sú poľnohospodárske pôdy zaradené do skupín kvality v stupni 1 – 9 (1. stupeň je najkvalitnejší), označovaných ako bonitované pôdnoekologické jednotky (BPEJ). Bonitovaná pôdno-ekologická jednotka (BPEJ) je ustanovená zákonom ako klasifikačný a identifikačný údaj vyjadrujúci kvalitu a hodnotu produkčno-ekologického potenciálu poľnohospodárskej pôdy na danom stanovišti. Podľa údajov VÚPOP Bratislava (2010) sa v okrese Poprad nenachádzajú pôdy 1. – 4. skupiny BPEJ. Nachádzajú sa tu iba poľnohospodárske pôdy 5. – 9. skupiny BPEJ.

Využitie územia a pôdneho fondu

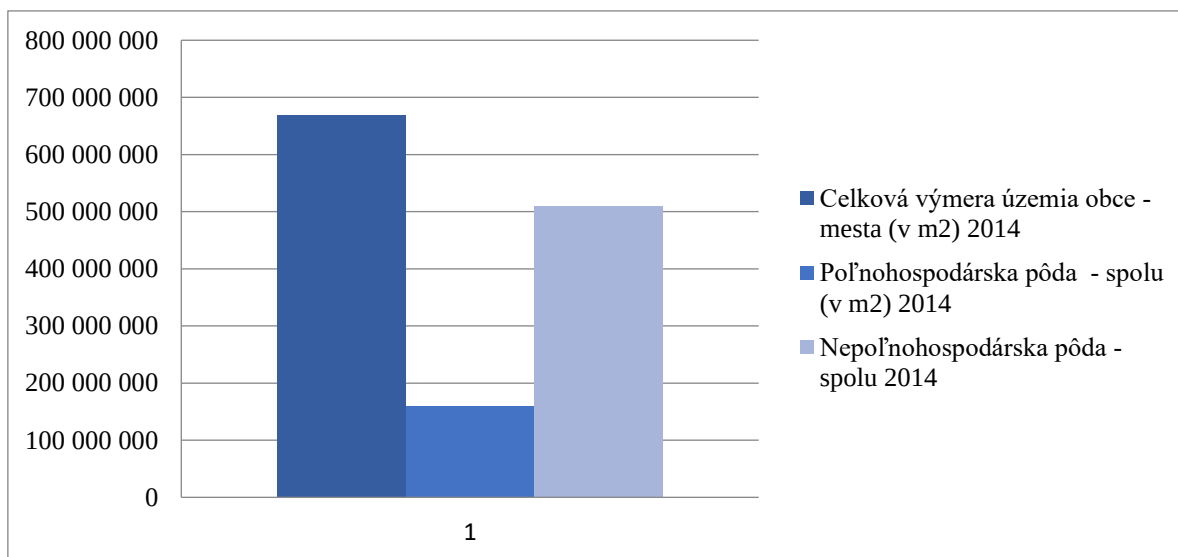
Celková výmera územia MAS Pro Tatry je 678 049 157 m². Z tabuľky Celková výmera územia MAS Pro Tatry vyplýva, že väčšiu plochu zaberá nepoľnohospodárska pôda, a to 75,64 % z celkovej výmery územia a poľnohospodárska pôda predstavuje 24,36% z celkovej výmery územia. Kompletná tabuľka č. 18 je uvedená v prílohe 10.

Tabuľka 18: Využitie územia a pôdneho fondu

Názov obcí	Celková výmera územia obce - mesta (v m ²)	Poľnohospodárska pôda - spolu (v m ²)	Nepoľnohospodárska pôda - spolu
Za rok	2014	2014	2014
SPOLU	678 049 157	166 149 275	512 850 714

Zdroj: ŠÚ SR, 2014

Graf 5 Prehľad využitia územia

Využitie poľnohospodárskej pôdy

Tabuľka 19: Využitie poľnohospodárskej pôdy

Názov obce	Orná pôda v m ²	Chmelnica v m ²	Vinica v m ²	Záhrada v m ²	Ovocný sad v m ²	Trvalý trávny porast v m ²
SPOLU	69 713		0			89 616
	957	33		1 844 039	17038	876

Zdroj: ŠÚ SR, 2014

Tabuľka zobrazuje rozdelenie a využívanie poľnohospodárskej pôdy na území VSP Pro Tatry. Z uvedenej tabuľky 21 (príloha 6) a grafu č. 6 je zjavné, že najväčšie využitie poľnohospodárskej pôdy je v podobe trvalého trávneho porastu. Najväčšie zastúpenie má trvalý trávny porast zaberá rozlohu 89 616 876 m².

Orná pôda sa nachádza na rozlohe 69 713 957 m² z celkovej výmery poľnohospodárskej pôdy v rámci územia a jej najväčšia rozloha je v meste Poprad a v obci Veľká Lomnica. Na území sa nenachádza vinica a len v jednej obci sa nachádza chmeľnica (Veľká Lomnica) a v jednej ovocné sady (Stará Lesná).

Environmentálny ukazovateľ – vzduch

Kvalitu ovzdušia vo všeobecnosti určuje obsah znečisťujúcich látok vo vonkajšom ovzduší. Základným východiskom pre hodnotenie kvality ovzdušia na Slovensku sú výsledky meraní koncentrácií znečisťujúcich látok, ktoré realizuje Slovenský hydrometeorologický ústav na staniciach Národnej monitorovacej siete kvality ovzdušia (NMSKO). Na účely vyhodnotenia kvality ovzdušia bolo územie Slovenska rozdelené na aglomerácie a zóny, pričom celé územie Prešovského kraja spadá do Zóny Prešovský kraj.

Tabuľka 20: Monitorovacie stanice NMSKO v Prešovskom kraji v roku 2012

	Okres	Názov stanice	PM ₁₀	PM _{2.5}	Oxidy dusíka	Oxid siričitý	Ozón	Oxid uhľový	Benzé
Zóna prešovský kraj	Humenné	Humenné , Nám. slobody	X	X			X		
	Kežmarok	Stará Lesná , AÚ SAV, FMED	X	X			X		
	Poprad	Gánovce , Meteo. St.					X		
	Prešov	Prešov , Arm. gen. L. Slobody	X	X	X			X	X
	Snina	Starina , Vodná nádrž, FMED					X		
	Vranov nad Topľou	Vranov nad Topľou , M. R. Štefánika	X	X		X			
	Snina	Kolonické sedlo , Hvozdná	X	X					

Zdroj: Hodnotenie kvality ovzdušia v Slovenskej republike, 2012, SHMÚ, Bratislava marec 2014

Polietavý prach (PM₁₀ častice pod 10 µm, PM_{2.5} častice pod 2,5 µm) sa uvoľňuje najmä pri spaľovaní tuhých látok. Je obsiahnutý vo výfukových plynoch motorových vozidiel, do ovzdušia sa však dostáva aj vírením častíc usadených na zemskom povrchu (sekundárna prašnosť). Automobilová doprava je podstatným zdrojom aj pri ostatných znečisťujúcich látkach, najmä pri benzéne. Zdrojom oxidov dusíka je tiež spaľovanie zemného plynu. Hlavnými zdrojmi produkujúcimi SO₂ sú [elektrárne](#) spaľujúce fosílné palivá a priemyselné

ohrievacie kotle. Rovnako aj oxid uhoľnatý vzniká pri nedokonalom spaľovaní a je súčasťou výfukových plynov motorových vozidiel. Jeho najvýznamnejším zdrojom pre človeka je však fajčenie.

Prízemný ozón

Vysoké koncentrácie prízemného ozónu, najmä počas epizód fotochemického smogu (vonkajšie podmienky - stagnácia vzduchu, slnečné a teplé počasie) nepriaznivo ovplyvňujú ľudské zdravie (hlavne dýchací systém človeka), vegetáciu a rôzne materiály. Tabuľka 23 uvádza počty dní, v ktorých bola prekročená priemerná 8-hodinová koncentrácia prízemného ozónu $120 \mu\text{g}\cdot\text{m}^{-3}$ (cieľová hodnota pre ochranu ľudského zdravia) za roky 2010 až 2012. Povolený počet je 25 dní v priemere za 3 roky. Z tabuľky je zrejmé, že tento 3-ročný priemer nebol prekročený.

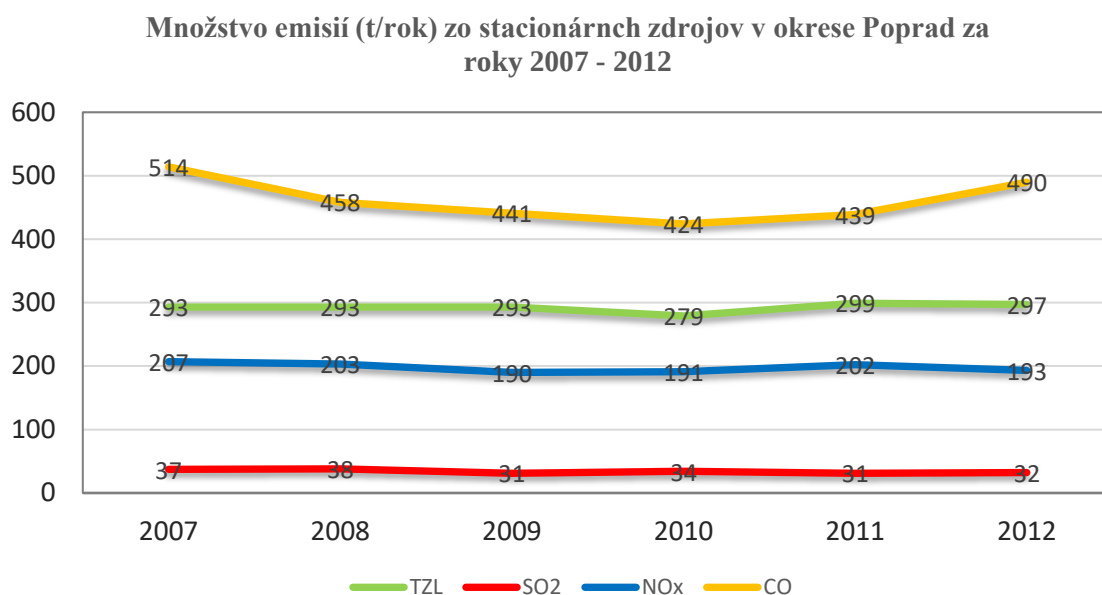
Tabuľka 21: Počet dní, v ktorých bola prekročená priemerná osemhodinová koncentrácia prízemného O₃ $120\mu\text{g}\cdot\text{m}^{-3}$ (cieľová hodnota pre ochranu ľudského zdravia)

Stanica	2010	2011	2012	Priemer 2010 -
Humenné, Nám. Slobody	8	10	10	9
Gánovce, Meteo. st.	7	25	12	15
Stará Lesná, AÚ SAV, EMEP	15	17	14	15
Starina, Vodná nádrž, EMEP	2	7	7	5

Zdroj: Informácia o kvalite ovzdušia, podiele stacionárnych zdrojov na znečisťovaní ovzdušia, programoch na zlepšenie kvality ovzdušia a akčných plánoch v Prešovskom kraji za rok 2012, Okresný úrad v Prešove

V Prešovskom kraji nebol v roku 2012 prekročený ani výstražný hraničný prah ozónovej smogovej situácie ($240 \mu\text{g}\cdot\text{m}^{-3}$) pre varovanie verejnosti ani informačný hraničný prah ($180 \mu\text{g}\cdot\text{m}^{-3}$) pre upozornenie verejnosti. Najväčšími producentmi emisií tuhých znečisťujúcich látok (TZL) v Prešovskom kraji sú malé zdroje znečisťovania ovzdušia (ZZO) - domácnosti. Veľké ZZO sú najväčšími producentmi emisií SO₂. Najvýznamnejším zdrojom emisií CO a NO_x v kraji je cestná doprava.

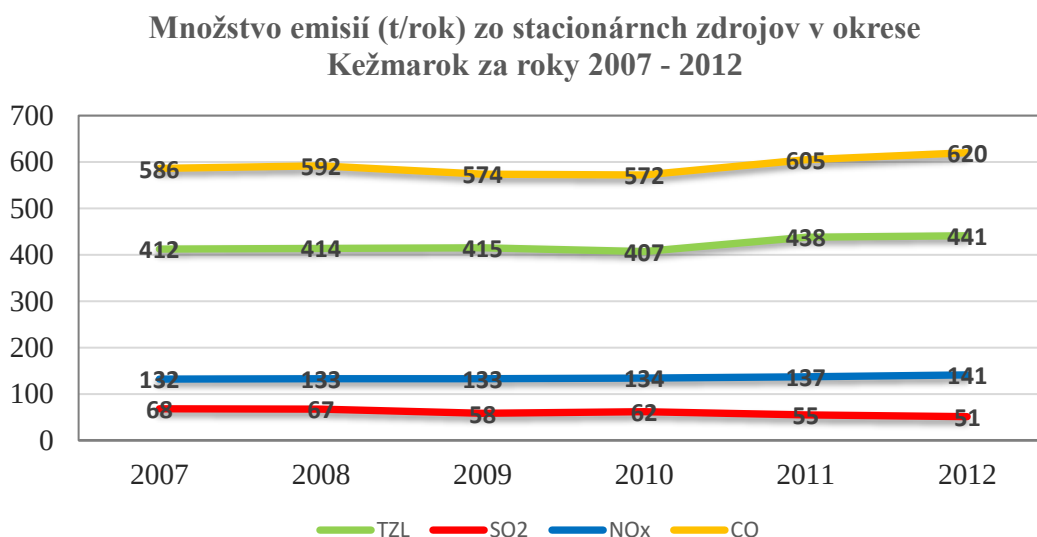
Graf 6 Vývoj emisií zo stacionárnych zdrojov v okrese Poprad za roky 2007 – 2012

Zdroj: www.shmu.sk

Vývoj emisií zo stacionárnych zdrojov v okrese Poprad má za posledné roky prevažne stagnujúci priebeh. Od roku 2011 bol zaznamenaný opätovný nárast najmä emisií oxidu uhoľnatého CO.

Graf 7 Vývoj emisií zo stacionárnych zdrojov v okrese Kežmarok za roky 2007 – 2012

Zdroj: www.shmu.sk

V okrese Kežmarok bol za posledné roky zaznamenaný výraznejší nárast pri emisiách oxidu uhoľnatého a emisiách tuhých znečisťujúcich látok. Emisie NOx majú väčšinou klesajúci

priebeh. Úroveň znečistenia ovzdušia v Prešovskom kraji ovplyvňujú najmä emisie z veľkých priemyselných zdrojov, ktoré sú významnými zástupcami drevárskeho a palivovo – energetického priemyslu (Bukóza Energo, a.s. Vranov nad Topľou, Bukocel, a. s. Hencovce, Energy Snina, a. s.). Ďalšími lokálnymi zdrojmi sú najmä doprava, minerálny prach zo stavebnej činnosti, lokálne vykurovacie systémy na tuhé palivá a veterná erózia z nespevnených povrchov.

Tabuľka 22: Poradie najväčších znečisťovateľov v okrese Poprad a Kežmarok podľa množstva jednotlivých druhov emisií za rok 2012

Tabuľka poradia najväčších znečisťovateľov v okrese Poprad a Kežmarok podľa množstva jednotlivých emisií			
Tuhé znečisťujúce látky (TZL)			
Prevádzkovateľ	Okres	TZL (t)	Podiel na celkovom znečisťovaní v rámci kraja (%)*
TATRAVAGÓNKA a.s., Poprad	Poprad	4,898	1,53
SCHULE SLOVAKIA, s.r.o. Poprad	Poprad	4,127	1,29
Oxid siričitý (SO₂)			
Prevádzkovateľ	Okres	SO₂ (t)	Podiel na celkovom znečisťovaní v rámci kraja (%)*
BPS Huncovce s.r.o.	Kežmarok	2,682	0,18
Oxidy dusíka (NO_x)			
Prevádzkovateľ	Okres	NO_x (t)	Podiel na celkovom znečisťovaní v rámci kraja (%)*
CHEMOSVIT ENERGOCHEM, a s., SVIT	Poprad	25,328	1,76
DALKIA POPRAD a. s.	Poprad	23,573	1,64
TATRAVAGÓNKA a. s., Poprad	Poprad	8,826	0,61
Oxid uhoľnatý (CO)			
Prevádzkovateľ	Okres	CO (t)	Podiel na celkovom znečisťovaní v rámci kraja (%)*
SCHULE SLOVAKIA, s.r.o. Poprad	Poprad	46,703	3,84
CHEMOSVIT FOLIE, a. s., Svit	Poprad	26,79	2,21

Zdroj: Informácia o kvalite ovzdušia, podiele stacionárnych zdrojov na znečisťovaní ovzdušia, programoch na zlepšenie kvality ovzdušia a akčných plánoch v Prešovskom kraji za rok 2012, Okresný úrad v Prešove

Najvyššie hodnoty lokálneho znečistenia ovzdušia sa zvyčajne vyskytujú v priestoroch kumulácie zdrojov a činnosti spôsobujúcich znečistenie ovzdušia plošne zahŕňajúcej koncentráciu osídlenia, priemyselných plôch a dopravy. Najvýraznejší podiel na znečistení ovzdušia má prašnosť, úroveň znečistenia ovzdušia oxidom siričitým a oxidmi dusíka je výrazne nižšia. Úroveň znečistenia ovzdušia oxidom siričitým má dlhodobý klesajúci trend. Úroveň znečistenia ovzdušia sa v niektorých prípadoch pohybovala i nad hodnotami príslušných limitných hodnôt. Vo zvýšenej miere sa na znečistení ovzdušia podieľajú najmä koncentrácie PM₁₀ (tuhé častice do veľkosti 10µm) rozptýlené v prízemnej vrstve ovzdušia.

Environmentálny ukazovateľ – voda

Najväčšou riekou pretekajúcou územím VSP Pro Tatry je rieka európskeho významu Poprad. Na území okresu Poprad pramení aj rieka Hornád, ktorá ďalej preteká cez Košický kraj. Povodie rieky Poprad patrí k úmoriu Baltského mora. Väčšina prítokov rieky Poprad priamo pramení v okrese Poprad. K významným ľavostranným prítokom Popradu patria Háganský potok, Velický potok (priemerný prietok v roku 2005 bol na stanici Poprad - Veľká 1,280 m³.s⁻¹), Slavkovský potok (priemerný prietok v roku 2005 bol na stanici Poprad – Matejovce 0,634 m³.s⁻¹), Studený potok, Kežmarská Biela voda, Biela. Posledné tri ústia do Popradu až v okrese Kežmarok. K významným pravostranným prítokom Popradu patrí Mlynica (priemerný prietok v roku 2005 bol na stanici Svit 0,621 m³.s⁻¹). Povodie Popradu, v okrese Poprad patrí do stredohorskej oblasti a majú snehovo-dažďový režim odtoku, iba oblasti s najvyššou nadmorskou výškou v Tatrách a miestami aj v Nízkych Tatrách patria do vysokohorskej oblasti s prechodne snehovým režimom odtoku. V okrese sú tiež vytýčené ochranné pásma II. stupňa vodárenských zdrojov podzemných vôd aj ochranné pásma II. a III. stupňa vodárenských zdrojov povrchových vôd. Mnohé z nich sú súčasne OP vodárenských zdrojov podzemných aj povrchových vôd. Najväčšiu plochu má OP II. stupňa vodárenských zdrojov podzemných aj povrchových vôd v povodí Hornádu, ktoré prakticky zaberá celú časť povodia Hornádu v okrese Poprad a ešte aj časť povodia rieky Poprad južne od Štrby, Svitú a Popradu.

Minerálne pramene

Slovensko je na výskyt minerálnych a termálnych vôd neobyčajne bohaté. Pre každú krajinu, v ktorej sa nachádzajú, majú veľký zdravotnícky, hospodársky a spoločenský význam. Na území VSP sa nachádzajú tieto minerálne pramene:

Dolný Smokovec PD - 4 PRAMEŇ PRI VILE

KOTVA

Dolný Smokovec PD - 5 PRAMEŇ PRI DETSKEJ OZDRAVOVNI TBC

Dolný Smokovec PD - 6 PRAMEŇ V PRÁČOVNI

Starý Smokovec PD - 72 CSÁKYHO PRAMEŇ

Starý Smokovec PD - 72A SMOKOVECKÁ KYSELKA

Starý Smokovec PD - 73 PRAMEŇ PRED AMFITEÁTROM

Starý Smokovec PD - 74 PRAMEŇ ZA AMFITEÁTROM

Tatranské Matliare PD - 112 KYSLÁ VODA V LESE

Starý Smokovec PD - 113 MLÁKA

Poprad PD - 115 VRT NA LÚKE

Poprad PD - 134 VRT PP - 1

Veľká Lomnica PD - 90 PRAMEŇ ZA KOLÓNIOU

Veľká Lomnica PD - 91 KYSLÁ VODA NA LÚKE

Minerálne vody v širšom zmysle chápeme ako vody, ktoré sa od obyčajných vôd odlišujú svojim chemickým zložením a fyzikálnymi vlastnosťami. Podľa československej štátnej normy ČSN - 86 8000 minerálne vody delíme na:

1. prírodné minerálne vody - prírodné minerálne vody sú vody v prírodných prameňoch i v umelých zachytných objektoch, ktoré majú v mieste výveru obsah rozpustených pevných látok viac ako 1000 mg/l rozpustného CO₂.
2. prírodné liečivé /kúpeľné/ vody - prírodné liečivé vody sú vody, ktoré vzhľadom na svoje chemické zloženie a fyzikálne vlastnosti majú vedecky dokázané blahodárne účinky na ľudské zdravie, takže ich možno využívať na liečebné účely.
3. prírodné minerálne vody stolové - prírodné minerálne vody stolové sú vody, ktoré svojim chemickým zložením, fyzikálnymi a chuťovými vlastnosťami sú vhodné ako diabetické osviežujúce nápoje. Obsah rozpusteného kyslíčnika uhličitého je vyšší ako 1000 mg/l a obsah rozpustených pevných látok nižší ako 5000 mg/l. Ani jedna zo zložiek a tak isto ani celý súbor týchto zložiek však nemá výrazné farmakologické účinky.

Chránené územia na území VSP

Zo sústavy NATURA 2000 sa na území VSP nachádza 1 chránené vtáčie územie:

SKCHVU030 Tatry, kde správcom je TANAP a zasahuje na katastrálne územie mesta Vysoké Tatry (Tatranská Lomnica, Štrbské Pleso a Starý Smokovec)

a 8 územia európskeho významu:

Tabuľka 23: Zoznam UEV na území Pro Tatry, o. z.

Kód lokality	Názov lokality	Správca územia
SKUEV0146	Blatá	TANAP
SKUEV0196	Pastierske	TANAP
SKUEV0307	Tatry	TANAP
SKUEV0309	Poprad	TANAP
SKUEV1310	Kráľovoľské Tatry	NAPANT
SKUEV0144	Belianske lúky	TANAP
SKUEV0307	Tatry	TANAP
SKUEV0709	Poš	TANAP

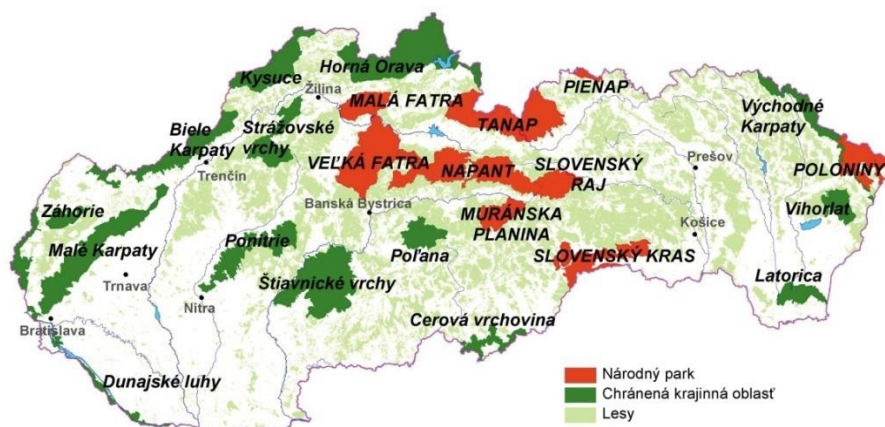
Zdroj: www.sospr.sk

Na území VSP sa nachádza **Tatranský národný park** o výmere **74 111 ha** a zahŕňa okresy Tvrdošín, Liptovský Mikuláš, Poprad a Kežmarok. V tomto národnom parku **sa** nachádzajú **liečebno-kúpeľné areály**: Štrbské Pleso, Vyšné Hágy, Nová Polianka, Tatranská Polianka, Smokovce, Tatranská Lomnica, Tatranská Kotlina. TANAP zahŕňa najvyššie horstvo Karpatského oblúka - Vysoké Tatry. Má obdivuhodnú rozmanitosť prírodných javov s množstvom strmých strání, kamenných morí, skalných štítov, krištáľovo čistých plies a hlbokých dolín. Je tvorený Vysokými, Belianskymi a Západnými Tatrami. V strede Vysokých Tatier sa nachádza najvyšší vrchol Slovenska Gerlachovský štít /2655 m/, v západnej časti dominuje Kriváň /2494 m/ a vo východnej Lomnický štít /2632 m/. Najvyšším štítom v Západných Tatrách je Bystrá /2250 m/. Medzi Kriváňom a Lomnickým štítom sa nachádza 25 vrcholov, ktoré majú výšku nad 2500 m. Celé územie má všetky znaky vysokohorskej krajiny, ako je značná nadmorská výška, bohatý výskyt bralných foriem, ľadovcových foriem, skalných štítov, priepastí, stĺpov, vodopádov a ľadovcových jazier. V parku sa nachádza približne 120 jazier s plochou viac ako 3 kilometre štvorcové a obsahom vody asi 11 000 metrov kubických. Najvyššie položené pleso je Modré pleso vo výške 2157m. Najväčšiu plochu / 20,08 ha/ a hĺbku /53,20 m/ má Hincovo pleso. Najznámejším vodopádom je so svojou výškou 80 m Kmeťov vodopád a vodopád Skok. Vegetácia národného parku je vo všetkých výškových stupňoch hojne zastúpená. Vyskytuje sa tu približne 1300 druhov rastlín, 900 druhov rias, 1200 druhov lišajníkov a machov. Stretávame sa tu zo zaujímavým javom - zafarbeným snehom a ľadom. Je to spôsobené niektorými druhmi mikroorganizmov, machov a lišajníkov.

Na území VSP sa rozprestiera aj národný park Nízke Tatry s celkovou rozlohou **72 842 ha**. Z územia VSP do neho zasahuje okres Poprad. Národný park Nízke Tatry je plochou najväčším chráneným územím Slovenska. Má horský členitý reliéf s krasovými javmi, hoľami, tichými dolinami, čistými potokmi, bohatou a pestrú faunou a flórou. Nízke Tatry sú druhým

najvyšším pohorím Západných Karpát. Najvyšší vrchol je Ďumbier /2043m/. Najznámejšou jaskyňou je Zbojnická jaskyňa, ktorá bola v dobe železnej osídlená. Najväčší komplex jaskýň na Slovensku sú Demänovské kvapľové jaskyne /Demänovská ľadová jaskyňa, jaskyňa Slobody, Mieru, Pustá, Okno/. Na jaskyniach je pozoruhodný priepast'ový jaskynný systém - j. Starý hrad s hĺbkou 424m, Ohnište s priepast'ou hlbokou 125m a 15m vysokým ľadovcovým kužeľom na dne. Na území národného parku pramenia rieky Hron, Váh, Hornád. Z minerálnych vôd na území je najznámejšia Korytnica a termálne pramene v Liptovskom Jáne. Podstatnú časť územia tvoria lesy so severnými chladnomilnými druhmi živočíchov.

Obrázok 4: Chránené územia na území VSP

3.1.10 Dostupné finančné zdroje, rozpočty a majetok obcí

Majetok obcí je tvorený najmä finančným majetkom, hnutel'ným a nehnuteľným majetkom.

Do nehnuteľného majetku obcí patria obecné budovy, cesty, viacúčelové stavby (ihriská, amfiteátre), verejné priestranstvá a iné pozemky, ktoré dotvárajú prostredie pre život obyvateľov obcí územia VSP. Stav a vzhľad týchto zložiek majetku obcí je preto dôležitým faktorom kvality života na vidieku, ale aj celkového životného prostredia, prostredia pre život, kultúrne, spoločenské a športové vyžitie a oddych. Majetok obcí zaradených v území VSP, najmä nehnuteľný (budovy, viacúčelové stavby- kultúrne strediská, verejné priestranstvá a ihriská, cesty, chodníky) sú vo väčšine prípadov v stave, kedy vyžadujú rekonštrukciu a modernizáciu a celkové vylepšenie vzhľadu a funkčnosti. Potrebné je tiež dobudovať cesty a chodníky, najmä k novovzniknutej zástavbe, k strediskám CR, turistickým atraktivitám, oddychovým zónam a podobne. Neriešením stavu obecného majetku dochádza k zhoršovaniu životného prostredia – prostredia pre život obyvateľov územia. V posledných rokoch prostredníctvom štrukturálnych fondov EÚ 2007- 2013 dochádzalo k revitalizácii priestranstiev a ihrísk, k rekonštrukcii základných a materských škôl, k vybudovaniu nových multifunkčných

ihrísk ako aj k modernizácii zdravotníckej infraštruktúry, obecných úradov a iných budov v správe obcí a miest.

Možnosti financovania rozvojových projektov miest a obcí sú hlavne:

- Európske štrukturálne a investičné fondy pre obdobie 2014-2020
- Vlastné zdroje
- dotácie zo štátneho rozpočtu na úhradu nákladov preneseného výkonu štátnej správy
- účelové dotácie z rozpočtu vyššieho územného celku alebo z rozpočtu inej obce
- dary a výnosy dobrovoľných zbierok v prospech obce/mesta,
- výnosy z finančných prostriedkov obce/mesta,
- ďalšie dotácie zo štátneho rozpočtu v súlade so zákonom o štátnom rozpočte.

Majetok jednotlivých členov v území VSP zachytáva nasledujúca tabuľka. Hodnota majetku je uvádzaná v EUR a údaje v nej sú uvádzané k 31.12.2014.

Tabuľka 24: Majetok obcí a miest na území VSP

Obec/mesto	Majetok obce v EUR k 31.12.2014
Vysoké Tatry	42 146 095
Veľká Lomnica	6 525 255,00
Mlynica	1 940 275,39
Štrba	8 518 007,59
Svit	29 304 777,00
Stará Lesná	1 329 307,86
Liptovská Teplička	4 280 238,49
Mlynčeky	1 554 641,81
Veľký Slavkov	2 503 267,67
Batizovce	4 205 306,59
Gerlachov, okres Poprad	1 277 992,81
Poprad	145 018 762,55
Nová Lesná	1 668 885,00
Mengusovce	465 576,30
Štôla	387 211,00
SPOLU	211 778 160,00

Zdroj: Záverečné účty obcí a miest 2014

Realizované projekty v území VSP zachytáva tabuľka 25: Realizované projekty na území VSP uvedené v prílohe 6.

Prehľad plánovaných investičných zámerov na území VSP

Z analýzy územia VSP vyplýva, že v záujme obcí a miest je hlavne vybudovanie funkčných informačných centier, ktoré budú poskytovať komplexné informácie o území obyvateľom, návštevníkom a turistom územia. Cieľom je vybudovanie identických kancelárií rovnomerne v celom území VSP, ktoré budú poskytovať informácie o všetkých poskytovaných službách uskutočňovaných na území VSP, o aktivitách realizovaných na území, o dopravných situáciách, o trhu práce, o školstve, o zdravotníctve, o kultúre, o športe a iné. Priestory budú dizajnovovo vybavené identicky. Z analýzy zdrojov vyplýva, že obce a mestá na území VSP plánujú rekonštrukcie verejných budov, vybudovanie miestnych komunikácií, vodovodu, kanalizácie a ČOV, cyklochodníkov, predajných stánkov, športovísk, cyklo-lyžiarskej magistrály, rozšírenie kapacít materských škôl, rekonštrukciu herní a učební, realizáciu protipovodňových opatrení, vybudovanie oddychových zón, revitalizáciu námestí a parkov, vybudovanie denných stacionárov, vybudovanie zdravotného strediska, zriadenie odborných učební, podporu separácie odpadu a iné.

3.1.11 Ekonomické zdroje – oblasť podnikania

Priaznivá ekonomická situácia územia VSP je priamo závislá na úspešnosti či neúspešnosti podnikateľských subjektov, ktorí na danom území vykonávajú svoju podnikateľskú činnosť.

Tabuľka č 27 Realizované projekty na území VSP sa nachádza v prílohe 6. Nepriaznivá ekonomická situácia územia je poznamenaná existenciou obmedzení v oblastiach národných parkov a chránených území. Priemysel územia je značne obmedzený, má monoštruktúralnu základňu s niekoľkými nosnými firmami orientovanými prevažne na odvetvie strojárstva, odevníctvo, spracovanie dreva a potravinárstvo.

V území sú významnými zamestnávateľmi poľnohospodárske firmy väčšinou vo forme družstva rozmiestnené rovnomerne v celom území. Z hľadiska dopravy má územie priemerné postavenie. V regióne je podstatne významná cestná ako aj železničná doprava. Na trhu práce sa v území síce podarilo zastaviť pokles zamestnanosti, ktorý bol spojený so znižovaním zamestnanosti v rozhodujúcich priemyselných a poľnohospodárskych podnikoch. Nezamestnanosť má vo všeobecnosti sezónny charakter a je ovplyvňovaná ponukou stavebných, poľnohospodárskych a lesníckych prác. Vyššiu nezamestnanosť je možné vidieť v obciach a mestách s vyšším podielom existencie marginalizovaných skupín obyvateľstva.

Ekonomická aktivita na území VSP čelí viacerým problémom, ktoré sú aj v značnej miere definované v Národnej stratégii regionálneho rozvoja. Podľa národnej stratégie regionálneho rozvoja je prešovský kraj, kde sa nachádza aj územie VSP, charakterizované týmito znakmi:

- Prešovský kraj dlhodobo čelí významným štrukturálnym problémom, ktorých riešenie si bude popri možnosti získania štátnej pomoci vyžadovať ďalšie ciele intervencie smerované najmä do zlepšenia dostupnosti infraštruktúry a zvýšenia kvalifikácie pracovnej sily.
- Prešovský kraj je dlhodobo ekonomicky najslabším krajom SR, a to aj vďaka svojmu prevažne vidieckemu charakteru.
- Prešovský kraj má nízky vnútorný investičný potenciál, preto priemysel nie je dostatočne rozvinutý.

Okres Poprad je veľmi významným ekonomickým centrom Prešovského kraja. Nachádza sa v ňom priemysel zameraný na oblasť textilnú, chemickú, ťažký priemysel, potravinársky priemysel.

Pri podpore a rozvoji regiónu treba brať do úvahy nevyužitý rozvojový potenciál, ktorý sa v prešovskom kraji nachádza, a to:

- bohaté prírodné a kultúrohistorické dedičstvo s vysokým podielom chránených území a kvalitným životným prostredím najmä pre rozvoj turizmu, - strategická poloha (prihraničný región, vonkajšia hranica EÚ),
- mladá pracovná sila (rast vzdelanosti najmä na úrovni stredného odborného vzdelania),
- priaznivé klimatické podmienky a pôdne pomery (pestovanie pre využitie biomasy),

Konkurenčná výhoda územia VSP je tvorená priaznivou demografickou štruktúrou, kvalitným životným prostredím, strategickou polohou na hranici dvoch krajín a hraničiacom pásme EÚ, prírodným a kultúrohistorickým bohatstvom a predpokladmi pre rozvoj novej zelenej ekonomiky vo vzťahu k rozvoju vidieka a kľúčových tradičných odvetví. Existujúce diaľničné prepojenie D1 je ďalšou z výhod, ktorá napomáha rozvoju daného regiónu.

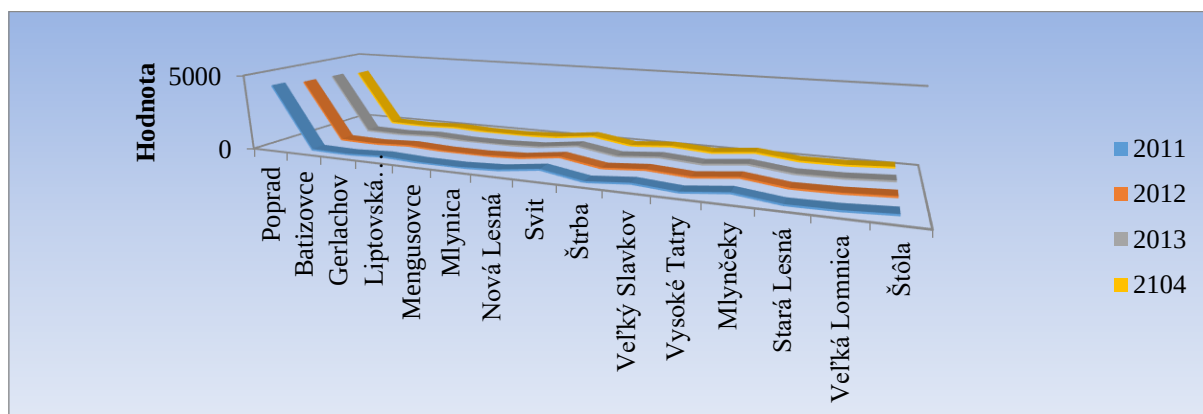
Vývoj počtu fyzických osôb na území VSP za obdobie 4 rokov je uvedený v tabuľke 26 (príloha 10).

Tabuľka 26: Vývoj počtu fyzických osôb spolu za územie

Názov obce	2011	2012	2013	2014
SPOLU	6403	6141	6067	5787

Zdroj: ŠÚ SR, údaje k 31.12.2014

Graf 8 Fyzické osoby - podnikatelia

Z uvedeného vývoja vyplýva, že v priebehu rokov 2011-2014 poklesol počet fyzických osôb na území VSP, čo môže byť spôsobené legislatívnymi zmenami v oblasti daňových a odvodových povinností fyzických osôb, zmenou na inú právnu formu resp. zánikom fyzickej osoby z dôvodu nerentabilnosti a neefektívnosti.

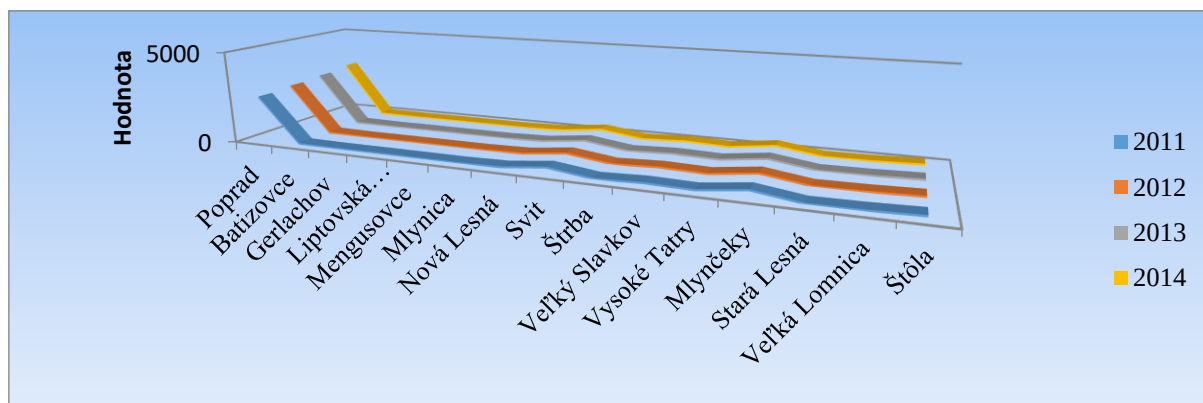
Vývoj počtu právnických osôb na území VSP je uvedený v nasledujúcej tabuľke a grafe.

Tabuľka 27: Vývoj počtu právnických osôb za územie spolu

Právnické osoby na území VSP				
	2011	2012	2013	2014
SPOLU	3653	3853	4060	4318

Zdroj: ŠÚ SR, údaje k 31.12.2014

Graf 9 Právnické osoby na území VSP

Z uvedeného vývoja za obdobie rokov 2011 -2014 vyplýva, že územie VSP poskytuje vhodné podmienky pre rozvoj podnikania právnických osôb, keďže ich počet každým rokom stúpa. Najväčší počet právnických osôb pribúda v meste Poprad ako administratívno-hospodárske centrum celého územia VSP. Ako je z tabuľky 30 a grafu 11 vidieť počet právnických osôb každým rokom pribúda v každej jednej obci či meste. Faktom nárastu počtu právnických osôb môže byť spôsobená zmenou fyzických osôb na právnickú, obmedzené ručenie ako pri fyzických osobách podnikateľoch, možnosť dôveryhodnejšieho vystupovania voči iným

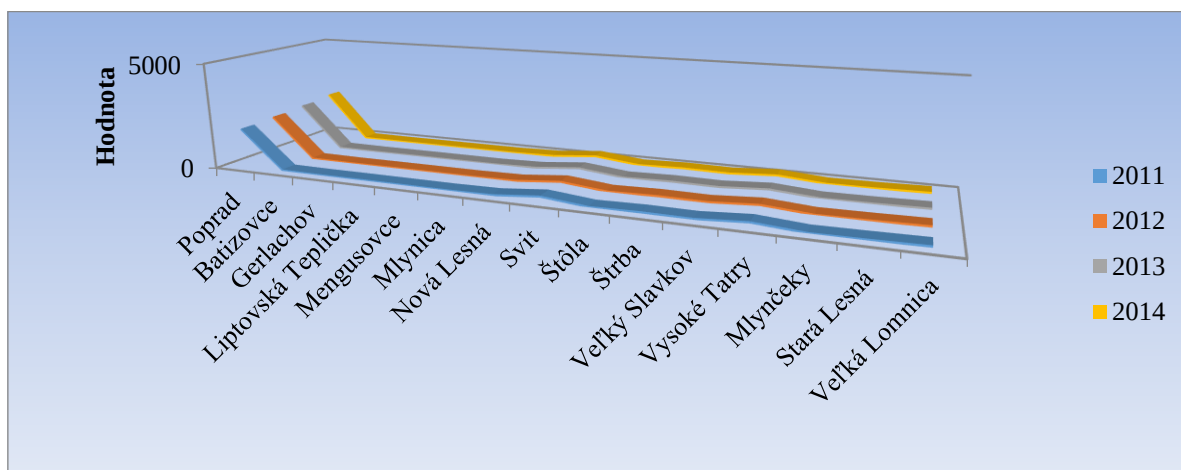
bankovým či nebankovým subjektom, väčšia možnosť optimalizácie daňového a odvodového zaťaženia ako pri fyzických osobách- podnikateľoch či minimalizácia rizík v prípade neúspechu z podnikania.

Tabuľka 28: Vývoj počtu právnických osôb (ziskové)

Právnické osoby ziskové				
	2011	2012	2013	2014
SPOLU	2514	2658	2834	3046

Zdroj: ŠÚ SR, údaje k 31.12.2014

Graf 10 Právnické osoby ziskové

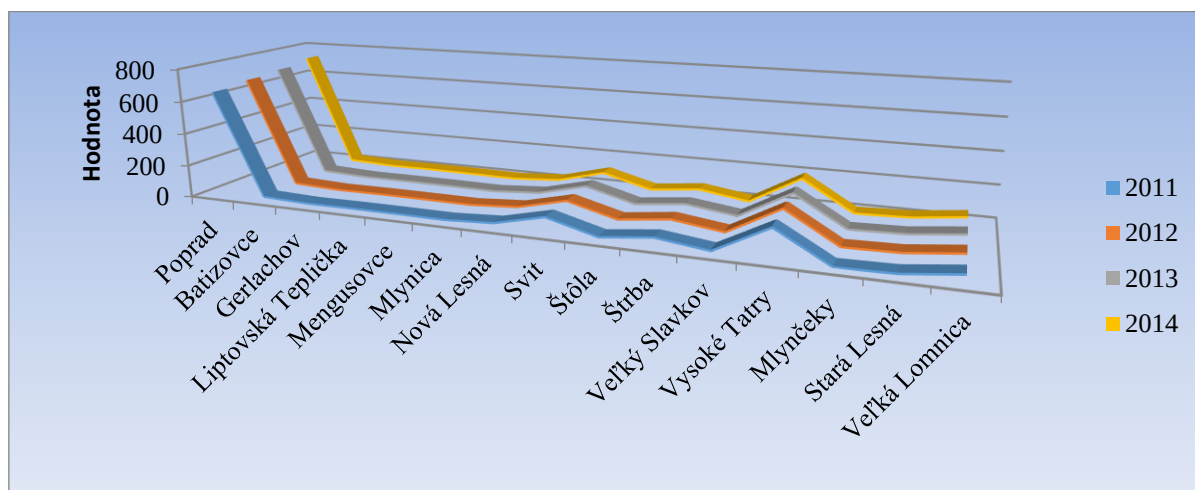
Z analýzy vyplýva, že na území VSP každoročne pribúda počet ziskových právnických osôb. Najväčší počet je v meste Poprad a najmenší počet ziskových právnických osôb je v obciach Mlynici a Mlynčekoch. Dôvodom je fakt, že menšie obce nemajú dostatok finančných prostriedkov na zatriktívnenie podnikateľského prostredia (infraštruktúra, občianska vybavenosť a pod.), tak ako je to u väčších obcí a miest.

Tabuľka 29: Vývoj počtu právnických osôb (neziskové)

Právnické osoby neziskové				
	2011	2012	2013	2014
SPOLU	1134	1188	1220	1265

Zdroj: ŠÚ SR, údaje k 31.12.2014

Graf 11 Právnické osoby neziskové

Z analýzy vyplýva, že na území VSP každoročne pribúda počet neziskových právnických osôb. Dôvodom narastajúceho počtu sú súčasné jednoduchšie legislatívne podmienky pri zakladaní týchto spoločností, existencia viacerých možností financovania týchto spoločností od rôznych dotačných schém, cez európske investičné a štrukturálne fondy a pod. Jedným zo súčasných trendov je práve zakladanie občianskych združení za účelom získania štatútu miestne akčnej skupiny na podporu a rozvoj daného regiónu.

Zamestnanosť a nezamestnanosť

Z uvedenej analýzy evidovaných uchádzačov o zamestnanie je vidieť, že na území VSP každým rokom klesá počet evidovaných uchádzačov o zamestnanie.

Tabuľka 30: Vývoj počtu evidovaných uchádzačov o zamestnanie

Počet evidovaných uchádzačov o zamestnanie spolu				
	2011	2012	2013	2014
SPOLU	6004	6102	5928	5323

Zdroj: ŠÚ SR, údaje k 31.12.2014

Tabuľka 31: Miera evidovanej nezamestnanosti

Ukazovateľ		2012		2013		2014	
		Muži	Ženy	Muži	Ženy	Muži	Ženy
Okres Kežmarok	Miera evidovanej nezamestnanosti (v %)	30,03	30,1	28,11	27,41	25,26	26,03
	Ekonomicky aktívne obyvateľstvo	17 823	12 912	18 391	13 936	18 893	14 219
	Disponibilný počet uchádzačov o zamestnanie	5 352	3 886	5 169	3 820	4 773	3 701
Okres Poprad	Miera evidovanej nezamestnanosti (v %)	12,64	12,59	13,74	14,1	10,76	11,31
	Ekonomicky aktívne obyvateľstvo	29 805	24 432	27 704	22 696	28 545	23 758

Disponibilný počet uchádzačov o zamestnanie	3 767	3 077	3 806	3 200	3 072	2 687
--	-------	-------	-------	-------	-------	-------

Zdroj: ŠÚ SR, údaje k 31.12.2014

Vzhľadom k tomu, že územie VSP zaberá rozlohu dvoch okresov, vyššie uvedená tabuľka uvádza mieru evidovanej nezamestnanosti, ekonomicky aktívne obyvateľstva a disponibilný počet uchádzačov o zamestnanie oboch okresov. Z analýzy vyplýva fakt, okres Kežmarok v ktorom sa nachádzajú členovia VSP, a to Veľká Lomnica, Mlynčeky a Stará Lesná je charakteristiky vysokou mierou evidovanej nezamestnanosti, vysokým počtom ekonomicky aktívneho obyvateľstva a dostatočným počtom uchádzačov o zamestnanie.

Štruktúra zamestnávateľov

Štruktúra zamestnávateľov na území VSP je rôznorodá. Na území pôsobí mnoho podnikov a spoločností, ktoré sú orientované na poskytovanie služieb spojené s cestovným ruchom, rekreáciou, turistikou, pohostinstvom a rehabilitačno –liečebnými službami.

Taktiež sa nachádza niekoľko významných poľnohospodárskych podnikov, ktoré napriek dlhoročným nepriaznivým podmienkam vedeli diverzifikovať oblasť svojej činnosti a uchovali si svoju činnosť až do súčasnosti. Ďalšou kategóriou zamestnávateľov na území VSP sú právnické osoby založené ako akciové spoločnosti, či spoločnosti s ručením obmedzením. Ide väčšinou o spoločnosti zamerané na textilný priemysel, chemický, strojársky a kovospracujúci.

Rozdelenie zamestnávateľov podľa právnej formy

Podnikateľské zázemie

Služby pre podnikateľov najdostupnejšie zabezpečujú:

- Krajská rozvojová agentúra Prešov
- Regionálna rozvojová agentúra Tatry – Spiš
- TATRAVIA - regionálna rozvojová agentúra
- Národná sieť rozvoja vidieka SR, regionálne pracovisko Prešov (PRV 2007 – 20013)
- Bankové subjekty v oblasti finančníctva a úverových zdrojov
- Ekonomické a právne poradenstvo poskytované súkromnými spoločnosťami a agentúram
- KOČR - Severovýchod Slovenska
- OOCR - Región Vysoké Tatry
- OOCR Vysoké Tatry - Podhorie
- OOCR - Tatry - Spiš - Pieniny
- OOCR - Severný Spiš - Pieniny

Priemysel

Územie oblasti Pro Tatry má pomerne široké zastúpenie viacerých priemyselných odvetví. Pre rozvoj priemyslu v Poprade a jeho okolí malo kľúčový význam vybudovanie dvoch podnikov. Slovenskú viskózovú továreň (v skratke Svit) vybudovala firma Baťa v roku 1934 asi 8 km západne od Popradu, a neskôr okolo nej vzniklo celé mestečko. Druhým bola Vagónka vybudovaná v roku 1937.

V regióne Poprad-Svit sa rozvíja hlavne strojársky, chemický a stavebný priemysel. Okrem tradičných podnikov (Tatramat, Whirlpool, Tatravagónka, Chemosvit), ktoré v poslednom čase postupne rozširujú svoju produkciu, v ich blízkosti začínajú podnikat' nové spoločnosti. Tieto firmy zabezpečujú širokú výrobu napríklad ohrievačov, mrazničiek, pračiek či automatov na nápoje. Najväčším samostatným zamestnávateľom spomedzi spoločností podnikajúcich v meste je Tatravagónka, a. s., ktorá sa zaoberá výrobou, vývojom a predajom koľajových vozidiel pre nákladnú a osobnú dopravu, ich údržbou a opravami. Spoločnosť na konci roku 2004 zamestnávala asi 2 100 pracovníkov a aktuálne v nej pokračuje komplexná reštrukturalizácia. Vybudovaný priemyselný park Poprad – Matejovce je využitý takmer na 100 % a jednotliví podnikatelia vytváraním pracovných miest prispievajú k zníženiu miery evidovanej nezamestnanosti v rámci celého popradského okresu. Priemyselný park má tendenciu rozširovania svojho územia a priaznivá dopravná infraštruktúra je predpokladom pre budovanie priemyselného parku aj v obci Veľká Lomnica.

Ďalším významným odvetím je potravinársky priemysel, ktorý sa zaoberajú najmä výrobou piva, nealkoholických nápojov, pražením kávy alebo pekárenskou výrobou. Najznámejšie podniky sú: Tatrakon s. r. o. Poprad, Vega, s. r. o. alebo Tatrapeko a. s. S potravinárskym priemyslom úzko súvisí chemický priemysel, ktorý preňho vyrába obaly a fólie. (podnik Chemosvit a. s. vo Svite). Textilný priemysel má najväčšieho zástupcu vo Svite a je ním podnik Tatravit Sock, ktorý sa zameriava na pletenie ponožiek.

Prieskum zdrojov cestovného ruchu

Územie na ktorom sa nachádza VSP je charakteristické výhodnou geografickou polohou, množstvom turistických atrakcií, liečebných areálov, dostatkom športovísk a areálov na aktívne trávenie voľného času. **Turistickú príťažlivosť územia** okrem vlastných zdrojov a výhodnej geografickej polohy podstatne zvyšuje i lokalizácia národných parkov, ktoré sú známe pre domácich aj zahraničných turistov. Do týchto národných parkov prichádza každoročne niekoľko tisíc turistov z rôznych kútov sveta, aby tak strávili príjemné chvíle svojej dovolenky. V niektorých obciach zahrnutých do VSP nízky počet obyvateľov a nízka hustota zástavby

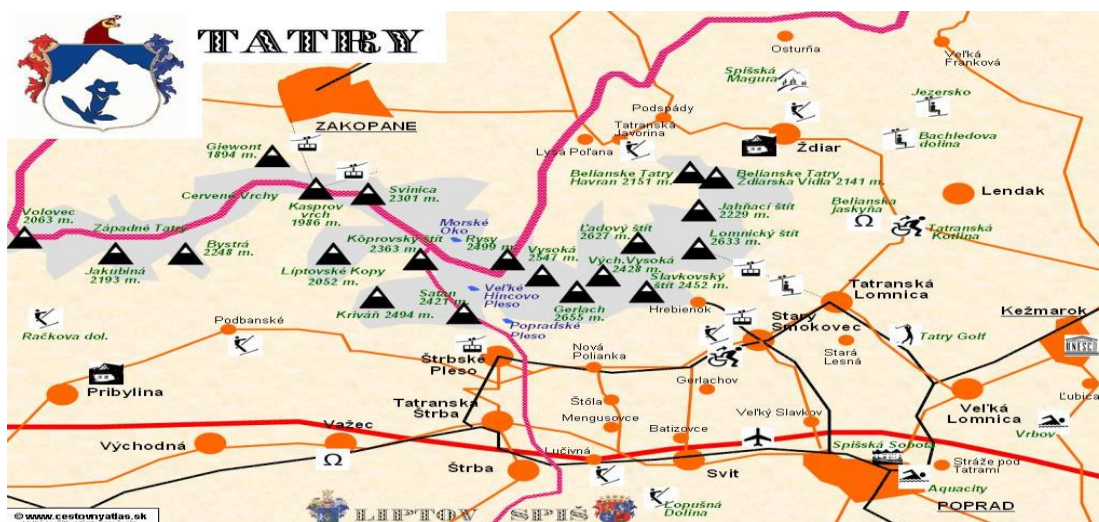
vytvárajú pôsobením pokojného prostredia vhodné podmienky pre rozvoj **vidieckej turistiky** a chalupárstva. Pre tento druh turizmu sú vhodné lokality najmä v obciach s prirodzeným úbytkom obyvateľstva a z čoho sa akumuluje voľný stavebný fond najmä rázovitá architektúra. Vzhľadom k príťažlivosti územia VSP sa z hľadiska cestovného ruchu ponúka možnosť rôznych druhov cestovného ruchu, a to najmä:

- **rekreačný** - najčastejšie vykonávanými aktivitami v rámci rekreačného turizmu sú prechádzky a spoznávanie prírody, ktoré výrazným spôsobom nezaťažujú prírodné prostredie. Z hľadiska plošného priemetu a lokalizácie svojich aktivít a činností dominantnými oblasťami rekreačného turizmu je oblasť národných parkov so svojimi vrchmi, štítmi, lesami a turistickými miestami.
- **športový a dobrodružný** – sa spája hlavne s turistikou v národných parkoch. Územie VSP je charakteristické dostatkom vhodných miest a podmienok na rozvoj zimných športov. Na území VSP sa nachádza dostatok lanoviek a lyžiarskych stredísk ako napr. Starý Smokovec-Hrebienok, Tatranská Lomnica – Skalnaté Pleso Lomnický štít, Bachledova dolina, Tatranská Javorina, Podbanské, Račkova dolina a iné.
- **kúpeľný a zdravotný** – sa spája hlavne s existujúcimi liečebnými a kúpeľnými zariadeniami, ktoré majú dlhoročnú tradíciu so špeciálnymi zameraniami na dýchacie cesty, pohybové ústrojenstvo a pod. Medzi najznámejšie patria liečebné kúpele Nový Smokovec, Tatranská kotlina, Vyšné Ružbachy a kúpele Štós.
- **horský turizmus** -zahŕňa aktivity z hľadiska vplyvu na prírodné prostredie pri ponechaní živelného vývoja a absencii environmentálneho manažmentu dotknutých území potenciálne rizikové pre chránené prírodné územia a životné prostredie ako celok. Horský turizmus môže byť z hľadiska vplyvu na prírodné prostredie značne vnútorne diferencovaný zahŕňajúc udržateľné aktivity z hľadiska zaťažiteľnosti prírodných zdrojov (rekreácia) a aktivity stredne rizikové pre prírodné prostredie (pešia a lyžiarska turistika, cykloturistika a pod.) .
- **poznávací turizmus** prináša viaceré priaznivé ekonomické dopady pre odvetvie cestovného ruchu v podobe využívania ubytovacích, stravovacích a iných doplnkových služieb (nákup suvenírov, bulletinov, brožúr, gastroturizmus a pod.) Priaznivý vplyv z hľadiska záťaže na prírodné prostredie spočíva v skutočnosti, že títo návštevníci sa v prevažnej miere sústreďujú v lokalitách koncentrácie kultúrnych a historických pamiatok, ktorými sú prevažne väčšie sídla a tak nezaťažujú prírodné prostredie. Medzi najvýznamnejšie prvky kultúrneho a historického dedičstva patria predovšetkým

drevené kostolíky, hrady, kláštory ako aj pamiatky UNESCO. V zachovalých lokalitách ľudovej architektúry je strategickým cieľom vytvorenie podmienok pre dlhodobjší pobyt turistických návštevníkov s dotvorením ponuky ubytovacích a stravovacích zariadení.

- **pešia turistika** – patrí medzi najviac uplatňované formy aktívnej turistiky. Územie vytvára veľmi vhodné lokalizačné predpoklady pre jej plné rozvinutie. Malebné a veľmi pôsobivé územie s čiastočne odlesnenými hrebeňmi s vyhladkovými bodmi poskytujú celoročne široké možnosti horských túr, nenáročných turistických vychádzok a relaxácie v prírodnom prostredí. Významným druhom dynamického poznávacieho turizmu je cykloturistika a netradičné druhy atraktívnych dopráv. V území je hustá sieť ako pamätihodností, tak aj prírodných daností, ktoré môžu návštevníci v rámci schopností poznávať, využívať prostredie pre poznávanie a oddych.

Obrázok 5: Prírodné podmienky pre rozvoj cestovného ruchu – turistiky- región Spiš

Zdroj: <http://www.cestovnyatlas.szm.com/tatry-foto.htm>

Obrázok 6: Prírodné podmienky pre rozvoj cestovného ruchu – turistiky- región Liptov

Zdroj: <http://www.cestovnyatlas.szm.com/tatry-foto.htm>

Príloha 6: Zoznam zdrojov (analýzy) a vstupných dokumentov

3.2 SWOT analýza

VSP Pro Tatry pri vykonaní SWOT analýzy bralo do úvahy:

- body vyplývajúce zo SWOT analýzy sú jasne založené na faktoch/údajoch získaných z analýzy oblasti.
- miestni partneri sa zamerali na špecifické vlastnosti oblasti a na to, prečo je odlišná.
- dôraz sa kládol najmä na analýzu silných stránok a príležitostí pri súčasnom zohľadnení slabých stránok a ohrození. Stratégia je zameraná na budúcnosť.

Tabuľka 32: SWOT analýza - ekonomika, sociálna oblasť, ľudské zdroje

SWOT ANALÝZA – ekonomika, sociálna oblasť, ľudské zdroje

SILNÉ	SLABÉ
• vyvážená a variabilná sieť škôl na území Pro Tatier zameraná hlavne na podporu cestovného ruchu • dostatok ostatných vzdelávacích a kultúrnych inštitúcií • dostatok kvalifikovanej pracovnej sily	• absencia dostatku zdravotných zariadení na území – dochádzanie do Popradu a Kežmarku • absencia dostatku špecialistov, lekárov – dlhé čakacie doby

• zdravé podnikateľské prostredie • dostatok podnikateľských subjektov na území (rôznorodosť činností) • dostatok pozemkov a voľných plôch na podporu podnikania či bytovú výstavbu • postupné modernizácie a rekonštrukcie existujúcich verejných budov pre zlepšenie kvality života obyvateľov z fondov EÚ • vysoký záujem samospráv o zlepšenie života obyvateľov – implementácia viacerých projektov z vlastných zdrojov, zo štátnych zdrojov a fondov EÚ	• absencia dostupnosti služieb – pošta, obchody, cukráreň a pod. • nedostatočná výchova pre „zdravý patriotizmus“ • nedostatok peňažných prostriedkov na rozvoj obcí a miest • chýba jednotná koncepcia rozvoja územia • vysoký podiel nezamestnaných a znevýhodnených skupín obyvateľstva • existencia marginalizovaných rómskych komunít • nedostatok komunitných a sociálnych zariadení • nedostatok finančných prostriedkov v podnikateľskej oblasti • nepriaznivá situácia pre rozvoj podnikania • nedostatočná tvorba pracovných miest • zlý stav niektorých školských a sociálnych zariadení
PRÍLEŽITOSTI	OHROZENIA
• podporiť rozvoj malého a stredného podnikania • využitie prírodných podmienok na podporu podnikania v poľnohospodárstve a lesníctve • rozvoj bytovej výstavby a vybavenia • dobudovanie internetového pripojenia v niektorých obciach • dostupnosť nenávratných finančných príspevkov a dotácií • vybudovanie sociálnych zariadení (domovy dôchodcov, denný stacionár, opatrovateľský dom) • vybudovanie komunitných zariadení (pre znevýhodnené skupiny obyv.)	• trend starnúceho obyvateľstva • nedostatočná podpora malého a stredného podnikania zo strany štátu • nárast počtu neprispôsobivých obyvateľov na území – nedostatočné právne úpravy (legislatíva) pre zapojenie týchto obyvateľov do rozvoja obcí • nedostatok pracovných príležitostí na území • odchod vzdelaných ľudí za prácou do zahraničia

• obnova zanedbaných a zastaraných budov na rekreačné, sociálne a zdravotné účely • na základe atraktivity územia vytvárať možnosti pre zvýšenie počtu pracovných miest • zlepšenie spolupráce s miestnymi podnikateľmi • zaradenie časti územia medzi NRO – možnosť získania dodatočného zdroja financovania rozvojových projektov	
--	--

Tabuľka 33: SWOT analýza - cestovný ruch, kultúra

SWOT ANALÝZA – cestovný ruch, kultúra

SILNÉ	SLABÉ
• rozvoj CR založený na atraktivite prírodných, kultúrnych a historických krás • prítomnosť národných kultúrnych pamiatok • existencia kultúrnych zariadení (múzeá, galérie, divadlá) • uchovávanie kultúry, folklóru, remesiel, tradícií a zvykov • vyhovujúce klimatické podmienky pre celoročný turizmus • pravidelné a každoročné kultúrne a športové podujatia národného až medzinárodného významu • významné osobnosti • jedinečné podmienky pre klimatickú a kúpeľnú liečbu, rekreáciu • dostatočná kapacita ubytovacích a stravovacích zariadení • existencia oblastných organizácií cestovného ruchu - OOCR Región Vysoké Tatry, OOCR Vysoké Tatry – Podhorie	• vysoký podiel zariadení s nižšou úrovňou služieb • nepomer ceny a kvality • absentuje jednotný informačný systém a zároveň jeho prepojenie s medzinárodnými informačnými systémami • absentuje vzájomný informačný systém medzi informačnými centrami a turistickými kancelármi v rámci Prešovského samosprávneho kraja • chýba komplexná ponuka turistických služieb v meste • slabá resp. žiadna spolupráca subjektov CR • nekomplexná vybavenosť jednotlivých atraktivít • absentujú väčšie kongresové centrá na vyššej úrovni • nevyhovujúci štandard verejných toaliet • prerušovaná a neúplná sieť cyklotrás, • nedostatočné služby pre cyklistov (požičovne, úschovne bicyklov)

• existencia Krajskej organizácie cestovného ruchu • existencia viacerých podnikateľských aj nepodnikateľských subjektov na podporu cestovného ruchu – Združenie cestovného ruchu Vysoké Tatry, združenie cestovného ruchu Stará Lesná – Vysoké Tatry • stredné školy sú zamerané na vzdelávanie v oblasti cestovného ruchu	• nedostatočná ponuka ubytovacích zariadení pre hendikepovaných ľudí, nedostatočná celková bezbariérovosť • slabá úroveň marketingu v zariadeniach pôsobiacich v cestovnom ruchu • nepomer kultúrnych podujatí medzi jednotlivými obcami v rámci územia (niekde dostatok, v iných obciach minimálne kultúrne podujatia) • roztrúsený rozvoj cestovného ruchu
PRÍLEŽITOSTI	OHROZENIA
• rastúci dopyt po službách cestovného ruchu • nárast počtu turistov z netradičných krajín • nárast záujmu o kultúry a poznávací cestovný ruch • dostatok príležitostí na aktívne trávenie voľného času – turistika, športy • dobudovanie ďalších bežeckých a cyklistických tratí • možnosť získať dotácie z domácich a zahraničných fondov • využitie spolupráce s partnerskými mestami z rôznych kútov Európy • budovanie cyklotrás pre potreby cyklodopravy a cykloturistiky	• rastúca konkurencia v sektore cestovného ruchu • zlý stav infraštruktúry na podporu cestovného ruchu • nedostatočná legislatívna aj technická ochrana pamiatok v rámci Slovenska • nedostatočná podpora cestovného ruchu na národnej úrovni • nestála ekonomická a politická situácia vo svete • nedostatočná kooperácia subjektov pôsobiacich v turizme (všetky tri záujmové skupiny – verejný, podnikateľský aj občiansky) • ponúkané služby v rámci cestovného ruchu budú v nedostatočnej kvalite a množstve • nedostatočne využívaný kultúrno-spoločenský potenciál mesta • stagnácia rozvoja folklóru, tradícií a lokálnej gastronómii

Tabuľka 34: SWOT analýza - životné prostredie, ochrana prírody

SWOT ANALÝZA – životné prostredie, ochrana prírody

SILNÉ	SLABÉ
-------	-------

• výhodná geografická poloha obcí a miest v rámci regiónu Prešovského kraja • výhodná poloha obcí a miest v nadregionálnom záujme pre rozvoj (Slovensko – Poľsko) • kvalitné životné prostredie, čistý vzduch • existencia chránených území, ochranných pásiem a prírodných zaujímavostí- existencia národných parkov (TANAP, chránené vtáčie územie a pod.) • podľa Naturity 2000 na území Pro Tatier sa nachádzajú aj územia európskeho významu – (územie Poprad a Tatry) • vhodné klimatické a prírodné podmienky pre liečbu rôznych druhov onemocnení • bohatý výskyt geotermálnych a minerálnych vôd v širšom okolí (Veľká Lomnica, Stará Lesná, Veľký Slavkov, geotermálny vrt v katastri Štrba) • bohatý lesný pôdny fond pre rozvoj poľnohospodárskej a lesníckej výroby	• nedostatočné využitie prírodného potenciálu pre rozvoj • problémy s kanalizáciou a odpadom v niektorých obciach (Svit, Štrba, Veľká Lomnica) • klimatické podmienky na danom území obmedzujú rozsah poľnohospodárskej výroby • trend znižovania podielu prírodných plôch na úkor zastavaných a spevnených • nelegálne skládky odpadu • nízke povedomie o separácii odpadu – absencia uzamykateľných kontajnerov na odpad, preplnenosť nádob • znečisťovanie prostredia – turistami ako aj marginalizovanými obyvateľmi • emisné a hlukové zaťaženie územia z dopravy • staré verejné osvetlenie v niektorých obciach na území Pro Tatier
PRÍLEŽITOSTI	OHROZENIA
• využitie prírodného potenciálu na poľnohospodárskej aj nepoľnohospodárske účely • revitalizácia verejných priestranstiev, vytvorenie oddychových zón pre obyvateľov (prístrešky, ohniská, oddychové plochy) • návratné a nenávratné finančné príspevky a dotácie na podporu obnoviteľných zdrojov energie • rozšírenie a úprava vodných tokov • finančné príspevky na protipovodňové opatrenia	• prírodné živly a katastrofy • slabá ochrana obyvateľstva pred medveďmi • nedostatočná podpora rozvoja poľnohospodárstva a lesníctva zo strany štátu • neustále legislatívne zmeny v oblasti podpory poľnohospodárstva a lesníctva ako aj zmeny v legislatíve životného prostredia

• krajinotvorba v súlade s rozvojovými investičnými projektami	
--	--

Tabuľka 35: SWOT analýza - doprava a infraštruktúra

SWOT ANALÝZA – doprava a infraštruktúra, občianska vybavenosť

SILNÉ	SLABÉ
• výhodná poloha a dobrá dopravná dostupnosť na území Pro Tatier (železnice, diaľnica, letisko) • existencia mesta Poprad ako tranzitného uzla a Vysokých Tatier ako atraktívnej ponuky pre rekreačno-športové činnosti • čiastočne vybudovaná sieť pozemných a nadzemných komunikácií a železničných tratí • postupný integračný proces prevádzkovania železničných, ozubnicových a lanových tratí na území Vysokých Tatier • na tratiach TEŽ a OŽ je zavedený uzavretý tarifný systém Tatranských elektrických železníc (UTS TEŽ) s plnohodnotným samoobslužným výpravným systémom	• nepripravenosť technickej infraštruktúry pre rozvojové územia • absencia cyklotrás a turistických chodníkov • absencia ihrísk, športovísk v jednotlivých obciach • absencia chodníkov popri hlavných cestách a zhoršujúca sa kvalita komunikácií vzhľadom k veľkému dopravnému zaťaženiu na hlavných cestných ťahoch • absencia dostatku parkovacích plôch • nekonceptný systém riešenia statickej dopravy na danom území – časté parkovanie mimo vyhradených území • finančne náročná údržba a prevádzkovanie pozemných komunikácií • slabá koordinovanosť jednotlivých dopravných systémov – hlavne do vzdialenejších častí obcí na území Pro Tatry • neustále vyššie náklady na prímestskú verejnú dopravu • nedostatočná údržba ciest a chodníkov v zimnom období
PRÍLEŽITOSTI	OHROZENIA
• rozvoj cyklotrás, turistických a náučných chodníkov • rekonštrukcia technickej infraštruktúry • úprava verejných priestranstiev, miestnych parkov, námestí a pod.	• trend zvyšovania počtu individuálnej dopravy • zmeny v legislatíve dopravy – vlaky pre študentov a dôchodcov zadarmo • roztrieštenosť objednávaní a financovania verejnej osobnej dopravy

• rekonštrukcia, vybudovanie voľnočasových plôch, ihrísk, športovísk, rámp • lepšie využitie železničných tratí aj v regionálnej doprave • finančná pomoc na budovanie a rozvoj cyklodopravy prostredníctvom nenávratných finančných príspevkov z fondov EÚ • zriadenie integrovaného dopravného systému Poprad – Vysoké Tatry • zlepšenie organizácie dopravných služieb – zosúladenie cestovných poriadkov s dôvodu efektívnejšej dopravy obyvateľov • zvýšenie kvality a služieb vo verejnej osobnej doprave • budovanie lanových dráh v lyžiarskych strediskách • osвета v oblasti znižovanie negatívnych dopadov dopravy na životné prostredie	• ustupujúci trend preferovania verejnej osobnej dopravy
--	--

3.3 Identifikácia potrieb

Územie VSP Pro Tatry sa nachádza v srdci malebnej slovenskej prírody plnej prírodných, kultúrnych a historických krás. Región už oddávna ponúka množstvo turisticky atraktívnych lokalít, ako sú: národné parky (Tatranský národný park, Národný park Slovenský raj, Národný park Nízke Tatry), historické mestá a obce, lyžiarske strediská (Svit, Vysoké Tatry), kúpele (Nový Smokovec, Štrbské Pleso, Tatranské Matliare), kúpaliská a tiež množstvo ubytovacích, športových, tradičných akcií a podujatí. Vzhľadom k prítlačnosti územia VSP sa z hľadiska cestovného ruchu ponúka možnosť rôznych druhov cestovného ruchu. Poskytovateľmi a prevádzkovateľmi týchto služieb sú podnikatelia pôsobiaci v cestovnom ruchu a súvisiacich oblastiach.

V priebehu kreovania územia VSP, ktoré prebiehalo od roku 2011 členovia združenia vyjadrovali svoje názory, postrehy, definovali potreby územia. Všetky tieto stretnutia (formálne aj neformálne) prebiehali sústavne za účasti predstaviteľov záujmovej skupiny verejného sektora (samosprávy), záujmovej skupiny podnikateľského sektora a záujmovej skupiny občianskeho sektora. Na stretnutiach sa živo diskutovalo o potrebách a problémoch

územia. Veľkým zdrojom informácií od občanov bol dotazníkový prieskum, ktorý sa uskutočnil vo všetkých členských obciach a mestách. Prostredníctvom obecných a mestských úradov bolo rozoslaných 5800 ks dotazníkov. Návratnosť bola 13,21 % - ná. Najviac dotazníkov bolo vyzbieraných v obci Veľká Lomnica v počte 209 ks a meste Svit v počte 129 ks. Poslednou obcou, kde sa uskutočnil dotazníkový prieskum bola obec Štôla, ktorá sa stala členom v novembri 2015. Vyzbieraných bolo 33 dotazníkov. Identifikácia potrieb bola uskutočnená na základe nevyhnutnosti a čo najpresnejšej adresnosti stratégie CLLD Pro Tatry, o.z. pričom vychádza zo SWOT analýz.

Počas zrealizovaných stretnutí boli identifikované nasledovné najdôležitejšie potreby územia: nedostatok pracovných príležitostí a vysoká nezamestnanosť, nedostatočné využitie potenciálu územia pre rozvoj cestovného ruchu, nedostatok cyklotrás a cyklistických chodníkov, neexistencia jednotného informačného systému o území a službách, nedostatočná ponuka ubytovacích zariadení pre hendikepovaných ľudí, nedostatočná celková bezbariérovosť, zlý technický stav miestnych komunikácií, nedostatok parkovacích plôch, absencia chodníkov popri hlavných cestách, nevybudovaná kanalizácia a ČOV v niektorých obciach, staré verejné osvetlenie, nedostatok priestoru na voľnočasové aktivity, neupravené verejné priestranstvá a súkromné pozemky, existencia nelegálnych skládok, chýbajú komplexné sociálne a komunitné služby, slabý záujem obyvateľov o veci verejné.

Z uvedených stretnutí, auditu zdrojov, dotazníkového prieskumu, diskusií so záujmovou skupinou verejného sektora, záujmovou skupinou podnikateľského sektora a záujmovou skupinou občianskeho sektora vzišli nasledovné potreby:

1. Zabezpečiť na území MAS nové pracovné príležitosti
2. Dostatočne využiť potenciál územia pre rozvoj vidieckeho cestovného ruchu
3. Vybudovať, resp. rekonštruovať technickú infraštruktúra a občiansku vybavenosť

Rozvojové priority reflektujú identifikáciu potrieb a predstavujú oblasti intervencie, v ktorých sa budú koncentrovať plánované financie, personálne a materiálne zdroje.

Na základe vyššie uvedených potrieb boli na základe diskusie s členmi Pro Tatry, o.z. určené hlavné priority stratégie CLLD:

- **Podpora cestovného ruchu**
- **Rozvoj malého a stredného podnikania**
- **Zvyšovanie kvality života obyvateľov**
- **Efektívna činnosť MAS**

V tejto stratégii nie je možné riešiť niektoré definované potreby hlavne z dôvodu veľkej finančnej náročnosti (napr. výstavba bytov pre mladé rodiny, vybudovanie kanalizácie a ČOV, verejného vodovodu a pod.), pretože výška NFP na jednu investičnú aktivitu v zmysle Systému riadenia CLLD je max. 100 000 Eur a tiež z dôvodu nedostatku finančných prostriedkov obcí na aktivity, kde je potrebné spolufinancovanie. Predstavitelia združenia sú si toho vedomí a budú hľadať iné zdroje na ich vyriešenie.

Cieľom je sieťovanie územia, kde dochádza k úplnému prepojeniu medzi jednotlivými aktérmi a to prenosom informácií, osvedčených postupov, šírenie inovácií, zlepšenie spojenia medzi ľuďmi, projektami konanými na území, vytváraním vzájomnej spolupráce (pri riešení problémov, pri zhodnocovaní miestnych zdrojov, pri vytváraní spolupráce za hranicami územia).

4 Strategický rámec

4.1 Definovanie vízie a strategického cieľa

Miestny rozvoj vedený komunitou je nástroj na zapájanie miestnych aktérov do rozhodovania o sociálnom, environmentálnom a ekonomickom rozvoji svojho územia. Je založený na princípe zdola-nahor a na znakoch metódy LEADER, doteraz využívanej len ako samostatná iniciatíva Európskej únie a neskôr ako súčasť programov rozvoja vidieka. Metóda LEADER je inovatívny prístup pre rozvoj vidieka a jeho politiku. Základnou myšlienkou je podporovať rozvoj na základe využívania lokálneho potenciálu územia, teda na základe využívania endogénnych (vnútorných) zdrojov, pričom jedným zo základných znakov je prístup zdola-nahor – t.z. o rozvoji územia rozhodujú miestni aktéri z daného územia.

Vízia je najvšeobecnejším vyjadrením predstavy a zámeru kam sa chce územie MAS posunúť, ako chce MAS zmeniť, rozvíjať svoje územie a pod. v dlhodobom horizonte 10-15 rokov.

Zástupcovia VSP Pro Tatry, o. z. iniciovali stretnutia formálneho aj neformálneho rázu, kde sa spolu so širokou verejnosťou zamýšľali nad smerovaním územia. Prístup „zdola-nahor“ umožnil širokému spektru obyvateľov (cez rôzne nástroje a metódy) vyjadriť svoje názory a požiadavky, na druhej strane tento prístup dal možnosť aktívnym obyvateľom priamo sa zapojiť do spoločného rozhodovania o budúcnosti a rozvoji územia. Predstavitelia miest a obcí vnímali riešenie miestnych problémov spoločne, nie individuálne na úrovni mesta alebo obce. Výraznou zmenou je aj hľadanie riešenia miestnych problémov podnikateľskej sféry a rôznych spoločenských organizácií fungujúcich na území VSP. Prebiehal zber údajov, kreovala sa hlavná vízia, ktorá bude územie sprevádzať najbližších 10 – 15 rokov. Kreovala sa kontinuálna integrovaná spolupráca a partnerstvo všetkých troch záujmových skupín pri riešení problémov a požiadaviek na území. Na priateľskom stretnutí VSP 02.11.2015 bol predložený návrh strategického rámca, ktorý bol predmetom diskusie. Výsledkom stretnutia bolo upresnenie strategického rámca. Vzhľadom na vysokú koncentráciu služieb a produktov, ktoré prevažne poskytujú podnikatelia, sa členovia zhodli na rozdelení finančnej alokácie v pomere 71 % pre podporu záujmovej skupiny podnikateľského sektora a záujmovú skupinu občianskeho sektora (malé a stredné podniky, SZČO, občianske združenia, n. o., SHR a iné) a 29 % pre záujmovú skupinu verejného sektora (obce a mestá). Plánované aktivity a opatrenia záujmovej skupiny verejného sektora, záujmovej skupiny podnikateľského sektora a záujmovej skupiny občianskeho sektora sú vzájomné prepojené a koordinované ako súdržný celok. Cieľom stratégie je dosiahnuť čo najvyššie spojenie medzi všetkými zainteresovanými aktérmi a záujmovými skupinami.

Po vyčerpávajúcich diskusiách a analýze územia berúc do úvahy silné a slabé stránky, možnosti regiónu či už geografické, ekonomické, alebo finančné, ľudský faktor a uvedomujúc si realnosť plánov na danej úrovni dospelo k tejto vízií:

Vízia:

„Pro Tatry - jedinečný rekreačný región s bohatým prírodným a kultúrnym dedičstvom.“

Vzhľadom na atraktivitu územia z hľadiska prírodných, kultúrnych a historických krás, prítomnosť národných kultúrnych pamiatok, vyhovujúcich klimatických podmienok na celoročný turizmus, jedinečné podmienky pre kúpeľnú liečbu a rekreáciu, existenciu viacerých podnikateľských a nepodnikateľských subjektov na podporu cestovného ruchu a na mnohé iné silné stránky územia taktiež berúc do úvahy aj slabé stránky územia, ktoré vyplývajú aj zo SWOT analýzy a ostatné aspekty, vízia odráža skutočnosť, ktorá by mohla nastať po vykonaní opatrení, ktoré vychádzajú zo strategického cieľa a jeho špecifických cieľov.

Strategický cieľ je konkretizáciou vízie a stanovuje sa na obdobie 7-10 rokov, s predpokladom implementácie stratégie do roku 2023.

Strategický cieľ:

Vytvoriť komplexnú sieť infraštruktúry na rozvoj služieb pre obyvateľov a návštevníkov územia v súlade s prírodným, kultúrnym a športovým potenciálom.

4.2 Stanovenie priorít, špecifických cieľov a opatrení

Stratégia územia VSP je vyjadrenie zmeny, ktorú plánuje územie v časovom horizonte rokov 2018 – 2023 a vychádza z priorít ako výsledku analýzy auditu zdrojov a identifikácie kľúčových problémov územia. Jej dopad na zlepšenie kvality života je zrejmý a dá sa prostredníctvom identifikátorov dopadu merať a analyzovať. Očakávaná zmena je sformulovaná do priorít, ktoré vychádzajú zo strategického cieľa.

Priority

Priorita 1: Rozvoj malého a stredného podnikania

Priorita 2: Podpora rozvoja cestovného ruchu

Priorita 3: Zvyšovanie kvality života obyvateľov

Priorita 4: Efektívna činnosť MAS

Priorita 1: Rozvoj malého a stredného podnikania

V rámci tejto priority, ktorá je zameraná na podporu rozvoja malého a stredného podnikania na území odzrkadľuje prístup „NAJPRV MYSLI V MALOM“, sa môže finančnou podporou jednotlivých aktivít zvýšiť rôznorodosť spoločností na území a tým zabezpečiť vytvorenie nových pracovných miest, kde sa môžu uplatniť obyvatelia územia aj zo znevýhodnených skupín, marginalizovaných rómskych komunít a tiež dlhodobo nezamestnaní. Zároveň sa vytvorí priestor na investovanie do nových technológií, zvýšenia kapacít, dobudovania potrebných priestorov. Týmto spôsobom budú podporené aj inovácie, ktoré plánujú miestni podnikatelia následne v praxi aplikovať. Prieskumom bol zistený záujem o nové technologické produkty napr. pri výrobe medu, spracovaní biomasy a iné. Výstupmi budú nielen osvedčené, ale aj nové formy služieb a výrobkov.

Špecifický cieľ 1: Zvýšenie zamestnanosti na miestnej úrovni podporou podnikania a inovácií		
Odôvodnenie	Z analýzy územia a SWOT analýzy vyplýva, že územie má dobré podnikateľské prostredie, snahou miestnych podnikateľov je vytvárať produkty pre dané územie. Podnikatelia územie dobre poznajú a sú s ním v súlade. Slabými stránkami sa ukazujú nedostatok finančných prostriedkov a obmedzené možnosti rozvoja podnikania z dôvodu vysokej finančnej záťaže, ktorá je kladená na podnikanie (vysoké sociálne a daňové zaťaženie; vysoké prvotné investície do strojov, budov, pozemkov; neochota zadĺženia sa; neistota úspešnosti podnikateľského zámeru; upadanie do platobnej neschopnosti atď.).	
Príslušnosť	fokusové oblasti PRV	špecifické ciele IROP
		5.1.1
Opatrenia	☐ podpora existujúcich mikro a malých podnikov, SZČO, družstiev	

Špecifický cieľ 2: Zlepšenie hospodárskeho výkonu všetkých poľnohospodárskych podnikov

Odôvodnenie:	Z analýzy územia a SWOT analýzy vyplýva, že územie má dobré podnikateľské prostredie, dostatok voľných plôch na podnikanie, resp. rozširovanie podnikania, má vyhovujúce prírodné podmienky, na území existuje viacero poľnohospodárskych družstiev a spoločností, samostatne hospodáriacich roľníkov a podnikateľov v oblasti poľnohospodárstva vrátane spracovania. Pre územie je príznačný chov koní, spracovanie produktov z mlieka, medu a podobne. Alokovaním finančných prostriedkov do tejto oblasti bude podporená rázovitosť a jedinečnosť územia, ktorá má korene v dávnej histórii a moderným prístupom môže priniesť kvalitné produkty a služby s ohľadom na zachovanie zdravého životného prostredia.	
Príslušnosť	fokusové oblasti PRV	špecifické ciele IROP
	2A, 3A	
Opatrenia	☐ podpora investícií do poľnohospodárskych podnikov	
	☐ podpora pre investície na spracovanie, uvádzanie na trh resp. vývoj poľnohospodárskych výrobkov	

Priorita 2: Podpora rozvoja cestovného ruchu

Rozvoj cestovného ruchu je hlavnou prioritou stratégie CLLD. Analýza územia dokazuje, že cestovný ruch je nosným prvkom rozvoja územia, ktorý je uskutočniteľný aj na miestnej úrovni a to hneď z viacerých dôvodov. Ide hlavne o množstvo možností, ktoré tento región ponúka (rekreačný, športový, kúpeľný, horský a poznávací turizmus). Výška investícií je primeraná a môže napomôcť k rozvoju cestovného ruchu na území.

<i>Špecifický cieľ 3: Podpora rozvoja vidieckeho cestovného ruchu využitím a zhodnotením potenciálu územia</i>	
Odôvodnenie:	Z analýzy územia a SWOT analýzy je zrejmé, že rozvoj cestovného ruchu na území je založený na atraktivite prírodných, kultúrnych a historických krás, nachádza sa tu veľké množstvo národných kultúrnych

pamiatok, jedinečných na Slovensku. Existujú kultúrne zariadenia rôzneho druhu (múzeá, galérie, divadlá), naďalej sa uchováva kultúra, folklór, remeslá, tradície a zvyky. Na území sú možnosti na celoročný turizmus, taktiež sú tu vhodné podmienky na klimatickú a kúpeľnú liečbu, organizujú sa tu zaujímavé kultúrne a športové podujatia (Vysoké Tatry), existujú oblastné organizácie cestovného ruchu, existuje viacero podnikateľských a nepodnikateľských subjektov na podporu cestovného ruchu. Zároveň je pomerne vysoký počet zariadení s nižšou úrovňou poskytovaných služieb, absentuje jednotný informačný systém a jeho prepojenie s medzinárodnými informačnými systémami a turistickými kanceláriami v rámci Prešovského samosprávneho kraja, chýba komplexná ponuka turistických služieb v mestách a obciach, spolupráca medzi subjektami v cestovnom ruchu je pomerne slabá. Jednotlivé atrakcie sú nekomplexne vybavené, chýba vyššia úroveň kongresových centier, prebieha roztrúsený rozvoj cestovného ruchu. Podpora tejto oblasti prinesie skvalitnenie ponúkaných hotelových služieb, nastane rozvoj cestovného ruchu aj z pohľadu agroturistiky (návštevníkom budú sprístupnené farmy, kde budú môcť byť priamymi účastníkmi chodu dňa na farme), zvýšia sa možnosti celodenného trávenia času pre rodiny s deťmi, obce vytvoria sieť vzájomne prepojených informačných centier, ktoré budú poskytovať jednotné a kompletné informácie o území s väzbami na širšie okolie, bude podporená aj oblasť vzdelávania (jazykové a odborné učebne) na prípravu vysokokvalifikovaných odborníkov na cestovný ruch a jeho marketing. Zároveň boli SWOT analýzou zistené nedostatky v oblasti cyklotrás, ktoré sú neúplné a služby pre cyklistov sú nedostatočné. Obce a mestá majú záujem o investície, ktoré súvisia s turisticky zaujímavými objektami; s budovaním, rekonštrukciou náučných a cykloturistických chodníkov; s budovaním doplnkovej infraštruktúry (napr. stojany pre bicykle). Na území sa nachádza silné podnikateľské prostredie, ktoré má záujem o rozvoj cestovného ruchu.

Príslušnosť	fokusové oblasti PRV	špecifické ciele IROP
--------------------	----------------------	-----------------------

	6A, 6B	5.1.2
Opatrenia	☐ podpora činností spojených s vidieckym cestovným ruchom a agroturistikou	
	☐ podpora na investície do rekreačnej a turistickej infraštruktúry, turistických informácií na verejné využitie	
	☐ podpora rozvoja základnej infraštruktúry, informačné centrá	

Priorita 3: Zvyšovanie kvality života obyvateľov

Priorita zvyšovanie kvality života v sebe zahŕňa potrebu zvýšenia kvality života v regióne aj prostredníctvom zvyšovania kvality malej verejnej infraštruktúry ako sú miestne komunikácie, parkoviská, autobusové zastávky, úprava a tvorba verejných priestranstiev, parkov. Podporou investícií do miestnych základných služieb sa vytvoria nevyhnutné podmienky na kvalitný život vidieckeho obyvateľstva, ktoré ovplyvňujú aj rozhodovanie mladých ľudí ostať na danom území žiť a pracovať a podieľať sa aj na sociálnom a komunitnom živote na území.

Špecifický cieľ 4: Podpora miestneho rozvoja vo vidieckych oblastiach	
Odôvodnenie:	Súčasťou skvalitňovania a rozvoja územia je aj podpora miestneho rozvoja v obciach a mestách nachádzajúcich sa na území VSP. Zo SWOT analýzy je zrejmé, že územie z tohto pohľadu disponuje čiastočne vybudovanou sieťou pozemných komunikácií, ale je nevyhnutne potrebná rekonštrukcia technickej infraštruktúry, chodníkov popri hlavných cestách, budovanie záchytných parkovísk, autobusových zastávok. Taktiež je potrebné investovať do voľnočasovej infraštruktúry (ihriská, športoviská a pod.), do rekonštrukcie nevyužívaných objektov pre komunitnú a spolkovú činnosť vrátane rekonštrukcie kultúrnych domov a iných potrebných aktivít. Taktiež zo SWOT analýzy vyplýva, že na území je vysoký počet nezamestnaných a znevýhodnených obyvateľov, taktiež MRK. Možnosť začlenenia týchto obyvateľov do diania na území predstavuje aj budovanie komunitných a sociálnych služieb, či už formou denných stacionárov, domovov dôchodcov alebo klubovej činnosti pre mladých. Tento špecifický

	cieľ odráža potrebu občianskych združení, neziskových organizácií pôsobiacich na území.	
Príslušnosť	fokusové oblasti PRV	špecifické ciele IROP
	6B	5.1.2
Opatrenia	☐ podpora investícií do vytvárania, zlepšovania, resp. rozširovania všetkých druhov malých infraštruktúr	
	☐ podpora na investície do miestnych zákl. služieb pre vidiecke obyv. vrátane voľného času a súvisiacej infraštr.	
	☐ rozvoj základnej infraštruktúry, zriaďovanie/ rekonštrukcia/ modernizácia komunitných a sociálnych služieb	

Priorita 4: Efektívna činnosť MAS

Efektívna činnosť MAS zabezpečuje realizáciu aktivít potrebných na plynulý chod a implementáciu stratégie CLLD.

Špecifický cieľ 5: Zabezpečenie efektívneho chodu a animácie MAS

Odôvodnenie:	Tento špecifický cieľ vychádza zo špecifického cieľa IROP 5.1.1 a zahŕňa v sebe tieto aktivity: - personálne a administratívne náklady MAS (prevádzkové, osobné, poistenie) - vzdelávanie zamestnancov a členov MAS (školenia, konferencie, semináre, workshopy a pod., okrem školení pre predkladateľov projektov), ktorí sa podieľajú na príprave a vykonávaní stratégie CLLD - náklady na publicitu a sieťovanie: účasť zamestnancov a členov MAS na stretnutiach s inými MAS, vrátane zasadaní národných a európskych
---------------------	--

	sietí, ako aj poplatky za členstvo v regionálnych, národných alebo európskych sieťach MAS - finančné náklady (napr. bankové poplatky) - náklady vynaložené na monitorovanie, hodnotenie a aktualizáciu stratégií CLLD (na úrovni MAS) Taktiež ide o podporu animácie MAS financovanie animačných nákladov MAS v súvislosti s oživovaním stratégie CLLD: - propagácia a informovanie o dotknutej oblasti a výsledkoch stratégie CLLD; - výmena informácií medzi miestnymi aktérmi - semináre, konferencie, workshopy pre členov MAS, ďalších aktérov ako aj, zamerané na ich rozširovanie vedomostí a zručností pri vykonávaní stratégie CLLD a s tým spojených prác; - vzdelávanie potenciálnych prijímateľov zamerané na rozširovanie vedomostí zručností pri príprave projektov.	
Príslušnosť	fokusové oblasti PRV	špecifické ciele IROP
	6B	5.1.1
Opatrenia	☐ animácia MAS	
	☐ chod MAS	

Tabuľka 36 : Finančný plán chodu MAS

Finančný plán chodu MAS PRO TATRY z alokácie "A" - ročný (predpokladané výdavky MAS/rok)											
Náklady na chod MAS pozostávajú z:		EUR/rok	%	EUR/rok	%						
priame náklady (personálne výdavky)		59 974,56	81%	73 667,56	95%	prevádzkové náklady súvisiace s chodom MAS (NFP z IROP)					
nepriame náklady (paušálne) ... max 22%		13 693,00	19%	3 877,24	5%	vlastné spolufinancovanie MAS					
Spolu		73 667,56	100%	77 544,80	100%	celkové ročné náklady					
Plán výdavkov na chod MAS:											
obdobie 1/2018 - 12/2021 = 4 roky (48 mesiacov)											
Personálne výdavky na rok sú tvorené mzdou 2 zamestnancov kancelárie MAS											
Manažér MAS		1 400,00				(zamestnanecký pomer)					
Administratívny pracovník 1		1 100,00									
Administratívny pracovník 2		1 100,00				(zamestnanecký pomer)					
		HM	CCP		počet mes.						
		3 600,00	4 867,20			cena	náklady zamestnáv.	náklad na 1 str.lístok	mes. dní	celkom za 1 zamestn.	
Stravné pre 3 výk. pracovníkov			130,68		str. lístok	3,60	55%	1,98	22	43,56	
Personálne výdavky /mesiac		Cena práce+stravné	4 997,88	12	59 974,56	predpoklad	→	max 48 500 €	bez limitu Dod.č.2		
Výdavky na chod MAS/mesiac (pers.+paušálne)			5 947,48								
Paušálne náklady budú tvorené nákladmi na nájomné priestorov, techniky, zabezpečenie vybavenia kancelárie, poštovné, poistenie, cestovné náhrady, telekomunikačné poplatky, náklady na energie (voda, plyn, teplo, el.energia a pod.), vzdelávanie pracovníkov, prevádzka vozidla, výdavky na publicitu a informovanosť, zabezpečenie BOZP, poradenstvo, písacie potreby, tonery a pod.											
										1 141,08	
Finančný plán chodu MAS - obdobie 4 roky											
EUR/rok	%	počet r.	EUR/obdobie					vlastné spolufinancovanie MAS			
59 974,56	90%	4	239 898	priame náklady				1 rok	3 877,24		
13 693,00	10%	4	54 772	paušálne náklady				4 roky	15 508,96		
73 667,56	100%		294 670	celkové plánované výdavky na chod MAS/obdobie							

Zdroj: vlastné spracovanie

Tabuľka 36: Finančný plán animácie MAS

Finančný plán animácií (predpokladané výdavky MAS/obdobie)									
						na obd. 4 r.		ročne v Eur	
Celková alokácia pre 4-ročné obdobie						52 000,63		13 000,16	
a. Propagácia a informovanie (výsledky stratégie, územie, rozvoj, inovácie,				20%		10 400,13		2 600,03	
b. Výmena informácií (semináre, školenia, konferencie, workshopy pre				50%		26 000,32		6 500,08	
c. Vzdelávanie (potenciálnych prijímateľov a aktérov rozvoja územia				30%		15 600,19		3 900,05	

Zdroj: vlastné spracovanie

Ku každému špecifickému cieľu je priradená v rámci PRV nasledujúca fókusová oblasť:

2A - Zlepšenie hospodárskeho výkonu všetkých poľnohospodárskych podnikov a uľahčenie reštrukturalizácie a modernizácie poľnohospodárskych podnikov, najmä na účely zvýšenia ich účasti na trhu, zamerania na trh a poľnohospodárskej diverzifikácie

3A - Zvýšenie konkurencieschopnosti prvovýrobcov prostredníctvom ich lepšej integrácie do poľnohospodársko-potravinového reťazca pomocou systémov kvality, pridávania hodnoty poľnohospodárskym produktom, propagácie na miestnych trhoch a v krátkych dodávateľských reťazcoch, skupín a organizácií výrobcov a medziodvetvových organizácií

6A - Uľahčenie diverzifikácie, zakladania a rozvoja malých podnikov ako aj vytvárania pracovných miest

6B - Podpora miestneho rozvoja vo vidieckych oblastiach

Ku každému špecifickému cieľu v rámci IROP je priradený nasledujúci špecifický cieľ stratégie:

5.1.1 - Zvýšenie zamestnanosti na miestnej úrovni podporou podnikania a inovácií

5.1.2 - Zlepšenie udržateľných vzťahov medzi vidieckymi rozvojovými centrami a ich zázemím vo verejných službách a vo verejných infraštruktúrach

V nižšie uvedenej tabuľke je uvedený zoznam opatrení vyplývajúcich z špecifických cieľov a potrieb územia.

Tabuľka 378: Zoznam opatrení

Názov opatrenia	PRV - kód opatrenia/podopatrenia
Podpora mikro a malých podnikov, SZČO, družstiev	-
Podpora investícií do poľnohospodárskych podnikov	4/ 4.1

Podpora pre investície na spracovanie, uvádzanie na trh resp. vývoj poľnohospodárskych výrobkov	4/ 4.2
Podpora na činnosti spojené s vidieckym cestovným ruchom a agroturistikou	6/6.4
Investície do vytvárania, zlepšovania, resp. rozširovania všetkých druhov malých infraštruktúr	7/7.2
Podpora na investície do miestnych zákl. služieb pre vidiecke obyv. vrátane voľného času a súvisiacej infraštruktúry	7/7.4
Podpora investícií do rekreačnej a turist. Infraštruktúr, turist. informácií na verejné využitie	7/7.5
Podpora rozvoja základnej infraštruktúry, informačné centrá	-
Rozvoj základnej infraštruktúry, zriaďovanie/rekonštrukcia/modernizácia komunitných a sociálnych služieb	-
Animácia MAS	19/19.4
Chod MAS	-

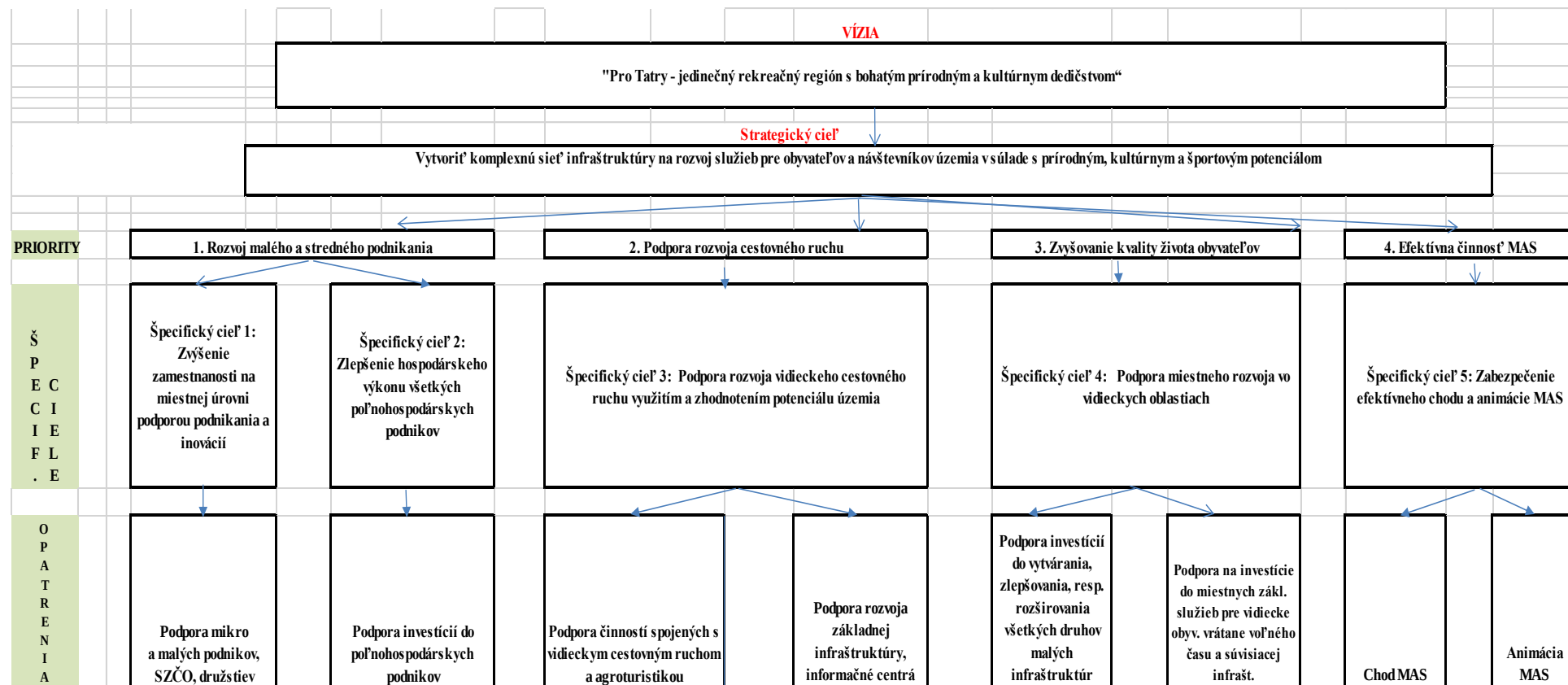
Zdroj: vlastné spracovanie

Identifikáciou potrieb sa konštatuje, že stratégia CLLD Pro Tatry, o.z. je zameraná hlavne na podporu záujmovej skupiny podnikateľského sektora a záujmovej skupiny občianskeho sektora, t.j. spoločnosti pôsobiace na území, združenia, organizácie a iné. V rámci záujmovej skupiny podnikateľského sektora a záujmovej skupiny občianskeho sektora budú podporené na investície na rozvoj malého a stredného podnikania a na zvyšovanie kvality života obyvateľov na území. Dosiahnutím tohto cieľa sa zlepši využitie ekonomického potenciálu územia, podporí sa tvorba pracovných miest a tiež hospodársky rast, zlepši sa zamestnateľnosť obyvateľov, vytvorí sa priestor k novým formám podnikania, zvýšia sa príjmy z ekonomických činností. Podpora záujmovej skupiny verejného sektora je doplnková, no nadväzuje na zameranie a investície záujmovej skupiny podnikateľského sektora a záujmovej skupiny občianskeho sektora. Existuje vzájomná prepojenosť plánovaných aktivít a všetky záujmové skupiny sú vo vzájomnej symbióze. Cieľom je sieťovanie územia, kde dochádza k úplnému prepojeniu medzi jednotlivými aktérmi a to prenosom informácií, osvedčených postupov, šírenie inovácií, zlepšenie spojenia medzi ľuďmi, projektmi konanými na území, vytváraním vzájomnej

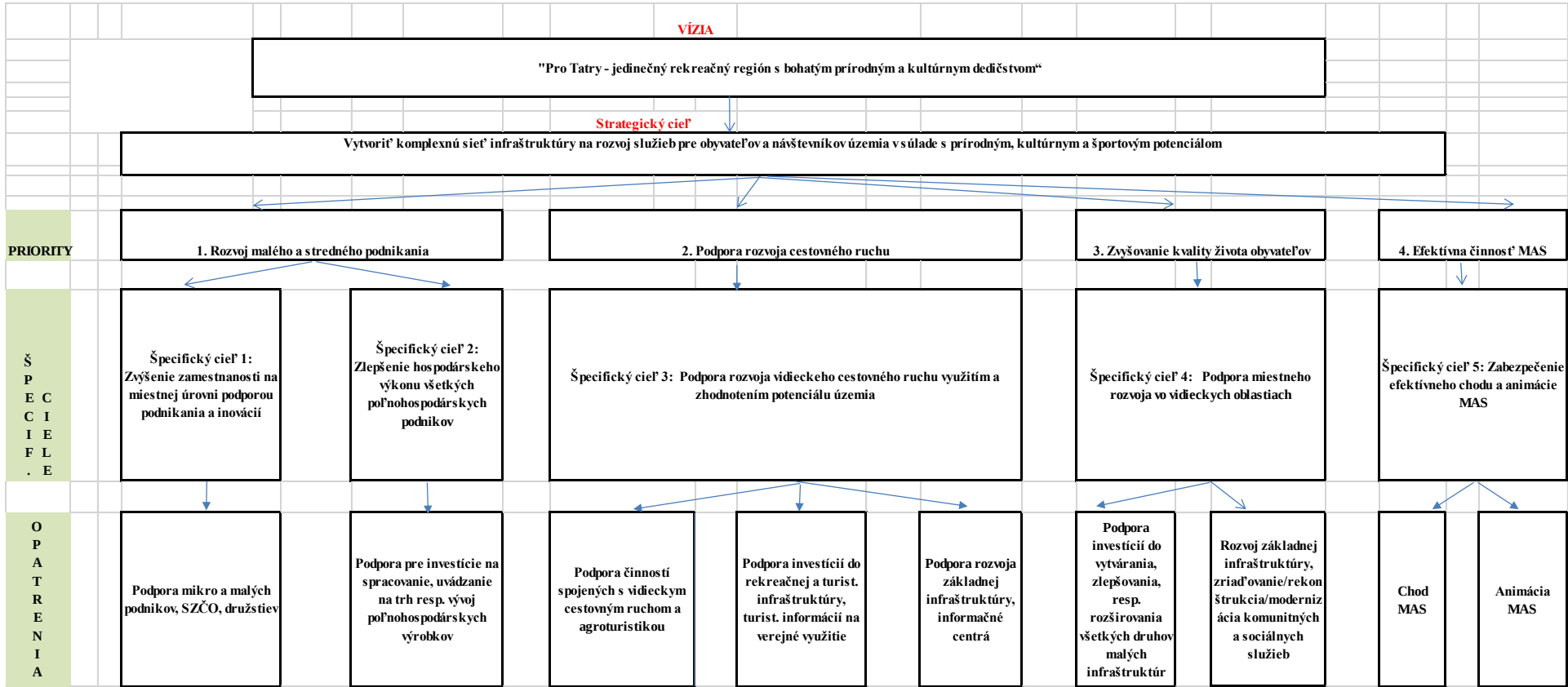
spolupráce (pri riešení problémov, pri zhodnocovaní miestnych zdrojov, pri vytváraní spolupráce za hranicami územia).

Priority, špecifické ciele a opatrenie stratégie CLLD Pro Tatry, o. z. prispievajú k cieľom stratégie EU 2020, ako aj k cieľom PRV SR 2014-2020 a IROP 2014-2020. Bližšie prepojenie na jednotlivé ciele sú uvedené v kapitole 7 predmetnej stratégie.

Obrázok 7: Grafické znázornenie strategického rámca (základná alokácia)

Obrázok 8: Grafické znázornenie strategického rámca (dodatočná výkonnostná alokácia)

4.3 Súhrnná tabuľka strategického rámca

Tabuľka 38: Súhrnná tabuľka strategického rámca

Vízia		
"Pro Tatry - jedinečný rekreačný región s bohatým prírodným a kultúrnym dedičstvom."		
Strategický cieľ		
Vytvoriť komplexnú sieť infraštruktúry na rozvoj služieb pre obyvateľov a návštevníkov územia v súlade s prírodným, kultúrnym a športovým potenciálom		
Priorita 1:		
Rozvoj malého a stredného podnikania		
Špecifický cieľ 1: Zvýšenie zamestnanosti na miestnej úrovni podporou podnikania a inovácií		
Opatrenia PRV:	Opatrenia IROP:	Iné opatrenia:
	Podpora mikro a malých podnikov, SZČO, družstiev	
Špecifický cieľ 2: Zlepšenie hospodárskeho výkonu všetkých poľnohospodárskych podnikov		
Opatrenia PRV:	Opatrenia IROP:	Iné opatrenia:
Podpora na investície do poľnohospodárskych podnikov		
Podpora investícií na spracovanie, uvádzanie na trh resp. vývoj poľnohospodárskych výrobkov		
Priorita 2:		
Podpora rozvoja cestovného ruchu		
Špecifický cieľ 3: Podpora rozvoja vidieckeho cestovného ruchu využitím a zhodnotením potenciálu územia		

Opatrenia PRV: Podpora na činnosti spojené s vidieckym cestovným ruchom a agroturistikou	Opatrenia IROP:	Iné opatrenia:
Podpora na investície do rekreačnej infraštruktúry, turistických informácií a do turistickej infraštruktúry malých rozmerov na verejné využitie	Rozvoj základnej infraštruktúry, informačné centrá	
Priorita 3: Zvyšovanie kvality života obyvateľov		
Špecifický cieľ 4: Podpora miestneho rozvoja vo vidieckych oblastiach		
Opatrenia PRV: Investície do vytvárania, zlepšovania, resp. rozširovania všetkých druhov malých infraštruktúr	Opatrenia IROP:	Iné opatrenia:
Podpora na investície do miestnych zákl. služieb pre vidiecke obyv. vrátane voľného času a súvisiacej infraštr.		
Podpora investícií do rekreačnej a turist. infraštruktúry, turist. informácií na verejné využitie	Rozvoj základnej infraštruktúry, zriaďovanie, rekonštrukcia a modernizácia komunitných a sociálnych služieb	
Priorita 4: Efektívna činnosť MAS		
Špecifický cieľ 5: Záväzné investície v rámci stratégií miestneho rozvoja vedeného komunitou		
Opatrenia PRV: Animácia MAS	Opatrenia IROP: Chod MAS	Iné opatrenia:

Štruktúra vypracovaného strategického rámca nadväzuje na analytickú časť stratégie, vychádza zo SWOT analýzy a zároveň zohľadňuje ciele PRV a IROP. Strategický rámec obsahuje opatrenia, ktoré MAS plánuje realizovať v rámci základnej i dodatočnej výkonnostnej alokácie.

Opatrenia sú logicky rozdelené medzi záujmovú skupinu verejného sektora, záujmovú skupinu podnikateľského sektora a záujmovú skupinu občianskeho sektora. Cieľom danej stratégie je podporiť čo najvyšší počet subjektov na území MAS a zároveň zachovať komplementaritu a doplnkovosť jednotlivých operačných programov.

4.4 Integrované znaky stratégie CLLD

Celé územie Pro Tatry, o. z. je v stratégii CLLD chápané ako vzájomne previazaný a neustále sa vyvíjajúci celok, zložený z obcí, miest a ich občanov, podnikateľských subjektov a záujmových združení. Vďaka miestnemu rozvoju vedeného komunitou a prejednávaním tvorby stratégie, rešpektovaní zásad transparentnosti a zapojení čo najväčšieho množstva miestnych aktérov z rôznych záujmových skupín je zaručené nevylúčenie žiadneho z nich. Previazanosť je na území Pro Tatry, o. z. chápaná v členení do niekoľkých úrovní. Spoločné (integrované) témy sú definované ako na úrovni celej MAS, tak aj v rámci jednotlivých priorít (medzi sebou) a špecifických cieľov (v rámci jednej priority).

Stratégia CLLD pre územie Pro Tatry, o. z. vymedzuje integračné prvky v troch rovinách:

1. Geografická integrácia - daná geograficko-morfologickou štruktúrou územia:
 - konzistentnosť územia, ohraničenosť;
 - poľnohospodársky charakter, miestne zdroje pre niektoré spracovateľské odvetvia;
 - prepojenie so susediacimi oblasťami;
2. Kultúrno-historická integrácia - založená na historickom vývoji územia:
 - tradičná dedinská architektúra, drobné pamiatky v krajine (špecifickosť územia);
 - spoločné korene v nadväznosti na históriu (využívanie miestneho potenciálu);
 - prepojenie so susediacimi oblasťami (Slovensko - Poľské dedičstvo);
3. Sociálna integrácia – vychádza z tradičnej spolupráce v území a zdrojov územia:
 - tradičná spolupráca verejnej správy;
 - spolupráca s existujúcimi organizáciami v oblasti rozvoja cestovného ruchu (KOCR, OOCR), pričom realizácia investičných projektov v rámci stratégie CLLD bude doplnená ich vzdelávacími a informačnými aktivitami;
 - miestna produkcia – prepojenie poľnohospodárstva, remesiel, služieb (stravovanie, cestovný ruch), marketingu a propagácia územia.
4. Inovátna integrácia
 - rozvoj záujmovej skupiny verejného sektora, záujmovej skupiny podnikateľského sektora a záujmovej skupiny občianskeho sektora je vo vzájomnom prepojení tým, že rozvoj

primárnych priorít stratégie CLLD bude mať pozitívny dopad na všetky odvetvia pôsobiace na území a aj v okolí.

Integrácia je chápaná ako celkový princíp, ktorý bude pri stratégii CLLD realizovaný aj prostredníctvom opatrenia 19.3 Príprava a vykonávanie činností spolupráce miestnych akčných skupín, ktorá sa uplatní ako:

- medzisektorová a medziregionálna spolupráca
- podpora sietí na miestnej, regionálnej, národnej a medzinárodnej úrovni,
- predstavovanie projektov dobrej praxe a implementácia týchto skúseností na území.

4.5 Inovatívne **znaky stratégie CLLD**

Inovatívnosť v riešení problémov spočíva v aplikovaní integrovaného prístupu k rozvoju územia, t. j. nie iba starostovia sú prítomní pri zostavovaní a neskoršej realizácii miestneho rozvoja, ale aj podnikatelia a zástupcovia organizácií pôsobiacich na území MAS. Tento prístup ako aj prítomnosť viacerých partnerov z rôznych záujmových skupín je zárukou, že rozhodovanie o budúcnosti územia bude mať integrovaný charakter a že spojí možnosti obcí s úsilím zabezpečiť finančne strategické rozhodnutia z viacerých zdrojov. Takýto prístup je na území MAS vysoko inovatívny a doteraz sa nerealizoval.

Inovácia je chápaná ako rozvoj alebo prevzatie nových konceptov, resp. myšlienok s cieľom rozšíriť organizačné alebo sociálne prínosy pre územie, t. j.:

- vznik nových produktov a služieb, ktoré obsahujú špecifiká danej oblasti;
- nové metódy, ktoré umožňujú kombinovať miestne ľudské, prírodné a finančné zdroje, ktoré smerujú k lepšiemu využitiu vnútorného potenciálu, tzn. kombinácia a prepojenie sektorov ekonomiky, ktoré sú tradične oddelené a tiež originálne formy organizácie a zapojenia miestnych obyvateľov do rozhodovacích procesov a implementácie projektov. Predpokladá sa napr.:
- zriadenie múzejných zariadení, predaj vlastných výrobkov a pod.
- ponuka odbornej praxe pre študentov a ponuka práce pre absolventov a mladých ľudí, MRK
- podpora inovatívnych;
- spoločné investície - spoločná predajňa, rozšírenie možností priameho predaja výrobkov;
- vytváranie inovatívnych foriem starostlivosti o blízke osoby;
- nové využitie pre objekty kultúrneho a historického dedičstva s dôrazom na správnu starostlivosť o pamiatky a zároveň s potenciálom vzniku a udržania pracovných príležitostí;
- využití interaktívnych a aktivizačných prvkov v múzejných expozíciách (prepojenie so školským a mimoškolským vzdelávaním a pod.).

podpora vertikálnej (na úrovni podnikov), horizontálnej (prvovýrobca-spracovateľ-obchod) a vedomostnej (MSP-výskum-poradenstvo) spolupráce.

Hlavným inovatívnym prvkom je už samotná metóda spracovania stratégie miestneho rozvoja vedeného komunitou. Inštitúcie verejnej správy, podnikateľské subjekty, neziskové organizácie i samotní občania Pro Tatry, o. z. sa vďaka metóde LEADER stávajú aktívnymi nielen ako príjemcovia dotácií formou projektov, ale tiež ako tvorcovia a prispievatelia k tvorbe samotnej stratégie. Participácia znamená zapájanie širokej verejnosti do rozvojového procesu. Táto metóda bola na území prvýkrát ako inovatívna metóda použitá nasledovným spôsobom:

- organizovanie individuálnych stretnutí s mimovládnymi organizáciami, občianskymi združeniami, podnikateľmi a predstaviteľmi samospráv, s občanmi a aktívnymi lídrami,
- organizovanie prieskumov verejnej mienky (konkrétne dotazníkový prieskum a rozhovory s vybranými lídrami územia),
- propagácia projektu (informačné letáky na obecných tabuliach, na webových stránkach obcí aj vrátane oznamov a správ na web stránke MAS).

Novou je však hlavne skutočnosť, že došlo k dobrovoľnému spojeniu miest a obcí v dvoch okresoch a to Poprad a Kežmarok, ktoré musia zvládnuť integrovaný pohľad na svoj rozvoj zo širšej ekonomickej, sociálnej a environmentálnej perspektívy. Toto spojenie má svoju logiku, nakoľko má množstvo spojení práve vo vyššie uvedených oblastiach (geografickej, sociálnej, ekonomickej a environmentálnej), ktoré môžu v procese integrovaného rozvoja napomôcť budovaniu územnej identity a uplatneniu jeho správneho spravovania.

Za inovatívne prvky považujeme pritom všetky princípy prístupu LEADER - územný prístup, prístup zdola nahor, partnerstvo, inovácie, integrovaný prístup, vytváranie sietí a spolupráca. Aj keď sme sa doteraz snažili tieto princípy uplatňovať v procese budovania partnerstva a prípravy stratégie CLLD, ich využitie pri implementácii stratégie bude pre naše partnerstvo nové, keďže na území MAS neboli v minulom období vytvorené podporné nástroje na jej realizáciu.

Členská základňa MAS v súčasnosti vyjadruje vzťahy územia a jeho obyvateľov k jeho potrebám, problémom a potenciálu. V procese tvorby strategického dokumentu a stotožňovania sa s cieľmi a princípmi činností Pro Tatry, o. z., prešla od doby jeho vzniku dynamickým vývojom. Odzrkadľuje stupeň pochopenia inovatívnosti, potreby partnerstva záujmovej skupiny verejného sektora, záujmovej skupiny podnikateľského sektora aj záujmovej skupiny občianskeho sektora, kvalitného prístupu k zodpovednému riadeniu rozvoja územia všetkými záujmovými skupinami.

Inovatívnosť v riešení uvedených problémov v prvom rade spočíva v samotnej existencii partnerstva v celom území verejno-súkromného partnerstva a budúcej miestnej akčnej skupiny Pro Tatry, o. z. a ochoty všetkých zúčastnených riešiť problémy územia spoločne, čo sa doteraz v území nevyskytovalo.

Prítomnosť veľhôr Vysoké Tatry, ktoré poskytujú bohatú flóru a faunu, umožňujú vytvárať netradičné a inovatívne produkty vidieckej turistiky šetrnej ku krajine a zároveň poskytujúcej príležitosť ďalších príjmov a zamestnanosti.

Ďalšou inováciou v prístupe k rozvoju je identifikácia príležitosti pre príjmy a pracovné miesta založené hlavne na domácich zdrojoch v oblasti vidieckeho cestovného ruchu, kultúrneho dedičstva, v priemysle a v poľnohospodárstve. Reliéf krajiny predpokladá rozvoj akéhokoľvek zimného a letného športu vhodného do tohto prostredia. Tieto iniciatívy predpokladajú obnovu miest a obcí – pre domácich aj hostí, a to inovatívnym spôsobom tak, aby sa zvýraznili tradície a históriu obcí a poskytli inovatívne urbanistické riešenia a nové služby, za ich súčasného skvalitnenia a dobudovania nevyhnutnej infraštruktúry pre kvalitnejší život obyvateľov.

Cieľom záujmovej skupiny verejného sektora je podporiť rozvoj územia aj prostredníctvom vytvorenia informačných bodov, ktoré budú identické a pre dané územie jedinečné. Zavedením týchto integrovaných znakov (jednotné logo), sa dosiahne spoločné vnímanie územia a následná participácia na aktivitách konaných na území.

Na základne kvalitne spracovanej stratégie sa rozhodovací proces prenesie na miestnu úroveň, pričom stratégia bude vďaka zainteresovaniu všetkých subjektov už pri jej spracovaní rešpektovať svoje okolie aj jednotlivé odlišnosti na úrovni miest a obcí.

Ďalšou podstatnou zmenou v porovnaní s doterajším stavom bude podpora netradičných spôsobov zapojovania verejnosti do rozhodovacích procesov. Prostredníctvom čo najtransparentnejších a zároveň najpútavejších foriem (verejné zasadnutia, školenia členov a obyvateľov MAS, semináre pre potenciálnych žiadateľov, spätná väzba pri realizácii stratégie MAS a ich priebežná aktualizácia).

Novým prvkom bude aj tzv. „multifondové financovanie“ realizácie miestneho rozvoja vedeného komunitou.

5 Implementačný rámec

5.1 Popis riadiaceho a implementačného procesu

5.1.1 Riadiaci proces – organizačná štruktúra

Pro Tatry, o.z. (ďalej Združenie) je zoskupenie predstaviteľov verejných a súkromných miestnych spoločensko-hospodárskych záujmov, v ktorých na úrovni rozhodovania nemajú ani orgány verejnej moci, ani žiadna záujmová skupina viac ako 49 % hlasovacích práv. Členom Združenia môžu byť fyzické osoby a právnické osoby, ktoré ktoré pôsobia (t. j. majú trvalé, prípadne prechodné bydlisko, resp. sídlo alebo prevádzku) na území združenia, súhlasia so stanovami Združenia a majú záujem podporovať ciele a úlohy združenia. V súčasnosti sa združenie riadi platnými stanovami, ktoré boli schválené Valným zhromaždením a ktoré určujú organizačnú štruktúru (článok 5) v súlade so Systémom riadenia CLLD v platnom znení . Stanovy nadobúdajú účinnosť dňom vyznačenia Ministerstva vnútra SR o skutočnosti, že berie zmenu stanov na vedomie.

Orgánmi združenia sú:

1. Valné zhromaždenie
2. Správna rada
3. Predseda, a podpredseda
4. Výberová komisia
5. Monitorovací výbor
6. Revízna komisia

Funkčné obdobie volených orgánov je 5 rokov. Jednotlivé úlohy a zodpovednosti jednotlivých orgánov, subjektov a organizačných zložiek, spôsob ich voľby, výberu jednotlivých zástupcov a spôsob zastupovania a delegovania sú uvedené v Článku 5 platných Stanov občianskeho združenia.

Valné zhromaždenie

Valné zhromaždenie je najvyšším orgánom Združenia a tvoria ho všetci členovia Združenia.

- Valné zhromaždenie zvoláva Správna rada podľa potreby, najmenej jedenkrát za rok alebo ak o to písomne požiada najmenej jedna tretina členov, a to do 30 dní od doručenia žiadosti štatutárnemu orgánu - predsedovi. V prípade zvolania mimoriadneho Najvyššieho orgánu/Valného zhromaždenia je predmetom rokovania len to, čo bolo dôvodom jeho zvolania.
- Valné zhromaždenie vedie Predseda, v jeho neprítomnosti podpredseda, alebo poverený člen Správnej rady. Valné zhromaždenie je uznášaniaschopné, ak sú prítomní členovia združenia,

ktorí majú nadpolovičnú väčšinu všetkých hlasov združenia.. Valné zhromaždenie rozhoduje o najdôležitejších otázkach združenia upravených v bode 5.1 platných Stanov v súlade so Systémom riadenia CLLD v platnom znení. Na prijatie rozhodnutia Valného zhromaždenia je potrebná nadpolovičná väčšina hlasov prítomných členov Združenia, bez ohľadu na príslušnosť k záujmovým skupinám. Ak sa rozhoduje o zmene stanov, o zániku občianskeho združenia alebo o majetkovom vysporiadaní, je potrebný súhlas dvojtretinovej väčšiny prítomných hlasov.

Ďalšie ustanovenia týkajúce sa úloh a činností Valného zhromaždenia sú upravené v bode 5.1 platných Stanov.

Správna rada

Správna rada je výkonným orgánom. Riadi činnosť v období medzi zasadnutiami Valného zhromaždenia. Správna rada Pro Tatry má 3 členov, po jednom členovi z každej záujmovej skupiny. Počet členov je vždy nepárny a stanovuje ho uznesením Valného zhromaždenia. Správnu radu tvorí predseda a 2 členovia. Správna rada vykonáva činnosti upravené v bode 5.2 platných Stanov v zmysle Systému riadenia CLLD v platnom znení.

Zasadnutia Správnej rady zvoláva predseda podľa potreby, minimálne však štyrikrát do roka. Správna rada je uznášaniaschopná, ak je prítomná nadpolovičná väčšina jej členov. Rozhodnutia sú prijaté nadpolovičnou väčšinou prítomných členov.

- Ďalšie ustanovenia týkajúce sa úloh a činností Správnej rady sú upravené v bode 5.2 platných Stanov v súlade so Systémom riadenia CLLD v platnom znení.

Správna rada zriadi svoju Kanceláriu na zabezpečenie spravovania verejných prostriedkov ako aj manažovanie činnosti a realizáciu úloh združenia. Na čele Kancelárie je manažér menovaný Správnou radou.

Predseda a podpredseda

Predseda je štatutárnym orgánom združenia, ktorý je oprávnený konať v mene združenia navonok a podpisovať zmluvy. Počas dlhodobej neprítomnosti predsedu alebo v odôvodnených prípadoch zastupuje štatutárny orgán - predsedu ním poverený podpredseda. Predsedu a podpredsedu volí a odvoláva Správna rada spomedzi svojich členov.

Predseda a podpredseda vykonáva činnosti upravené v bode 5.3.3 platných Stanov v súlade so Systémom riadenia CLLD v platnom znení.

Ďalšie ustanovenia týkajúce sa úloh a činností Predsedu/Podpredsedu sú upravené v bode 5.3 platných Stanov v súlade so Systémom riadenia CLLD v platnom znení.

Výberová komisia

Výberová komisia výber projektov predložených v rámci jednotlivých výziev, podľa poradia ich prínosu k naplneniu cieľov a zámerov stratégie CLLD a stanovuje výšku podpory.

Na naplnenie cieľov stratégie CLLD Výberová komisia vykonáva činnosti v súlade so Systémom riadenia CLLD v platnom znení.

Výberová komisia pri každom hlasovaní o výbere projektov musí dodržať podmienku, aby minimálne 50 % hlasov rozhodnutí o výbere patrilo partnerom, ktorí nie sú orgánmi verejnej správy, zároveň musí byť umožnený výber písomným konaním.

Členov Výberovej komisie volí a odvoláva Správna rada. Výberová komisia má minimálne 3 členov, pričom počet členov musí byť vždy nepárny.

Monitorovací výbor

Monitorovací výbor vykonáva najmä vyhodnotenie výstupov a výsledkov a monitorovanie realizácie projektov v rámci stratégie CLLD, pripravuje a vypracováva správy o implementácii stratégie, správy o monitoringu za ročné obdobie a pod. v zmysle ustanovení kapitoly 10. Systému riadenia CLLD

Monitorovací výbor má troch členov, ktorých volí a odvoláva Správna rada.

Zasadnutia Monitorovacieho výboru zvoláva jeho predseda, ktorého volia členovia výboru spomedzi seba. Monitorovací výbor je uznášaniaschopný, ak je prítomná nadpolovičná väčšina jeho členov, pričom na prijatie uznesenia je potrebná nadpolovičná väčšina prítomných členov. Ďalšie ustanovenia týkajúce sa úloh a činností Monitorovacieho výboru sú upravené v bode 5.5 platných Stanov v zmysle Systému riadenia CLLD v platnom znení.

Revízna komisia

Revízna komisia je kontrolným orgánom, ktorý za svoju činnosť zodpovedná Valnému zhromaždeniu. Tvoria ju 3 členovia. Predseda Revíznej komisie je volený spomedzi členov Revíznej komisie. Člen Revíznej komisie nesmie byť súčasne členom iného orgánu MAS, okrem členstva vo Valnom zhromaždení.

Revízna komisia vykonáva činnosti upravené v bode 5.6.5 platných Stanov v zmysle platného Systému riadenia CLLD v znení neskorších dodatkov.

Zasadnutia Revíznej komisie sa konajú podľa potreby, minimálne jedenkrát za rok a zvoláva ich predseda Revíznej komisie. Revízna komisia je uznášaniaschopná, aj je prítomná nadpolovičná väčšina jej členov. Na prijatie uznesenia sa vyžaduje nadpolovičná väčšina prítomných členov.

Ďalšie ustanovenia týkajúce sa úloh a činností Výberovej komisie sú upravené v bode 5.6 platných Stanov v súlade so Systémom riadenia CLLD v platnom znení.

Úlohy a činnosti zamestnancov kancelárie budú upravené v pracovnom a organizačnom poriadku, po udelení štatútu MAS.

Príloha č. 7: Organizačná štruktúra MAS

Príloha č. 8: Personálna matica MAS

Príloha č. 9: Štatúty, interné smernice, stanovy MAS

5.1.2 Implementačný proces

5.1.2.1 Implementačný proces v rámci PRV 2014 - 2020¹

Implementačný proces v rámci PRV 2014-2020 vychádza zo Systému riadenia CLLD a určuje postupy pre MAS v rámci implementácie stratégie CLLD.

MAS pri žiadostiach podporovaných v rámci PRV 2014 - 2020 uplatní jednokolový proces schvaľovania a výberu ŽoNFP (výzva na predkladanie ŽoNFP) prostredníctvom uzavretých výziev

Postupy v rámci PRV sú plne v súlade so Systémom riadenia CLLD v platnom znení Súhrn procesov pre žiadateľov zahŕňa nasledujúce procesy (3 roviny) a ich úrovne:

1 Vyhlásenie výzvy MAS na predkladanie ŽoNFP

Vyhláseniu výziev predchádza vypracovanie harmonogramu výziev. Harmonogram výziev bude vypracovaný na príslušný kalendárny rok vždy do 30. januára a následne schválený PPA. Po schválení harmonogramu výziev bude aktivovaný v systéme ITMS2014+ a zverejnený na webovej stránke MAS. Harmonogram výziev je možné v priebehu roka aktualizovať.

MAS vyhlási výzvu na predkladanie ŽoNFP na základe schváleného a zverejneného harmonogramu výziev. MAS vypracuje výzvu na predkladanie ŽoNFP a dá na posúdenie PPA. Po posúdení výzvy zo strany PPA a prípadnom zapracovaní pripomienok MAS, MAS aktivuje výzvu v systéme ITMS2014+. Forma a štruktúra výzvy na predkladanie ŽoNFP je definovaná v systéme ITMS2014+.

¹ V súlade so kapitolou 9. Systému riadenia CLLD (v znení dodatku č. 5) a Príručkou pre žiadateľa/prijímateľa

Ak sa zmenia podmienky pôvodné podmienky oprávnenosti/podmienky poskytnutia príspevku je možné na základe súhlasu PPA urobiť zmeny vo výzve alebo výzvu zrušiť.

2 Hodnotenie ŽoNFP

Proces hodnotenia ŽoNFP sa zameriava na odborné, objektívne, nezávislé a transparentné posúdenie súladu ŽoNFP s kritériami pre výber projektov v rámci implementácie stratégie CLLD, ktoré si stanovila MAS.

Tento proces prebieha v dvoch úrovniach:

- a) Administratívne overenie
- b) Odborné hodnotenie

Administratívne overenie

V rámci administratívneho overovania MAS overuje pri všetkých ŽoNFP

- podmienky doručenia (včas, riadne a v určenej forme)
- podmienky poskytnutia príspevku

V prípade, že vzniknú pochybnosti o pravdivosti alebo úplnosti ŽoNFP alebo jej príloh, MAS zašle výzvu na doplnenie ŽoNFP.

Odborné hodnotenie

Odborné hodnotenie je vykonávané prostredníctvom odborných hodnotiteľov. Výber odborných hodnotiteľov zabezpečuje MAS prostredníctvom výzvy, ktorá môže byť uzavretá alebo otvorená a to buď samostatne pre každú výzvu na predkladanie ŽoNFP alebo pre všetky podopatrenia PRV jednou výzvou. Zoznam odborných hodnotiteľov, ktorí splnili požadované kritériá uvedie MAS do personálnej maticy v rámci ITMS2014+. Za výber hodnotiteľov zodpovedá Výberová komisia.

Ku každej ŽoNFP budú automaticky prostredníctvom ITMS2014+ priradení dvaja odborní hodnotitelia. Priradenie odborných hodnotiteľov k jednotlivým ŽoNFP spravuje Výberová komisia.

Každému odbornému hodnotiteľovi bude predložený zoznam ŽoNFP, ktoré bude hodnotiť. Odborný hodnotiteľ, ktorý bude v konflikte záujmov v zmysle Systému riadenia CLLD, bude z odborného hodnotenia danej výzvy na predkladanie ŽoNFP vylúčený. To platí aj v prípade, že konflikt záujmov bude zistený v procese odborného hodnotenia.

Odborný hodnotiteľ hodnotí jednotlivé kritériá a výsledky hodnotenia zaznamenáva do hodnotiaceho hárku. V prípade, že vzniknú požiadavky na doplňujúce informácie alebo

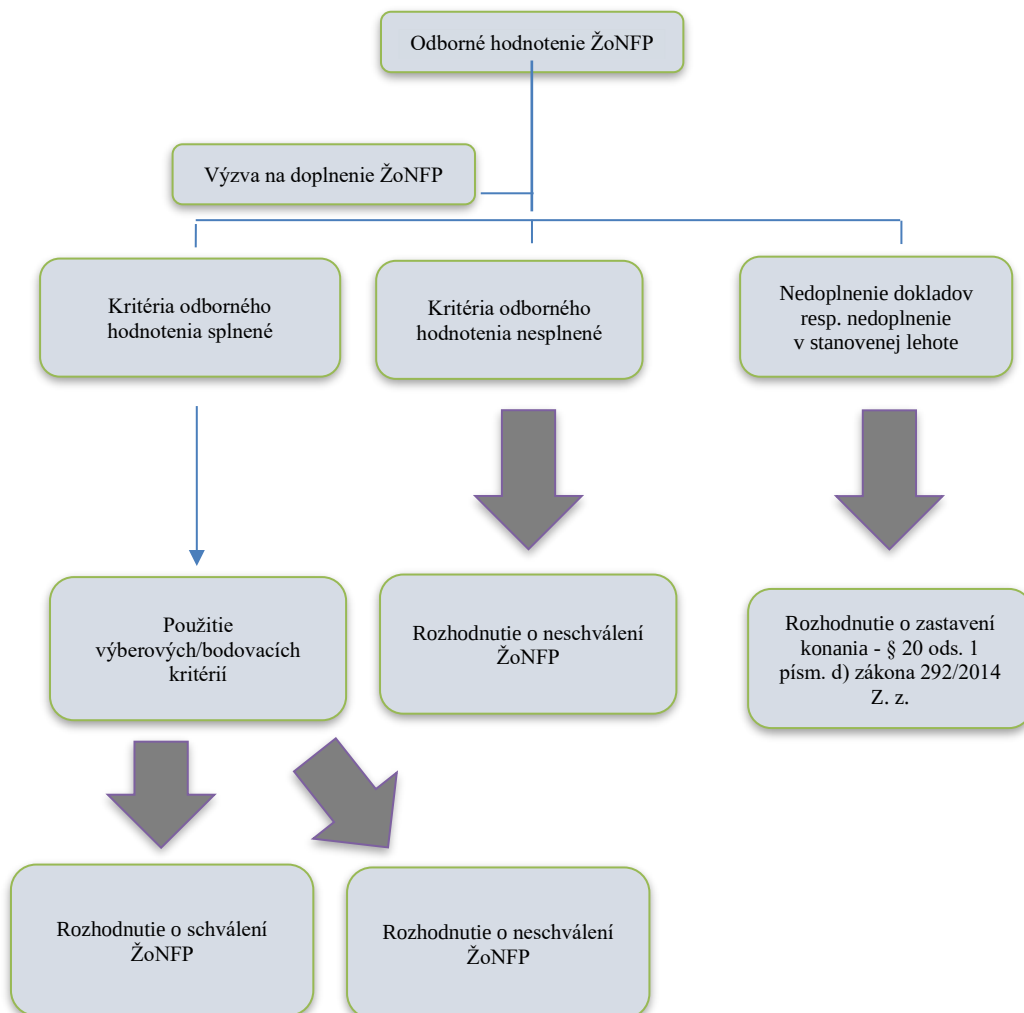
oplnenie chýbajúcich údajov MAS vyzve písomne žiadateľa na objasnenie alebo doplnenie údajov.

3 Výber ŽoNFP

Výberová komisia stanoví poradie ŽoNFP, ktoré je vytvorené od najvyššie umiestnenej ŽoNFP spĺňajúcu všetky podmienky pre poskytnutie príspevku po najnižšie umiestnenú ŽoNFP. Pri ŽoNFP, ktoré majú rovnaký počet bodov uplatní rozlišovacie kritériá. Následne výberová komisia vypracuje záverečnú správu z výzvy a navrhne PPA vydanie konkrétneho rozhodnutia podľa zákona o príspevku z EŠIF (rozhodnutie o schválení/neschválení ŽoNFP, rozhodnutie o zastavení konania).

Záverečnú správu z výzvy (ŽoNFP) spolu so všetkými predloženými ŽoNFP a príloh, ktoré žiadateľ v rámci implementácie stratégie CLLD predložiť v listinnej forme, je MAS povinná predložiť na PPA do 45 pracovných dní odo dňa ukončenia príslušnej výzvy na predkladanie ŽoNFP. Protokol o výbere ŽoNFP MAS musí byť podpísaný štatutárnym orgánom MAS, a osobami, podieľajúcimi sa na konaní o ŽoNFP na MAS.

Obrázok 9 Jednokolový proces výberu

Overenie postupov MAS a ŽoNFP zo strany PPA

Po doručení posúdených ŽoNFP a záverečnej správy z výzvy (ŽoNFP) z MAS PPA zabezpečí ich príjem.

PPA v rámci administratívneho overovania overí splnenie podmienok doručenia ŽoNFP na MAS a splnenie podmienok zo strany MAS a splnenie ostatných podmienok poskytnutia príspevku.

V prípade nedodržania podmienok stanovených v Systéme riadenia CLLD, PPA vráti záverečnú správu z výzvy (ŽoNFP) na MAS spolu so všetkými prijatými ŽoNFP v rámci predmetnej výzvy na MAS, ktorá je povinná vykonať nový výber ŽoNFP.

PPA v rámci odborného hodnotenia zabezpečí overenie podmienok poskytnutia príspevku definovaných v príslušnej výzve a formálne vykoná kontrolu kritérií. Zároveň posudzuje súlad cieľov, rozsahu činností, fokusových oblastí predkladaných ŽoNFP s PRV 2014 – 2020, stratégiou CLLD a výzvou.

V prípade, že vzniknú pochybnosti o pravdivosti alebo nejasnosti ŽoNFP alebo jej príloh, PPA vyzve žiadateľa na vysvetlenie nejasností alebo nápravu nepravdivých údajov zaslaním výzvy na doplnenie ŽoNFP.

Ak počas procesu overenia kritérií nedospeje PPA k zhodnému záveru so záverom odborného hodnotenia vykonaného na MAS, resp. v prípade nejasností je PPA oprávnená si vyžiadať špecifikáciu posudzovania jednotlivých kritérií. V prípade, ak PPA znova nedospeje k zhodnému záveru so záverom odborného hodnotenia vykonaného na MAS ani na základe predloženej špecifikácie posudzovania kritérií zo strany MAS, PPA vráti záverečnú správu z výzvy na predkladanie ŽoNFP na MAS spolu so všetkými prijatými ŽoNFP v rámci predmetnej výzvy. MAS je povinná vykonať nový výber ŽoNFP v zmysle podmienok príručky pre prijímateľa LEADER.

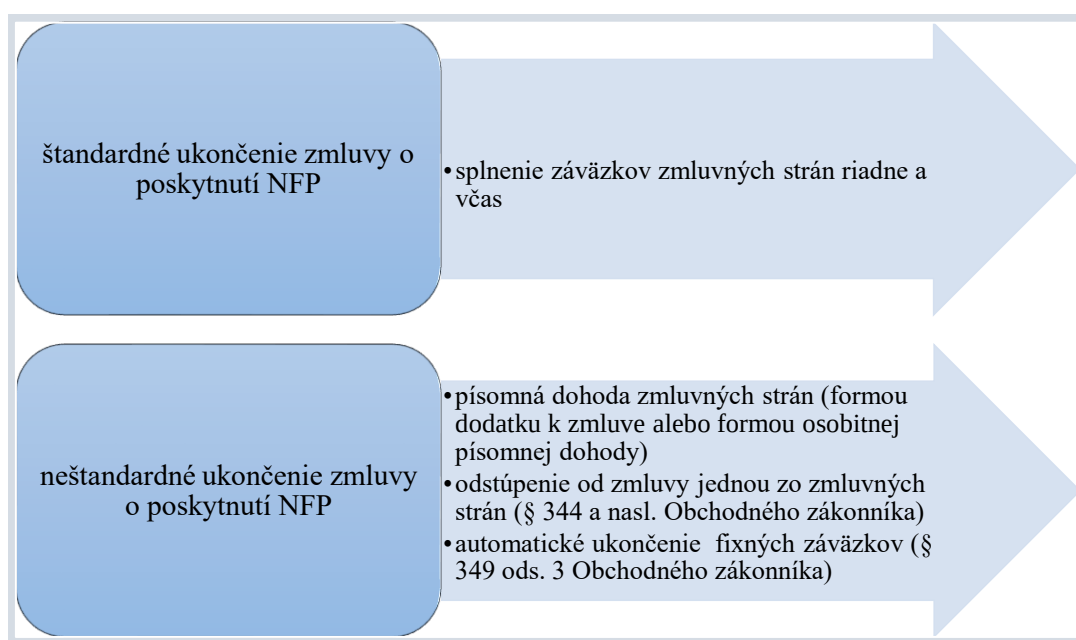
Na základe posúdenia splnenia podmienok poskytnutia príspevku určených vo výzve MAS, PPA vydá:

- a) Rozhodnutie o schválení;
- b) Rozhodnutie o neschválení;
- c) Rozhodnutie o zastavení konania.

časti rozhodnutia a poskytnutí súčinnosti zo strany žiadateľa, PPA zašle písomný návrh na uzavretie zmluvy o poskytnutí NFP podľa § 269 ods. 2 Obchodného zákonníka a určí lehotu na prijatie návrhu žiadateľovi.

Zmluva o poskytnutí NFP, po jej podpise štatutárnym orgánom PPA, nadobúda účinnosť dňom nasledujúcim po dni jej prvého zverejnenia. Týmto dňom vzniká prijímateľovi právny nárok na poskytnutie NFP.

K ukončeniu doby platnosti zmluvy o poskytnutí NFP môže dôjsť: a) štandardným spôsobom, tzn. ak sa záväzky zmluvných strán splnia včas a riadne alebo b) neštandardným spôsobom v zmysle Systému riadenia CLLD v platnom znení.

5.1.2.2 Implementačný proces v rámci IROP

Procesy sú popísané na úrovni MAS a tiež na úrovni Riadiaceho orgánu (RO pre IROP).

A) Výzva na predkladanie ŽoPr

- 1) MAS bude vyhlasovať výzvy v súlade s *indikatívnym harmonogramom výziev* na svojom webovom sídle (www.protatry.sk).
- 2) **Výzva môže mať iba formu otvorenej výzvy**, v rámci ktorej budú naplánované „*hodnotiace kolá*“ pre výber ŽoPr a dĺžka trvania je závislá na disponibilných finančných prostriedkoch (FP). MAS/RO pre IROP zverejní na svojom webovom sídle informáciu o tom, že plánuje ukončiť výzvu z dôvodu blížiaceho sa vyčerpania alokácie FP v lehote

najmenej 1 mesiac pred predpokladaným uzavretím výzvy a priebežne zverejňuje informáciu, že dopyt predložených ŽoPr dosiahol indikatívnu výšku.

Jednotný formulár výzvy vydáva RO pre IROP.

Zmena a zrušenie výzvy

Zmenu a zrušenie výzvy vrátane zdôvodnenia zverejnení **MAS** na svojom webovom sídle (www.protatry.sk). **RO pre IROP** zmenu a zrušenie výzvy zverejní **na webovom sídle**

Procesné úkony – ŽoPr

ŽoPr je základným dokumentom, ktorým ReS (realizátor stratégie) na základe vyhlásenej výzvy na predkladanie ŽoPr žiada spolufinancovanie projektu z finančných prostriedkov určených na danú výzvu.

Vzor formuláru ŽoPr vydáva RO pre IROP pre všetky MAS. Neoddeliteľnou súčasťou ŽoPr sú povinné prílohy, ktorých formu a rozsah definuje RO pre IROP vo výzve.

Administratívne overenie ŽoPr

MAS zabezpečí príjem ŽoPr odo dňa vyhlásenia výzvy, do dňa jej uzavretia, resp. v lehote prijímania ŽoPr.

Doručením ŽoPr na adresu MAS začína proces výberu ŽoPr. Žiadateľ doručuje ŽoPr **elektronicky a písomne** v určenej forme na adresu sídla MAS určenú vo výzve.

MAS v rámci administratívneho overenia overí **splnenie podmienok doručenia ŽoPr** a následne overí **ostatné podmienky poskytnutia príspevku**, určených vo výzve s výnimkou tých, ktoré sú úplne alebo z časti overované v rámci odborného hodnotenia ŽoPr.

Záver z administratívneho overenia MAS zaznamenáva v **kontrolnom zozname**, ktorým MAS zdokumentuje overenie splnenia podmienok poskytnutia príspevku.

V prípade pochybností o pravdivosti alebo úplnosti ŽoPr alebo jej príloh, MAS vyzve žiadateľa na *doplnenie údajov* a vysvetlenie nejasností. Lehota na doplnenie je **minimálne 5 pracovných dní**.

Po doplnení MAS opätovne overí podmienky poskytnutia príspevku a ŽoPr postúpi na **odborné hodnotenie**.

MAS zastaví konanie v prípade nedoplnenia náležitostí, resp. po stanovenom termíne ak sú neúplne doložené náležitosti, alebo sú pochybnosti o pravdivosti.

Odborné hodnotenie ŽoPr

- 1) MAS v rámci odborného hodnotenia ŽoPr zabezpečí posúdenie ŽoPr minimálne dvoma odbornými hodnotiteľmi, ktorí vyhodnotia predložené ŽoPr na základe hodnotiacich kritérií zverejnených vo výzve a v stratégii CLLD. Podrobný popis

spôsobu a postupu odborného hodnotenia bude uvedený v príručke pre hodnotenie ŽoPr odbornými hodnotiteľmi.

- 2) Odborní hodnotitelia sú povinní pred účasťou na odbornom hodnotení podpísať **Čestné vyhlásenie o nestrannosti, zachovaní dôvernosti informácií a vylúčení konfliktu záujmov**.
- 3) Odborní hodnotitelia vykonávajú odborné hodnotenie iba v priestoroch určených MAS.
- 4) Ak počas odborného hodnotenia odborní hodnotitelia zistia, že na posúdenie je potrebné poskytnúť zo strany žiadateľa doplňujúce informácie, MAS vyzve žiadateľa na objasnenie resp. doplnenie chýbajúcich údajov, v lehote na doloženie min. 5 pracovných dní (súčasťou výzvy je aj informácia o prípadoch zastavenia konania o ŽoPr).
- 5) Ak počas procesu odborného hodnotenia odborní hodnotitelia nedospejú k zhodnému záveru, písomne uvedú v hodnotiacom hárku informáciu o tom, resp. v samostatnom dokumente a pripoja svoje podpisy. Identifikovaný rozpor MAS uchováva ako súčasť spisu ŽoPr. Na základe tohto výstupu MAS prideli ŽoPr na odborné hodnotenie *treťiemu* (ďalšiemu) odbornému hodnotiteľovi, ktorý vyhodnotí odborné kritériá.
- 6) V prípade, ak sa pri niektorom/niektorých z kritérií v rámci výzvy zopakuje situácia nezhody dvoch odborných hodnotiteľov, MAS v spolupráci RO pre IROP vykoná analýzu hodnotiacich kritérií.
- 7) Konečným výstupom z odborného hodnotenia ŽoPr je hodnotiaci hárkok, obsahujúci vyhodnotenie hodnotiacich kritérií, popis záverov z odborného hodnotenia a súčet dosiahnutých bodov. Procesný postup upraví MAS v **Príručke pre odborných hodnotiteľov**.
- 8) Ak ŽoPr nesplnila podmienky odborného hodnotenia, MAS zašle ReS Oznámenie **o neschválení ŽoPr**, v ktorom MAS uvedie dôvody nesplnenia kritérií.

Kontrola oprávnenosti výdavkov CLLD/IROP

- 1) MAS vymedzí oprávnenosť výdavkov, ako aj vecnú náplň oprávnených výdavkov v súlade s IROP v stratégii CLLD, vo výzve a v príručke pre ReS. MAS zodpovedá za transparentnú, jednoznačnú a efektívnu interpretáciu oprávnenosti výdavkov vo vzťahu k IROP.

MAS rozhoduje o oprávnenosti, resp. neoprávnenosti výdavkov projektu v procese schvaľovania ŽoPr a kontroly projektov.

C) Výber ŽoPr

- 1) Výberová komisia overí výsledky administratívnej kontroly ŽoPr a odborného hodnotenia. Následne aplikáciou *výberových kritérií*, ktorých súčasťou sú *rozlišovacie kritéria* **výberová komisia** stanoví poradie ŽoPr, ktoré je vytvorené od najvyššie umiestnenej ŽoPr spĺňajúcu všetky podmienky pre poskytnutie príspevku po najnižšie umiestnenú ŽoPr.
- 2) Po ukončení procesu výberu ŽoPr výberová komisia vypracuje v rámci každého kola hodnotenia **Protokol o výbere ŽoPr**, v ktorom navrhne jednotlivé ŽoPr na schválenie. Protokol o výbere ŽoPr podpísaný štatutárom MAS a výberovou komisiou musí obsahovať *výstupy z administratívneho overovania, odborného hodnotenia a výberu ŽoPr* (originály), ktoré MAS predloží do **45 pracovných dní** na **RO pre IROP** od termínu uvedeného vo výzve.

Overenie výberu ŽoPr vykonanej MAS na RO pre IROP a schvaľovací proces ŽoPr

RO pre IROP *posúdi* splnenie podmienok administratívneho overenia, odborného hodnotenia a výberu ŽoPr MAS na základe predloženého Protokolu o výbere ŽoPr RO pre IROP vyzve MAS na doplnenie neúplných údajov a vysvetlenie nejasností, pričom lehota na doplnenie *nemôže byť kratšia* ako **10 pracovných dní**. Možnosť doplnenia údajov musí byť použitá pri všetkých ŽoNFP rovnako. Po doplnení údajov zo strany MAS, RO pre IROP opätovne overí splnenie podmienok poskytnutia príspevku. RO pre IROP odstúpi všetky predložené ŽoNFP predmetnej výzvy spolu s Protokolom o výbere ŽoNFP na príslušnú MAS za účelom vykonania nápravy. Opravený Protokol o výbere ŽoNFP spolu so všetkými predloženými ŽoNFP v rámci príslušnej výzvy je MAS povinná opätovne predložiť na RO pre IROP *najneskôr* **do 15 pracovných dní** odo dňa ich odstúpenia z RO pre IROP.

V prípade, že RO pre IROP nezistí žiadne nedostatky v procese schvaľovania ŽoPr, resp. takéto overenie nebolo s ohľadom na rizikovú analýzu vykonané, zašle MAS písomný súhlas so zaslaním Oznámenia o schválení ŽoPr príslušným ReS.

Zmluva s užívateľom

Po odoslaní oznámení o schválení ŽoPr MAS zabezpečí uzatvorenie zmluvy s užívateľom podľa § 269 ods. 2 Obchodného zákonníka v nadväznosti na § 25 ods. 1 zák. č. 292/2014 Z.z. MAS zabezpečí, aby ReS doručil minimálne dva rovnopisy prijatého návrhu na uzavretie zmluvy s užívateľom. Po prijatí návrhu na uzavretie zmluvy s užívateľom MAS založí pre

každý projekt, k podpore ktorého bola uzavretá zmluva s užívateľom, projektový spis v súlade s príslušnými pravidlami pre uchovávanie dokumentov.

MAS zabezpečí **zverejnenie zmluvy s užívateľom v centrálnom registri zmlúv**, pričom týmto nie je dotknutá povinnosť zverejňovania druhou zmluvnou stranou, ak je osobou povinnou zverejňovať zmluvu. Účinnosť zmluvy o NFP je deň nasledujúci po dni jej prvého zverejnenia. Zároveň sú od tohto dňa obe zmluvné strany viazané ustanoveniami zmluvy s užívateľom.

5.2 Akčný plán

Vychádzajúc najmä zo SWOT analýzy územia a s ohľadom na analýzu potrieb si MAS bližšie špecifikuje opatrenia a aktivity, ktorými chce dosiahnuť stanovené ciele integrovanej stratégie. Úlohou MAS je zodpovedne navrhnuť aktivity a opatrenia vykonávania stratégie, podmienky za ktorých sa budú realizovať a tiež stanoviť, kto bude zodpovedať za ich realizáciu. V Akčnom pláne sa neuvádzajú konkrétne projekty, pričom odhad nákladov je predbežný a vychádza z doterajšieho poznania potrieb územia. Akčný plán je pokračovaním analytickej a strategickej časti; doteraz boli analyzované zdroje a potreby, boli stanovené priority a ciele, teraz je potrebné konkrétnejšie stanoviť prostriedky dosiahnutia stanovených cieľov.

Pri tvorbe akčného plánu nie je možné uspokojiť všetky potreby územia, nakoľko ich integrovaná stratégia nie je schopná pokryť komplexne, jej úlohou je predovšetkým napomôcť rozvoju regiónu a synergicky sa podieľať na zvyšovaní kvality života, infraštruktúry i verejných služieb. V akčnom pláne je potrebné dodržiavať metodické pokyny ku tvorbe stratégie miestneho rozvoja vedeného komunitou, ktoré určujú niektoré pravidlá, resp. požiadavky na voľbu opatrení a aktivít pri súčasnom dodržaní vyváženého pomeru PRV ku IROP a podobne.

Základnou podmienkou realizácie projektov prostredníctvom zvolených opatrení a aktivít je splnenie všetkých podmienok oprávnenosti žiadateľa, výberových a hodnotiacich kritérií. Projekty môžu v procese implementácie stratégie realizovať len subjekty miestne príslušné, t. j. ktoré majú sídlo resp. prevádzku na území MAS. Realizácia projektov musí zodpovedať prioritám PRV a IROP a ich nadväzujúcej riadiacej dokumentácii.

Z dôvodu multifondového financovania stratégií CLLD je potrebné akčný plán rozdeliť na opatrenia financované z Európskeho fondu regionálneho rozvoja, opatrenia financované z rozpočtu Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka a opatrenia financované z iných zdrojov MAS vrátane vlastných zdrojov. V Akčnom pláne je uvedený podrobný opis jednotlivých opatrení. Indikatívny harmonogram výziev zohľadňuje opatrenia, počet projektov a výšku finančných prostriedkov, ktoré Pro Tatry, o. z. plánuje realizovať v rámci

implementácie stratégie CLLD pre časť stratégie zo základnej alokácie. Akčný plán je rozdelený na Akčný plán A) pre základnú alokáciu MAS a na Akčný plán B) pre dodatočnú výkonnostnú alokáciu MAS, v ktorom sú stanovené opatrenia, ktoré budú realizované MAS, len v prípade, ak splní milníky pre získanie dodatočnej výkonnostnej alokácie v zmysle kapitoly 6.4 Systému riadenia CLLD. Akčný plán B je rozdelený na opatrenia financované z rozpočtu EFRR a z rozpočtu EPFRV.

Časť A.) Akčný plán pre základnú alokáciu MAS

Tabuľka 39: Opatrenie stratégie CLLD

Názov opatrenia	Podpora mikro a malých podnikov, SZČO, družstiev
Priradenie kódu opatrenia ²	5.1.1
Priradenie k fokusovej oblasti PRV / ŠC IROP	5.1.1 - Zvýšenie zamestnanosti na miestnej úrovni podporou podnikania a inovácií
Ciele opatrenia	Cieľom opatrenia je predovšetkým rozvoj MSP - samostatne zárobkovo činných osôb, mikro a malých podnikov s počtom do 49 zamestnancov (okrem tých, ktoré sú oprávnenými prijímateľmi z PRV v opatrení LEADER a oprávnenými prijímateľmi z OP RH), vrátane vytvárania pracovných miest, ktoré je jedným z hlavných cieľov stratégie. Oprávnenou činnosťou je obstaranie hmotného majetku pre účely tvorby pracovných miest.
Zdôvodnenie výberu	Práve podpora MSP, ktoré v území podľa analýz prevažujú, dokážu svojím rozvojom vytvoriť pracovné miesta. Z intervenčnej logiky vyplýva potreba uspokojiť dopyt MSP po neustálom rozvoji strojového vybavenia a potrebných stavebnotechnických úpravách v podnikoch.
Rozsah a oprávnené činnosti	Oprávnenými činnosťami sú: A1 Podpora podnikania a inovácií: - je obstaranie hmotného majetku pre účely tvorby pracovných miest, - nutné stavebnotechnické úpravy budov spojené s umiestnením obstaranej technológie, a/alebo s poskytovaním nových služieb.

² Platí v prípade opatrení z PRV, priradí sa kód opatrenia/podopatrenia v zmysle nariadenia (EÚ) č. 808/2014.

Oprávnení prijímatelia	- samostatne zárobkovo činné osoby z územia MAS okrem tých, ktoré sú oprávnenými prijímateľmi z PRV v opatrení LEADER - mikro a malé podniky s počtom do 49 zamestnancov z územia MAS resp. v súlade s IROP, okrem tých, ktoré sú oprávnenými prijímateľmi z PRV v opatrení LEADER																													
Intenzita pomoci ³	Max. 55%. v súlade so schémami štátnej pomoci resp. <i>v súlade so Stratégiou financovania EŠIF pre programové obdobie 2014 – 2020</i>																													
Oprávnené výdavky	- obstaranie hmotného majetku pre účely tvorby pracovných miest - nutné stavebnotechnické úpravy budov spojené s umiestnením obstaranej technológie a/alebo s poskytovaním nových služieb																													
Výška príspevku (minimálna a maximálna)	minimálna výška NFP je 10 000 EUR a maximálna výška NFP na 1 projekt je 100 000 Eur z celkových oprávnených výdavkov na projekt																													
Finančný plán	<table><tr><td>Región⁴</td><td>Spolu</td><td>EÚ</td><td>ŠR</td><td>VZ</td><td>iné</td></tr><tr><td>MR</td><td>669 581,82 EUR</td><td>368 270,00 EUR</td><td>0 EUR</td><td>301 311,82 EUR</td><td>0 EUR</td></tr><tr><td>VR</td><td>0 EUR</td><td>0 EUR</td><td>0 EUR</td><td>0 EUR</td><td>0 EUR</td></tr><tr><td>Spolu</td><td>669 581,82 EUR</td><td>368 270,00 EUR</td><td>0 EUR</td><td>301 311,82 EUR</td><td>0 EUR</td></tr></table>						Región ⁴	Spolu	EÚ	ŠR	VZ	iné	MR	669 581,82 EUR	368 270,00 EUR	0 EUR	301 311,82 EUR	0 EUR	VR	0 EUR	0 EUR	0 EUR	0 EUR	0 EUR	Spolu	669 581,82 EUR	368 270,00 EUR	0 EUR	301 311,82 EUR	0 EUR
Región ⁴	Spolu	EÚ	ŠR	VZ	iné																									
MR	669 581,82 EUR	368 270,00 EUR	0 EUR	301 311,82 EUR	0 EUR																									
VR	0 EUR	0 EUR	0 EUR	0 EUR	0 EUR																									
Spolu	669 581,82 EUR	368 270,00 EUR	0 EUR	301 311,82 EUR	0 EUR																									
Princípy pre stanovenie výberových a hodnotiacich kritérií / Hlavné zásady výberu operácií	V súlade s Konceptom implementácie stratégie CLLD, časť 5. Kritériá pre výber projektov užívateľov																													

³ Intenzita pomoci je percentuálny pomer medzi financovaním zo strany žiadateľa a príspevkom v fondov a rozpočtu.

⁴ Typ regiónu: MR – menej rozvinutý región, VR – viac rozvinutý región

Povinné prílohy stanovené MAS ⁵	- - - -				
Merateľné ukazovatele projektu	Kód/ID	Názov/Ukazovateľ	Merná jednotka	Počiatočná hodnota	Celková cieľová hodnota
	5.1.1	Počet podnikov, ktorým sa poskytuje podpora	počet	0	7
	5.1.1	Počet podnikov, ktoré dostávajú podporu s cieľom predstaviť výrobky, ktoré sú pre trh nové	počet	0	2
	5.1.1.	Počet podnikov, ktoré dostávajú podporu s cieľom predstaviť výrobky, ktoré sú pre firmu nové	počet	0	5
	5.1.1	Celkové investície	EUR	0	669 581,82
	5.1.1	Nárast zamestnanosti v podporovaných podnikoch	počet	0	14
	Indikatívny harmonogram výziev	1. A1 Podpora podnikania a inovácií Harmonogram vyhlasovania výziev: A1: 07/2019			

⁵ MAS stanoví povinné prílohy nad rámec povinných príloh, ktoré stanoví PPA v zmysle kapitoly 9.5.1, ods. 6 Systému riadenia CLLD

Názov opatrenia	Podpora investícií do poľnohospodárskych podnikov
Priradenie kódu opatrenia ⁶	4 Investície do hmotného majetku 4.1 Podpora na investície do poľnohospodárskych podnikov
Priradenie k fokusovej oblasti PRV / ŠC IROP	Všetky aktivity opatrenia napĺňajú predominantnú fokusovú oblasť 2B. 1. Špeciálna rastlinná výroba „Investície do výstavby, rekonštrukcie a modernizácie objektov špeciálnej rastlinnej výroby vrátane prípravy staveniska“ „Investície do obstarania technického a technologického vybavenia špeciálnej rastlinnej výroby vrátane strojov a náradia slúžiacich na pestovanie, aplikáciu prípravkov na ochranu rastlín, priemyselných a hospodárskych hnojív, zber a pozberovú úpravu“ ☐ Sekundárna FO predominantná - 2A ☐ Sekundárna FO doplnková – 3A, 6A Zdôvodnenie/popis: 6A - V prípade ak projekt vytvorí pracovné miesta vo vidieckych oblastiach „Investície do objektov na využívanie geotermálnej energie na vykurovanie skleníkov a fóliovníkov a na vlastnú spotrebu v podniku vrátane súvisiacich investičných činností“ ☐ Sekundárna FO predominantná - 5C Zdôvodnenie/popis: Podporené investície do využívania geotermálnej energie umožnia využitie OZE v poľnohospodárskej prvovýrobe, znížia tvorbu emisií a CO₂, čím sa prispeje k cieľom FO 5C (využitie OZE). Je potrebné označiť FO keď je v ŽoNFP označená táto aktivita ☐ Sekundárna FO doplnková – 3A, 6A Zdôvodnenie/popis: 6A - V prípade ak projekt vytvorí pracovné miesta vo vidieckych oblastiach 2. Živočíšna výroba

⁶ Platí v prípade opatrení z PRV, priradí sa kód opatrenia/podopatrenia v zmysle nariadenia (EÚ) č. 808/2014.

	„Investície do výstavby, rekonštrukcie a modernizácie objektov živočíšnej výroby vrátane prípravy staveniska“ „Investície do obstarania technického a technologického vybavenia živočíšnej výroby vrátane strojov a náradia slúžiacich aj na zber objemových krmív, uskladnenie a manipuláciu s krmivami a stelivami“ ☐ Sekundárna FO predominantná - 2A ☐ <i>Sekundárna FO doplnková</i> – 3A, 6A Zdôvodnenie/popis: 6A - V prípade ak projekt vytvorí pracovné miesta vo vidieckych oblastiach „Investície do zavádzania technológií na výrobu energie energetickou transformáciou biomasy vyprodukovanej primárne v rámci živočíšnej výroby s doplnkovou funkciou biomasy vyprodukovanej na ostatnej poľnohospodárskej pôde (nevyužitej ornej i TTP) a odpadových druhov biomasy z poľnohospodárstva, vlastnej výroby potravinárskych výrobkov“ ☐ Sekundárna FO predominantná - 5C Zdôvodnenie/popis: Označenie aktivity v ŽoNFP a fyzického výstupu v monitorovacej správe v súvislosti so spracovaním biomasy ☐ <i>Sekundárna FO doplnková</i> – 3A, 6A Zdôvodnenie/popis: 6A - V prípade ak projekt vytvorí pracovné miesta vo vidieckych oblastiach 3. Zníženie záťaž na životné prostredie vrátane technológií na znižovanie emisií skleníkových plynov v spojitosti s rastom produkcie alebo rastom kvality produkcie: „Investície do nových technológií na znižovanie emisií skleníkových plynov v ustajnení hospodárskych zvierat v súvislosti s rastom produkcie alebo rastom kvality produkcie“ „Investície do objektov a technológií na bezpečné uskladnenie a nakladanie s hospodárskymi hnojivami a inými vedľajšími produktmi vlastnej živočíšnej výroby (výstavba hnojísk, uskladňovacích nádrží alebo žump) v súvislosti s rastom produkcie alebo rastom kvality produkcie“
--	---

	„Investície do uskladnenia hnojív a chemických prípravkov v rastlinnej výrobe a do objektov, technológií a zariadení na bezpečné uskladnenie senáže a siláže v súvislosti rastom produkcie alebo rastom kvality produkcie“ ☐ Sekundárna FO predominantná - 2A ☐ <i>Sekundárna FO doplnková</i> – 3A, 6A Zdôvodnenie/popis: 6A - V prípade ak projekt vytvorí pracovné miesta vo vidieckych oblastiach 4. Zlepšenie odbytu „Investície do výstavby, rekonštrukcie a modernizácie objektov a do jeho vnútorného vybavenia: na priamy predaj výhradne vlastných výrobkov v rámci areálu daného podniku“ ☐ Sekundárna FO predominantná - 2A ☐ <i>Sekundárna FO doplnková</i> – 3A, 6A Zdôvodnenie/popis: 6A - V prípade ak projekt vytvorí pracovné miesta vo vidieckych oblastiach 5. Skladovacie kapacity a pozberová úprava „Investície do výstavby, rekonštrukcie a modernizácie skladovacích kapacít“ ☐ Sekundárna FO predominantná - 2A ☐ <i>Sekundárna FO doplnková</i> – 3A, 6A Zdôvodnenie/popis: 6A - V prípade ak projekt vytvorí pracovné miesta vo vidieckych oblastiach „Investície do pozberovej úpravy vrátane sušiarň s energetickým využitím biomasy na výrobu tepla s max. tepelným výkonom do 2 MWt“ ☐ Sekundárna FO predominantná - 5C Zdôvodnenie/popis: V prípade investícií do sušiarň s energetickým využitím biomasy na výrobu tepla ☐ <i>Sekundárna FO doplnková</i> – 3A, 6A
--	---

	Zdôvodnenie/popis: 6A - V prípade ak projekt vytvorí pracovné miesta vo vidieckych oblastiach 6. Zavádzanie inovatívnych technológií v súvislosti s variabilnou aplikáciou organických a anorganických (priemyselných) hnojív a ostatných substrátov s cieľom zlepšenia kvalitatívnych vlastností a úrodnosti pôdy a ochrany pred jej degradáciou „Investície do obstarania inovatívnej techniky, technológie a strojov s variabilnou aplikáciou organických a priemyselných hnojív a ostatných substrátov do pôdy“ ☐ Sekundárna FO predominantná - 2A ☐ <i>Sekundárna FO doplnková</i> – 3A, 6A Zdôvodnenie/popis: 6A - V prípade ak projekt vytvorí pracovné miesta vo vidieckych oblastiach 7. Založenie porastov rýchlo rastúcich drevín a iných trvalých energetických plodín „Náklady na založenie porastov rýchlo rastúcich drevín a iných trvalých energetických plodín na poľnohospodárskej pôde“ ☐ Sekundárna FO predominantná - 5C ☐ <i>Sekundárna FO doplnková</i> – 3A, 6A Zdôvodnenie/popis: 6A - V prípade ak projekt vytvorí pracovné miesta vo vidieckych oblastiach 8. Investície spojené s využitím biomasy vyprodukovanej primárne v rámci živočíšnej výroby s doplnkovou funkciou biomasy vyprodukovanej na ostatnej poľnohospodárskej pôde (nevyužitej ornej i TTP) a odpadových druhov biomasy z poľnohospodárstva, vlastnej výroby potravinárskych výrobkov (Biomasa, založenie porastov rýchlo rastúcich drevín a iných trvalých energetických plodín, investície súvisiace s energetickým využitím biomasy v spojitosti s investíciami v ostatných oblastiach)
--	--

	„Investície na budovanie, rekonštrukciu a modernizáciu zariadení na energetické využívanie biomasy na výrobu tepla a vykurovanie s max. tepelným výkonom do 500 kWt“ „Investície na budovanie, rekonštrukciu a modernizáciu zariadení na energetické využívanie biomasy na výrobu elektriny a tepla spaľovaním bioplynu vyrobeného anaeróbnou fermentáciou, s max. elektrickým výkonom do 500 kWt“ „Investície na výrobu biomasy pre technické a energetické využitie“ ☐ Sekundárna FO predominantná - 5C ☐ <i>Sekundárna FO doplnková</i> – 3A, 6A Zdôvodnenie/popis: 6A - V prípade ak projekt vytvorí pracovné miesta vo vidieckych oblastiach 9. Zlepšenie využívania závlah „Stavebné investície na výstavbu, rekonštrukciu alebo modernizáciu závlahových systémov vrátane infraštruktúry s cieľom zvýšenia produkcie alebo jej kvality“ „Investície do obstarania a modernizácie techniky a technológie závlahových systémov s cieľom zvýšenia produkcie alebo jej kvality ☐ Sekundárna FO predominantná - 2A ☐ <i>Sekundárna FO doplnková</i> – 3A, 6A Zdôvodnenie/popis: 6A - V prípade ak projekt vytvorí pracovné miesta vo vidieckych oblastiach ...
Ciele opatrenia	Cieľom opatrenia je rozvoj malých poľnohospodárskych podnikov, predovšetkým poľnohospodárov v prvovýrobe, ktorí majú veľký potenciál svojho rozvoja, vrátane vytvárania pracovných miest, ktoré je jedným z hlavných cieľov stratégie.
Zdôvodnenie výberu	Z intervenčnej logiky vyplynula potreba neustáleho rastu a prispôsobovania sa poľnohospodárskych podnikov, aby dokázali existovať a rozvíjať svoju činnosť. Týka sa investícií do hmotného majetku, ktoré zvyšujú celkovú výkonnosť a udržateľnosť poľnohospodárskeho podniku

Rozsah a oprávnené činnosti	Oprávnenými činnosťami sú činnosti v súlade s PRV, podopatrenie 4.1, kategória A: 1. Špeciálna rastlinná výroba 2. Živočíšna výroba 3. Zníženie záťaže na životné prostredie vrátane technológií na znižovanie emisií skleníkových plynov 4. Zlepšenie odbytu 5. Skladovacie kapacity a pozberová úprava 6. Zavádzanie inovatívnych technológií v súvislosti s variabilnou aplikáciou organických a anorganických (priemyselných) hnojív a ostatných substrátov s cieľom zlepšenia kvalitatívnych vlastností a úrodnosti pôdy a ochrany pred jej degradáciou 7. Založenie porastov rýchlo rastúcich drevín a iných trvalých energetických plodín. 8 8. Investície súvisiace s energetickým využitím biomasy v spojitosti s investíciami v ostatných oblastiach. 9. Zlepšenie využívania závlah
Oprávnení prijímatelia	Fyzické a právnické osoby podnikajúce v poľnohospodárskej prvovýrobe na území MAS, všetky veľkostné druhy fariem, mladí a malí farmári a začínajúce farmy
Intenzita pomoci ⁷	max. 50%
Oprávnené výdavky	Oprávnenými sú - investície do dlhodobého hmotného majetku vrátane lízingu a investícií na zlepšenie kvalitatívnych vlastností nehnuteľného dlhodobého hmotného majetku spojené s opisom činností - investície do dlhodobého nehmotného majetku (nadobudnutie alebo vývoj počítačového softvéru a nadobudnutie patentových práv, licencií, autorských práv a ochranných známk)

⁷ Intenzita pomoci je percentuálny pomer medzi financovaním zo strany žiadateľa a príspevkom v fondov a rozpočtu.

	podľa jednotlivých oblastí kategórie A podopatrenia 4.1: 1. • Investície do výstavby, rekonštrukcie a modernizácie objektov špeciálnej rastlinnej výroby vrátane prípravy staveniska; • Investície do obstarania technického a technologického vybavenia špeciálnej rastlinnej výroby vrátane strojov a náradia slúžiacich na pestovanie, aplikáciu prípravkov na ochranu rastlín, priemyselných a hospodárskych hnojív, zber a pozberovú úpravu; • investície do objektov na využívanie geotermálnej energie na vykurovanie skleníkov a fóliovníkov a na vlastnú spotrebu v podniku vrátane súvisiacich investičných činnosti. 2. • Investície do výstavby, rekonštrukcie a modernizácie objektov živočíšnej výroby vrátane prípravy staveniska; • Investície do obstarania technického a technologického vybavenia živočíšnej výroby vrátane strojov a náradia slúžiacich aj na zber objemových krmív, uskladnenie a manipuláciu s krmivami a stelivami; • Investície do technologických riadiacich systémov a systémov ochrany objektov (automatické riadenie kŕmenia, napájania a riadenie kvality životného prostredia zvierat, vrátane monitoringu fariem z hľadiska ochrany chovaných zvierat); • Investície do zavádzania technológií na výrobu energie energetickou transformáciou biomasy vyprodukovanej primárne v rámci živočíšnej výroby s doplnkovou funkciou biomasy vyprodukovanej na ostatnej poľnohospodárskej pôde (nevyužitej ornej i TTP) a odpadových druhov biomasy z poľnohospodárstva, vlastnej výroby potravinárskych výrobkov. 3. • Stavebné investície na výstavbu, rekonštrukciu alebo modernizáciu závlahových systémov vrátane infraštruktúry s cieľom zvýšenia produkcie alebo jej kvality; • Investície do obstarania a modernizácie techniky a technológie závlahových systémov s cieľom zvýšenia produkcie alebo jej kvality; 4.
--	--

	• Investície do nových technológií na znižovanie emisií skleníkových plynov v ustajnení hospodárskych zvierat v súvislosti s rastom produkcie alebo rastom kvality produkcie; • Investície do objektov a technológií na bezpečné uskladnenie a nakladanie s hospodárskymi hnojivami a inými vedľajšími produktmi vlastnej živočíšnej výroby (výstavba hnojísk, uskladňovacích nádrží alebo žúmp) v súvislosti s rastom produkcie alebo rastom kvality produkcie; • Investície do uskladnenia hnojív a chemických prípravkov v rastlinnej výrobe a do objektov, technológií a zariadení na bezpečné uskladnenie senáže a siláže v súvislosti s rastom produkcie alebo rastom kvality produkcie. 5. • Investície do výstavby, rekonštrukcie a modernizácie skladovacích kapacít a pozberovej úpravy vrátane sušiarň s energetickým využitím biomasy na výrobu tepla s max. tepelným výkonom do 2 MWt. 6. • Investície do obstarania inovatívnej techniky, technológie a strojov s variabilnou aplikáciou organických a priemyselných hnojív a ostatných substrátov do pôdy. • Investície do obstarania inovatívnej techniky, technológie a strojov s variabilnou aplikáciou organických a priemyselných hnojív a ostatných substrátov do pôdy. 7. • investície na budovanie, rekonštrukciu a modernizáciu zariadení na energetické využívanie biomasy na výrobu tepla a vykurovanie s max. tepelným výkonom do 500 kWt; • investície na budovanie, rekonštrukciu a modernizáciu zariadení na energetické využívanie biomasy na výrobu elektriny a tepla spaľovaním bioplynu vyrobeného anaeróbnou fermentáciou, s max. elektrickým výkonom do 500 kWe; • investície na výrobu biomasy pre technické a energetické využitie Výdavky pre žiadateľa/prijímateľa projektov v rámci implementácie stratégie CLLD sú považované za oprávnené, ak vznikli a boli zaplatené v čase od podania ŽoNFP,
--	---

	na základe výzvy na predkladanie ŽoNFP v rámci implementácie stratégie CLLD, ktorá je vyhlásená MAS, s výnimkou všeobecných nákladov súvisiacich s investíciou vymedzených v článku 45 ods. 2 písm. c) nariadenia EP a Rady (EÚ) č. 1305/2013, kde sa za oprávnené budú považovať vzniknuté a zaplatené - výdavky v čase pred podaním ŽoNFP na základe výzvy na predkladanie ŽoNFP v rámci implementácie stratégie CLLD, ktorá je vyhlásená príslušnou MAS, a to od 1. januára 2016 . Oprávnené výdavky sú výdavky vzniknuté pri uskutočnení VO/O ktoré sa začalo najskôr dňa 19. apríla 2016 . Uvedené sa vzťahuje aj na všeobecné náklady súvisiace s investíciou vymedzené v článku 45 ods. 2 písm. c) nariadenia EPFRV.“																								
Výška príspevku (minimálna a maximálna)	minimálna výška 10 000 EUR a maximálna výška NFP na 1 projekt je 100 000 Eur z celkových oprávnených výdavkov na projekt																								
Finančný plán	<table><tr><td>Región⁸</td><td>Spolu</td><td>EÚ</td><td>ŠR</td><td>VZ</td><td>iné</td></tr><tr><td>MR</td><td>400 040,00 EUR</td><td>150 015,00 EUR</td><td>50 005,00 EUR</td><td>200 020,00 EUR</td><td>0 EUR</td></tr><tr><td>VR</td><td>0,00 EUR</td><td>0,00 EUR</td><td>0,00 EUR</td><td>0,00 EUR</td><td>0,00 EUR</td></tr><tr><td>Spolu</td><td>400 040,00 EUR</td><td>150 015,00 EUR</td><td>50 005,00 EUR</td><td>200 020,00 EUR</td><td>0 EUR</td></tr></table>	Región ⁸	Spolu	EÚ	ŠR	VZ	iné	MR	400 040,00 EUR	150 015,00 EUR	50 005,00 EUR	200 020,00 EUR	0 EUR	VR	0,00 EUR	0,00 EUR	0,00 EUR	0,00 EUR	0,00 EUR	Spolu	400 040,00 EUR	150 015,00 EUR	50 005,00 EUR	200 020,00 EUR	0 EUR
Región ⁸	Spolu	EÚ	ŠR	VZ	iné																				
MR	400 040,00 EUR	150 015,00 EUR	50 005,00 EUR	200 020,00 EUR	0 EUR																				
VR	0,00 EUR	0,00 EUR	0,00 EUR	0,00 EUR	0,00 EUR																				
Spolu	400 040,00 EUR	150 015,00 EUR	50 005,00 EUR	200 020,00 EUR	0 EUR																				
Princípy pre stanovenie výberových a hodnotiacich kritérií/Hlavné zásady výberu operácií ⁹	V súlade s Kritériami na výber projektov MAS PRV SR 2014 -2020. pre Pro Tatry, o.z.																								
Povinné prílohy	---																								

⁸ Typ regiónu: MR – menej rozvinutý región, VR – viac rozvinutý región

⁹ v prípade identického textu postačuje odvolávka na text PRV/IROP

stanovené MAS ¹⁰					
Merateľné ukazovatele projektu	Kód/ID	Názov/Ukazovateľ	Merná jednotka	Počiatočná hodnota	Celková cieľová hodnota
	4.1	Celkové investície (verejné + súkromné)	EUR	0	400 040,00
	4.1	Počet podporených činností/operácií	počet	0	3
	4.1	t Počet novovytvorených pracovných miest projektom prepočítaný na ekvivalent plného pracovného úväzku celkom	počet	0	2
Indikatívny harmonogram výziev	V zmysle schváleného harmonogramu výziev.				
Názov opatrenia	Podpora na činnosti spojené s vidieckym cestovným ruchom a agroturistikou				
Priradenie kódu opatrenia	6 Rozvoj poľnohospodárskych podnikov a podnikateľskej činnosti/6.4 Podpora na investície do vytvárania a rozvoja nepoľnohospodárskych činností				

¹⁰ MAS stanoví povinné prílohy nad rámec povinných príloh, ktoré stanoví PPA v zmysle kapitoly 9.5.1, ods. 6 Systému riadenia CLLD

Priradenie k fokusovej oblasti PRV / ŠC IROP	Oblasť: Činnosti spojené s vidieckym cestovným ruchom a agroturistikou Oblasť: Činnosti spojené s poskytovaním služieb pre cieľovú skupinu: deti, seniori a občania so zníženou schopnosťou pohybu ☐ Sekundárna FO predominantná – 6A ☐ Sekundárna FO doplnková – 2A Zdôvodnenie/popis: 2A - V prípade ak prijímatelia sú poľnohospodárske podniky, tak podporené investície prispievajú k ich hospodárskemu posilneniu a zároveň k cieľu FO 2A Oblasť: Činnosti spojené so spracovaním a uvádzaním na trh produktov, ktorých výstup spracovania nespadá do prílohy I ZFEÚ, vrátane využívania OZE ☐ Sekundárna FO predominantná – 6A ☐ Sekundárna FO doplnková – 2A Zdôvodnenie/popis: 2A - V prípade ak prijímatelia sú poľnohospodárske podniky, tak podporené investície prispievajú k ich hospodárskemu posilneniu a zároveň k cieľu FO 2A
Ciele opatrenia	Cieľom opatrenia je predovšetkým rozvoj MSP vrátane vytvárania pracovných miest, ktoré je jedným z hlavných cieľov stratégie. Analýzy ukázali potrebu rozvíjať nepoľnohospodárske činnosti, pričom je potrebné podporiť najmä existujúce podniky prípadne podporiť ich diverzifikáciu.
Zdôvodnenie výberu	Intervenčná logika vytvára potrebu uspokojiť dopyt po kvalitných službách vidieckeho cestovného ruchu najmä prostredníctvom rekonštrukcie existujúcich ubytovacích zariadení, resp. skvalitnení poskytovaných služieb v menšom rozsahu.
Rozsah a oprávnené činnosti	Medzi oprávnené činnosti patria: - činnosti spojené s vidieckym cestovným ruchom a agroturistikou - činnosti spojené s poskytovaním služieb pre cieľovú skupinu: deti, seniori a občania so zníženou schopnosťou pohybu - činnosti spojené so spracovaním a uvádzaním na trh produktov, ktorých výstup spracovania nespadá do prílohy I ZFEÚ
Oprávnení prijímatelia	fyzické a právnické osoby (mikro a malé podniky) na území MAS

Intenzita pomoci	Max. 55%
Oprávnené výdavky	Oprávnená je výstavba ubytovacích zariadení, rekonštrukcia a modernizácia existujúcich ubytovacích zariadení, ako aj nevyužívaných objektov na ubytovacie zariadenie od 5 do 30 lôžok, v nadväznosti na vytvorenie alebo modernizáciu areálu na rozvoj rekreačných a relaxačných činností. • hmotné a nehmotné aktíva spojené s vidieckym cestovným ruchom a agroturistikou (oblasť 1) – v rámci danej činnosti je oprávnené obstaranie a výstavba nových alebo rekonštrukcia alebo modernizácia priestorov a areálov na daný účel alebo predmet projektu, vrátane vnútorného vybavenia, nákupu technológií, strojov, zariadení a pod., v nadväznosti na založenie nového podniku, rozšírenie kapacity existujúceho podniku alebo diverzifikáciu činnosti podniku na produkty alebo služby, ktoré predtým neboli predmetom jeho činnosti; • hmotné a nehmotné aktíva spojené s poskytovaním služieb pre cieľovú skupinu: deti, seniori a občania so zníženou schopnosťou pohybu (oblasť 2) – v rámci danej činnosti je oprávnené obstaranie a výstavba nových alebo rekonštrukcia alebo modernizácia priestorov a areálov na daný účel alebo predmet projektu, na vykonávanie činností alebo poskytovanie služieb spojených s danou cieľovou skupinou, vrátane vnútorného vybavenia, nákupu zariadení a pod. v nadväznosti na založenie nového podniku, rozšírenie kapacity existujúceho podniku alebo diverzifikáciu činnosti podniku na produkty alebo služby, ktoré predtým neboli predmetom jeho činnosti. Výdavky pre žiadateľa/prijímateľa projektov v rámci implementácie stratégie CLLD sú považované za oprávnené, ak vznikli a boli zaplatené v čase od podania ŽoNFP, na základe výzvy na predkladanie ŽoNFP v rámci implementácie stratégie CLLD, ktorá je vyhlásená MAS, s výnimkou všeobecných nákladov súvisiacich s investíciou vymedzených v článku 45 ods. 2 písm. c) nariadenia EP a Rady (EÚ) č. 1305/2013, kde sa za oprávnené budú považovať vzniknuté a zaplatené - výdavky v čase pred podaním ŽoNFP na základe výzvy na predkladanie ŽoNFP v rámci implementácie stratégie CLLD, ktorá je vyhlásená príslušnou MAS, a to od 1. januára 2016. Oprávnené výdavky sú výdavky vzniknuté pri uskutočnení VO/O ktoré sa začalo najskôr dňa 19. apríla 2016. Uvedené sa vzťahuje aj na všeobecné

	náklady súvisiace s investíciou vymedzené v článku 45 ods. 2 písm. c) nariadenia EPFRV.“					
Výška príspevku (minimálna a maximálna)	minimálna výška 10 000 EUR a maximálna výška NFP na 1 projekt je 100 000 Eur z celkových oprávnených výdavkov na projekt					
Finančný plán	Región ¹¹	Spolu	EÚ	ŠR	VZ	iné
	MR	1 501 090,91EUR	619 200,00 EUR	206 400,00 EUR	675 490,91EUR	0 EUR
	VR	0 EUR	0 EUR	0 EUR	0 EUR	0 EUR
	Spolu	1 501 090,91EUR	619 200,00 EUR	206 400,00 EUR	675 490,91EUR	0 EUR
Princípy pre stanovenie výberových a hodnotiacich kritérií / Hlavné zásady výberu operácií	V súlade s Kritériami na výber projektov MAS PRV SR 2014 -2020. pre Pro Tatry, o.z.					
Povinné prílohy stanovené MAS	---					
Merateľné ukazovatele projektu	Kód/ID	Názov/Ukazovateľ	Merná jednotka	Počiatočná hodnota	Celková cieľová hodnota	
	6.4	Celkové investície (verejné + súkromné)	EUR	0	1 501 090,91	
	6.4	Počet podporených činností/operácií	počet	0	12	

¹¹ Typ regiónu: MR – menej rozvinutý región, VR – viac rozvinutý región

	6.4	Počet novovytvorených pracovných miest projektom prepočítaný na ekvivalent plného pracovného úväzku	počet	0	10
Indikatívny harmonogram výziev	V zmysle schváleného harmonogramu výziev.				
Názov opatrenia	Rozvoj základnej infraštruktúry,				
Priradenie kódu opatrenia	5.1.2				
Priradenie k fokusovej oblasti PRV / ŠC IROP	5.1.2 - Zlepšenie udržateľných vzťahov medzi vidieckymi rozvojovými centrami a ich zázemím vo verejných službách a vo verejných infraštruktúrach				
Ciele opatrenia	Cieľom opatrenia je rozvoj verejnej infraštruktúry vo vidieckych oblastiach, ktorý napomôže zlepšiť trvalo udržateľný rozvoj týchto oblastí a vzťahy medzi rozvojovými centrami a ich zázemím vrátane školskej, sociálnej a komunitnej oblasti.				
Zdôvodnenie výberu	Intervenčná logika odráža potrebu všetkých obcí v území a tiež združení a organizácií, ktorých požiadavky na rozvoj infraštruktúry takéhoto druhu mnohonásobne prevyšuje možnosti financovania prostredníctvom MAS, ale akékoľvek investície do zlepšenia infraštruktúry a služieb vytvoria priestor pre ďalšie projekty a investície.				
Rozsah a oprávnené činnosti	V rámci rozvoja základnej infraštruktúry sú oprávnené jednotlivé činnosti v oblasti dopravného prepojenia a dostupnosti sídiel: B Dopravné prepojenie a dostupnosť sídiel v rozsahu1: B1. Investície do cyklistických trás a súvisiacej podpornej infraštruktúry Popis oprávnenej aktivity: • výstavba cyklistických trás zabezpečujúcich dopravu osôb do a zo zamestnania alebo k verejným službám,				

	• rekonštrukcia cyklistických trás zabezpečujúcich dopravu osôb do a zo zamestnania alebo k verejným službám, • budovanie verejného osvetlenia v priamej nadväznosti na výstavbu, alebo rekonštrukciu cyklotrasy, • vyhradenie jazdných pruhov pre cyklistov, • Investície do doplnkovej infraštruktúry - chránené parkoviská pre bicykle, cyklostojany, nabíjacie stanice pre elektrobicykle, odpočívadlá, • systémy automatickej požičovne bicyklov, hygienické zariadenia B2. Zvyšovanie bezpečnosti a dostupnosti sídiel Popis oprávnenej aktivity • výstavba, modernizácia, rekonštrukcia zastávok, staníc, parkovísk, na linkách prepájajúcich obec s mestom, súčasťou môžu byť : - vnútorné a/alebo vonkajšie informačné tabule, - stacionárne informačné systémy,
Oprávnení prijímatelia	obce/mestá na území MAS; z podpory sú vylúčené obce s počtom obyvateľov nad 20 000 (tieto nemôžu byť príjemcom podpory, príjemcom podpory nemôžu byť ani organizácie nimi zriadené, pričom subjekty z územia môžu byť príjemcom podpory).
Intenzita pomoci	Max. 95% - resp. v rámci schém štátnej pomoci (v súlade so <i>Stratégiou financovania EŠIF pre programové obdobie 2014 – 2020</i>)
Oprávnené výdavky	Výdavky projektu musia byť preukázateľne oprávnené na financovanie z IROP, to znamená, že sú v súlade s podmienkami oprávnenosti výdavkov, podrobne definovanými v platnej Príručke pre žiadateľa IROP.
Výška príspevku (minimálna a maximálna)	minimálna výška 10 000 EUR a maximálna výška NFP na 1 projekt je 100 000 Eur z celkových oprávnených výdavkov na projekt

Finančný plán	Región ¹²	Spolu	EÚ	ŠR	VZ	iné
	MR	590 063,16 EUR	560 560,00 EUR	0 EUR	29 503,16 EUR	0 EUR
	VR	0 EUR	0 EUR	0 EUR	0 EUR	0 EUR
	Spolu	590 063,16 EUR	560 560,00EUR	0 EUR	29 503,16 EUR	0 EUR
Princípy pre stanovenie výberových a hodnotiacich kritérií / Hlavné zásady výberu operácií	V súlade s Konceptom implementácie stratégie CLLD, časť 5. Kritériá pre výber projektov užívateľov					
Merateľné ukazovatele projektu	Kód/ID	Názov/Ukazovateľ	Merná jednotka	Počiatočná hodnota	Celková cieľová hodnota	
	5.1.2	Počet nových služieb a prvkov verejnej infraštruktúry	počet	0	26	
	5.1.2	Celkové investície	EUR	0	590 063,16	
	5.1.2.	Počet nových služieb a prvkov verejnej infraštruktúry	km	0	2	
Indikatívny harmonogram výziev	Prioritizácia výziev: B Dopravné prepojenie a dostupnosť sídel v rozsahu 1: B1. Investície do cyklistických trás a súvisiacej podpornej infraštruktúry B2. Zvyšovanie bezpečnosti a dostupnosti sídiel Harmonogram vyhlasovania výziev: B1: 06/2019					

¹² Typ regiónu: MR – menej rozvinutý región, VR – viac rozvinutý región

	B2: 07/2019
Názov opatrenia	Investície do vytvárania, zlepšovania, resp. rozširovania všetkých druhov malých infraštruktúr
Priradenie kódu opatrenia	7 Základné služby a obnova dedín vo vidieckych oblastiach /7.2 Podpora na investície do vytvárania, zlepšovania alebo rozširovania všetkých druhov infraštruktúr malých rozmerov vrátane investícií do energie z obnoviteľných zdrojov a úspor energie
Priradenie k fokusovej oblasti PRV / ŠC IROP	Výstavba a rekonštrukcia miestnych komunikácií, lávok, mostov, chodníkov a záchytných parkovísk, autobusových zastávok“ ☐ Sekundárna FO predominantná – 6B ☐ Sekundárna FO doplnková – 6A Zdôvodnenie/popis: 6A - Vybudovaním infraštruktúry sa vytvoria podmienky pre vznik nových prevádzok a ekonomických aktivít vo vidieckych oblastiach. „Zlepšenie vzhľadu obcí – úprava a tvorba verejných priestranstiev, námestí, parkov a pod.“ ☐ Sekundárna FO predominantná – 6B „Výstavba, rekonštrukcia a údržba odvodňovacích kanálov, prehlbovanie existujúcich obecných studní“ ☐ Sekundárna FO predominantná – 6B
Ciele opatrenia	Cieľom opatrenia je podpora miestneho rozvoja v oblasti drobnej infraštruktúr. Analýzy ukázali, že stav miestnej drobnej infraštruktúry je slabý a je nevyhnutné ju dobudovať, resp. rekonštruovať.
Zdôvodnenie výberu	Z intervenčnej logiky vyplýva potreba zvýšenia kvality života v regióne aj prostredníctvom zvyšovania kvality malej verejnej infraštruktúry. Menšie obce z územia MAS veľmi často nespĺňajú podmienky iných výziev, resp. ich zámery pri malej verejnej infraštruktúre nie sú vhodné na realizáciu v rámci bežných výziev.

Rozsah a oprávnené činnosti	Medzi oprávnené činnosti patria: - výstavba a rekonštrukcia miestnych komunikácií, lávok, mostov, chodníkov a záchytných parkovísk, autobusových zastávok. V prípade investícií do miestnych komunikácií, tie budú umožnené len v malom rozsahu a za predpokladu, že prispievajú k oživeniu znevýhodnenej vidieckej oblasti, kde môže zlepšiť prepojenie medzi vidieckymi oblasťami a širšou dopravnou sieťou, príp. budú prispievať k miestnemu ekonomickému rozvoju (napr. k rozvoju vidieckeho cestovného ruchu a pod.); - zlepšenie vzhľadu obcí – úprava a tvorba verejných priestranstiev, námestí, parkov a pod. - výstavba, rekonštrukcia a údržba odvodňovacích kanálov, prehlbovanie existujúcich obecných studní.
Oprávnení prijímatelia	Obce/mestá na území MAS; z podpory sú vylúčené obce s počtom obyvateľov nad 20 000 (tieto nemôžu byť príjemcom podpory, príjemcom podpory nemôžu byť ani organizácie nimi zriadené).
Intenzita pomoci	Max. 100%
Oprávnené výdavky	Výdavky pre žiadateľa/prijímateľa projektov v rámci implementácie stratégie CLLD sú považované za oprávnené, ak vznikli a boli zaplatené v čase od podania ŽoNFP, na základe výzvy na predkladanie ŽoNFP v rámci implementácie stratégie CLLD, ktorá je vyhlásená MAS, s výnimkou všeobecných nákladov súvisiacich s investíciou vymedzených v článku 45 ods. 2 písm. c) nariadenia EP a Rady (EÚ) č. 1305/2013, kde sa za oprávnené budú považovať vzniknuté a zaplatené - výdavky v čase pred podaním ŽoNFP na základe výzvy na predkladanie ŽoNFP v rámci implementácie stratégie CLLD, ktorá je vyhlásená príslušnou MAS, a to od 1. januára 2016. Oprávnené výdavky sú výdavky vzniknuté pri uskutočnení VO/O ktoré sa začalo najskôr dňa 19. apríla 2016. Uvedené sa vzťahuje aj na všeobecné náklady súvisiace s investíciou vymedzené v článku 45 ods. 2 písm. c) nariadenia EPFRV. Pod výdavkami na prípravné práce sa rozumejú výdavky na poplatky architektom, projektantom, inžinierom a konzultantom súvisiace s vypracovaním projektovej dokumentácie (max. 4%), výdavky za stavebný dozor (max. 1%) a výdavky na poradenstvo v oblasti environmentálnej a ekonomickej udržateľnosti vrátane štúdií

	uskutočniteľnosti (max. 8%). Výdavky na prípravné práce mohli byť vynaložené aj pred predložením ŽoNFP na MAS, Výdavky na hmotné a nehmotné investície, ktoré sú v súlade s podporovanými aktivitami v rámci tohto podopatrenia, vrátane výdavkov na začlenenie prvkov zelenej infraštruktúry – náklady na následné "ozelenenie" objektov a ich začlenenie do zelenej infraštruktúry obce.																													
Výška príspevku (minimálna a maximálna)	minimálna výška 10 000 EUR a maximálna výška NFP na 1 projekt je 100 000 Eur z celkových oprávnených výdavkov na projekt																													
Finančný plán	<table><tr><td>Región¹³</td><td>Spolu</td><td>EÚ</td><td>ŠR</td><td>VZ</td><td>iné</td></tr><tr><td>MR</td><td>180 000,00 EUR</td><td>135 000,00 EUR</td><td>45 000,00 EUR</td><td>0 EUR</td><td>0 EUR</td></tr><tr><td>VR</td><td>0 EUR</td><td>0 EUR</td><td>0 EUR</td><td>0 EUR</td><td>0 EUR</td></tr><tr><td>Spolu</td><td>180 000,00 EUR</td><td>135 000,00 EUR</td><td>45 000,00 EUR</td><td>0 EUR</td><td>0 EUR</td></tr></table>						Región ¹³	Spolu	EÚ	ŠR	VZ	iné	MR	180 000,00 EUR	135 000,00 EUR	45 000,00 EUR	0 EUR	0 EUR	VR	0 EUR	0 EUR	0 EUR	0 EUR	0 EUR	Spolu	180 000,00 EUR	135 000,00 EUR	45 000,00 EUR	0 EUR	0 EUR
Región ¹³	Spolu	EÚ	ŠR	VZ	iné																									
MR	180 000,00 EUR	135 000,00 EUR	45 000,00 EUR	0 EUR	0 EUR																									
VR	0 EUR	0 EUR	0 EUR	0 EUR	0 EUR																									
Spolu	180 000,00 EUR	135 000,00 EUR	45 000,00 EUR	0 EUR	0 EUR																									
Princípy pre stanovenie výberových a hodnotiacich kritérií / Hlavné zásady výberu operácií	V súlade s Kritériami na výber projektov MAS PRV SR 2014 -2020. pre Pro Tatry, o.z.																													
Povinné prílohy stanovené MAS	---																													

¹³ Typ regiónu: MR – menej rozvinutý región, VR – viac rozvinutý región

Merateľné ukazovatele projektu	Kód/ID	Názov/Ukazovateľ	Merná jednotka	Počiatočná hodnota	Celková cieľová hodnota
	7.2	Celkové investície (verejné + súkromné)	EUR	0	180 000,00
	7.2	Počet podporených činností/operácií	počet	0	6
	7.2	Počet obyvateľov, ktorí majú prospech zo zlepšenia služieb/infraštruktúry (IT alebo iných)	počet	0	2000
Indikatívny harmonogram výziev	V zmysle schváleného harmonogramu výziev.				
Názov opatrenia	Podpora na investície do miestnych základných služieb pre vidiecke obyv. vrátane voľného času a súvisiacej infraštruktúry				
Priradenie kódu opatrenia	7 Základné služby a obnova dedín vo vidieckych oblastiach /7.4 Podpora na investície do vytvárania, zlepšovania alebo rozširovania miestnych základných služieb pre vidiecke obyvateľstvo vrátane voľného času a kultúry a súvisiacej infraštruktúr				
Priradenie k fokusovej oblasti PRV / ŠC IROP	„Investície súvisiace s vytváraním podmienok pre trávenie voľného času vrátane príslušnej infraštruktúry – napr. výstavba/rekonštrukcia/modernizácia športovísk a detských ihrísk, amfiteátrov, investície do rekonštrukcie nevyužívaných objektov v obci pre komunitnú/spolkovú činnosť vrátane rekonštrukcie existujúcich kultúrnych domov“ ☐ Sekundárna FO predominantná – 6B ☐ Sekundárna FO doplnková – 6A „Investície zamerané na zriadenie nových, prístavba, prestavba, rekonštrukcia a modernizácia existujúcich domov smútku vrátane ich okolia“ ☐ Sekundárna FO predominantná – 6B ☐ Sekundárna FO doplnková – 6A				

	„Investície súvisiace so zvyšovaním kvality života obyvateľov – investície spojené s odstraňovaním malých tzv. divokých skládok odpadov resp. opusteného odpadu“ ☐ Sekundárna FO predominantná – 6B ☐ Sekundárna FO doplnková – P4 Zdôvodnenie/popis: P4 - Odstránením divokých skládok sa prispeje k ochrane biodiverzity, pôdy a vody. „Investície súvisiace s vytváraním podmienok pre rozvoj podnikania – rekonštrukcie nevyužívaných objektov v obci pre podnikateľskú činnosť, výstavba/rekonštrukcia tržníc pre podporu predaja miestnych produktov a pod.“ ☐ Sekundárna FO predominantná – 6B ☐ Sekundárna FO doplnková – 6A, 3A Zdôvodnenie/popis: 3A - Vystavané alebo obnovené tržnice umožnia predaj produktov poľnohospodárskej prvovýroby konečnému spotrebiteľovi s vyššou pridanou hodnotou, čím sa prispeje k cieľu FO3A. „Investície do využívania OZE vrátane investícií spojenými s úsporou energie – len ako súčasť investícií do miestnych služieb“ ☐ Sekundárna FO predominantná – 6B ☐ Sekundárna FO doplnková – 6A, 5C Zdôvodnenie/popis: 5C - Podporené investície do využívania OZE priamo prispievajú k cieľu FO 5C – uľahčenie dodávok a využívania OZE. „Investície súvisiace so zvýšením bezpečnosti t.j. nákup prídavných zariadení na komunálnu techniku na čistenie, údržbu zelene a zimnú údržbu ciest/miestnych komunikácií a chodníkov (malé zariadenia) a investície súvisiace so zvýšením bezpečnosti a prevencie proti vandalizmu na verejných priestoroch (montáž kamerových systémov a iných bezpečnostných prvkov)“ ☐ Sekundárna FO predominantná – 6B ☐ Sekundárna FO doplnková – 6A
--	--

Ciele a opis opatrenia	Cieľom opatrenia je podpora miestnych základných služieb, ktoré sú nevyhnutnou podmienkou na kvalitný život vidieckeho obyvateľstva a ktoré ovplyvňujú aj rozhodovanie mladých obyvateľov zostať v regióne.
Zdôvodnenie výberu	Analýza územia ukázala, že rozvoj základných služieb obyvateľstvu zvyšuje kvalitu života v obci nielen pre miestnych obyvateľov, ale aj pre návštevníkov územia.
Rozsah a oprávnené činnosti	Medzi oprávnené aktivity patria: - investície súvisiace s vytváraním podmienok pre trávenie voľného času vrátane príslušnej infraštruktúry – napr. výstavba/rekonštrukcia/modernizácia športovísk a detských ihrísk, amfiteátrov, investície do rekonštrukcie nevyužívaných objektov v obci pre komunitnú/spolkovú činnosť vrátane rekonštrukcie existujúcich kultúrnych domov; - investície zamerané na zriadenie nových, prístavba, prestavba, rekonštrukcia a modernizácia existujúcich domov smútku, vrátane ich okolia; - investície súvisiace so zvyšovaním kvality života obyvateľov – investície spojené s odstraňovaním malých tzv. divokých skládok odpadov resp. opusteného odpadu; - investície súvisiace s vytváraním podmienok pre rozvoj podnikania – rekonštrukcie nevyužívaných objektov v obci pre podnikateľskú činnosť, výstavba/rekonštrukcia tržníc pre podporu predaja miestnych produktov a pod. - investície do využívania OZE vrátane investícií spojenými s úsporou energie – len ako súčasť investícií do miestnych služieb; - investície súvisiace so zvýšením bezpečnosti a prevencie proti vandalizmu na verejných priestoroch (montáž kamerových systémov a iných bezpečnostných prvkov);
Oprávnení prijímatelia	Obce/mestá na území MAS; z podpory sú vylúčené obce s počtom obyvateľov nad 20 000 (tieto nemôžu byť príjemcom podpory, príjemcom podpory nemôžu byť ani organizácie nimi zriadené).
Intenzita pomoci	Max. 100%
Oprávnené výdavky	Výdavky pre žiadateľa/prijímateľa projektov v rámci implementácie stratégie CLLD sú považované za oprávnené, ak vznikli a boli zaplatené v čase od podania ŽoNFP, na základe výzvy na predkladanie ŽoNFP v rámci implementácie stratégie CLLD, ktorá je vyhlásená MAS, s výnimkou všeobecných nákladov súvisiacich s

	investíciou vymedzených v článku 45 ods. 2 písm. c) nariadenia EP a Rady (EÚ) č. 1305/2013, kde sa za oprávnené budú považovať vzniknuté a zaplatené - výdavky v čase pred podaním ŽoNFP na základe výzvy na predkladanie ŽoNFP v rámci implementácie stratégie CLLD, ktorá je vyhlásená príslušnou MAS, a to od 1. januára 2016. Oprávnené výdavky sú výdavky vzniknuté pri uskutočnení VO/O ktoré sa začalo najskôr dňa 19. apríla 2016. Uvedené sa vzťahuje aj na všeobecné náklady súvisiace s investíciou vymedzené v článku 45 ods. 2 písm. c) nariadenia EPFRV. Pod výdavkami na prípravné práce sa rozumejú výdavky na poplatky architektom, projektantom, inžinierom a konzultantom súvisiace s vypracovaním projektovej dokumentácie (max. 4%), výdavky za stavebný dozor (max. 1%) a. Výdavky na prípravné práce mohli byť vynaložené aj pred predložením ŽoNFP na MAS, - Výdavky na hmotné a nehmotné investície, ktoré sú v súlade s podporovanými aktivitami v rámci tohto podopatrenia, vrátane výdavkov na začlenenie prvkov zelenej infraštruktúry – náklady na následné "ozelenenie" objektov a ich začlenenie do zelenej infraštruktúry obce a vrátane nákladov súvisiacich s investíciami do využívania OZE a do úspor energie, pokiaľ sú tieto investície súčasťou iných investícií v rámci operácie;					
Výška príspevku (minimálna a maximálna)	minimálna výška 10 000 EUR maximálna výška NFP na 1 projekt je 100 000 Eur z celkových oprávnených výdavkov na projekt					
Finančný plán	Región ¹⁴	Spolu	EÚ	ŠR	VZ	iné
	MR	180 000,00 EUR	135 000,00 EUR	45 000,00 EUR	0 EUR	0 EUR
	VR	0 EUR	0 EUR	0 EUR	0 EUR	0 EUR
	Spolu	180 000,00 EUR	135 000,00 EUR	45 000,00 EUR	0 EUR	0 EUR

¹⁴ Typ regiónu: MR – menej rozvinutý región, VR – viac rozvinutý región

Princípy pre stanovenie výberových a hodnotiacich kritérií / Hlavné zásady výberu operácií	V súlade s Kritériami na výber projektov MAS PRV SR 2014 -2020. pre Pro Tatry, o.z.				
Merateľné ukazovatele projektu	Kód/ID	Názov/Ukazovateľ	Merná jednotka	Počiatočná hodnota	Celková cieľová hodnota
	7.4	Celkové investície (verejné + súkromné)	EUR	0	180 000,00
	7.4	Počet podporených činností/operácií	počet	0	6
	7.4	Počet obyvateľov, ktorí majú prospech zo zlepšenia služieb/infraštruktúry (IT alebo iných) - Počet obyvateľov za obce/združenia obcí v rámci realizovaných projektov (jedinečné, tzn vylúčené sú viacnásobne úspešné obce) - za podopatrenia 7.2, 7.4, 7.5, 7.6	počet	0	2000
Indikatívny harmonogram výziev	V zmysle schváleného harmonogramu výziev.				
Názov opatrenia	Chod MAS				
Priradenie kódu opatrenia	5.1.1				

Priradenie k fokusovej oblasti PRV / ŠC IROP	5.1.1 - Zvýšenie zamestnanosti na miestnej úrovni podporou podnikania a inovácií
Ciele opatrenia	Cieľom opatrenia je efektívny chod MAS, ktorý je nevyhnutnou podmienkou implementácie stratégie miestneho rozvoja.
Zdôvodnenie výberu	Opatrenie predstavuje financovanie komplexného fungovania kancelárie MAS a súvisiacich činností v súlade s platnými predpismi. Medzi oprávnené činnosti patrí: - personálne a administratívne náklady MAS (prevádzkové, osobné, poistenie) - vzdelávanie zamestnancov a členov MAS (školenia, konferencie, semináre, workshopy a pod., okrem školení pre predkladateľov projektov), ktorí sa podieľajú na príprave a vykonávaní stratégie CLLD - náklady na publicitu a sieťovanie: účasť zamestnancov a členov MAS na stretnutiach s inými MAS, vrátane zasadaní národných a európskych sietí, ako aj poplatky za členstvo v regionálnych, národných alebo európskych sieťach MAS - finančné náklady (napr. bankové poplatky) - náklady vynaložené na monitorovanie, hodnotenie a aktualizáciu stratégií CLLD (na úrovni MAS)
Rozsah a oprávnené činnosti	v súlade s IROP
Oprávnení prijímatelia	miestna akčná skupina Pro Tatry, o. z. (v súlade s PRV resp. s nariadením EÚ č. 1305/2013)
Intenzita pomoci	Max. 95% v súlade so Stratégiou financovania EŠIF pre programové obdobie 2014 – 2020
Oprávnené výdavky	v súlade s Indikatívnym zoznamom oprávnených výdavkov (chod MAS): skupiny výdavkov: – 013 - Softvér, 022 – Samostatné hnuťelné veci a súbory hnuťelných vecí, 112 – zásoby, 502 - Spotreba energie, 511 – Opravy a udržiavanie, 512 - Cestovné náhrady, 518- ostatné služby, 521 – Mzdové výdavky, 548 - Výdavky na prevádzkovú činnosť, 568 – Ostatné finančné výdavky, 902 - Paušálna sadzba na

	nepriame výdavky určené na základe nákladov na zamestnancov (nariadenie 1303/2013, čl. 68 ods. 1, písm. b)					
Výška príspevku (minimálna a maximálna)	minimálna výška príspevku nie je stanovená, maximálna výška príspevku je 20% zo sumy určenej na implementáciu stratégie					
Finančný plán	Región ¹⁵	Spolu	EÚ	ŠR	VZ	iné
	MR	310 182,35 EUR	294 673,23 EUR	0 EUR	15 509,12 EUR	0 EUR
	VR	0 EUR	0 EUR	0 EUR	0 EUR	0 EUR
	Spolu	310 182,35 EUR	294 673,23EUR	0 EUR	15 509,12EUR	0 EUR
Princípy pre stanovenie výberových a hodnotiacich kritérií / Hlavné zásady výberu operácií	<i>v súlade s IROP</i>					
Povinné prílohy stanovené MAS	- - -					
Merateľné ukazovatele projektu	Kód/ID	Názov/Ukazovateľ	Merná jednotka	Počiatočná hodnota	Celková cieľová hodnota	
	5.1.1	Celkové investície	EUR	0	310 182,35	
	5.1.1	Počet a druh propagátorov projektov	počet	0	1	

¹⁵ Typ regiónu: MR – menej rozvinutý región, VR – viac rozvinutý región

Indikatívny harmonogram výziev	Dátum vyhlásenia výzvy: výzva bude vyhlásená RO/SORO
Názov opatrenia	<i>Animácia MAS</i>
Priradenie kódu opatrenia	19/19.4
Priradenie k fokusovej oblasti PRV / ŠC IROP	6B) Podpora miestneho rozvoja vo vidieckych oblastiach
Ciele opatrenia	Cieľom opatrenia je zabezpečenie efektívneho chodu miestnej akčnej skupiny s právnou formou občianskeho združenia, v rámci ktorej budú financované animačné náklady MAS v súvislosti s oživovaním stratégie CLLD.
Zdôvodnenie výberu	Animácie sú nevyhnutnou súčasťou chodu MAS. Oprávnenými činnosťami sú: - propagácia a informovanie o dotknutej oblasti a výsledkoch stratégie CLLD; - výmena informácií medzi miestnymi aktérmi - semináre, konferencie, workshopy pre členov MAS, ďalších aktérov ako aj, zamerané na ich rozširovanie vedomostí a zručností pri vykonávaní stratégie CLLD a s tým spojených prác; - vzdelávanie potenciálnych prijímateľov zamerané na rozširovanie vedomostí a zručností pri príprave projektov.
Rozsah a oprávnené činnosti	Oprávnenými činnosťami sú: - propagácia a informovanie o dotknutej oblasti a výsledkoch stratégie CLLD; - výmena informácií medzi miestnymi aktérmi - semináre, konferencie, workshopy pre členov MAS, ďalších aktérov ako aj, zamerané na ich rozširovanie vedomostí a zručností pri vykonávaní stratégie CLLD a s tým spojených prác; - vzdelávanie potenciálnych prijímateľov zamerané na rozširovanie vedomostí a zručností pri príprave projektov.
Oprávnení prijímatelia	miestna akčná skupina Pro Tatry, o. z.

Intenzita pomoci	Max. 100%																								
Oprávnené výdavky	a. propagácia a informovanie o dotknutej oblasti a výsledkoch stratégie CLLD; b. výmena informácií medzi miestnymi aktérmi - semináre, konferencie, workshopy pre členov MAS, ďalších aktérov ako aj, zamerané na ich rozširovanie vedomostí a zručností pri vykonávaní stratégie CLLD a s tým spojených prác; c. vzdelávanie potenciálnych prijímateľov zamerané na rozširovanie vedomostí a zručností pri príprave projektov.																								
Výška príspevku (minimálna a maximálna)	minimálna výška príspevku je 15% a maximálna výška príspevku je 25% z finančných prostriedkov určených na chod MAS																								
Finančný plán	<table><tr><td>Región¹⁶</td><td>Spolu</td><td>EÚ</td><td>ŠR</td><td>VZ</td><td>iné</td></tr><tr><td>MR</td><td>52 001, 160 EUR</td><td>39 000,87 EUR</td><td>13 000,29 EUR</td><td>0 EUR</td><td>0 EUR</td></tr><tr><td>VR</td><td>0 EUR</td><td>0 EUR</td><td>0 EUR</td><td>0 EUR</td><td>0 EUR</td></tr><tr><td>Spolu</td><td>52 001,16 EUR</td><td>39 000,87 EUR</td><td>13 000,29 EUR</td><td>0 EUR</td><td>0 EUR</td></tr></table>	Región ¹⁶	Spolu	EÚ	ŠR	VZ	iné	MR	52 001, 160 EUR	39 000,87 EUR	13 000,29 EUR	0 EUR	0 EUR	VR	0 EUR	0 EUR	0 EUR	0 EUR	0 EUR	Spolu	52 001,16 EUR	39 000,87 EUR	13 000,29 EUR	0 EUR	0 EUR
Región ¹⁶	Spolu	EÚ	ŠR	VZ	iné																				
MR	52 001, 160 EUR	39 000,87 EUR	13 000,29 EUR	0 EUR	0 EUR																				
VR	0 EUR	0 EUR	0 EUR	0 EUR	0 EUR																				
Spolu	52 001,16 EUR	39 000,87 EUR	13 000,29 EUR	0 EUR	0 EUR																				
Princípy pre stanovenie výberových a hodnotiacich kritérií / Hlavné zásady výberu operácií	<i>v súlade s PRV</i>																								
Povinné prílohy stanovené MAS	- - -																								

¹⁶ Typ regiónu: MR – menej rozvinutý región, VR – viac rozvinutý región

Merateľné ukazovatele projektu	Kód/ID	Názov/Ukazovateľ	Merná jednotka	Počiatočná hodnota	Celková cieľová hodnota
	19/19.4	Celkové investície	EUR	0	52 001,16
	19/19.4	Počet a druh propagátorov projektov	počet	0	1
Indikatívny harmonogram výziev	Dátum vyhlásenia výzvy: výzva bude vyhlásená PPA				

Časť B.) Akčný plán pre dodatočnú výkonnostnú alokáciu MAS

MAS stanovuje pre dodatočnú výkonnostnú alokáciu len opatrenia, ktoré budú realizované iba v prípade, ak MAS splní míľniky pre získanie dodatočnej výkonnostnej alokácie v zmysle kapitoly 6.4 Systému riadenia CLLD. Dodatočnou výkonnostnou alokáciou sa môže navýšiť alokácia pre MAS a to až do výšky 1,9 násobku základnej alokácie v zmysle ustanovení kapitoly 6.4 Systému riadenia CLLD, pričom opatrenia vychádzajú z analýzy zdrojov územia, zohľadňujú závery SWOT analýzy a potrieb územia, berúc do úvahy stanovené ciele stratégie CLLD. Dodatočná výkonnostná alokácia zahŕňa aj výdavky na chod MAS a animácie.

Tabuľka 40: Opatrenie PRV - akčný plán pre dodatočnú výkonnostnú alokáciu

Názov opatrenia	<i>Podpora investícií na spracovanie, uvádzanie na trh poľnohospodárskych výrobkov</i>
Priradenie k fokusovej oblasti PRV	3A) Zvýšenie konkurencieschopnosti prvovýrobcov prostredníctvom ich lepšej integrácie do poľnohospodársko-potravinového reťazca pomocou systémov kvality, pridávania hodnoty poľnohospodárskym produktom, propagácie na miestnych trhoch a v krátkych dodávateľských reťazcoch, skupín výrobcov a medziodvetvových organizácií 1. Mäsopriemysel, hydínarský priemysel a spracovanie vajec 2. Mliekarenský priemysel a výroba mliečnych výrobkov 3. Mlynský, pekársky, pečivársky a cukrovinkársky priemysel

	4. Konzervárenský priemysel a mraziarenský priemysel vrátane výroby termosterilizovaných pokrmov, hotových jedál, omáčok, dojčenských výživ, pretlakov, kečupov, džemov a lekvárov a priemysel výroby korenín 5. Cukrovarnícky priemysel, tukový priemysel vrátane spracovania olejnín a strukovín 6. Pivovarnícko - sladovnícky priemysel, liehovarnícky priemysel, vinársky priemysel, priemysel nealko nápojov a škrobárenský priemysel 7. Výroba kŕmnych zmesí a ostatné spracovanie alebo uvádzanie na trh neuvedené v predchádzajúcich bodoch, napr. spracovanie medu, spracovanie liečivých rastlín, osív a sadív a pod. ☐ Sekundárna FO predominantná – 3A ☐ Sekundárna FO doplnková – 2A, 6A Zdôvodnenie/popis: 6A - V prípade ak projekt vytvorí pracovné miesta vo vidieckych oblastiach			
Rozsah a oprávnené činnosti	1. Mäsopriemysel, hydínarský priemysel a spracovanie vajec 2. Mliekarenský priemysel a výroba mliečnych výrobkov 3. Mlynský, pekárenský, pečivárenský a cukrovinkársky priemysel 4. Konzervárenský priemysel a mraziarenský priemysel vrátane výroby termosterilizovaných pokrmov, hotových jedál, omáčok, dojčenských výživ, pretlakov, kečupov, džemov a lekvárov a priemysel výroby korenín 5. Cukrovarnícky priemysel, tukový priemysel vrátane spracovania olejnín a strukovín 6. Pivovarnícko - sladovnícky priemysel, liehovarnícky priemysel, vinársky priemysel, priemysel nealko nápojov a škrobárenský priemysel 7. Výroba kŕmnych zmesí a ostatné spracovanie alebo uvádzanie na trh neuvedené v predchádzajúcich bodoch, napr. spracovanie medu, spracovanie liečivých rastlín, osív a sadív a pod.			
Finančný plán	Región	Spolu	EÚ a ŠR	VZ
	MR	270 000,00 EUR	135 000,00 EUR	135 000,00 EUR

	VR	0 EUR	0 EUR	0 EUR
	Spolu	270 000,00 EUR	135 000,00 EUR	135 000,00 EUR
Názov opatrenia	Podpora činností spojených s vidieckym cestovným ruchom a agroturistikou			
Priradenie k fokusovej oblasti PRV	Oblasť: Činnosti spojené s vidieckym cestovným ruchom a agroturistikou Oblasť: Činnosti spojené s poskytovaním služieb pre cieľovú skupinu: deti, seniori a občania so zníženou schopnosťou pohybu ☐ Sekundárna FO predominantná – 6A ☐ Sekundárna FO doplnková – 2A Zdôvodnenie/popis: 2A - V prípade ak prijímatelia sú poľnohospodárske podniky, tak podporené investície prispievajú k ich hospodárskemu posilneniu a zároveň k cieľu FO 2A Oblasť: Činnosti spojené so spracovaním a uvádzaním na trh produktov, ktorých výstup spracovania nespadá do prílohy I ZFEÚ, vrátane využívania OZE ☐ Sekundárna FO predominantná – 6A ☐ Sekundárna FO doplnková – 2A Zdôvodnenie/popis: 2A - V prípade ak prijímatelia sú poľnohospodárske podniky, tak podporené investície prispievajú k ich hospodárskemu posilneniu a zároveň k cieľu FO 2A			
Rozsah a oprávnené činnosti	Medzi oprávnené činnosti patria: - činnosti spojené s vidieckym cestovným ruchom a agroturistikou - činnosti spojené s poskytovaním služieb pre cieľovú skupinu: deti, seniori a občania so zníženou schopnosťou pohybu - spracovanie a uvádzanie na trh produktov, ktorých výstup spracovania nespadá do prílohy I ZFEÚ			

	Región	Spolu	EÚ a ŠR	VZ
Finančný plán	MR	545 454,55 EUR	300 000,00 EUR	245 454,55 EUR
	VR	0 EUR	0 EUR	0 EUR
	Spolu	545 454,55 EUR	300 000,00 EUR	245 454,55 EUR
Názov opatrenia	Podpora na investície do rekreačnej infraštruktúry, turistických informácií a do turistickej infraštruktúry malých rozmerov na verejné využitie			
Priradenie k k fokusovej oblasti PRV	„Investície, ktoré súvisia s vytvorením, udržiavaním, obnovou a skvalitňovaním turisticky zaujímavých objektov, bodov a miest vrátane príslušnej infraštruktúry – miestne kultúrne, historické, prírodné a iné objekty a zaujímavosti, zriadenie múzejných a galerijných zariadení a pod.“ „Investície do rekreačnej infraštruktúry, turistických informácií a informačných tabúl v turistických lokalitách na verejné využitie, budovanie drobných obslužných zariadení pre turistov, informačné body, smerové tabule, KIOSKY a pod.“ „Budovanie, rekonštrukcia náučných chodníkov, cykloturistických chodníkov, ich napojenie na náučné chodníky, budovanie doplnkovej infraštruktúry (odpočinkové miesta, prístrešky, stojany na bicykle a pod.), výstavba vyhladkových veží, budovanie, údržba a obnova cykloturistického značenia na existujúcich cykloturistických trasách a pod.“ ☐ Sekundárna FO predominantná – 6B ☐ Sekundárna FO doplnková – 6A			
Rozsah a oprávnené činnosti	Medzi oprávnené činnosti patria: - investície, ktoré súvisia s vytvorením, udržiavaním, obnovou a skvalitňovaním turisticky zaujímavých objektov, bodov a miest vrátane			

	príslušnej infraštruktúry – miestne kultúrne, historické, prírodné a iné objekty a zaujímavosti, zriadenie múzejných a galerijných zariadení a pod.; - investície do rekreačnej infraštruktúry, turistických informácií a informačných tabúl v turistických lokalitách na verejné využitie, budovanie drobných obslužných zariadení pre turistov, smerové tabule, a pod.; - budovanie, rekonštrukcia náučných chodníkov, cykloturistických chodníkov, ich napojenie na náučné chodníky, budovanie doplnkovej infraštruktúry (odpočinkové miesta, prístrešky a stojany na bicykle a pod.), výstavba vyhladkových veží, budovanie, údržba a obnova cykloturistického značenia na existujúcich cykloturistických trasách a pod.			
Finančný plán	Región	Spolu	EÚ a ŠR	VZ
	MR	130 000,00 EUR	130 000,00 EUR	0 EUR
	VR	0 EUR	0 EUR	0 EUR
	Spolu	130 000,00 EUR	130 000,00 EUR	0 EUR
Názov opatrenia	<i>Investície do vytvárania, zlepšovania alebo rozširovania všetkých druhov infraštruktúr malých rozmerov</i>			
Priradenie k k fokusovej oblasti PRV	„Výstavba a rekonštrukcia miestnych komunikácií, lávok, mostov, chodníkov a záchytných parkovísk, autobusových zastávok“ ☐ Sekundárna FO predominantná – 6B ☐ Sekundárna FO doplnková – 6A Zdôvodnenie/popis: 6A - Vybudovaním infraštruktúry sa vytvoria podmienky pre vznik nových prevádzok a ekonomických aktivít vo vidieckych oblastiach.			

	„Zlepšenie vzhľadu obcí – úprava a tvorba verejných priestranstiev, námestí, parkov a pod.“ ☐ Sekundárna FO predominantná – 6B „Výstavba, rekonštrukcia a údržba odvodňovacích kanálov, prehlbovanie existujúcich obecných studní“ ☐ Sekundárna FO predominantná – 6B			
Rozsah a oprávnené činnosti	- Výstavba a rekonštrukcia miestnych komunikácií, lávok, mostov, chodníkov a záchytných parkovísk, autobusových zastávok - Zlepšenie vzhľadu obcí – úprava a tvorba verejných priestranstiev, námestí, parkov a pod. - Výstavba, rekonštrukcia a údržba odvodňovacích kanálov, prehlbovanie existujúcich obecných studní“			
Finančný plán	Región	Spolu	EÚ a ŠR	VZ
	MR	162 500,00 EUR	162 500,00 EUR	0 EUR
	VR	0 EUR	0 EUR	0 EUR
	Spolu	162 500,00 EUR	162 500,00 EUR	0 EUR
Názov opatrenia	Animácia MAS			
Priradenie k fokusovej oblasti PRV	6B) Podpora miestneho rozvoja vo vidieckych oblastiach			
Rozsah a oprávnené činnosti	Oprávnenými činnosťami sú: - propagácia a informovanie o dotknutej oblasti a výsledkoch stratégie CLLD; - výmena informácií medzi miestnymi aktérmi - semináre, konferencie, workshopy pre členov MAS, ďalších aktérov ako aj, zamerané na ich			

	rozširovanie vedomostí a zručností pri vykonávaní stratégie CLLD a s tým spojených prác; - vzdelávanie potenciálnych prijímateľov zamerané na rozširovanie vedomostí a zručností pri príprave projektov.			
Finančný plán	Región	Spolu	EÚ a ŠR	VZ
	MR	18 257,39 EUR	18 257,39 EUR	0 EUR
	VR	0 EUR	0 EUR	0 EUR
	Spolu	18 257,39 EUR	18 257,39 EUR	0 EUR

Tabuľka 41: Opatrenia IROP - akčný plán pre dodatočnú výkonnostnú alokáciu

Názov opatrenia	<i>Podpora mikro a malých podnikov, SZČO a družstiev</i>			
Priradenie k ŠC IROP	5.1.1 - Zvýšenie zamestnanosti na miestnej úrovni podporou podnikania a inovácií			
Rozsah a oprávnené činnosti	Oprávnenou činnosťou je obstaranie hmotného majetku pre účely tvorby pracovných miest, vrátane nutných stavebnotechnických úprav budov spojených s umiestnením obstaranej technológie, resp. s poskytovaním nových služieb.			
Finančný plán	Región	Spolu	EÚ a ŠR	VZ
	MR	363 636,36 EUR	200 000,00 EUR	163 636,36 EUR
	VR	0 EUR	0 EUR	0 EUR
	Spolu	363 636,36 EUR	200 000,00 EUR	163 636,36 EUR
Názov opatrenia	<i>Rozvoj základnej infraštruktúry,</i>			
Priradenie k ŠC IROP	5.1.2 - Zlepšenie udržateľných vzťahov medzi vidieckymi rozvojovými centrami a ich zázemím vo verejných službách a vo verejných infraštruktúrach			

Rozsah a oprávnené činnosti	Medzi oprávnené činnosti patrí rozvoj základnej infraštruktúry formou výstavby, modernizácie alebo rekonštrukcie informačných centier.			
Finančný plán	Región	Spolu	EÚ a ŠR	VZ
	MR	210168,05 EUR	199 659,65 EUR	10 508,40 EUR
	VR	0 EUR	0 EUR	0 EUR
	Spolu	210168,05 EUR	199 659,65 EUR	10 508,40 EUR
Názov opatrenia	Rozvoj základnej infraštruktúry, zriaďovanie/rekonštrukcia/modernizácia komunitných a sociálnych služieb			
Priradenie k ŠC IROP	5.1.2 - Zlepšenie udržateľných vzťahov medzi vidieckymi rozvojovými centrami a ich zázemím vo verejných službách a vo verejných infraštruktúrach			
Rozsah a oprávnené činnosti	Medzi oprávnené činnosti patrí rozvoj základnej infraštruktúry v oblastiach: sociálne služby a komunitné služby.			
Finančný plán	Región	Spolu	EÚ a ŠR	VZ
	MR	94 736,84 EUR	90 000,00 EUR	4 736,84 EUR
	VR	0 EUR	0 EUR	0 EUR
	Spolu	94 736,84 EUR	90 000,00 EUR	4 736,84 EUR
Názov opatrenia	Chod MAS			
Priradenie k ŠC IROP	5.1.1 - Zvýšenie zamestnanosti na miestnej úrovni podporou podnikania a inovácií			

Rozsah a oprávnené činnosti	Medzi oprávnené činnosti patrí: - personálne a administratívne náklady MAS (prevádzkové, osobné, poistenie) - vzdelávanie zamestnancov a členov MAS (školenia, konferencie, semináre, workshopy a pod., okrem školení pre predkladateľov projektov), ktorí sa podieľajú na príprave a vykonávaní stratégie CLLD - náklady na publicitu a sieťovanie: účasť zamestnancov a členov MAS na stretnutiach s inými MAS, vrátane zasadaní národných a európskych sietí, ako aj poplatky za členstvo v regionálnych, národných alebo európskych sieťach MAS - finančné náklady (napr. bankové poplatky) - náklady vynaložené na monitorovanie, hodnotenie a aktualizáciu stratégií CLLD (na úrovni MAS)			
Finančný plán	Región	Spolu	EÚ a SR	VZ
	MR	108 903,76 EUR	103 458,57 EUR	5 445,19 EUR
	VR	0 EUR	0 EUR	0 EUR
	Spolu	108 903,76 EUR	103 458,57 EUR	445,19 EUR

5.3 Monitorovanie a hodnotenie stratégie CLLD

Medzi riziká vykonávania implementácie stratégie CLLD patrí okrem iných aj nedostatočná merateľnosť dosiahnutých výsledkov stratégie. Toto riziko je možné eliminovať najmä vhodným nastavením monitorovacích a hodnotiacich kritérií pri ich súčasnom dodržiavaní a vyhodnocovaní. Stanovením vhodných a merateľných ukazovateľov sa umožní dôsledné sledovanie ich naplnenia, pričom je možná aj modifikácie schválenej stratégie CLLD. Prvoradým cieľom je stanovovanie reálnych a konkrétnych cieľov, ktoré budú potvrdením dôležitosti a významnosti stratégie a zabezpečia jej efektívne monitorovanie.

V zmysle čl. 34, ods. 3 Nariadenia (EÚ) č. 1303/2013 patrí medzi hlavné úlohy MAS aj monitorovanie vykonávania stratégie CLLD a podporovaných operácií a vykonávanie špecifických hodnotiacich aktivít súvisiacich s touto stratégiou. Zároveň medzi ďalšie úlohy MAS vyplývajúce z platných predpisov patrí aj spolupráca s RO pre PRV SR 2014 - 2020, RO pre IROP, Národnou sieťou pre rozvoj vidieka, PPA ako aj s ďalšími inštitúciami v súvislosti s

riadením, kontrolou a monitorovaním realizácie nástroja CLLD. Rovnako sa nastavením potrebného a vhodného hodnotenia a monitorovania prispeje k efektívnemu spoločnému monitorovaniu a hodnoteniu v rámci systému EÚ.

Už počas kreovania MAS sa objavili prvotné otázky typu „čo chceme a môžeme zmeniť?“, „čo chceme dosiahnuť do roku 2023?“, „ako by mal vyzeráť dosiahnutý úspech?“, teda nastavenie monitorovania a hodnotenia nadväzuje na analytickú časť rovnako ako na SWOT analýzu územia. Pri nastavovaní monitorovacieho a hodnotiaceho rámca je dôležité zvážiť reálnosť cieľov a opatrení v území MAS a prihliadať aj na fakt, že integrovaná stratégia je multifundová a preto zahŕňa viaceré operačné programy, čo je potrebné zohľadniť pri sledovaní dosahov a výsledkov.

Vo vyššie uvedenom akčnom pláne sú nastavené monitorovacie ukazovatele na úrovni projektov v rámci každého plánovaného opatrenia.

5.3.1 Opis monitorovacích a hodnotiacich opatrení stratégie CLLD

Jednou z hlavných úloh MAS v zmysle nariadenia EÚ č. 1303/2013 a rovnako v zmysle prijatých stanov MAS je monitorovanie vykonávania stratégie CLLD a podporovaných operácií a vykonávanie špecifických hodnotiacich aktivít súvisiacich s touto stratégiou formou sledovania naplňania cieľov stratégie, čím je umožnené hodnotiť aj fyzický pokrok realizácie stratégie. MAS je v rámci svojej činnosti povinná jednak poskytovať všetky informácie potrebné na monitorovanie a hodnotenie programu (riadiacim orgánom, Národnej sieti rozvoja vidieka a/alebo určeným hodnotiteľom alebo iným subjektom povereným výkonom týchto funkcií v jeho mene), jednak je povinná vykonávať vlastné hodnotenie a monitorovanie stratégie. Práve hodnotením a monitorovaním vlastnej stratégie MAS prispieva k monitorovaniu a hodnoteniu prístupu LEADER i MAS riadiacim orgánom.

MAS si za účelom monitorovania a hodnotenia stratégie v súlade so Systémom riadenia CLLD stanovuje nasledujúce **monitorovacie a hodnotiace opatrenia**:

- Podávanie pravidelných správ orgánom MAS a riadiacim orgánom pre PRV a IROP ako forma sebahodnotenia MAS
- Samohodnotenie orgánov MAS je súčasťou každého stretnutia jednotlivých orgánov. Jedným z bodov rokovania každého orgánu je hodnotenie vlastnej činnosti, zhodnotenie plnenia úloh vyplývajúcich zo stanov a iných platných predpisov, prípadne plnenie uznesení a pod. Samohodnotenie činnosti MAS zabezpečí aj činnosť všetkých orgánov a ich funkcie v súlade so stanovami združenia.

Kancelárii MAS predkladajú príslušní prijímatelia ŽoNFP, záverečné ŽoP, monitorovacie správy realizovaných projektov, jednak čerpá z interných údajov a databáz MAS ako napr. prehľad zazmluvnených projektov, ktoré následne spracuje nezávislý hodnotiteľ do pravidelnej polročnej **Správy o implementácii stratégie MAS** a predloží ju na schválenie výkonnému orgánu písomne po ukončení každého kalendárneho polroka, v lehote najneskôr do 30 kalendárnych dní od jeho ukončenia (t. j. do 30. 1. a 30. 7. kalendárneho roka). Predloženú správu výkonný orgán schváli, resp. uvedie svoje výhrady prípadne návrhy na zapracovanie výsledkov hodnotenia do stratégie CLLD a následne ju predloží na vedomie Valnému zhromaždeniu MAS. S cieľom naplnenia stanovených míľnikov manažér spracuje aj Mimoriadnu správu o čerpaní alokácie a hodnotení implementácie činnosti MAS ku dátumu 31. 8. 2019 (predloženie do 30. 9. 2019), v ktorej uvedie aj odporúčania potrebné na dosiahnutie všetkých míľnikov stanovených ku termínu 31. 12. 2019 a 30. 6. 2020.

Správa o implementácii stratégie MAS obsahuje nasledujúce oblasti sebahodnotenia a ukazovatele MAS:

Ukazovateľ	Merná jednotka	Dosiahnutá hodnota
HODNOTENIE IMPLEMENTÁCIE STRATÉGIE CLLD:		
počet vyhlásených výziev	počet	
počet schválených projektov	počet	
počet uzavretých zmlúv o NFP s KP	počet	
celkové vyčerpané verejné výdavky	EUR	
suma vyčerpaných finančných prostriedkov v jednotlivých opatreniach stratégie	EUR	
suma voľných finančných prostriedkov v jednotlivých opatreniach stratégie	EUR	
počet vytvorených pracovných miest	počet	
HODNOTENIE 7 KĽÚČOVÝCH ZNAKOV LEADER:		
počet spoločných aktivít a projektov na národnej a nadnárodnej úrovni	počet	
činnosť MAS (OZ) zodpovednej za implementáciu stratégie (bodovanie 1-5 bodov, pričom 1 = vynikajúci)	body	
počet nových prístupov a inovácií	počet	

realizácia projektov v súlade so stratégiou CLLD	Á/N	
počet integrovaných a viasektorových akcií	počet	
uplatňovanie prístupu zdola-nahor	Á/N	
počet vytvorených sietí na národnej a nadnárodnej úrovni	počet	
HODNOTENIE IMPLEMENTAČNÉHO PROCESU:		
dodržanie schváleného harmonogramu výziev	Á/N	
napĺňanie stanovených míľnikov implementácie	Á/N	
realizácia projektov KP v súlade so Zmluvou o poskytnutí NFP	Á/N	
HODNOTENIE RIADIACEHO PROCESU:		
existencia schválenej štruktúry orgánov MAS	Á/N	
vykonávanie činnosti orgánov MAS v súlade so Stanovami a Systémom riadenia CLLD	Á/N	
HODNOTENIE PROPAGÁCIE A VZDELÁVANIA ČLENOV MAS:		
počet realizovaných propagačných aktivít v rámci MAS	počet	
počet realizovaných propagačných aktivít v rámci realizácie projektov KP	počet	
počet vzdelávacích aktivít členov MAS	počet	

Opis hodnotenia multiplikačných efektov stratégie je uvedený v bode 7.5 predmetnej stratégie.

- Spôsob každoročného vykazovania hodnôt merateľných ukazovateľov

Predkladanie Správy o implementácii stratégie CLLD v zmysle vzoru vypracovaného gestorom CLLD každoročne ku 31.3., monitorovanie na úrovni projektu v rámci PRV SR 2014-2020, hodnotiaci rámec, strednodobé hodnotenie (mid-term) v termíne najneskôr do 30. 6. 2020, záverečné (ex-post) hodnotenie, zmeny vykonávané MAS počas implementácie stratégie CLLD budú realizované v súlade s platným Systémom riadenia CLLD.

Manažér bude zároveň spolu s členmi Monitorovacieho výboru MAS priebežne monitorovať plnenie stratégie, na základe uzatvorených zmlúv o poskytnutí NFP bude vopred pripravovať plán plnenia a v priebehu roka ho bude priebežne vyhodnocovať. Dosiahnuté merateľné

ukazovatele budú predmetom rokovania každého zasadnutia valného zhromaždenia a budú uvedené aj vo výročných správach MAS zasielaných na RO/SORO;

- **Míľniky implementácie stratégie, na základe ktorých je možné posúdiť napĺňanie jej cieľov**

MAS si za míľniky napĺňania cieľov stratégie stanovuje míľniky stanovené v platnom Systéme riadenia CLLD.

Súbor merateľných ukazovateľov, zdôvodnenie nastavenia cieľovej hodnoty ukazovateľov, spôsoby ich výpočtu

Merateľné ukazovatele dosiahnutých výsledkov implementácie stratégie budú vykazované spôsobom zostavenia súboru merateľných ukazovateľov s uvedením nastavených cieľových hodnôt, ktorý je spracovaný v nasledujúcej tabuľke:

Tabuľka 43: Súbor merateľných ukazovateľov

Podopatrenia/aktivity	Monitorovacie ukazovatele – ukazovatele výstupov (názov a merná jednotka)	Východiskový stav v r. 2017	Cieľová hodnota ukazovateľ a v r. 2023	Spôsob overovania a získavania údajov, frekvencia zberu
Podpora mikro a malých podnikov, SZČO, družstiev	Počet podnikov, ktorým sa poskytuje podpora	0	7	Údaje MAS, zber raz ročne
	Počet podnikov, ktoré dostávajú podporu s cieľom predstaviť výrobky, ktoré sú pre trh nové	0	2	Údaje MAS, zber raz ročne
	Počet podnikov, ktoré dostávajú podporu s cieľom	0	5	Údaje MAS, zber raz ročne

	predstaviť výrobky, ktoré sú pre firmu nové			
	Celkové investície (verejné + súkromné)	0	669 581,82 EUR	Údaje MAS, zber raz ročne
	Nárast zamestnanosti v podporovaných podnikoch	0	14	Údaje MAS, zber raz ročne
Podpora na investície do poľnohospodárskych podnikov	Celkové investície (verejné + súkromné)	0	440 040,00 EUR	Údaje MAS, zber raz ročne
	Počet podporených činností/operácií	0	3	Údaje MAS, zber raz ročne
	Počet vytvorených pracovných miest	0	2	Údaje MAS, zber raz ročne
Podpora na činnosti spojené s vidieckym cestovným ruchom a agroturistikou	Celkové investície (verejné + súkromné)	0	1 501 090,91 EUR	Údaje MAS, zber raz ročne
	Počet podporených činností/operácií	0	12	Údaje MAS, zber raz ročne
	Počet vytvorených pracovných miest	0	10	Údaje MAS, zber raz ročne
Rozvoj základnej infraštruktúry,	Počet nových služieb a prvkov verejnej infraštruktúry	0	26	Údaje MAS, zber raz ročne

	Počet nových služieb a prvkov verejnej infraštruktúry	0	2	Údaje MAS, zber raz ročne
	Celkové investície (verejné + súkromné)	0	590 063,16 EUR	Údaje MAS, zber raz ročne
Investície do vytvárania, zlepšovania, resp. rozširovania všetkých druhov malých infraštruktúr	Celkové investície	0	180 000,00 EUR	Údaje MAS, zber raz ročne
	Počet podporených činností	0	6	Údaje MAS, zber raz ročne
	Počet obyvateľov, ktorí majú prospech zo zlepšenia služieb/infraštruktúry (IT alebo iných)	0	2000	Údaje MAS, zber raz ročne
Podpora na investície do vytvárania, zlepšovania alebo rozširovania miestnych základných služieb pre vidiecke obyvateľstvo vrátane voľného času a kultúry a súvisiacej infraštruktúry	Celkové investície (verejné + súkromné)	0	180 000,00 EUR	Údaje MAS, zber raz ročne
	Počet podporených činností/operácií	0	6	Údaje MAS, zber raz ročne
	Počet obyvateľov, ktorí majú prospech zo zlepšenia služieb/infraštruktúry (IT alebo iných)	0	2000	Údaje MAS, zber raz ročne

Animácia MAS	Celkové investície (verejné + súkromné)	0	52 001,16 EUR	Údaje MAS, zber raz ročne
	Počet a druh propagátorov projektov	0	1	Údaje MAS, zber raz ročne
Chod MAS	Celkové investície (verejné + súkromné)	0	310 182,35 EUR	Údaje MAS, zber raz ročne
	Počet a druh propagátorov projektov	0	1	Údaje MAS, zber raz ročne

Dosiahnutie stanovených ukazovateľov bude vypočítané v uvedených ročných intervaloch na základe údajov z jednotlivých realizovaných projektov, pričom tieto údaje sa budú sčítavať v rámci hodnoteného roka a súčasne aj od začiatku činnosti MAS. Takýmto spôsobom sa bude vykonávať efektívne hodnotenie a monitorovanie implementácie formou odpočtu plánovaného čerpania pridelenej alokácie.

V rámci identifikácie možných rizík implementácie stratégie je potrebné brať do úvahy možnosť neúplného poskytovania potrebných údajov kancelárii MAS či už z dôvodu nedostatočnej spolupráce zo strany konečných prijímateľov NFP alebo oneskoreným predkladaním potrebných informácií. Najväčším rizikom je však nenaplnenie stanovených ukazovateľov, čo je potrebné eliminovať priebežným hodnotením a prijímaním potrebných opatrení, ktoré by viedli k náprave stavu a priebežnému napĺňaniu ukazovateľov. Úlohu sledovania a vyhodnocovania možných rizík bude vykonávať manažér MAS v spolupráci s Monitorovacím výborom jednak priebežne a tiež aj pri polročnom i každoročnom hodnotení.

5.3.2 Monitorovacie ukazovatele

Monitorovacie ukazovatele si MAS stanovila v súlade s Metodickým pokynom na spracovanie stratégie CLLD na úrovni programu PRV a IROP, stanovila si tiež vlastné ukazovatele, ktoré sú logické a merateľné a voči povinným ukazovateľom vykazujú vecnú doplnkovosť.

Výstupy implementácie stratégie sú spracované a stanovené v Súbore merateľných ukazovateľov (uvedený v časti 5.3.1.), predstavujú okrem iných aj nasledovné merateľné ukazovatele:

- Obstaranie inovatívnych technológií na rozvoj MSP: 5,
- Počet podporených podnikov pri investíciách do hmotného majetku na zakladanie a rozvoj podnikov: 11,
- Počet podpor. podnikov pri investíciách do hmotného majetku na zakladanie a rozvoj poľnohospodárskych podnikov: 4
- Počet podpor. podnikov pri investíciách do vidieckeho cestovného ruchu – nepoľnohospodárske podniky: 12,
- Výstavba a rekonštrukcia verejných infraštruktúr: 26.

Výsledky implementácie stratégie stanovila MAS s použitím vzorca SMART, podľa ktorého sú ciele uvedené ako špecifické - čo stratégia rieši a akými prostriedkami (opísané v Strategickom rámci), merateľné - obsahujú základ na meranie a merateľný zámer vyjadrený kvantitatívne alebo kvalitatívne (uvedené v tabuľke č. 44 a v tabuľkách povinných ukazovateľov pre PRV a IROP), dosiahnuteľné – je možné technicky ich dosiahnuť v rámci navrhnutej stratégie (v nadväznosti na analytickú časť a SWOT analýzu, zohľadnené v strategickom rámci), realistické – zohľadňujú možnosti poskytnutých zdrojov, časový harmonogram, cieľové skupiny (zosumarizované v strategickom rámci), časovo ohraničené – s predpokladanou realizáciou v priebehu 6 rokov od začiatku činnosti MAS a so stanovením cieľových hodnôt v roku 2023.

Plán monitoringu

Pre účely implementácie stratégie na obdobie rokov 2018 – 2023 si MAS v rámci dosiahnutia prioritných cieľov stanovila jasne merateľné ukazovatele pre **výstupy a výsledky**.

Nasledujúci Plán monitoringu obsahuje nosné monitorovacie ukazovatele a MAS ho zostavila s cieľom dosiahnutia a hodnotenia všetkých stanovených cieľov.

Tabuľka 44: Povinné ukazovatele na úrovni programu – PRV SR

Názov cieľového ukazovateľa	Cieľová hodnota v roku 2023
Počet obyvateľov, ktorí majú prospech zo zlepšenia služieb/infraštruktúry (IT alebo iných)	84 069
Počet obyvateľov podporenej MAS	84 069
Počet novovytvorených pracovných miest	13

Tabuľka 45: Celkové verejné výdavky – PRV SR

Názov ukazovateľa výstupu	Cieľová hodnota v roku 2023
Celkové verejné výdavky (v EUR) – podpora na vykonávanie operácií v rámci stratégie CLLD (len časť z PRV)	1 385 620,00
Celkové verejné výdavky (v EUR) – podpora pri prevádzkových nákladoch a oživení - (len časť z PRV)	52 001,16

Tabuľka 46: Povinné ukazovatele na úrovni IROP

Názov ukazovateľa výstupu	Merná jednotka	Cieľová hodnota v roku 2023
Počet podporených podnikov	podnik	7
Zamestnanosť v podporených podnikoch	FTE	14
Počet podnikov, ktoré dostávajú podporu s cieľom predstaviť výrobky, ktoré sú pre firmu nové	podnik	5
Počet podnikov, ktoré dostávajú podporu s cieľom predstaviť výrobky, ktoré sú pre trh nové	podnik	2
Počet nových služieb a prvkov verejnej infraštruktúry	počet	28

*FTE (Full-time equivalent) – merná jednotka pre pracovný výkon interného zamestnanca. FTE 1.0 znamená jedného človeka zamestnaného na plný pracovný úväzok. Pri plánovanom vytvorení 7 pracovných miest v rámci opatrení IROP pri 100% pracovnom úväzku na dobu 2 roky predstavuje výpočet FTE 7 pracovných miest x 2 roky = 14 FTE; ekvivalent plného pracovného úväzku nie je identický s počtom fyzických osôb. (www.rokovania.sk/File.aspx/Index/Mater-Dokum-189080)

Tabuľka 47: Vlastné (dodatočné) ukazovatele

Názov cieľového ukazovateľa	Cieľová hodnota v roku 2023
-----------------------------	-----------------------------

Počet vytvorených pracovných miest pre dlhodobo nezamestnaných alebo znevýhodnených uchádzačov	3
Počet vytvorených pracovných miest príslušníkov MRK	2
Počet obcí, v ktorých sa zvýšila kvalita drobnej infraštruktúry	6
Počet obcí, v ktorých sa zvýšila kvalita služieb obyvateľstvu	20
Počet podnikov, u ktorých boli investície zamerané na OZE	3
Počet podnikov, ktoré investovali do inovatívnych technológií	4

6 Finančný rámec

6.1 Financovanie stratégie CLLD

Tabuľka 48: Celkové zdroje pre MAS z PRV a IROP

	SPOLU EUR
Celkové zdroje z PRV (EPFRV) a IROP (EFRR) (základná alokácia podľa vzorca pre MAS v súlade s kapitolou 6.4 Systému riadenia CLLD), z toho:	2 661 124,39
Operácie v rámci implementácie stratégie CLLD	2 314 450,00
Chod MAS a animácie	346 674,39

Tabuľka 49: Celkové zdroje pre MAS z PRV a IROP rozdelené podľa fondov

	Fond	Typ regiónu	Spolu v EUR
Celkové zdroje z PRV (EPFRV) a IROP (EFRR) (základná alokácia podľa vzorca pre MAS v súlade s kapitolou 6.4 Systému riadenia CLLD), z toho:	EPFRV	MR	2 661 124,39
	EFRR	VR	0
Operácie v rámci implementácie stratégie CLLD	EPFRV	MR	2 314 450,00
	EFRR	VR	0
Chod MAS	EFRR	MR	294 673,23
		VR	0
Animácie	EPFRV	MR	52 001,16
		VR	0

Tabuľka 50: Rozdelenie zdrojov na jednotlivé typy výdavkov v rámci príslušných programov

	región	PRV				IROP				SPOLU			
		EPFRV	ŠR	VZ	spolu	EFRR	ŠR	VZ	spolu	fondy	ŠR	VZ	spolu
operácie v rámci stratégie CLLD	MR	1039215,00	346405,00	875510,91	2261130,91	928830,00	0,00	330814,98	1259644,98	1968045,00	346405,00	1206325,89	3520775,89
	VR												
chod MAS	menej rozvinutý	0,00	0,00	0,00	0,00	294673,23	0,00	15509,12	310182,35	294673,23	0,00	15509,12	310182,35
	viac rozvinutý												
animácie	menej rozvinutý	39000,87	13000,29	0,00	52001,16					39000,87	13000,29	0,00	52001,16
	viac rozvinutý												
SPOLU	menej rozvinutý	1078215,87	359405,29	875510,91	2313132,07	1223503,23	0,00	346324,09	1569827,32	2301719,10	359405,29	1221835,00	3882959,39
	viac rozvinutý												
	spolu	1078215,87	359405,29	875510,91	2313132,07	1223503,23	0,00	346324,09	1569827,32	2301719,10	359405,29	1221835,00	3882959,39

6.2 Finančný plán pre opatrenia

Tabuľka 51: Sumárna tabuľka finančného plánu

Opatrenie stratégie CLLD	Fond	Región	Spolu	EÚ	ŠR	VZ	iné
Podpora mikro a malých podnikov, SZČO, družstiev	EFRR	MR	669581,82	368270,00	0,00	301311,82	0,00
		VR					
Podpora investícií do poľnohospodárskych podnikov	EPFRV	MR	400040,00	150015,00	50005,00	200020,00	0,00
		VR					
Podpora činností spojených s vidieckym cestovným ruchom a agroturistikou	EPFRV	MR	1501090,91	619200,00	206400,00	675490,91	0,00
		VR					
Podpora rozvoja základnej infraštruktúry, informačné centrá	EFRR	MR	590063,16	560560,00	0,00	29503,16	0,00
		VR					
Podpora investícií do vytvárania, zlepšovania, resp. rozširovania všetkých druhov malých infraštruktúr	EPFRV	MR	180000,00	135000,00	45000,00	0,00	0,00
		VR					
Podpora na investície do miestnych základných služieb pre vidiecke obyv. vrátane voľného času a súvisiacej infraštr.	EPFRV	MR	180000,00	135000,00	45000,00	0,00	0,00
		VR					
Chod MAS	EFRR	MR	310182,35	294673,23	0,00	15509,12	0,00
		VR					
Animácia MAS	EPFRV	MR	52001,16	39000,87	13000,29	0,00	0,00
		VR					

Tabuľka 52: Celkový pomer medzi fondmi na stratégiu

	PRV (EPFRV) : IROP (EFRR)
Stratégia CLLD mimo BSK (menej rozvinutý región):	59,87:40,13
Stratégia CLLD v rámci BSK (viac rozvinutý región):	

Tabuľka 53: Zameranie stratégie podľa sektorov

Názov opatrenia stratégie CLLD	Rozpočet na opatrenie	Oprávnený prijímateľ – verejný sektor (označiť „X“)	Oprávnený prijímateľ – neverejný sektor (označiť „X“)

Podpora mikro a malých podnikov, SZČO, družstiev	368 270,00		x
Podpora na investície do poľnohospodárskych podnikov	200 020,00		x
Podpora na činnosti spojené s vidieckym cestovným ruchom a agroturistikou	825 600,00		x
Rozvoj základnej infraštruktúry,	560 560,00	x	
Investície do vytvárania, zlepšovania, resp. rozširovania všetkých druhov malých infraštruktúr	180 000,00	x	
Podpora na investície do miestnych zákl. služieb pre vidiecke obyv. vrátane voľného času a súvisiacej infraštr.	180 000,00	x	
Celkový rozpočet podľa sektorov	----- -----	920 560,00	1 393 890,00
Percentuálny pomer zamerania stratégie	----- -----	39,77%	60,23 %

7 Zhodnotenie prínosov stratégie CLLD, jej synergie a doplnkovosť

7.1 Prínosy k zlepšovaniu ekonomického rozvoja územia

Územie Pro Tatry, o. z. je územím s veľkým potenciálom na ekonomický rozvoj. Ide o oblasť, ktorá má veľké množstvo špecifik, ktoré vie využiť vo svoj prospech a zúročiť ich. Pro Tatry, o. z. pôsobí na celistvom území, ktoré tvorí 15 obcí z toho sú 3 mestá. Región možno vzhľadom na celkovú hustotu obyvateľstva charakterizovať ako vidiecky región. Špecifikovanie územia ako vidieckeho regiónu napovedá o prioritnej oblasti, ktorou sa chce stratégia CLLD zaoberať. Ide jednoznačne o zlepšenie ekonomického rozvoja územia prostredníctvom využitia mnohých nástrojov.

Prvým potenciálom, ktorý chce stratégia CLLD využiť a dosiahnuť tak ekonomický rast, je demografická situácia v území. Aj napriek mnohým nevýhodám, má územie pôsobenia Pro Tatry, o. z. aj výhody v danej oblasti, vďaka ktorým sa môže ekonomika rozvíjať. Ide o tzv. **prírodný prírastok obyvateľstva**. Cieľom stratégie CLLD je poskytnúť obyvateľstvu obcí a miest podmienky na to, aby mohli na území plnohodnotne žiť. Práve existencia istej úrovne ekonomiky je kľúčovým faktorom, ktoré toto rozhodnutie obyvateľov ovplyvňuje. Stratégia predpokladá zvýšenie kvality života a ekonomického rozvoja aj formou zvýšenia kvality drobnej infraštruktúry min. 6 projektami, zvýšenie kvality služieb obyvateľstvu min. 6 projektami. Tu vyvstáva kľúčová priorita stratégie CLLD, ktorou je zlepšenie ekonomickej situácie so zameraním na tvorbu pracovných miest. Ďalšou črtou riešeného územia je **vysoký podiel obyvateľstva bez vzdelania**. Podľa tabuľkového prehľadu vzdelanostnej štruktúry územia VSP ide o hodnotu 21 273 obyvateľov. V rámci vzdelanostnej úrovne evidujeme aj podiel osôb s ukončeným úplným stredným odborným vzdelaním s maturitou a vysokoškolsky vzdelaných osôb..

Na dané potenciály nadväzujú priority, ktoré si stratégia CLLD určila. Prvou je rozvoj malého a stredného podnikania. V rámci nej sú vymedzené dva špecifické ciele, a to zvýšenie zamestnanosti na miestnej úrovni podporou podnikania a inovácií a zlepšenie hospodárskeho výkonu všetkých poľnohospodárskych podnikov. Zvýšiť zamestnanosť na miestnej úrovni podporou podnikania a inovácií chce stratégia podporou mikro a malých podnikov, SZČO, družstiev. Daný cieľ je zameraný na záujmovú skupinu podnikateľského sektora a záujmovú skupinu občianskeho sektora a na **zníženie nezamestnanosti v regióne**. Plánované opatrenia stratégie predpokladajú vytvorenie min. 20 pracovných miest, pričom existuje reálny predpoklad tvorby ďalších pracovných miest v dôsledku rozvoja podporených podnikov. Z celkového počtu 20 nových pracovných miest je plánované ich obsadenie min. 3 dlhodobo

nezamestnanými alebo znevýhodnenými uchádzačmi. Okrem predpokladaného vytvorenia 20 pracovných miest sa samotnou realizáciou implementácie stratégie vytvoria min. 3 pracovné miesta, ktoré vzniknú pri zriadení kancelárie MAS.

Druhým špecifickým cieľom je zlepšenie hospodárskeho výkonu všetkých poľnohospodárskych podnikov podporou investícií do poľnohospodárskych podnikov. Aj v rámci tohto cieľa ide o vytváranie pracovných miest. Zároveň pôjde o značnú podporu mikro, malých a stredných podnikateľov, ktorých je na území pomerne veľké množstvo. Súčasne sa stratégia CLLD chce sústrediť na **podporu zavádzania inovácií a technológií s nízkou spotrebou energií, s nízkym množstvom vyprodukovaných odpadov a s možnosťou uplatnenia odborníkov v oblasti informačných technológií**. V rámci špecifického cieľa, ktorým je zlepšenie hospodárskeho výkonu všetkých poľnohospodárskych podnikov chce stratégia CLLD podporiť výrobu slovenských výrobkov s označením kvality a pôvodu, teda **výrobkov z miestnej produkcie s využitím miestnych zdrojov**.

Ďalšou prioritou, ktorá nepochybne vedie k ekonomickému rozvoju, je podpora rozvoja cestovného ruchu so špecifickým cieľom podpora rozvoja vidieckeho cestovného ruchu využitím a zhodnotením potenciálu územia. Najmä vďaka podpore činností spojených s vidieckym cestovným ruchom a agroturistikou sa cestovnému ruchu vo Vysokých Tatrách otvoria nové možnosti. Koexistencia veľhôr Vysoké Tatry, významných kultúrnych a historických pamiatok, kvalitného a zdravého životného prostredia a čistého ovzdušia predstavuje **silnú konkurenčnú výhodu**. Stratégia CLLD chce podporiť cestovný ruch v značnom rozsahu. Jedným z nástrojov, ktorý **predstavuje stratégiu CLLD ako zameranú na viaceré odvetvia**, je podpora cestovného ruchu prostredníctvom rozvoja základnej infraštruktúry a informačných centier. Stratégia CLLD tak plánuje komplexne, prakticky a s jasne určenými cieľmi.

V rámci snahy o ekonomický rozvoj územia stratégia CLLD nezabúda na nevyhnutné zohľadnenia faktu, že územie VSP sa rozprestiera na území s výrazným prírodným bohatstvom. Vo vzťahu k tomu sa zameriava na podporu inovácií a technológií, prostredníctvom ktorých budú **využívané aj obnoviteľné zdroje energie a presadzované racionálne využívanie prírodných zdrojov**. Keďže si členovia Pro Tatry, o. z. plne uvedomujú nesmierny prírodný potenciál, stratégia CLLD počíta s **ochranou životného prostredia**.

Významným prvkom demografickej situácie územia je pomerne vysoký podiel obyvateľov rómskej národnosti, ktorý je 2,49 % z celkového počtu obyvateľov územia, čo predstavuje **značný počet príslušníkov marginalizovaných skupín** – predpokladá sa vytvorenie min. dvoch

pracovných miest pre túto skupinu občanov. Stratégia CLLD plánuje výrazne podporiť túto skupinu najmä pri vytváraní nových pracovných miest v rámci špecifického cieľa zvýšenie zamestnanosti na miestnej úrovni podporou podnikania a inovácií v rámci priority zvyšovanie kvality života obyvateľov, a tiež v rámci špecifického cieľa podpora miestneho rozvoja vo vidieckych oblastiach v rámci ktorého bude podporený rozvoj základnej infraštruktúry, zriaďovanie, rekonštrukcia a modernizácia komunitných a sociálnych služieb. Práve vďaka zlepšeniu kvality poskytovaných komunitných a sociálnych služieb dôjde k podpore začlenenia tejto zraniteľnej skupiny obyvateľstva do spoločenského života územia. Z globálneho hľadiska sa ekonomický rozvoj územia MAS priamo dotkne viac ako 84 000 miestnych obyvateľov, nepriamo sa bude týkať všetkých návštevníkov územia, s predpokladom, že ich počet bude neustále narastať.

Prínosy stratégie CLLD je možné vyjadriť aj podielom rozpočtu stratégie CLLD k počtu predpokladaných novo vytvorených pracovných miest, ktorý je vo výške max. 135 000 EUR, v prípade MAS Pro Tatry predstavuje sumu 132 891 EUR.

7.2 Prínosy k napĺňaniu cieľov PRV

Stratégia CLLD prispieva k hlavnému cieľu, ktorý si stanovil Program rozvoja vidieka 2014 – 2020, k rozvoju vidieka. Súčasne plnohodnotne koreluje s prierezovými cieľmi PRV 2014 – 2020, a to svojou **podporou inovácií**, ktoré sú jednou z podmienok zlepšovania konkurencieschopnosti v rámci pôdohospodárstva SR. Zavádzaním inovácií, tak dôjde k zvýšeniu produktivity výrobných faktorov a pridanej hodnoty v prvovýrobe a spracovaní, lepšej integrácii výrobcov do potravinového reťazca, k zvýšeniu účinnosti zdrojov a najmä k výraznému zvýšeniu konkurencieschopnosti zapojených odvetví. Stratégia podporí vývoj poľnohospodárskych výrobkov využitím inovačných prvkov, v rámci ktorých môže dôjsť aj k vývoju nových výrobkov v oblasti potravín vrátane inovatívnych systémov zabezpečovania kvality v rámci využitých technológií a nových postupov.

Stratégia CLLD tiež prispieva **k zmierneniu klimatických zmien a prispôsobovaniu sa ich vplyvom**, a to najmä investíciami do tvorby a využitia obnoviteľných zdrojov energií a do zníženia spotreby energie a investíciami s využitím zelenej infraštruktúry. Stratégia je zameraná na podporu zvýšenia konkurencieschopnosti v daných záujmových skupinách na území VSP.

Z hľadiska odvetví, ktoré budú podporené, pôjde prvoradne o poľnohospodárstvo, ale aj priemyselné odvetvia, napríklad potravinárstvo, spracovateľský priemysel a niektoré služby, hlavne v rámci oblasti cestovného ruchu a agroturistiky.

V rámci súladu predloženej stratégie CLLD s horizontálnymi princípmi uplatňovanými v Programe rozvoja vidieka 2014 – 2020, možno konštatovať výrazný prínos k ich napĺňaniu najmä v súvislosti *s horizontálnym princípom trvalo udržateľného rozvoja* a jeho *ekonomickými aspektmi*. Stratégia CLLD je postavená na *zvýšení konkurencieschopnosti malých a stredných podnikov, sektora poľnohospodárstva s dôrazom na kritické odvetvia a s ohľadom na udržateľné využívanie zdrojov*. Súčasne prispeje k tvorbe nových pracovných miest, čím *zvýši zamestnanosť* vo vidieckej oblasti.

Z hľadiska nadväznosti na sociálny aspekt uplatňovaný v rámci horizontálnych princípov v PRV 2014 – 2020, stratégia plánuje podporiť činnosti spojené s poskytovaním služieb pre deti, seniorov a občanov so zníženou schopnosťou pohybu, rovnako zahŕňa opatrenia na rozvoj sociálnych a komunitných služieb pre obyvateľov, čím prispeje k *lepšiemu začleneniu týchto skupín obyvateľstva do spoločenského života na vidieku*. Posilní tiež *výskum a technologický rozvoj*, na ktoré PRV 2014 -2020 poukazuje.

7.3 Prínosy k napĺňaniu cieľov IROP

Stratégia CLLD predstavuje značný prínos k napĺňaniu ako globálneho, tak aj čiastkových cieľov, ktoré vymedzuje IROP 2014 – 2020. Vytváraním pracovných miest pri projektoch, kde dôjde k podpore existujúcich a inovatívnych mikro a malých podnikov, SZČO a družstiev, chce stratégia CLLD zvýšiť zamestnanosť, čo je nevyhnutným predpokladom *rozvoja vybraných oblastí podmieňujúcich kvalitu života a konkurencieschopnosť na danom území*, čím prispieva k jednému z čiastkových cieľov IROP 2014 – 2020. Stratégia CLLD predpokladá podporiť min. päť projektov s investíciami do inovatívnych technológií. Ďalší z týchto cieľov, a to konkrétne *zabezpečenie efektívneho a udržateľného poskytovania verejných služieb, ktoré sú zabezpečované z miestnej a regionálnej úrovne* podporuje stratégia CLLD prostredníctvom plánovaného rozvoja základnej infraštruktúry, informačných centier, zriaďovaním, resp. rekonštrukciou alebo modernizáciou komunitných a sociálnych služieb.

Vďaka vybraným cieľom, na ktoré sa VSP sústreďí, dôjde na riešenom území k *rozvoju a posilneniu hospodárskej, sociálnej a územnej súdržnosti na regionálnej úrovni*, čím sa eliminuje prehlbovanie rozdielov medzi vidieckymi oblasťami a mimo vidieckych oblastí v danom regióne. Pri vývoji poľnohospodárskych výrobkov chce stratégia CLLD uplatňovať *potrebu využívania miestnych zdrojov*, ktorých využívanie vyzdvihuje aj IROP 2014 – 2020, pričom za cieľ si dáva zvyšovanie konkurencieschopnosti a kvality života obyvateľov ako podmienky udržateľného rastu a vyváženého územného rozvoja.

Prínosy stratégie CLLD k napĺňaniu cieľov IROP možno vyjadriť aj splnením podmienky určenia aspoň 30% finančných prostriedkov pre aktivity ŠC 5.1.1 IROP. Rovnako bude prostredníctvom stratégie vytvorený minimálny počet pracovných miest vytvorený v ŠC 5.1.1 s dodržaním podielu určenej sumy 50 000 EUR na vytvorenie 1 pracovného miesta.

7.4 Synergie a doplnkovosť stratégie CLLD

7.4.1 Popis iných stratégií, ktoré sa na danom území realizujú, resp. plánujú realizovať

Každá obec, ktorá sa nachádza na riešenom území, má svoj Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja resp. Program rozvoja obce, ktorý je v súčasnosti platný. V zmysle nového zákona o regionálnom rozvoji dochádza k ich aktualizácii podľa novej metodiky pre nové programovacie obdobie 2014 – 2020. Stratégia CLLD je v súlade so všetkými PHSR obcí, ktoré sú členmi Pro Tatry, o. z. Riešené územie sa nachádza v Prešovskom kraji, ktorý má vypracovaný Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja PSK na obdobie 2014 - 2020, s ktorým je tiež stratégia CLLD v plnom súlade. Prehľad prioritných osí PHSR Prešovského samosprávneho kraja a ich strategických cieľov s jednotlivými opatreniami je uvedený v nasledujúcej tabuľke:

V rámci Prešovského kraja je schválená a platná Regionálna integrovaná územná stratégia (RIÚS) PSK v programovom období 2014 - 2020. Jednotlivé členské obce a mestá sa aktívne

Prioritná oblasť HOSPODÁRSKA	Strategický cieľ I. Zvyšovanie inovačného potenciálu a ekonomickej efektívnosti podnikania v kraji	I.1 Podpora podnikania a inovácií	I.1.1 Podpora podnikania a zamestnanosti (uľahčenie prístupu k finančným zdrojom)	I.1.2 Podpora výskumu, vývoja a zavádzania technologických inovácií	I.1.3 Rozvoj cestovného ruchu ako významného sektora ekonomiky kraja	I.1.4 Podpora podnikania na vidieku
		I.2 Dobudovanie bezpečnej a kvalitnej technickej infraštruktúry územia	I.2.1 Optimalizácia dopravnej infraštruktúry pre lepšiu obslužnosť územia	I.2.2 Rozširovanie komunikačnej infraštruktúry a zvyšovanie bezpečnosti prenosu dát	I.2.3 Modernizácia a dobudovanie ostatnej technickej infraštruktúry vrátane energetiky z OZE	
Prioritná oblasť SOCIÁLNA	Strategický cieľ II. Skaľovanie životných podmienok obyvateľov v kraji a rozvoj inkluzívnej občianskej spoločnosti	II.1 Modernizácia vzdelávania s dôrazom na kvalitu života	II.1.1 Podpora dobudovania chýbajúcich zariadení pred primárneho vzdelávania	II.1.2 Skaľovanie vzdelávania na základných školách a stredných školách a jeho priblíženie potrebám trhu práce	II.1.3 Podpora nových foriem celoživotného vzdelávania a uznávania kompetencií s dôrazom na ohrozené skupiny	II.1.4 Podpora ďalšieho vzdelávania dospelých pre meniace sa potreby trhu práce
		II.2 Budovanie a rozvoj center zdravotníckych, sociálnych a komunálnych služieb pre inkluzívnu občiansku spoločnosť	II.2.1 Zvyšovanie dostupnosti sociálnych služieb odkázaným osobám	II.2.2 Podpora prevencie ochrany zdravia a skvalitnenie poskytovania zdravotníckej starostlivosti	II.2.3 Podpora aktivizácie občanov v oblasti zvyšovania kvality života, obnovy pracovných návykov, rozvoja kultúrneho bohatstva, sociálnej inklúzie	II.2.4 Zlepšenie existujúcich pracovných podmienok a podpora tvorby nových pracovných miest pre budovanie inkluzívneho trhu práce
		II.3 Udržiavateľný rozvoj územia s dôrazom na podporu kultúrneho potenciálu	II.3.1 Podpora strategického plánovania rozvoja a sektorovej spolupráce	II.3.2 Ochrana a podpora šírenia kultúrneho dedičstva a regionálnej kultúrnej identity	II.3.3 Podpora zabezpečenia bezpečnosti obyvateľov a bývania	
Prioritná oblasť ENVIRONMENTÁLNA	Strategický cieľ III. Ochrana životného prostredia a zdravia človeka a efektívnejšie využívanie prírodných zdrojov pre zabezpečenie udržateľného rozvoja územia	III.1 Starostlivosť o životné prostredie a znižovanie záťaží	III.1.1 Ochrana rozmanitosti fauny, flóry a chránených prírodných a historických území	III.1.2 Riadenie rizík spôsobených zmenou klímy a revitalizácia urbanizovaných oblastí s pozitívnym dopadom na kvalitu ŽP a zdravie obyvateľov	III.1.3 Skaľovanie a dobudovanie siete zásobovania pitnou vodou a odvodov odpadovej vody s minimalizáciou negatívnych dopadov na životné prostredie	III.1.4 Zvyšovanie miery separovania a zhodnocovania odpadov III.1.5 Podpora zavádzania efektívnych a ekologických modulových systémov prepravy osôb

podieľali a spolupracovali pri tvorbe týchto dokumentov. Stratégia CLLD je v súlade s RIÚS.

Taktiež združenie Pro Tatry aktívne spolupracovalo s VÚC pri tvorbe strategických

dokumentov. V oblasti cezhraničnej spolupráce existuje nový program spolupráce v rámci cieľa Európska územná spolupráca. Obce plánujú podávať projekty tejto cezhraničnej spolupráce v rámci programu INTERREG PL – SK 2014 – 2020. V budúcnosti je naplánované pokračovanie Grantov EHP a Nórska, tiež ako projektov cezhraničnej spolupráce. Obce a mestá, ktoré sú členmi VSP sa budú snažiť v zmysle Miestnej agendy 21 o vytvorenie modelu trvalo udržateľného rozvoja na miestnej úrovni. Súčasne si dali za cieľ prehĺbovať dialóg s občanmi, miestnymi organizáciami a súkromnými podnikateľmi. V budúcnosti je na riešenom území plánovaný projekt EuroVelo, predstavujúci sieť 14 diaľkových cykloturistických trás, pokrývajúcich celú Európu. V súčasnosti je funkčných cca 45 tisíc kilometrov týchto trás, celkové dokončenie celého systému je plánované do roku 2020, keď bude celková dĺžka trás siete EuroVelo vyše 70 tisíc kilometrov. Cez územie má prechádzať konkrétne EuroVelo 11 Východoeurópska cyklocesta.

Ako vyplýva z vyššie uvedených synergických dokumentov, stratégia OZ Pro Tatry je v súlade a vzájomnej doplnkovosti so všetkými strategickými dokumentmi územia, v ktorom bude implementovaná s dôrazom na vzájomnú podporu rozvoja územia.

7.4.2 Synergie a komplementarita

Stratégia CLLD nadväzuje na Operačný program Ľudské zdroje najmä v rámci prioritnej osi 3: Zamestnanosť, keďže k rozvoju ekonomickej situácie na území chce pristúpiť najmä vytváraním pracovných miest. Súčasne k ich vytvoreniu doplnkovo pôsobí prioritná os 1: Vzdelávanie tohto operačného programu. Stratégia CLLD rovnako ako os 4: Sociálne začlenenie a os 5: Integrácia marginalizovaných rómskych komunít OP Ľudské zdroje chce podporiť zraniteľné skupiny obyvateľstva, najmä príslušníkov marginalizovaných rómskych komunít a znevýhodnených občanov. K osi 6: Technická vybavenosť v obciach s prítomnosťou marginalizovaných rómskych komunít pôsobí stratégia CLLD doplnkovo (viď merateľné ukazovatele). Stratégia CLLD pôsobí synergicky vo vzťahu k Operačnému programu Kvalita životného prostredia, keďže počíta s využitím obnoviteľných zdrojov energie, s podmienkou predloženia energetického auditu pri schvaľovaní projektov a podporou využívania technológií šetriacich spotrebu energie. Vďaka využitiu inovatívnych metód a prístupov je stratégia CLLD súladná s cieľmi Operačného programu Výskum a inovácie. Stratégia CLLD je súladná aj so všetkými PHSR obcí nachádzajúcich sa na území VSP, s PHSR Prešovského kraja, aj s schváleným dokumentom RIÚS.

7.5 Popis multiplikačných efektov

Investície sú hlavnou hybnou silou naštartovania miestnej ekonomiky regiónov. Sú to investície, ktoré nie sú cielené iba do verejného sektora, ale práve ochota súkromných podnikov investovať je základom pre rast miestnej kúpnej sily. Investície podporené z PRV v rámci pripravenej CLLD stratégie generujú tzv. „multiplikačný“ efekt, keď rast investícií povedie k rastu pracovných miest, rastu miezd, rastu zamestnanosti, rastu efektívneho dopytu, ktorý následne opäť vytvorí dopyt po investíciách. Práve v súčasnej dobe je dôležité, aby podnikatelia a spoločnosti mali ochotu investovať finančné prostriedky do inovatívnych či rozvojových projektov. Tieto prostriedky majú totiž celkovo v ekonomike veľký význam, nakoľko povedú ku dopytu po ďalších investíciách, ktoré spôsobia uvedený „multiplikačný“ efekt. Samotný prístup LEADER predstavuje „miestny rozvoj vedený komunitou“, teda sám o sebe je podmienený spolupracou, podnecovaním ku ďalším nadväzujúcim aktivitám a ku šíreniu príkladov dobrej praxe.

Napríklad každý zrealizovaný projekt v podopatreniach 4.1, 4.2, 6.4 PRV SR 2014-2020, ktoré sú aj súčasťou opatrení predkladanej stratégie Pro Tatry, o.z. musí prijímateľ zaregistrovať do Národnej siete rozvoja vidieka SR. Registrácia projektu je jednou z podmienok vyplatenia poslednej Žiadosti o platbu prijímateľovi, pričom tento udeľuje svoj súhlas so spracovaním poskytnutých údajov a s využitím poskytnutej fotodokumentácie za účelom propagácie Programu rozvoja vidieka SR 2014-2020. Zároveň v prípade, že prijímateľ implementoval projekt prostredníctvom Opatrenia 19. Podpora na miestny rozvoj v rámci iniciatívy LEADER, uvádza v registračnom formulári projektu aj názov MAS, v ktorej predkladal ŽoNFP. Predpokladá sa, že poskytnuté údaje budú spracované a vyhodnotené na úrovni PRV SR 2014-2020 či už pri priebežnom vyhodnocovaní alebo pri ex-ante hodnoteniach programového obdobia 2014-2020.

OZ PRO TATRY počas svojho kreovania uskutočnila viaceré stretnutia záujmovej skupiny podnikateľského sektora. Zástupcovia podnikateľov v oblasti cestovného ruchu predniesli motivačné závery analýz možného rozvoja cestovného ruchu: z viacročných údajov vyplýva, že hodnota multiplikátora pre oblasť CR má hodnotu 1,5 - 2,1, t. j. na 1 pracovné miesto vytvorené v CR sa nadväzne vytvoria 1,5 až 2,1 ďalšie pracovné miesta (napr. v odvetví maloobchodu, finančných a poisťovacích služieb, zdravotníckych služieb, osobných služieb). V rámci predkladanej CLLD stratégie Pro Tatry, o.z. investície do verejnej infraštruktúry budú v predpokladanej výške 920 000 EUR, investície súkromných podnikov vo výške 1 391 139 EUR, pričom implementácia stratégie predpokladá vygenerovanie min.20 priamych

pracovných miest spolu s 2 - 3 novými pracovnými miestami pri zriadení kancelárie MAS. Zvýšenie tvorby pracovných miest novými investíciami povedie k rastu zamestnanosti v regióne aj vo forme nepriamych pracovných miest. Najväčší podiel finančných prostriedkov bude vynaložený v súkromnom sektore v oblasti rozvoja malých a stredných podnikov, cestovného ruchu poľnohospodárstva, pričom intenzifikácia a rozvoj výroby povedie k zvýšeniu dopytu vo viacerých subdodávateľských oblastiach. Predpokladáme, že každé nové pracovné miesto vygeneruje 1-3 nepriame pracovné miesta v dodávateľských sektoroch, čo je možné charakterizovať ako pridanú hodnotu implementácie stratégie CLLD. Takáto stratégia výrazne prispieva k riešeniu najpálčivejších problémov regiónu, ktorými boli podľa SWOT analýzy najmä vysoký podiel nezamestnaných a znevýhodnených skupín obyvateľstva či nedostatok peňažných prostriedkov na rozvoj obcí a miest pri súčasnom nedostatku finančných prostriedkov v podnikateľskej oblasti.

Práve motiváciou dodatočnej podpory malých podnikateľov (v prevažnej miere mikro a malých podnikov z CLLD a prístupu LEADER budú prichádzať pri aktívnom čerpaní do regiónu investície, podniky sa budú rozvíjať, budú ochotnejšie prijímať aj externé úverové zdroje k dofinancovaniu svojich investícií a príjmu tak do zamestnania miestnu pracovnú silu, ktorá bude ďalej generovať kúpyschopný dopyt, keďže bude za svoju prácu relevantne odmenená.

Navrhnuté riešenia čerpania stratégie vzišli z odvetvovej a dopytovej skladby členov personálnej matice. Práve v personálnej matici sa zišli z podnikateľského sektora podnikatelia, ktorí sú ochotní pracovať a investovať v komunite, žiť, stretávať sa s predstaviteľmi verejného a občianskeho sektora a podporovať miestny rozvoj, čo je základným princípom LEADER – zdola nahor.

Keďže v rámci predkladaného Dodatku ku CLLD stratégii (so zníženou finančnou alokáciou oproti pôvodnej stratégii) nebude možné riešiť všetky problémy MAS, zostáva už len veriť, že sa podarí naštartovať výberom zmysluplných investícií do najžiadanejších oblastí rozvoja čo najväčší multiplikačný efekt pre rozvoj regiónu vo viacerých nadväzujúcich odvetviach, ktorý môže byť podporený aj realizáciou predkladanej stratégie Pro Tatry, o.z.

Zoznam skratiek

MAS – Miestna akčná skupina

CLLD – miestny rozvoj vedený komunitou

ZS – záujmová skupina

PRO – program rozvoja obce

EP – Európsky parlament
EÚ – Európska Únia
SR – Slovenská republika
EPFRV- Európsky poľnohospodársky fond pre rozvoj vidieka
PRV – Program rozvoja vidieka
EFRR – Európsky fond regionálneho rozvoja
IROP – Integrovaný regionálny operačný program
VSP – verejno-súkromné partnerstvo
LEADER – spájanie aktivít, ktoré podporujú hospodársky rozvoj vidieka
OZ – občianske združenie
IKT – informačno komunikačné technológie
PHSR – Plán hospodárskeho a sociálneho rozvoja
PSK – Prešovský samosprávny kraj
UNESCO - Organizácia Spojených národov pre výchovu, vedu a kultúru
NUTS I,II,III – Územná štatistická jednotka
SODB – Sčítanie obyvateľov, domov a bytov
SNP – Slovenské národné povstanie
DHZ – Dobrovoľný hasičský zbor
DFS – detský folklórny súbor
BPEJ – Bonitované pôdnoekologické jednotky
NMSKO – národná monitorovacia sieť kvality ovzdušia
SHMÚ – Slovenský hydrometeorologický ústav
TZL – tuhé znečisťujúce látky
ZZO – zdroje znečisťovania ovzdušia
SO₂- oxid siričitý
CO – oxid uhoľnatý
NO – oxid dusnatý
PM₁₀ - častice pod 10 µm
VÚPOP – Výskumný ústav pôdoznalectva a ochrany pôdy
TANAP – Tatranský národný park
NAPANT – Národný park Nízke Tatry
o. z. – občianske združenie
UEV – územie európskeho významu

NRO – najmenej rozvinutý región
SZČO – samostatne zárobkovo činná osoba
EUR - euro
IROP – Integrovaný regionálny program
OOCR – Oblastná organizácia cestovného ruchu
IKT – Informačno komunikačné technológie
CR – cestovný ruch
NFP – Nenávratný finančný príspevok
PPA – Pôdohospodárska platobná agentúra
PK – Prešovský kraj
PSK – Prešovský samosprávny kraj
ReS – realizátor stratégie
CKO – Centrálny koordinačný orgán
RO – Riadiaci orgán
EŠIF – Európske štrukturálne a investičné fondy
ŽoNFP – Žiadosť o nenávratný finančný príspevok
IS AGIS PRV – Informačný systém
ŠR – Štátny rozpočet
VZ – Valné zhromaždenie
a. i. – a iné
a pod. – a podobne
resp. – respektíve
t. z. – to znamená
a. s. – akciová spoločnosť
s. r. o. – spoločnosť s ručením obmedzeným
s. d. – spotrebné družstvo
km² – kilometer štvorcový
m²- meter štvorcový
km – kilometer
ha - hektár
m³ – meter kubický
m. n. m. – metrov nad morom
mg – miligram

l - liter

tzv. – takzvané

sv. – svätý

č. – číslo

ods. - odstavec

p. –pán/ pani

Z. z. – Zbierka zákonov

čl. - článok

$\mu\text{g.m}^{-3}$

ŠÚ SR – Štatistický úrad Slovenskej republiky

MRK – marginalizované rómske komunity

VŠ – vysoká škola

SŠ- stredná škola

ŽoPr – žiadosť o príspevok

ŽP – životné prostredie

Zoznam zdrojov analýzy a vstupných dokumentov

1. http://www.minv.sk/swift_data/source/miestna_statna_sprava/okres_poprad/odbor_starostlivosti_o_zivotne_prostredie/ruses_poprad/RUSES_PP_anal.pdf
2. <http://www.slovakregion.sk/velky-slavkov>
3. <http://www.obecbatizovce.sk/index.php/obecc/historiaa>
4. www.e-obce.sk
5. <http://www.poprad.sk/zakladne-informacie.phtml?id5=19967>
6. <http://www.mengusovce.sk/informacie-o-obci/historia/>
7. <http://www.mlynica.sk/>
8. <https://sk.wikipedia.org/wiki/%C5%A0trba>
9. http://www.svit.sk/index.php?text=mest_historia&sekcia=mesto&css_sekcia=mesto&css=layout&klik2=1&menu0=true
10. https://cs.wikipedia.org/wiki/Star%C3%A1_Lesn%C3%A1
11. <http://www.obec.mlynceky.sk/historia/>
12. <http://www.novalesna.sk/2003/11/historia-nasej-obce/>
13. <http://staralesna.sk/?p=9>
14. <http://www.stola.ocu.sk/index.php>
15. <http://www.liptovskateplicka.sk/obec-1/strucna-historia-obce-21sk.html>
16. <http://www.po-kraj.sk/sk/fakty/prakticke-informacie/doprava/>
17. www.wikipedia.sk
18. <http://www.apsida.sk/>
19. <http://www.mlynica.sk/pamiatky.html>
20. <http://www.apsida.sk/c/10864/batizovce>
21. <http://www.apsida.sk/c/3473/gerlachov>
22. http://www.stola.ocu.sk/index.php?ids=55&subaction=jeden_clanok&id_clanku=105
23. http://www.minv.sk/swift_data/source/miestna_statna_sprava/okres_poprad/odbor_starostlivosti_o_zivotne_prostredie/ruses_poprad/RUSES_PP_anal.pdf
24. www.sazp.sk/slovak/struktura/ceev/DPZ/pramene/pramene.html#mapa
25. <http://www.poprad.sk/zakladne-informacie.phtml?id5=19967>,
<https://sk.wikipedia.org/wiki/Poprad>,
26. http://www.kastiel.org/index.php?option=com_hotproperty&task=view&id=389&Itemid=76
27. <http://www.vysoketatry.sk/>

- 28. <http://www.velkalomnica.sk/>
- 29. <http://www.strba.sk/>
- 30. <http://www.velkyslavkov.sk/>
- 31. <http://www.obecgerlachov.sk/>
- 32. PHSR členských obcí a miest
www.po-kraj.sk/sk